ו' כסלו תשמ"ב 2.12.1981 מיספר 2309 75 עמודים שנה 46 המחיר: 20 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

לא החקר־לב אך גם לא מעידה מיקרית

בגין החשלך באמבטיה

סופרמן עלית סופר מבצע

אספו 12 עטיפות של שוקולד סופרמן
ו/או חטיף סופרמן (אפשר גם שניהם ביחד)
ושלחו בסופר־דחיפות לת.ד. 1736 ת"א עבור
"מבצע סופרמן" ותקבלו בדואר חוזר וללא כל
הגרלה 3 מדבקות נפלאות של סופרמן.
(מיועד להדבקה על מחברות או ספרים)
אותו משלוח של עטיפות מאפשר לכם להשתתף
בסופר־הגרלה עם הפרסים הבאים:
2000 חוברות סופרמן
600 ספלים סופרמן
500 תיקי סופרמן (לבית ספר)
1000 חולצות סופרמן.
כל השולח מספר מעטפות מגדיל סיכוייו לזכות.

בהצלחה
משוקולד סופרמן ומעלית.

מבצע בתוקף עד 31.12.80

העולם הזה
בלי משוא פנים.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־23226/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תבנית: יוסי שנון • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר ועמנואל סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם פיטוסי • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הרפום החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הספצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה.

למיקרא כתבתו של יוסי ינאי על יעל דיין (העולם הזה 2308) נזכרתי ב־מאמר שנכתב לפני 22 שנים. אז בחר העולם הזה (1148) ביעל דיין הצעירה כבאשת־השנה תשי"ט.

העילה לכך היתה פירסום סיפרה ה־ראשון של יעל, פנים חדשות במראה. ספר זה, שנכתב במקורו באנגלית, גרם לשערוריה־רבתי. כאשר כתבתי את ה־כתבה על אשת־השנה ניסיתי להבין את התופעה.

בין השאר נאמר אז בכתבה:

הזעם ההיסטרי, שבו פנו האבות והבנים בצוותא נגד ספר זה, היה סימפטום ל־עובדת־היסוד של ישראל: בעוד שהאבות והבנים לחמו זה בזה על ההשפעה

אשת־השנה דיין (1959)
מילחמה נגד האבות

הפוליטית והרוחנית, נולד וגדל, כמעט בהחבא, דור של נכדים.

איש לא הרגיש בכך. אך לפתע, כאשר זרקה יעל את האבן הסיפרותית שלה לתוך המים העומדים של השלולית הציבורית, נאלצה המדינה לשים לב לתופעה ה־חדשה: דור הנכדים המתייחס בבוז שווה הן לדור הסבים הן לדור האבות.

למרות היותה בעצמה טיפוס יוצא־דופן ואינדיבידואליסטי מובהק — ואולי בגלל זה — מהווה יעל דיין בעצמה נציגה אופ־יינית של דור שלישי זה. רקע אישי זה רק החריף את החימה שנשפכה עליה.

כי יעל דיין היא בת האריסטוקראטיה הישראלית. אילו חולקו בישראל תארי אצולה, היה סבה נקרא „לורד דיין של נהלל" ואביה לפחות „סר משה".

הסב והסבתא מייצגים את הטיפוס ה־חיובי ביותר של דור מייבשי־הביצות. האב, האם והדוד, שנפל במלחמת־תש"ח, הם טיפוסים מובהקים של דור מקימי־המדינה. יעל, הנכדה, היא היורשת — בת דור אשר למענו, לכאורה, סבלו, לחמו ועמלו הסבים והאבות גם יחד.

...גבורת האבות יכולה להיות מועקה על הבנים. יעל ידעה מועקה זו מילדותה. ילדה הגדלה בבית בו חיות שתי אגדות חיות — אגדת שמואל דיין ואגדת משה דיין — נאלצה להשוות את עצמה בכל רגע לגדולים עטורי־התהילה, להסיק שהיא עצמה נחותה ודלה. ומכאן הרצון האינס־טינקטיבי למרוד, להרוס את האגדה, להוכיח שהגדולים אינם בעצם מה שהם מתיימרים להיות.

יחס כפול וסותר זה — ההערצה וה־מרד — ציין משחר ילדותה את יחסה של יעל לאביה.

כמוהו היא עצמאית, פקחית, גאונית ביחסי־ציבור, מקסימה במגע אישי, חסרת־מעצורים, הרפתקנית, זוהרת, חובבת־בריות למראית־עין — ומנותקת מהם לחלוטין למעשה. כמו אביה, היא בסתר לבה אדם בודד מאד.

אולם דווקא דמיון עצום זה מבליט את הניגוד שבין השניים. כי אותן התכונות פועלות אצל השניים בכיוונים שונים לגמרי. אצל משה דיין מרוכז הכל למען המטרה שהציב לעצמו: להנהיג את ה־מדינה. לגביו אין כל הבדל בין אמביציה אישית קיצונית לבין מסירות קיצונית לעניני האומה. שתיהן מתמזגות לדחף מרכזי אחד.

אצל יעל הדחף הוא הפוך. היא אינדי־בידואליסטית קיצונית. היא רוצה להינתק מכל ההתחייבויות, מתביעות הכלל.

...הספר הבא, שאותו תיכננה יעל עוד בשעת כתיבת ספרה הראשון, יהיה למעשה מערכה נוספת במלחמת יעל נגד האבות. שם הספר: קנא בנפחדים.

תיארה יעל דיין את רעיון הספר ב־מיכתב פרטי: „החלק הראשון עוסק בילד בן מושב, בגיל 9 עד 14. הספר מתאר את החינוך המוגזם לחברה׳מניות ולגבורה, פיתוח קיצוני של תכונות ילדותיות וגב־ריות־פיסיות, מבלי לשים לב לאדם או לגבר שבו, תכונות רגש וכו׳. בגיל מאוחר יותר הוא מנסה להשתחרר מזה, אך אנשים מבכרים לראותו חזק ויגבור.

„לא, הוא לא מתאבד. הם אינם מתאב־דים. הם ממשיכים סתם ככה, לבד ועצוב."

היה זה תיאור אכזרי, ביחוד כשהוא בא מידי בתו של אדם שזכה בתהילה רבה (וגם בכמה נזיפות) על אומץ־לבו האישי האגדתי. לשאלותיו של מראיין באמריקה, ששאל אותה על אותו נושא, השיבה יעל: „איני חושבת שיש צורך עוד בחסרי־הפחד, בחזקים, בנוקשים ובגסים. אני חושבת כי האדם שאינו יכול להרגיש, גם אינו יכול לאהוב. אני חושבת שאדם נוקשה מאבד את רגישותו."

שאלה: „את אינך כותבת על אביך? האם אי־פעם פחד?"

תשובה: „איני יודעת. מעולם לא די־ברתי עמו על כך."

שאלה: „ממה פוחד גיבור הספר?"

תשובה: „הוא פוחד רק מפני הפחד."

חגי סיגלר

כתבת השער הקידמי:

מה קרה בחדר האמבטיה?

העולם הזה מגלה: בעוד שה־הודעות הרישמיות אומרות ש־בגין החליק במיקלחת, האמת היא שהוא התעלף בעודו לבוש. הרופאים מקווים מאוד שסיבת ה־נפילה במחלת ה־סוכרת שלו.

10

כתבת השער האחורי:

מדוע ויתרה רחל דיין?

האם איים אודי דיין על אשת אביו באלימות, או שהיה זה הסדר ג׳נטלמני? מה הניע את רחל דיין לתת מתנה, בשווי עשרות מיליוני לי־רות, לבתו ובניו של משה דיין, כי ניגוד לצוואתו?

8

ואלנסה מחברת החשמל

איש 13 הוועדים יורם אוברקוביץ חושף בראיון עם העולם הזה את שאיפותיו האישיות ואת הרגשתו של מנהיג עובדים. האיש שמייצג את עובדי חברת החשמל אומר ש־13 הוועדים מכני־סים ללחץ אנשים רבים, ושישראל קיסר פוחד מהם. אוברקוביץ רוצה להיות בכנסת.

70

שפייזר נגד המיפלגה

האם התנפצה אגרת כוחו של אליהו שפייזר, שכשנה האח־רונה איים לכבוש בסערה את מיפלגת־העבודה — או שה־הפסד בקרב נגד קו ברי־לב יביא את שפייזר לפתוח במילחמת חורמה נגד פרס?

6

חטיבת מילואים בצרות

מה יודע אישי־המילואים על המת־רחש בסגנון הפיקוד הסדיר של יחי־דתו? מאבקה של אשת רס"ב שנדון למאסר, הביא לחשיפת אי־סדרים ומילחמות אישיות, וגרמה שי־רה של מישפטים צבאיים.

13

אישפוז בכוח הזרוע

מדוע אושפז מייק גולדשטיין נגד רצונו בבית־חולים לחולי־נפש? מי שהיה גי־טריסט ידוע, מתאר את הדרך מן הסמים אל ה־טיפול הפסכיאטרי, שנכפה עליו.

50

שופטים ברחוב הירקון

בית־המישפט יצא לרחוב הירקון כדי לשחזר את הרצח שאירע לפני 11 שנים. סלומון אבו הוכיח באזו־קים והשופטים כמ־עט שהתחככו ב־נערות־הבארים.

44

למה הם מצפים?

משתרי המילואים הגבר

בעיקבות מאמרו של הגבר האופטימי מביעים גברים ישראליים את דעתם על התנהגות האשה הישראלית. כיצד הם רוצים שתתנהג במיטה? למה הם מצפים ממנה? האם מכינה האשה הישראלית את הגבר?

58

האם זרקה החרדית את בעלה מן המיטה: הכרוך של האברך 53
דויד בן־גוריון ומשה דיין הם אחים: מישפחת שבירו מאשדוד 54
זנחה את הבימה למען הסיפון: האשה מספינת האהבה 55
מדוע רצה הגבר הקשיש למות: התאווה למוות 56
הפרקליט יעקוב נאמן קנה חברה אחת ועכשיו הוא מפרק את מתחרתה: נאמנות כפולה 72
היורד גנגר קיבל מישרה במישרד־הביטחון: כראי להיות יורד 73

מדורים קבועים:

תשקיף 4
במדינה 8
מיכתבים 14
תשבץ 18
הוריוסקופ 20
איש ממאדים — על תולעת שמיר, פיצוצי בתים והמושיע שרון 21
חשבון עובר ושב 23
עולם קטן — ארצות־הברית, זימבאבווה וסנטה־קלאוס האנגלי 25
אנשים בעולם 26
אנשים 29
ממסיבה למסיבה 30
הנדון 35
יומן אישי — הכתם השחור על שוויץ, פרשת ואלנברג, פאס או פז 36
קולנוע — נפוליון של אבל גאנס, ביטול הצנזורה ביוון והפרס הצר־פתי לשחקנית הישראלית 41
מה הם אומרים — בומה שביט, ירון לונדון, עמירם בר־עם, עמוס עוז, אבי עוז ושולה חן 47
שידור 48
מדריך שידורים 49
נמר של נייר — ג׳וזף הלר, צ׳סלב מילוש וציונה תג׳ר 62
זה היה העולם הזה שהיה 64
אתה וחשקל 67
ספורט — פרשת דרייפוס, האם שפיגלר ישחק? השער של שבתאי לוי ושייטי ה־470 68
רחל המרחקת 74

דו תשקיף

ריב שמיר־עברון

בעת ביקורו הקצר של שר־החוץ, יצחק שמיר, בוושינגטון, התגלע ריב חריף בינו ובין שגריר ישראל בארצות־הברית, אפריים („אפי") עברון.

לא נודע מה היתה סיבת הריב הקשה בין השניים. בפגישה הסוערת נכח גם דובר השגרירות, נחמן ש'.

שפירא ידע

על הנסיעה

חוגים המקורבים לח"כ מנחם פרוש טוענים כי ראש־הממשלה מנחם בגין הודיע ליושב־ראש סיעת אגודת־ישראל בכנסת, הרב אברהם שפירא, על נסיעתו של שמיר בשבת.

לדברי מקורבי פרוש, קיבל בגין משפירא, הסכמה שבשתיקה לחילול־השבת, ולכן גם לא נזעק שפירא אחרי שהפרשה התפוצצה.

רום יו"ר ועדת חו"ב

ח"כ הפרופסור משה רום יתמנה, ככל הנראה, כיושב־ראש ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת, תחת הפרופסור משה ארנס, היוצא כשגריר לוושינגטון.

בילבול הזרזירים

של שפייזר

איש לא הבין למה בדיוק התכוון המועמד המוכם לתפקיד מזכ"ל מופ־לגת העבודה, אליהו שפייזר, בנאום החריף שנשא אחרי ההצבעה, כשכינה את העיתונאים שלחמו בו כשם „זרזירי מותניים".

נראה שגם שפייזר עצמו לא הבין, והכיטוי נבע מטעות. במילון אבן־שושן, תחת הערך זרזיר, מופיעות שתי הגדרות משנה, האחת לזרזיר־מתניים והשניה לזרזיר־עט.

זרזיר מותניים מוגדר במילון: ה־משמעות משוערת בילבד. כינוי ל־כלב ציידים קל ריצה, על פי הפסוק ממשלי פרק ל' פסוקים ל"א, שבו נאמר זרזיר מותניים או תייש.

הערך זרזיר־עט, שמקורו בספרות החדשה, מוגדר במילון כך: הביטוי זרזיר־עט, על דרך זרזיר מותניים, כינוי ליגלוג לעיתונאי קל־כתיבה ו־רודף־סנסציות.

נראה ששפייזר פשוט התבלבל בין שני הערכים המופיעים במילון, בזה אחר זה.

המוזאיקה לא נגנבה מבית דיין

נראה כי בתלונתה של רחל, אלמנת משה דיין, כאילו נגנבה מבית הדיינים, ברחוב יואב 11 בצהלה, מוזאיקה עתיקה ויקרה, אין כל ממש.

שומרי בית דיין, ביניהם אנשי מישרד־הביטחון ושוטרים שנחקרו על־ידי צוות מיוחד ממישטרת רמת־גן, טוענים שהמו־זאיקה לא נמצאת במקומה כבר מזה יותר משנה. השומרים והשוטרים ידעו לספר ש־הם הבחינו בשנה האחרונה כווים, שעליהם היתה המוזאיקה תלויה, כשהם חשופים.

במישטרת רמת־גן הועלתה הסברה ש־רחל דיין כעסה על כך שמישמר השוטרים חוסר מהבית, מיד אחרי הלוויית משה דיין, אם כי נוטרי מישרד־הביטחון עדיין ניצבים על מישמרתם בחזית הבית. מקור בכיר במישטרת רמת־גן טען: „יתכן והגברת דיין ניסתה להכריח אותנו להחזיר את השוטרים."

בינתיים נודע כי גם נוטרי מישרד־הביטחון יסוגו מהשמירה על הבית בצהלה, ב־17 בדצמבר.

צ'חנובר יעסוק

בירושה

מי שהיה מנכ"ל מישרד־החוץ, עורך־הדין יוסף („יופי") צ'חנובר, נטל חופשה מעבודתו ב„בנק הפועלים" בארצות־הברית, כדי לעסוק במימוש צוואתו של משה דיין.

תקרית

עם הרמטכ"ל

הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן, יצר בשבוע שעבר תקרית דיפלומטית לא נעימה.

בעת מסיבת־קוקטייל, שנערכה בבית שגריר ארצות־הברית בהרצליה, שוחח רפול עם אדמירל של חיל־הים האמריקאי, שמקום שרותו בלונדון, המבקר עתה בארץ. האדמירל הזמין את רפול בנימוס לבקר אצלו בבירה האנגלית, ורפול התלוצץ: „אחרי שנכבוש את דמשק ואחר־כך את ביירות, אני אגיע גם ללונדון."

משתתפי השיחה, וביניהם האדמירל, נדהמו, ואילו השגריר האמריקאי טרח להסביר לאורחים שזהו חוש־ההומור המיוחד של רפול.

צפויים שינויים

בפיקוד צה"ל

בחודשים הקרובים עומדים להיערך כמה שינויים משמעותיים באיוש המטכ"ל.

לפחות שלושה אלופים בכירים יפרשו ויפשטו מדיהם.

משמעות פוליטית

לשריפת המיסגד?

גורמי־ביטחון מנסים לברר עתה אם היתה כוונה פוליטית מאחרי הנסיון להצית ביום הראשון האחרון את מיסגד חמן־בק ביפו.

אל מלון היאט, הנמצא בשכנות למיסגד, עמדה להגיע, בשעה שבה פרצה הדליקה, מישלחת מצרית בה חמישה קציני־צבא, לשיחות הנורמאליזציה בענייני התיקשורת. רק ברגע האחרון נדחה בואה של המישלחת בכמה שעות.

הועלה החשד שמא ניסו גורמים מסויימים להצית את המיסגד דווקא בעת שחברי המישלחת הין אמורים להגיע למלון.

אחות

בבית בגין

על פי החלטת רופאיו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, תצטרף אחות לצוות עובדי בית ראש־הממשלה.

על האחות יהיה לטפל בבגין בחודשים הראשונים אחרי צאתו את בית־החולים, וכן להיות לעזר לעליזה בגין, בעת שהיא לוקה באחד מהתקפי־הקצרת הקשים שלה.

ניסים מעכב ספרים

ועדת־השרים לביקורת על ספרים שנכתבו בידי אישי־מדינה ואישי־מדינה־לשעבר, בראשותו של שר־המישפטים משה ניסים, מעכבת אישור פירסום של ארבעה ספרים, ביגלל לחצים פוליטיים.

בין הספרים שהוועדה מעכבת את פירסומם מזה חודשים רבים: כרך המבוא לאנציקלופדיה „צה"ל בחילו", ובו מאמרים משל נשיא־המדינה, יצחק נבון, והרמטכ"לים־לשעבר, משה דיין ויצחק רבין. בספר מאמרים של אישים אלה על צה"ל עד שנת 1968.

צ'חנובר, שהגיע בסוף השבוע לארץ, מונה על־ידי דיין כמוציא־לפועל של צוואתו.

נבון ננזף

הרמטכ"ל רב־אלוף, רפאל („רפול") איתן, ערך שיחה קשה עם הרב הראשי לצה"ל, האלוף גד נבון, בעיקבות פרשת בנו של הרב הראשי לישראל, סגן אברהם („רמי") גורן.

אחרי שהתגלו מעשים שיש בהם חשד לעבירות מצד בן הרב הראשי, מינה גורן את הרב אלוף־מישנה יוסי הראל כקצין־בודק בפרשה. הרב הראל ידוע כאחד מבאי־ביתו של הרב גורן, וכידידו האישי.

כשנודע הדבר לראש אכ"א, האלוף משה נתיב, הוא הורה להדיח את הראל מתפקיד הקצין־הבודק, ומינה במקומו סגן־אלוף מאכ"א.

נראה שמסקנת הקצין־הבודק החדש תהיה להעמיד את רמי גורן ואת אחד ממפקדיו לדין לפני בית־דין צבאי.

אי־סדרים

בהוצל"פ

מחלקת חקירות־ההונאה במטה הארצי, בראשותו של תת־ניצב בנימין זיגל, חוקרת אי־סדרים וחשד לעבירות פליליות במישרד ההוצאה־לפועל של בית־המישפט בירושלים.

על החקירה הוטל איפול מלא, משום שזו, ככל הנראה, החקירה הראשונה של זיגל בנעשה במערכת המישפטית.

הרדארים

פועלים

בניגוד לפירסומים, כאילו הפסיקו ניידות־המישטרה להפעיל את מכשירי־הרדאר לגילוי עברייני־תנועה, כל עוד נמשך המישפט של המהנדס המערער על מהימנות הרדארים, ניתנה בשבוע שעבר הוראה למפעילי הרדאר לשוב וללכוד בעזרתם נהגים, הנוסעים במהירות מופרזת.

קשיים למוסיאון

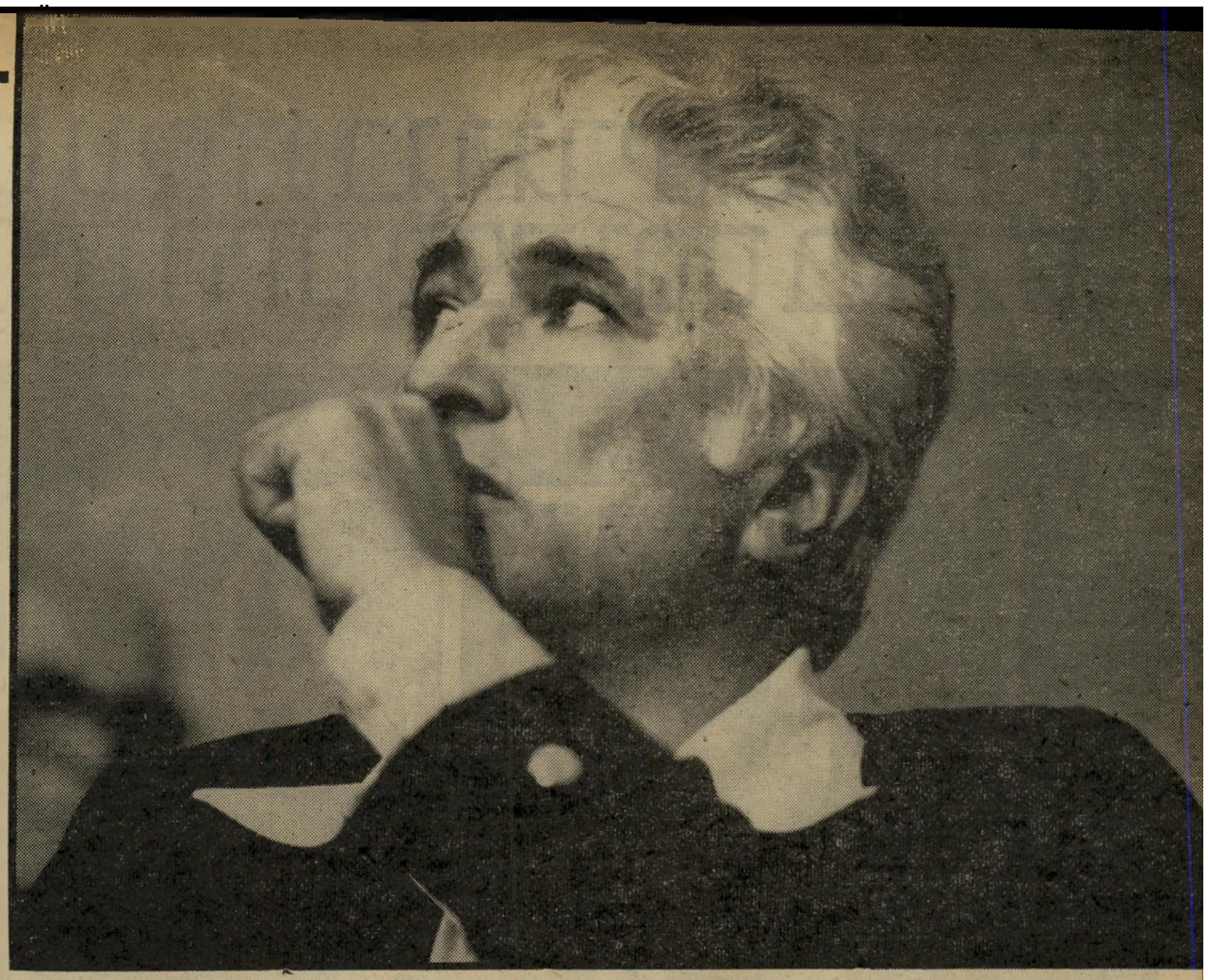
ישראל

ראש־עיריית ירושלים, טדי קולק, התבקש על־ידי הנהלת מוסיאון ישראל להיחלץ לעזרת המוסיאון, הנמצא בקשיים כספיים.

קולק, המשמש גם כיושב־ראש מועצת־המנהלים של המוסיאון, התבקש למצוא תורמים בסדר גודל של כמה מיליוני דולרים, כדי שפעילות המוסיאון לא תשותק.

קפה נמס עלית בגרגרים. ספלנדיד.
כך שותים היום קפה נמס בעולם.

טינה לכולם: שפייזר זועם על הפסדו בנאום מריד

קו בר-לב לא

ה כך ציפו לנאומים השיגרתיים של מנצח ומנוצח, וללחיצת־היד המסורתית של היריבים.

חיים בר־לב נהג ביום החמישי האחרון כפי שמקובל במיפלגת העבודה. הוא נשא נאום, שבו שזר את כל הקלישאות המקובלות: „נמתח קו על העבר," „נהיה נאמנים כולנו מאוחדים," ו„אני מצפה לשיתוף־פעולה." הוא גם לחץ את ידו של אליהו שפייזר.

אך אליהו שפייזר הפתיע. האיש, שספג מכה מוחצת, ערך חשבון מהיר וחד עם כל אלה שהכשילו אותו, לדעתו. הוא תקף את האלמונים שניהלו נגדו מערכת השמצות מכוערת, את העיתונאים שתמכו בבר־לב ואת אנשי־לישכתו של יושב־ראש מיפלגת העבודה, ח"כ שימעון פרס.

התדהמה באולם היתה מוחלטת. כל מי שקיווה שעם תום ההתמודדות הסתיים הקרב, הבין, דקות ספורות אחרי שנמסרו התוצאות, שהמילחמה רק התחילה וכי תהיה זו מילחמת־חורמה.

במשך חודשים ארוכים הצליח שימעון פרס לדחות את ההתמודדות. כדי להשיג את הדחיה הוא אף הבטיח לשפייזר שיתמוך בו בבחירות לתפקיד מזכ"ל ה־מיפלגה.

אולם שפייזר מכיר את פרס ומכיר את ערכן של הבטחותיו. הוא דרש מפרס התחייבות בכתב, ופרס נאלץ לתת לו אותה.

להתחייבות בכתב, כך חשב שפייזר, לא יוכל פרס להתכחש מבלי לפגוע בשרידי אמינותו, שכל־כך יקרה לו.

ההבטחות וההתחייבויות ניתנו לפני ה־בחירות. לחיים בר־לב הובטח כיסא ליד שולחן־הממשלה, שהקים המערך בביטחון כה רב. אך תוצאות הבחירות איימו להוריד את בר־לב חברי־כנסת מהספסלים האחוריים.

רזי התכננות

ל כך לא יכלו חסידי בר־לב להסכים. הם מצאו להם תומכים בקרב מתנגדיו האישיים של שפייזר, וכאלה יש רבים בקרב עסקני מיפלגת העבודה.

ככל שהתקרב מועד בחירת המזכ"ל הושמעו איומיהם של מתנגדי שפייזר בקול רם יותר. חברי התנועה הקיבוצית, שלהם כוח דל במרכז אך השפעה גדולה באמצעי התיקשורת, איימו, יחד עם ח"כ יוסי שריד — גם הוא נטול־כוח אך רב־אמן בפירסומת — לפרוש ממיפלגת העבודה אם ייבחר שפייזר לתפקיד.

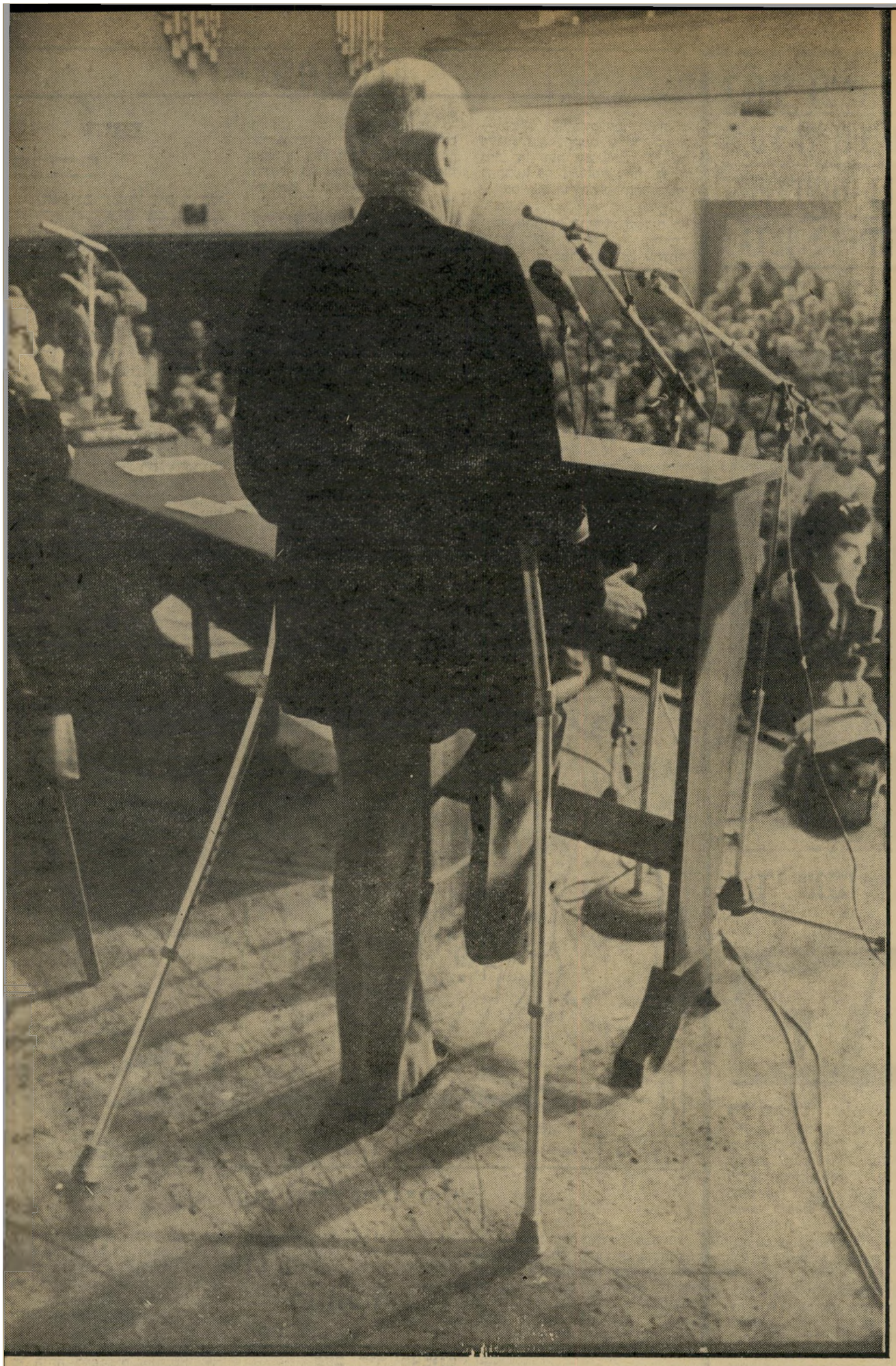
על שימעון פרס היה לבחור בין נאמנותו למזכ"ל היוצא, חיים בר־לב, ובין עמידה בהתחייבותו. הוא ידע שאם יתמיד בתמיכתו בשפייזר הוא יקים נגדו חלק גדול של עסקני מיפלגת העבודה — ובכך הוא לא רצה, כמובן. הוא ידע גם שאם הוא יפר את הבטחתו לשפייזר הוא יוצג ככלי־ריק וכמי שהוכיח שוב שאי־אפשר לסמוך אפילו על הבטחתו החתומה בחתימת־ידו.

פרס בחר בדרך שלישית — שאמנם לא העידה על אומץ־לב אך שהיתה בה הפגנת ידע רב ברזי התכננות הפוליטית. אי־אפשר היה לסחוט ממנו הכרזה שהוא מתכחש להתחייבות לשפייזר, אך גם אי־אפשר היה להבין מדבריו במי הוא תומך.

אפילו חיים בר־לב עצמו לא ידע במשך זמן רב אם פרס תומך בו, או שמא

היריבים: בר־לב מעקם את אפו, שפייזר נראה כמתאגרף, בר־לב מתוח

מיפלגה על קב״ים: ברי־לב נואם אחרי נצחונו

בשפייזר. כששכב ברי־לב בבית־החולים, אחרי שנפצע בתאונת־רכיבה, הוא השיב לכל המישלחות, שבאו אליו לבקשו להתמודד מול שפייזר: אם פרס יתמוך בי, אתמודד. אך פרס, שגם הוא היה בין הבאים לבית־החולים, סירב להתחייב.

רק בשיחה אישית בין השניים שטח פרס לפני ברי־לב את הטקטיקה שלו: הוא יתמוך בו, למעשה, וידאג לכך שכל חברי מרכז המיפלגה ידעו שהוא תומך בברי־לב, אך לא יכריז על־כך בגלוי. רק אחרי ששמע דברים אלה הסכים ברי־לב להצטרף להתמודדות.

פרס אמנם היה זהיר, ורק לפני הקרובים אליו ביותר הוא הודה בתמיכתו בברי־לב. אך גם לכל האחרים היה ברור הדבר. סימן מובהק לתמיכת יושב־ראש התנועה בברי־לב היה הפיכת לישכתו של פרס, ברחוב הירקון 110, למטה הבחירות של ברי־לב. על פי הנחיית פרס עבדו המזכירות, העוזרים והנאמנים בגלוי למען ברי־לב.

ריפורמה שהיא הדחה

באותו שלב הבין כבר שפייזר שהמערכה שלו אבודה. במיפלגת העבודה ובמפא״י לא הודח מעולם בעל־תפקיד בניגוד לרצון הנהגת־המיפלגה. כלל זה הוא חוק־ברזל, שעבר בירושה ממפא״י למיפלגת העבודה. שפייזר גם הבין שכוחו של חוגי־יחדיו, שבראשו הוא עומד, לא יכול למנגנון של הנהגת־המיפלגה. אולם שפייזר כבר לא יכול היה לסגת. הוא קיווה להפסיד ביחס המסורתי והמכובד: 60 מול 40 אחוזים. אך גם בכך לא הצליח.

בתום ישיבת המרכז ניגשו רבים אל שפייזר, לחצו את ידו ואמרו לו: „אנחנו הצבענו איתך.״ שפייזר, שהוא עסקן משופשף למדי, ידע בדיוק מי הצביע בעדו ומי נגדו, למרות שהבחירות היו חשאיות. בעודו עונה בנימוס למנחמיו, כבר תיכנן שפייזר את צעדיו הבאים.

את הצעד הבא הוא ביצע כבר באותו הערב. כשישב בכורסתו הנוחה, בדירתו המרווחת בנווה־אביבים, לא האשים עוד שפייזר באוזני העיתונאים או האוהדים שטילפנו אליו, את לישכתו של שימעון פרס. הוא האשים את פרס עצמו.

הכוונה היתה ברורה — על פרס לדעת שהמילחמה עתה אינה כבר על תפקיד המזכ״ל או על עמדת־כוח, הדומה לה בחשיבותה, אף לא מילחמה נגד חיים ברי־לב. כל התותחים של שפייזר מטווחים עתה אל יעד אחד: שימעון פרס.

שפייזר כינה את פרס שקרן, חסר־אמינות, נטול כוח־הכרעה ונטול כושר־מנהיגות.

בשיחות שערך עם אנשיו בערב ההצבעה ובימים שאחריה, הוא תלה בשימעון פרס את קולר הפסדו בבחירות

הוא פיתח תיזה לפיה התיקווה היחידה של מיפלגת העבודה לחזור לשילטון היא הדחתו של פרס — ויפה שעה אחת קודם. הוא תלה את כל חוליי המיפלגה בפרס, ולא השמיע אפילו טענה אחת נגד חיים ברי־לב, שהביס אותו בבחירות כמה שעות קודם לכן.

למחרת הודיעו אוהדי שפייזר על הקמת תנועה חדשה, „התנועה להתחדשות המיפלגה.״ דוברי התנועה החדשה, שלא ידעו עדיין אם לאשר את קיומה או להכחישו, דיברו אמנם על הנהגת ריפורמות במיפלגה, אך לכל ברור לאיזו ריפורמה בדיוק הם מתכוונים: הדחתו של פרס.

התנועה החדשה של שפייזר היא, לאמיתו של דבר, חוגי־יחדיו הוותיק בשינוי אדרת. לשפייזר אין תומכים חדשים בתוך המיפלגה. ההיפך הוא הנכון. כמה מאוהדיו, ביניהם מזכיר מועצת פועלי תל־אביב, ח״כ דב בן־מאיר, כבר הודיעו שאין הם מצטרפים לתנועה החדשה — כלומר הם פורשים ממחנה שפייזר.

אולם שפייזר מעריך נכון את המצב במיפלגה. הוא פוזל לעברו של יצחק רבין, הממתין עדיין להזדמנות להכשיל את שימעון פרס, או אפילו לתפוס את מקומו.

מחנה רבין־שפייזר?

רבין ושפייזר אינם בדיוק ידידים, ואפילו התואר שותפים פוליטיים אינו מתאים להם. אולם, בבחירות האחרונות הצליח שפייזר לדחוק את רבין לפינה. הוא הצליח לאלץ את רבין ואת מחנהו להכריז על נייטרליות — הישג מרשים בהתחשב בידידות האישית רבת־השנים שבין רבין וברי־לב.

שפייזר החליט ללבות את חידוש המאבק רבין—פרס. על־ידי הבטחת כוח פוליטי גדול־יחסית, כחוגי־יחדיו, הוא עשוי לדחוף את רבין להתמודדות מחודשת, אפילו לפני תאריך היעד של רבין עצמו: ערב הבחירות הבאות. את שני האישים מסיקה עתה אותה דליקה: השינאה האישית לפרס.

שפייזר ינסה גם לחתוך את מיפלגת העבודה לשני חלקים רעיוניים, כביכול. רבין והוא עצמו, כראשי הפלג הניציי, או כפי שהם ינסו להגדיר זאת, פלג המרכז ואילו פרס עם שותפים כמו יוסי שריד יעמוד בראש הפלג היוני, או כפי ששפייזר יגדיר זאת „המחנה הסוציאליסטי הישן״.

מחנה רבין־שפייזר יגרום בוודאי בעיה אחת ליצחק רבין — בעיית הקיבוץ הדאוחד. תנועה זו ניצבה כימעט כאיש אחד לצד רבין במאבקו נגד פרס, והיתה, למרות עסקניה המעטים, מישענת איכותית לרבין. תנועה זו התייצבה גם כאיש אחד נגד אליהו שפייזר בבחירות לתפקיד המזכ״ל. במיקרה של קואליציה רבין־שפייזר יאלצו ראשי תנועה זו להכריע בין נאמנותם לרבין ובין סולידתם משפייזר.

חיים ברי־לב, שלא כפרס, הבין מיד שסיומו של הקרב אינו מבשר את סופה של המילחמה אלא אולי את החמרתה.

בעוד שתומכי שפייזר רק מגמגמים על

(המשך בעמוד 72)

העם

סולידריות

מאתיים סטודנטים קיבלו שיעור שלא יכלו לזכות בו באוניברסיטה

מאתיים ישראלים וישראליות זכו השבוע בשיעור־חינם, שלא יישכח על־ידם במהרה.

הנושא: מה זה להיות ערבי תחת כיבוש ישראלי.

שוט המושל. ה־200 היו ברובם סטודנטים ומרצים באוניברסיטות ירושלים ותל־אביב, בני שיכבות־העילית של החברה הישראלית.

הם יצאו בשבת לרמאללה, בדרך לביר־זית, כדי להביע סולידריות עם הסטודנטים והמרצים של האוניברסיטה המושבתת, שנסגרה במיסגרת מדיניות „היד החזקה" של הפרופסור מנחם מיל־סון, המושל החדש של אריק שרון בגדה המערבית.

מירחמת גאזים. בעודם מפגינים שם, באווירה נינוחה, שמעו לפתע קול־נפץ. מאותו הרגע התפתחו הדברים במהירות של קרב.

פצצות של גאז־מדמיע נחתו על המפגינים. אלה, שלא היו מוכנים לגאז החונק, החלו בורחים בפאניקה. אנשי מישמר־הגבול רדפו אחריהם. בעוד המפגינים נסים לפניהם, הופיעו מן הכיוון הנגדי שוטרי־גבול נוספים, שהמתינו במארב. המפגינים והמפגינות ברחו אל תוך החצרות, ואנשי מישמר־הגבול המטירו עליהם שם פצצות־גאז, ערכו מצוד ותפסו אותם, תוך חבטות ומכות. במשך כל הזמן היתה למפגינים ההרגשה שאנשי מישמר־הגבול אך ממתינים לפקודה לפתוח באש.

אותם שהצליחו להימלט מצאו מחסה אצל ערבים ידידותיים, שנתנו להם שיעור משלהם: איך להשתמש בבצל כדי להקל על הסבל שנגרם על־ידי הגאז. הסתבר שיש להם נסיון. לאחר מכן עזרו להם הערבים לצאת מן העיר בדרכים עקלקלות.

האחרים נעצרו. היהודים הועמדו בשורה, נאלצו להחזיק את ידיהם מעל לראש במשך כרבע שעה. נערה שהורידה מעט את ידיה, זכתה מייד בחבטה בצלעותיה. העצורים הערביים, צעירים שהתקהלו במקום כדי לחזות ב־

„רק אחד יכול לדבר!"

החלטה להמשיך במאבק, כדי שדברים כאלה לא יוכלו לקרות תחת דגל ישראל.

הממשלה

אסור להרגיז!

פעם היה קאבינט המיטבח. עכשיו יש קאבינט חדר־הטיפוץ־הנמרץ

לאורחי ישראל אין כל חלק בהכרעות הגורליות, שיקבעו את עתידם. הם עוקבים אחריהן בטלוויזיה, כאילו היה זה מישחק־כדורגל בין קבוצות זרות.

השבוע הוכח כי גם לממשלה אין חלק בהכרעות. על כך זעמו השרים, מחו, והדליפו.

איכר מת. את ישיבת הממשלה ניהלו הרופאים, שאירחו אותה בבית־החולים. הם קבעו כי מותר לישיבה להימשך שעה וחצי מתרחש, הוכו באופן שיגרתי, כדבר מובן־מאליו, לעיני העצירים האחרים. העצורים היהודיים רק הושפלו. כך נמנע מהם לעשות את צורכיהם בשעה שהיו במעצר.

אלימות ושקר. המפגינים הישראליים המזועזעים הבינו שהמחזה המבעית, שהם היו קורבנותיו, אינו אלא נוהל שיגרתי של כוחות־הביטחון בשטחים הכבושים. בין השאר:

● הסתערות ללא אזהרה מוקדמת, שימוש בגאז מדמיע ומחניק, עריכת מצוד, הכאות.

● טענות שקרניות כאילו ניתנה אזהרה מוקדמת, כאילו הושמעו על־ידי המפגינים סיסמות עוינות, כאילו היתה התנגדות אלימה וכאילו „נזרק בקבוק". שקר זה היה חשוב במיוחד, כי הוא עורר ספק לגבי ההודעות על זריקת אבנים ובקבוקים, המשמשות עילה לפיצוץ בתים. האם גם אלה שקרים, שנועדו להצדיק פעולות שמטרתן האמיתית היא הפחדה והרתעה?

„אם כך הם מתנהגים כלפי יהודים, איך הם מתנהגים כלפי ערבים?" הירהרה בקול רם אחת העצורות, ששוחררה כעבור שעות. „לא ידעתי שכוחות־הביטחון שלנו פועלים כקלגסים!" התפרץ שני.

התוצאה היתה לגבי הישראלים, כפי שהיא לגבי הצעירים הפלסטיניים שהתנסו בכך: חישול ה־

— כשעל סדר־היום עמדו כמה מן העניינים המכריעים ביותר. במיסגרת של שעה וחצי, יכול כל שר להתבטא פחות מחמש דקות ברוטו — אם אין הרצאת־פתיחה, סיכום והצבעה.

כך התנהלה קומדיה. השרים לא קיבלו לעיון העתק של „מיזכר־ההבנה" האסטראטגי עם ארצות־הברית, שאותו נדרשו לאשר. אריק שרון קרא להם מה שהיה מעוניין לקרוא להם, כמה שרים יכלו להגיד כמה מישפטים, ואחר־כך אושרה נסיעתו של שרון לארצות־הברית — לפי דרישת ראש־הממשלה. הרופאים הקדימו ואמרו לשרים, שאסור להרגיז את ראש־הממשלה, שמא יפגע הדבר בבריאתו (ראה עמוד 10).

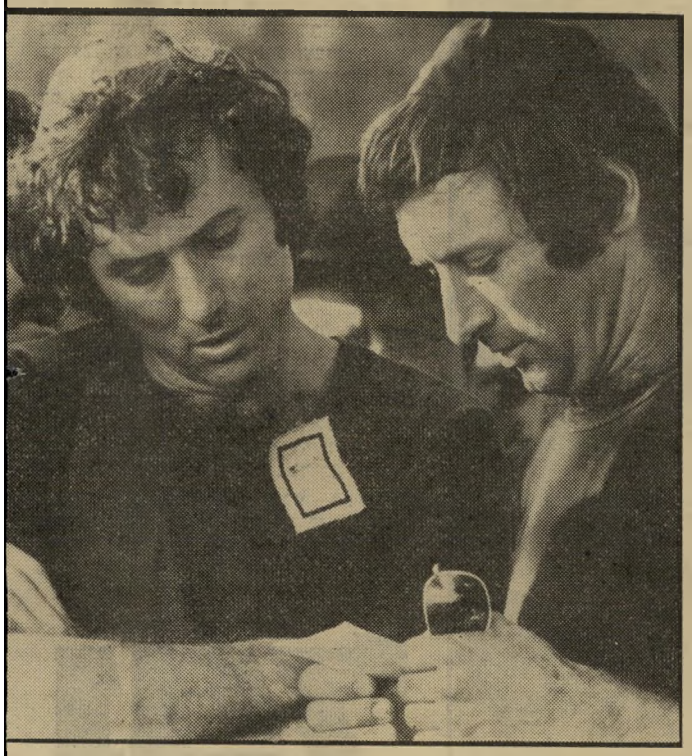
כך הוצג, לראשונה, בצורה הגלויה ביותר שממשלת־ישראל הפכה זה מכבר לאיבר מת של הדמוקרטיה הישראלית — ממש כמו הכנסת.

נציב עליון. מי מקבל את החלטות האמיתיות? למעשה זהו ראש־הממשלה, המתפקד עתה כמו נשיא אמריקאי. יש לו כמה עוזרים לפי בחירתו — אריק שרון, יצחק שמיר ושימחה ארליך. זהו „קאבינט המיטבח" — או, כפי שראוי לקרוא לו בישראל, „קאבינט חדר־הטיפול־הנמרץ". שייכים אליו, כמובן, גם עוזריו האישיים של בגין.

אך האם זוהי האמת? כמה פעמים בשבועות האחרונים הוכח כי ההחלטות האמיתיות מתקבלות בפורום אחר. פורום זה הוא בחלקו אמריקאי: שר החוץ אלכסנדר הייג, שר־הביטחון קספר ויינברגר, הנשיא רונלד רגן ועוזריו, השגריר סם לואיס, מנחם בגין ועוזריו.

ממשלת־ישראל רצתה למנוע את השתתפות האירופים בצבא הרב־מדינתי שיתפוס את מיזרח־סיני (ראה הנדון) — ובישיבה מארתונית אחת עם יצחק שמיר בוושינגטון הובסה החלטה זו. הממשלה רצתה לדחות את „מיזכר־ההבנה" האסטראטגי, שתוכנו אפסי — ודי היה בלחץ על בגין ושרון כדי לקבור החלטה זו. שרון, כמו שמיר, הוזמן לוושינגטון, כפי שזומנו בשעתו ראשי הסוכנות היהודית אל שר־המושבות בלונדון. השפעתו המעשית של השגריר סם לואיס אינה נופלת כיום בהרבה מזו שהיתה, פעם, לנציב העליון הבריטי.

רחל דיין ויחרה על מחצית מערך הבית בצהלה, אחרי ששלושת בניו של דיין התייצבו נגדה לשיחה קשה, שבמהלכה איים עליה אודי דיין

אודי ואסי בעת הלוויית משה דיין בנהלל. היתה זו, ככל הנראה, הפעם הראשונה שבה בכה אודי דיין. אך אודי לא בא לאזכרה שנערכה בנהלל אחרי פירסום הצוואה של אביו.

מפיר

טענותיו של אודי

קשה היה למנוע את השמועות. צוואתו של משה דיין היכתה בהלם אפילו את ידידיו הקרובים ביותר. היא הותירה את רכושו הענק, הנמדד במיליונים רבים של לירות, לרעייתו רחל, ונישלה כימעט לגמרי את שלושת ילדיו, יעל, אודי ואסי.

הכעס גבר עוד יותר, כשהתברר התרגיל הדייני הטיפוסי שבצוואה. דיין רשם בה, שהוא מותיר מיגרשים על הר הכרמל ובשפלת החוף, ליד שפיים, שייחולקו שווה בשווה בין ילדיו. רק אחרי בדיקה התברר שערכם של מיגרשים אלה הוא כמה מאות לירות בלבד. המיגרשים על הכרמל מופקעים כבר למעלה מ־15 שנה והממשלה מוכנה לתת תמורתם מיגרשים נטולי־ערך בנגב. המיגרשים שליד שפיים נמצאים על אדמה חקלאית הסמוכה למשק, ושוויים נמוך ביותר.

על־פי החוק, אין כל דרך שבה יוכל הצד המרגיש מקופח לשנות את צוואתו האחרונה של המנוח, אלא אם כן הוא מצליח להוכיח שהמנוח היה בלתי־שפוי בדעתו בעת כתיבת הצוואה. איש לא טען זאת לגבי דיין.

בחודשים האחרונים לחייו של דיין, ובעיקר אחרי מותו ולפני פירסום הצוואה, נדמה היה שידידות של ממש שורה בין יעל דיין ובין אמה החורגת, רחל. יעל הקפידה לבקר את רחל, ואף נקטה בכמה צעדים הפגנתיים כדי להראות את קירבתה אליה. בין היתר אמרה יעל, שהיא אינה רוצה שאמה, רות, אשר הגיעה להלוויה מוושינגטון, תיגזר בביתה. אולם היא התחרטה לבסוף ואירחה את אמה בביתה.

אודי ואסי לא היו קרובים מעולם לאשת אביהם. אודי לא התערב מעולם ביחסי משה־רות־רחל. במשך השנים שבהן היה דיין נשוי לרחל, ביקר אודי בצהלה, בעיקר כדי להביא את נכדיו לביקור אצל הסבא. ילדיו של אודי מנישואיו הראשונים היו הנכדים האהובים על דיין.

בין אסי ובין רחל אירעו כמה התנגשויות, החל בחודשים הראשונים לנישואי משה ורחל. אסי הדיר את רגליו מבית אביו.

בליל מותו של משה דיין התייצבה כל המישפחה בבית בצהלה. יעל השתלטה על כל הסידורים המינהליים, חילקה הוראות ואף קבעה מי יכנס ומי לא. אודי ואסי שהו בבית שעה קצרה, ואחר־כך פנו לביתו של אסי בתל־אביב.

הימין הראשון לכך שמשהו מתרחש בין ילדיו של דיין ובין אלמנתו, היה באזכרה שנערכה

כה למשה דיין בבית הקברות ב־נהלל. אודי, אשר בכה בעת הל־וויית אביו, נעדר מטקס האזכרה. בעת האזכרה הוא שהה בביתו, ב־מרחק של כמה מאות מטרים מבית־הקברות.

הסימן השני לכעסם של בני דיין על צוואת אביהם ועל אלמנ־תו, התגלה בטקס לזיכרו של דיין, שנערך בהיכל התרבות בתל־אביב. אודי ואסי החרימו את הטקס. יעל באה, אומנם, אך כימעט שלא הח־ליפה מילה עם רחל.

מייד לאחר פירסום הצוואה התי־ייצבו שלושת בני דיין בביתה של רחל בצהלה. המיפגש תוכנן דווקא על־ידי אודי בן ה־38, הנחשב ל־מתון ולחביב שבין בני דיין. אודי היה גם ראש המדברים, בעוד אסי ויעל שתקו במשך מרבית השיחה. קיימות כמה גירסות לגבי השיחה שנערכה בבית דיין בצהלה, אך הכל מסכימים שהיא היתה קשה והגיעה לטונים גבוהים.

לפי אחת הגירסות דרש אודי, בשם שני אחיו, את מחצית הבית בצהלה. לפי גירסה זאת טען אר־די, שלמשה דיין לא היתה כלל זכות להוריש את הבית לרחל. הוא היה צריך לחלק אותו שווה בשווה בין רחל ובין שלושת הבנים. הבית לא היה של אבא, אמר אודי לרחל. הוא נרכש בכסף של צבי ורחל שוורץ, הוריה של רות, ולאבא לא היתה שום זכות להשאיר אותו לרחל.

רחל התעקשה. היא ניסתה לנהל את השיחה בדרכי נועם. אולם ה־אווירה הקשה לא איפשרה זאת. כ־שראה אודי שרחל מתעקשת, הוא הודיע לה, שוב על־פי גירסה זו: אני אדאג שישרפו את הבית, ואם תמכרי אותו ותעברי לבית אחר, אני אדאג שישרפו את הבית ה־אחר.

בכך הסתיימה השיחה. רחל מיה־רה לטלפן לאחד מידידיה הקרו־בים, שהיה גם ידידו הקרוב של דיין, איש־עסקים מפורסם שהיה עימו בעבר בקשרי עסקים. היא סיפרה לו על השיחה עם אודי וביקשה את עזרתו.

תגובתו של הידיד הפתיעה אפי־לו את רחל: משה עשה מעשה ניבזי בצוואה שלו, ואני מבין את הכעס של הילדים, אמר הידיד. אני מכיר את אודי, ואם הוא אמר שהוא ישרוף, אני מאמין לו. ה־ידיד הציע לרחל להגיע לעמק־השווה עם שלושת בניו של דיין ולחסל את הפרשה.

הבית של עזר

הבית ברחוב יואב 11 בצה־לה נרכש על־ידי עזר ורעומה וייצמן בשנת 1951. צהלה היתה אז שכונה, שבה היו רשאים לר־כוש בתים רק אנשי צבא־קבע, ו־התרכזה בה הקצונה הבכירה של צה"ל.

יחד עם וייצמן, רכשו בצהלה בתים גם ייגאל ידין, מרדכי („מוט־קה") מקלף, חיים לסקוב, צבי צור, יצחק רבין, אריק שרון ואלופים רבים נוספים. מחיר הווילות היה גבוה, במחירים של אותם הימים, כ־14 אלף לירות של אז. אולם תנאי התשלום הנוחים איפשרו גם לבעלי משכורות צבאיות, שהיו נמוכות אז מהמשכורות הרגילות בשוק, לרכוש בתים בצהלה.

מישפחת וייצמן הספיקה להת־גורר בבית רק שנה. עזר קיבל את הפיקוד על רמת־דויד. נאמן לתיאוריה שלו, שלפיה על הטיי־סים להתגורר עם מישפחותיהם בבסיס, הוא עבר לגור שם. ב־אותה תקופה התגוררה מישפחת דיין ברמת־גן, אך הדירה היתה קטנה מדי, ולא נוחה לעיסוקיו של דיין, שהיה אז אלוף־פיקוד.

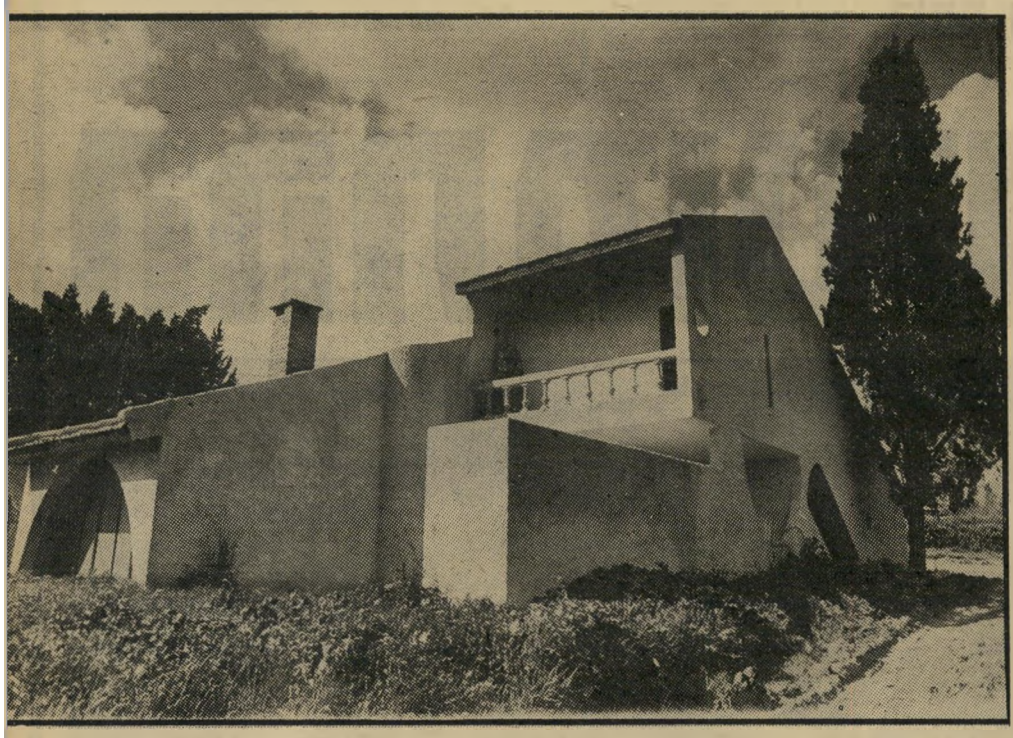
עזר הסכים שראומה תציע ל־אחותה רות, אשתו של דיין, ל־התגורר בבית בצהלה ללא תש־לום. כעבור כמה שנים עזב עזר את רמת־דויד ועבר למטה חיל־האוויר במרכז הארץ. הוא מצא בית בשיכון קצינים אחר, נווה־מגן ברמת־השרון, והסכים לערוך חילופים עם מישפחת דיין. דיין שילם לעזר את מחיר הדירה ב־נווה־מגן והדירה בצהלה הועברה על שמם של רות ומשה דיין.

סלע המחלוקת:

הבית בצהלה, ביתו של דיין

בצהלה מוערך ב־60 מיליוני לירות, ללא התכולה וללא העתיקות. הוריה של רות דיין רכשו אותו עבור משה זרות בתחילת שנות החמישים, אך דיין שילם לרות את מלוא תמורתו עם גירושיו. למרות זאת, הסכימה רחל לשלם את מחצית ערכו, 30 מיליון לירות, לבניו של דיין, יעל, אודי ואסי.

הגורם:

הבית בנהלל. הווילה המיפלצתית שבנה אודי בנהלל מפריעה לו להתגרש מאשתו, טליה. אודי הסתבך בבניית הבית ונכנס לחובות, ואילו טליה השקיעה בו חלק ניכר מהכספים שקיבלה מבעלה הקודם. כדי שיוכל להתגרש, צריך אודי לשלם לטליה את מחצית שוויו של הבית.

הצוואה

רחל בבית

רחל דיין ניצבת בחזית ביתה ברחוב יואב 11 בצהלה. על־פי הצוואה, הבית כולו שייך לרחל, אך היא הסכימה לוותר על מחצית ערכו ולתת כסף לבניו של דיין.

באותה תקופה לא היה דיין עשיר כפי שהוא היה בשנים האחרונות לחייו. הוא לא פירסם ספרים, לא כתב מאמרים ואפילו עתיקות לא היו לו. רות פנתה להוריה, וביקשה עזרה כספית. אביה של רות, עורך־הדין הירושלמי צבי שוורץ, נתן לבתו את הכסף, ובעזרתו רכשו רות ומשה את ביתם.

דיין פרע את חובו לרות. כאשר התגרשו רות ומשה, הציע דיין את הבית בצהלה לגרושתו. רות סירבה.

דיין שילם לגרושתו סכום נכבד תמורת הבית בצהלה. בכסף זה בנתה רות וילה קטנה בהרצליה־פיתוח, על מיגרש ששייך להוריה.

אודי ואסי זקוקים לכסף

רחל דיין ידעה את כל הפר־טים האלה, כששוחחה עם בניו של בעלה. אולם רחל לא רצתה, ככל הנראה, בשערוריות שיכפישו את שמו של משה דיין, ויתכן שהיא גם נבהלה מאיומיו האלימים של אודי. היא הסכימה לתת לשלושת הבנים את מחצית ערכו של הבית, אך מתוך רצון להישאר נאמנה ככל האפשר ל־צוואתו של דיין, היא התנתה תנאי: הכסף לא יימסר להם אלא לבני־הם, נכדיו של משה דיין.

השלושה השיבו בשלילה להצ־עה: זהו כספנו ואת לא תגידי לנו מה לעשות איתו, הם אמרו לה. אנחנו רוצים את הכסף שלנו.

מדובר בסכום גדול למדי. הווי־לה של דיין בצהלה מוערכת, ללא התכולה וללא העתיקות, בכ־60 מיליוני לירות. אחרי שהסכימה רחל דיין לוותר גם על התנאי של הנכדים, יקבל כל אחד מהבנים סכום של 10 מיליון לירות.

אודי ואסי זקוקים לכסף. יעל אומנם אוהבת כסף, אבל אינה צריכה אותו בבהילות כה רבה כמו אחיה. היא מתפרנסת מכתיבת מא־מרים לשבועוני־נשים וממשכורתו של בעלה, תת־אלוף דב שיאון. ליעל גם רכוש רב: בית במרכז הארץ, בית אחר בעין־הוד, ובית נוסף באחד האיים היווניים.

אודי זקוק לכסף כמו לאוויר ל־נשימה. היחסים בינו ובין אשתו השנייה, טליה, עלו על שירטון. מייד אחרי נישואיהם, התחילו בני הזוג בבניית וילה, בנהלל, שהכ־ניסה אותם לחובות שמהם לא יצאו עד היום. חלק ניכר מהכספים ש־קיבלה טליה מבעלה הקודם, מיל־יונר יהודי אוסטרי, הופנה לבניית הווילה. אודי יודע שבמצב זה הוא אינו יכול להתגרש מטליה. עליו לשלם לה לפחות את מחצית הווי־לה בנהלל, ולהוסיף על דמי־המזו־נות שהוא משלם היום לבניו מ־אשתו הראשונה, אביגיל, גם דמי־מזונות לילדיו מטליה. אודי ממשיך להתגורר בבית שבנהלל ולהחזיק את המשק החקלאי שלו, אולם הוא מאוהב בצעירה שעברה להתגורר בשכנות לו, בבית אחותה בנהלל.

גם אסי אינו משופע בכספים. גירושיו של אסי מאהרונה, בת ל־קבלן עשיר מסבירן, הביאו אותו למשבר כספי חמור ביותר. במשך תקופה ארוכה התגורר אסי במיש־רד ההפקות שלו בדרום תל־אביב, כשהוא חי מהיד אל הפה. התמיכה הכספית שקיבל מהוריה של אה־רונה הופסקה, ועליו לשלם גם דמי מזונות לבתו.

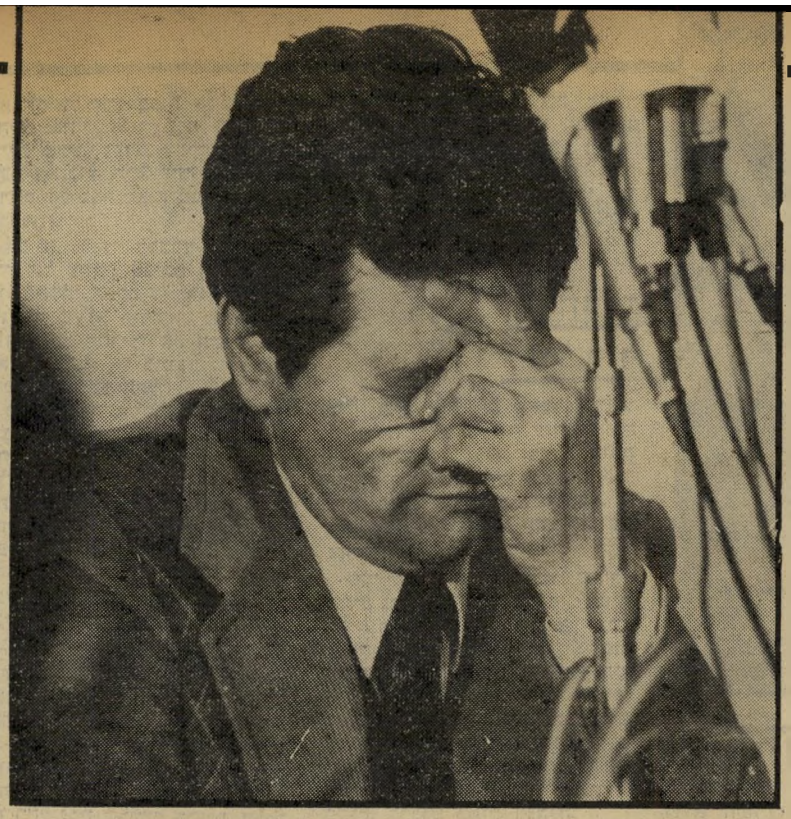
אודי סירב להגיב על הפרשה: „זה לא היה בדיוק כך. אני לא מבין מדוע רחל צריכה לספר את הדברים האלה."

רחל דיין אמרה השבוע לידידים: „הכל נגמר עם הילדים של משה. אני שמחה שנתתי להם את מה שנתתי. רציתי לתת להם יותר, אבל הם לא יודעים להתנהג. אם הם היו מתנהגים בסדר, הם היו מקבלים יותר." יוסי ינאי

ג'יח איוחג

בגין החעלך בחדר־האמבטיה כשהוא לבוש בחל׳יפה -

הרופאים תוהים על הסיבה ומקווים שזאת תוצאה של הסוכרת, ולא תסחיף־אוויר

ע ליזה בגין נבהלה. היא שמעה חבטה עמומה מחדר־האמבטיה שבבית ראש־הממשלה, ברחוב בלפור בירושלים. תוך שניות היא נזכרה בכל אזהרות הרופאים, המלוות את בני־הזוג בגין מאז לקה הבעל בהתקף־הלב הראשון שלו, לפני למעלה מחמש שנים: הוא עלול ליפול, לפתע פיתאום, לאבד את ההכרה, ואז יש להעבירו מייד לבית־החולים.

אשתו של ראש־הממשלה נכנסה בבהלה לחדר־האמבטיה. על הריצפה ישב בעלה, כשהוא נשען על הקיר בזווית מוזרה. בגין היה הסר־הכרה. עליזה ניסתה לעוררו בקריאות „מנחם! מנחם!" ואף סטרה קלות על פניו. בגין לא התעורר. היא מיהרה אל דלת־הכניסה והזעיקה את השומר שבפתח. זה קרא ל„גורילות", שומרי־הראש של בגין מהיחידה לשמירת אישים, ואלה נכנסו לחדר־האמבטיה.

אחד מהם ניסה לערוך לבגין הנשמה מפה לפה עוד בהיותו באמבטיה, אך עליזה בגין גבהלה. היא שמעה חבטה עמומה מחדר־האמבטיה שבבית ראש־הממשלה, ברחוב בלפור בירושלים. תוך שניות היא נזכרה בכל אזהרות הרופאים, המלוות את בני־הזוג בגין מאז לקה הבעל בהתקף־הלב הראשון שלו, לפני למעלה מחמש שנים: הוא עלול ליפול, לפתע פיתאום, לאבד את ההכרה, ואז יש להעבירו מייד לבית־החולים.

אשתו של ראש־הממשלה נכנסה בבהלה לחדר־האמבטיה. על הריצפה ישב בעלה, כשהוא נשען על הקיר בזווית מוזרה. בגין היה הסר־הכרה. עליזה ניסתה לעוררו בקריאות „מנחם! מנחם!" ואף סטרה קלות על פניו. בגין לא התעורר. היא מיהרה אל דלת־הכניסה והזעיקה את השומר שבפתח. זה קרא ל„גורילות", שומרי־הראש של בגין מהיחידה לשמירת אישים, ואלה נכנסו לחדר־האמבטיה.

אחד מהם ניסה לערוך לבגין הנשמה מפה לפה עוד בהיותו באמבטיה, אך עליזה כבר התעורר בגין מעלפון. הוא הובהל על־ידי שומרי־ראשו לבית־החולים הדסה, והד"ר מרווין גוטסמן, רופאו האישי, הוזעק לבית־החולים.

בגין נפל על ישבנו, נפילה רכה, שבדרך־כלל אינה גורמת לשום נזק. אולם כשאנשים מבוגרים, שבעצמותיהם חסר הסידן, נופלים נפילה מסוג זה, הם עלולים לשבור את צווארם עצם הירך.

מחלות הלב והסוכרת של בגין, מחייבות את רופאיו לתת לו תרופות רבות, מסוגים שונים. תרופות אלה גורמות, בנוסף לגיל, לבריחת הסידן מעצמות הגוף והופכות אותן רגישות לשברים. אצל אנשים שבגילו של ראש־הממשלה, 65, כימעט מחצית מהשברים הם שברים בעצם הירך.

האבחנה של ד"ר גוטסמן היתה מהירה ביותר. בגין קיבל סחרחורת, התעלף ונפל. ראש־הממשלה לא היה כלל בתוך האמבט כפי שפורסם בהודעות הרשמיות, אלא בחדר־האמבטיה, כשהוא לבוש במכנסיים, חולצה ומקטורן ונעליו לרגליו.

נראה שהסחרחורת וההתעלפות נגרמו כתוצאה ממחלת הסוכרת הקשה שלו, סוכרת לא מאוזנת, ולא עקב מחלת־הלב. בבדיקה מהירה שערך גוטסמן, עוד לפני ניתוח עצם הירך, הוא גילה שאין סימנים להתקף־לב או לאוטם שריר הלב.

אך הרופאים חוששים מאפשרות אחרת, שאותה יבדקו רק אחרי שבגין יחלים כליל מהשבר ומתופעות־הלוואי העלולות לבוא. בגין לקה לפני כשנה בתסחיף־אוויר, אמבוליה. הגוף זורק בועות אוויר מהלב לחצירא, שעליו הוא מגן. הרופאים מקווים שבגין יהיה גם הפעם בחזקת נס רפואי, כמו שהוא היה בעיקבות התקפי־הלב ומחלת הסוכרת הקשה שלו. הם ממתינים לראות את בגין קם ממיטתו בעוד ימים ספורים, מבקש מהרופאים שילמדו אותו

(המשך בעמוד 73)

זה בגין הפסיקה אותו. היא ידעה בדיוק מה קרה לבעלה, וידעה שאין טעם בהנשמה מפה־לפה.

לא היתה זו הפעם הראשונה שבגין מקבל סחרחורת ומתעלף. אך עד למיקרה של השבוע שעבר, זה קרה לו רק בעת שהיה שרוע במיטתו או ישב בכיסאו.

בינתיים כבר התעורר בגין מעלפונו. הוא הובהל על־ידי שומרי־ראשו לבית־החולים הדסה, והד"ר מרווין גוטסמן, רופאו האישי, הוזעק לבית־החולים.

בגין נפל על ישבנו, נפילה רכה, שבדרך־כלל אינה גורמת לשום נזק. אולם כשאנשים מבוגרים, שבעצמותיהם חסר הסידן, נופלים נפילה מסוג זה, הם עלולים לשבור את צווארם עצם הירך.

מחלות הלב והסוכרת של בגין, מחייבות את רופאיו לתת לו תרופות רבות, מסוגים שונים. תרופות אלה גורמות, בנוסף לגיל, לבריחת הסידן מעצמות הגוף והופכות אותן רגישות לשברים. אצל אנשים שבגילו של ראש־הממשלה, 65, כימעט מחצית מהשברים הם שברים בעצם הירך.

האבחנה של ד"ר גוטסמן היתה מהירה ביותר. בגין קיבל סחרחורת, התעלף ונפל. ראש־הממשלה לא היה כלל בתוך האמבט כפי שפורסם בהודעות הרשמיות, אלא בחדר־האמבטיה, כשהוא לבוש במכנסיים, חולצה ומקטורן ונעליו לרגליו.

נראה שהסחרחורת וההתעלפות נגרמו כתוצאה ממחלת הסוכרת הקשה שלו, סוכרת לא מאוזנת, ולא עקב מחלת־הלב. בבדיקה מהירה שערך גוטסמן, עוד לפני ניתוח עצם הירך, הוא גילה שאין סימנים להתקף־לב או לאוטם שריר הלב.

אך הרופאים חוששים מאפשרות אחרת, שאותה יבדקו רק אחרי שבגין יחלים כליל מהשבר ומתופעות־הלוואי העלולות לבוא. בגין לקה לפני כשנה בתסחיף־אוויר, אמבוליה. הגוף זורק בועות אוויר מהלב לחצירא, שעליו הוא מגן. הרופאים מקווים שבגין יהיה גם הפעם בחזקת נס רפואי, כמו שהוא היה בעיקבות התקפי־הלב ומחלת הסוכרת הקשה שלו. הם ממתינים לראות את בגין קם ממיטתו בעוד ימים ספורים, מבקש מהרופאים שילמדו אותו

(המשך בעמוד 73)

רופא עייף

המנהל החדש של בית־החולים הדסה בירושלים, ד"ר ראובן פינחס, נראה תשוש באחת ממסיבות העיתונאים המאולתרות שנערכו בבית־החולים. יחד עם פרופסור גוטסמן, הוא ניסה שוב להרגיע את הציבור, כאילו שלא אירע דבר, ולהסתיר את האמת על מצב בריאותו של מנחם בגין.

ההתמוטטות

הגלולה המרה

מנחם בגין צולם יומיים לפני ההתמוטטות על־ידי צלם־העיתונות חנוך גינוסר, שגם עשה את הפוטו־מונטאז'. בתמונה נראה בגין כשהוא נוטל את אחת הגלולות שלו ואחר־כך לוגם מכוס מים. גילו המתקדם של ראש־הממשלה והכמות הגדולה של התרופות שאותן הוא בולע ביגלל מחלות־הלב והסוכרת שלו, יצרו בגופו מחסור בסידן, וזה גרם לו לשבור את חלקה העליון של עצם הירך בעת הנפילה בחדר־האמבטיה בשבוע שעבר.

חברי הממשלה קיבלו הוראה: אסור להרגיז את בגין

ולהתנגד לדעתו - וכך התקבלו החלטות חשובות

מחזור־הדם, דבר העלול להביא לתופעות מסוכנות במיוחד, ביניהן כאלה שאינן ניתנות לתיקון.

כשלקה בגין בתסחיף־אוויר, הוא התגבר על תופעות הלוואי, והן לא התירו בו כל סימן. אולם עתה חוששים גוטסמן ומנכ"ל בית־החולים הפרופסור שמואל פינחס, שהסחרחורות וההתעלפות הן תוצאה של הופעה מחודשת של תסחיף־אוויר. בעיקר חושש גוטסמן מתוצאות הלוואי העלולות להיוותר אצל בגין, אם אכן היתה ההתעלפות תוצאה של תסחיף־אוויר.

סיגנון דיווח אמריקאי

ב גין עבר ניתוח פשוט ביותר לקביעת מסמרים בצוואר עצם הירך. הניתוח קרוי בשם ניתוח מור, על־שם ממציאו, ואורך בין שעה לשעתיים. בגין סבל מכאבים עזים לפני הניתוח ואחריו. הכאבים היו כה גדולים עד שהרופאים חששו שבגין ייכנס להלם. הוא לא התחכם, כפי שעוזריו ורופאיו ניסו לספר לעיתונאים. את הסיגנון החדש, של דיווחים על התחכמויותיו, כביכול, לפני, בעת ואחרי הניתוח, למדו מקורביו מעוזרי הנשיא רונאלד רגן, שדיווחו בהרחבה על „חוכמות" של הנשיא בעת הניתוח, למרות שגם הנשיא האמריקאי התפתל מכאבים.

קשה לדעת מה יהיו תוצאות המעידה ושבירת עצם הירך של בגין. במיקרים רבים מסתיימת תאונה כזו אצל אנשים קשישים בצורה פטאלית. ראש־הממשלת בריטניה וינסטון צ'רצ'יל, מת אחרי שכמה ימים קודם לכן מעד, אף הוא באמבטיה, ושבר את עצם הירך. כך גם קרה לרעיית נשיא המדינה הראשון, ורה וייצמן.

לעומת זאת ידוע על אחרים, אשר החלימו בתוך תקופה קצרה ביותר. עורך־הדין הירושלמי המפורסם, שלמה תוסיה־כהן, מעד ושבר את עצם הירך ויצא מבית־החולים כעבור שלושה ימים, כשהוא נעזר במקלות הליכה, הישר לאולם המישפטים, למישפטו של השר אהרון אבו־

מקררי אמקור א׳ לקראת המליון השני

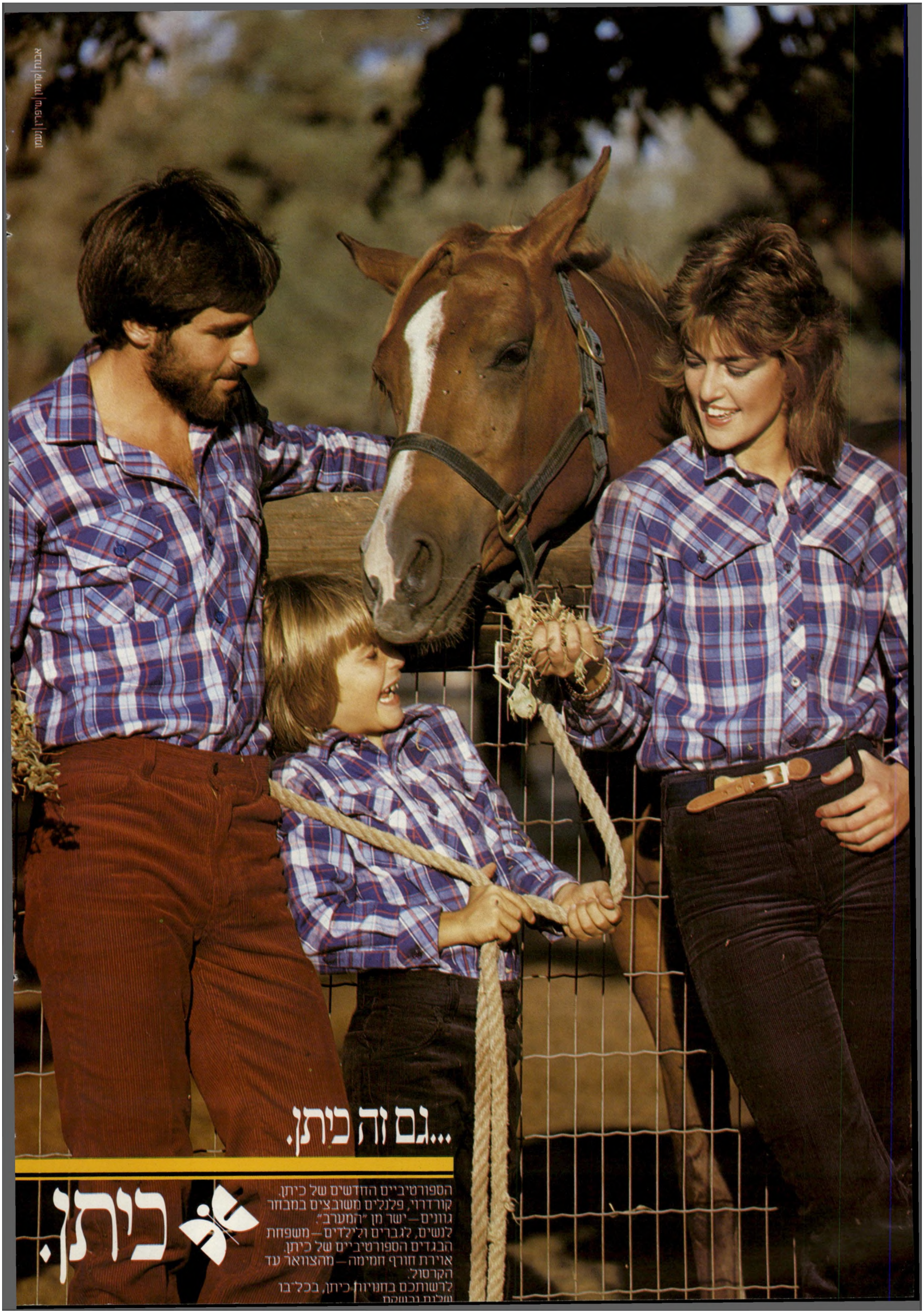
אחרי ייצור של מליון מקררים
לאמקור אין מתחרה באמינות ושכלול.
לכן מקרר קונים באמקור. נקודה.

שרות
אמפא
שרות ללא תחרות

להשיג בחנויות אמפא וסוחרים מורשים

טל־אריה

אמקור א׳ טוב להיות בבית.

...גם זה כיתן.
כיתן.
הספורטיביים החדשים של כיתן.
קורדרוי, פלנלים משובצים במבחר
גוונים — ישר מן "המערב".
לנשים, לגברים ולילדים — משפחת
הבגדים הספורטיביים של כיתן.
אוירת חורף חמימה — מהצוואר עד
הקרסול.
לרשותכם בחנויות כיתן, בכל־בו
ושלית ובשוקם

אשתו של רס"ל בצבא־הקבע, שנדון לשישה חודשי מאסר, פחתה תיבת־פאנדורה והביאה להחלפת הסגל הבכיר של החטיבה

כ**אשר עמד** רס"ר דויד עמירה לחזור מתקופת־הלימודים, היה ברור שעומדים לחול שינויים בחטיבה, אך לא העלה בדעתו שהשינויים יהיו כה מרחיקי־לכת. בתוך כמה חודשים התחלף כמעט כל סגל־הפיקוד הסדיר של חטיבת־המילואים. קצינים ומש"קים נחקרו על־ידי מצ"ח, הועמדו לדין וחלקם נמצא חייב.

עמירה היה איש־סודם של הסמח"ט, סגן־אלוף משה ושל שליש היחידה, סרן צחי ויינטראוב. כמעט כל אנשי־הסגל האחרים היו מסוכסכים עם שלושה אלה. כאשר חזר עמירה ליחידה, ביקשו שני מפקדיו להחזיר לו את מעמדו הקודם במחלקת החימוש — והתוצאות היו הרות־אסון.

מאות־אלפי אזרחים ישראלים משרתים מדי שנה, במשך חודש ויותר, ביחידות־המילואים שלהם. יחידות אלה מאורגנות כך, שכמעט כל סגל־הפיקוד — מלבד הדרגים הגבוהים ביותר — מורכב מאנשי־מילואים. אך לרשות כל יחידת־מילואים עומדים גם כמה עשרות אנשי צבא סדיר — חובה וקבע — המתחזקים את היחידה גם בתקופות שבהן יושבים אנשי־המילואים בבית. אלה הם אנשי החימוש, התחזוקה, הרכב, הנשקים והאפסנאים, השומרים על מחסני־החירום. כך היה גם בחטיבת חיל־הרגלים השייכת לאוגדה במרכז הארץ.

מפקד־החטיבה היה איש צבא־הקבע, אך מינויו לתפקידו היה לתקופות־חירום. את שירותו הוא עושה בתפקיד אחר. למעשה ניהל את החטיבה סגנו, משה, שלפני־כן היה מפקד בגח"ל.

סגן יואל פרי, שהיה עוזר קצין־חימוש במיפקדת האוגדה, והועבר לחטיבת החי"ר כדי למלא את מקומו של רס"ר עמירה במחלקת־החימוש, שמע על המתרחש ב־חטיבה: „ידעתי בדיוק לאן אני מגיע," סיפר פרי בן ה־24, שהשתחרר בינתיים מצה"ל וכעת הוא מחוסר־עבודה, „אבל לא תיארתי לעצמי שהעניינים חמורים עד כדי כך."

פרי מתאר את היחסים ביחידה בצבעים קודרים. היו שם תככים על רקע מיק־צועי, אישי ומיני. אחד הקצינים נתפס על־ידי אחד המש"קים כשבילה עם אשתו, והבעל המרומה חיבל, כנראה, בריכבו של הקצין. אותו קצין חיפה על אובדן נשק של אחד הכפופים לו, שאביו הוא בעל מיסעדה, שבה נהגו השניים לאכול. היו טענות על חייל ביחידה שהופיע רק כדי לגבות את משכורתו. היו פריצות למחסני־חירום, ואי־סדרים בשימוש בתלושי דלק.

מאסר והורדה בדרגה

ה**יה זה** מישפטם של מפקד מחלקת־החימוש, סגן יואל פרי (שקודו, רס"ל אבי חן, שפתח את תיבת הפנדורה. פרי טוען שהיה ברור לו „שיחפשו אותו" שוקרי, שלמענו נעשתה ההתחזות, נשפט ונדון לחודש מאסר, לקנס ולהורדה בדרגה.

תלונות ללא ביסוס

א**שתו של** רס"ל אבי חן, מיכל, טוענת שלבעלה נעשה עוול. לדבריה, הודה באשמות שיוחסו לו משום שהתמוטט מבחינה נפשית. אחרי שניתן גזר־הדין, פתחה מיכל במסע־צלב פרטי נגד סרן ויינטראוב, סגן־אלוף משה ו־אחרים ביחידה. היא הישפתה שורה ארוכה של טענות נגדם למצ"ח, והציפה ב־מיכתבים את הפרקליטות הצבאית, את הרמטכ"ל ואת שר־הביטחון.

המישטרה הצבאית התייחסה, ככל הנראה, ברצינות לתלונותיה של מיכל חן, והעניינים שהצביעה עליהם נחקרו. לדברי מצ"ח, טענה מיכל חן שיש לה הוכחות המחזקות את תלונותיה, אך כאשר ביקשו לראות הוכחות אלה, סירבה להצי־גן. באשר לכמה מטענותיה, יש למצ"ח גירסה שונה באשר למה שאירע למעשה.

מיכל חן טענה שאנשי־מילואים שגוייסו לשירות ביחידה, שוחררו משירותם שלא כדין. לא נמצא ביסוס לתלונה.

היא טענה שאחד החיילים הכפופים לצחי ויינטרוב, הופיע בבסיס רק לקבלת משכורת. בחקירת מצ"ח התברר שאותו חייל נתפס ונדון למאסר על עבירה שביצע מחוץ לצבא, וכלל לא היה בצבא בתקופה האמורה.

מחסני חירום: גירסת מיכל חן: הסמח"ט משה, יחד עם קצין־השלי־שות, ויינטרוב, פרצו באישון לילה למחסני־החירום של היחידה, והוציאו משם ביגדי עבודה חדשים, שקי שינה ומנות־קרב. לטענת מצ"ח נעשתה פריצה זו כדי לבדוק את עירנות הממונים על מחסני־החירום, ולאחר שלא התגלה קושי בהוצאת הציוד, שפט הסמח"ט את ה־אחראי על המחסנים, משה אלמליז, בעוון התרשלות במילוי תפקידו.

תלונה אחרת, דומה, של מיכל חן, נגעה לוויינטרוב ולחייל שהיה תחת פיקודו, אשר ביימו פריצה למחסני־חירום, כדי לבדוק אם יימצאו הסימנים על־ידי האחראי על המחסנים. תלונה זו נבדקה על־ידי מצ"ח, ונמצא כי יש לה יסוד.

יוצאת למילחמה

בחטיבת חיל־הרגלים השייכת לאוגדה במרכז הארץ.

מפקד־החטיבה היה איש צבא־הקבע, אך מינויו לתפקידו היה לתקופות־חירום. את שירותו הוא עושה בתפקיד אחר. למעשה ניהל את החטיבה סגנו, משה, שלפני־כן היה מפקד בגח"ל.

סגן יואל פרי, שהיה עוזר קצין־חימוש במיפקדת האוגדה, והועבר לחטיבת החי"ר

הבעל רס"ל־לשעבר אבי חן, שנמצא אשם בהתחזות ובחבלה ברכוש צה"ל, ונדון למאסר בפועל.

אחרי שעמירה חזר ליחידה, ומצא שמישהו אחר — פרי עצמו — עומד בראש מחלקת־החימוש, ואינו מתכוון לפנות את מקומו.

פרי וחן עמדו לדין על שורה ארוכה של עבירות, שהעיקרית שבהן היתה התחזות וקבלת דבר במירמה. אבי חן הואשם והורשע על כך שעשה בחינת־שלב במקום מש"ק אחר ביחידה, רס"ל שימשון שוקרי, בסוף ינואר השנה. סגן פרי הורשע בשותפות למעשה.

על הדרך שבה נתפסו השניים חלוקות הדיעות.

השניים טענו במישפטם, וכך טוען גם יואל פרי היום, שהודיעו מראש לשליש היחידה, סרן צחי ויינטרוב, על כוונתו של אבי חן לעמוד בבחינת־השלב במקום שימשון שוקרי. „אמרתי לו מה אנחנו הולכים לעשות שלושה או ארבעה ימים לפני מעשה," אומר פרי. השניים טענו כי עשו את בחינת־השלב במקום שוקרי, משום שהיו לו בעיות עם אשתו, והוא לא היה יכול להתכונן כראוי. לוויינטרוב ולשוקרי היתה גירסה אחרת: הם טענו ששוקרי נתקף ביסורי־מצפון, והודיע ל־ויינטרוב אודות העבירה שנעשתה למענו. מכל מקום, כאשר חזרו פרי וחן מבחינת השלב, כבר המתינה להם תלונה.

לתלונה זו נוספו עשרות סעיפי אישום, שנגעו לעבירות נגד רכוש, אי־דיווח על תאונות, חיפוי על עבירות והתנהגות שאינה הולמת בעלי דרגות. השניים עמדו לדין בבית־דין צבאי, ונמצאו אשמים. גזר־הדין ניתן ביולי השנה. אבי חן נדון להורדה לדרגת טוראי, לשלילת רשיון, ולשישה חודשי מאסר, אחרי ש־הודה בביצוע 15 עבירות. גם יואל פרי הודה ברוב העבירות, אך גזר־דינו לא כלל מאסר בפועל, והוא השתחרר משירותו מייד אחרי המישפט.

נשק: רס"ר מישל, שהיה אחראי על הנשקייה, מצא את נישקו האישי של סגן ויינטרוב כשהוא מופקר בלישכתו, והביאו אל הסמח"ט. כאשר חזר ויינטרוב ליחידה, התלונן לפני הסמח"ט על גניבת נישקו מארון נעול, שבו היה מצוי, על־ידי הנשק. הנשק הועמד לדין על גניבת הנשק לפני הסמח"ט ונמצא חייב. לדברי מיכל חן התנכל הסמח"ט לנשק וחיפה על ויינטרוב, לאחר שהנשק שיגר עשרות מיכתבים לדרגים הגבוהים, ובהם התלונן על המתרחש ביחידה. יואל פרי טוען שהמיקרה הזה מאפיין את היחסים ביחידה, יחסי נקמנות אישית, כשכל אחד „מחפש" את האחר. רס"ר מישל כבר אינו ביחידה.

נהגו של קצין התחזוקה, החייל תמיר גבאי, איבד את נישקו, רובה אמ־16. במשך חודשים ארוכים לא דווח על איבוד הנשק. בסופו של דבר הועמד תמיר

(המשך בעמוד 52)

מכתבים

אור בזה הדור

השר יעקב מרידור מתכוון להציג לפני הציבור את תגליתו בחג החנוכה, ואם יתרחש נס אחד, מדוע לא יותר?

הפטנט של השר מרידור / ב־מועד חנוכה יאיר אור / שירו שיר

טול קורה

למי באמת דואגת ההס־תדרות?

שבסיסים כאלה יגבירו את ביט־חוננו.

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

הזיכרון עובד

אני יושבת לי פה, עם המכונה הישנה והמקולקלת של חברה שלי ומנסה לכתוב כמה מילים לאנשים, הגרים במדינה שבה נולדתי ושבה חייתי את כל חיי, בכיף.

כבר שנה אני בחזרה בישראל, אחרי איזה כמה שנים טובות בחו"ל. יש לי בעיה, ולכן אני פונה אליכם דרך מיכתב זה. הבעיה שלי היא שבמקום לראות 6־6, אני רואה 666.

אל תיבהלו, חברה, הארץ המובטחת עדיין ממשיכה להיות מובטחת לכמה מכם. ואם נהרוג אחד את השני לא ישרדו הרבה הפעם.

ראיתי השבוע בתמונה בעיתון המון דגים מתים, וזה הזכיר לי שבכל דג היתה נשמה, ובכל נשמה אלוהים, ממש כמונו, אולי קצת שונה.

הגזע העליון שלנו כבר התבלבל. אשכנזי? ספרדי? כהן?

חייתי כשנתיים עם בחור כושי (גיזעי) בברזיל, וגיליתי שגם לכושים יש נשמה. ויש להם גם מוסיקה, ריקודים, מיסטיקה ואהבה.

יש ביניהם גם כאלה השונאים וזוכרים תמיד את הצליפות ואת עבודת־הפרך שהסבא של הסבא שלהם קיבל על גבו השחור, ממש כמונו.

ככה שהתא הזה של הזיכרון אוהב לעבוד — שיגעון!

וחוץ מזה, כבר נשבר לי לשמוע את זוג המילים האלה: „יהיה טוב!" או „המקום הכי טוב זה פה ועכשיו."

לני, ירושלים

ישן־חדש / יבנה בית־המיקדש / במהרה, במהרה בזה חדש.

אם, תל־אביב

● ● ●

ביטחון אמריקני

השיתוף האסטראטגי ה־מוצע של ישראל עם אר־צות־הברית, יהפוך את

יו"ר ברז'נייב
נשק גרעיני

ישראל למטרה למיתקפה סובייטית, במילחמה ה־באה.

ליאוניד ברז'נייב, יו"ר המיפ־לגה הקומוניסטית הסובייטית, הצ־היר בראיון לשבועון הגרמני שפי־גל, כי בריתהמועצות לא תשתמש בנשק הגרעיני שלה נגד מדינה שאינה מייצרת נשק אטומי, או שאינה מחזיקה נשק כזה בתחו־מה.

מכאן: בריתהמועצות עלולה להשתמש בנשק כזה נגד כל מדי־נה המייצרת נשק גרעיני, או ה־מחזיקה נשק כזה בתחומה.

לא יאסר עראפאת ולא מדינה פלסטינית מצויים בסכנה, אלא בסיסי האוויר, הים והיבשה האמ־ריקאיים, המצויים על קרקע יש־ראלית.

רק אשליותיו העיוורות של מנ־הם בגין עומדות מאחרי אמונתו

ההסתדרות דואגת לאלה החיים מתחת לקו־העוני. מיקרה קלאסי של טול קורה מבין עיניך. הביטוח הלאומי מפריש סכום לקופת־חו־לים, למען פנסיונרים החיים מ־קיצבת הביטוח שלהם. וההסתד־רות מה היא עושה? גובה סכום כפול. לך ודבר אל הקיר.

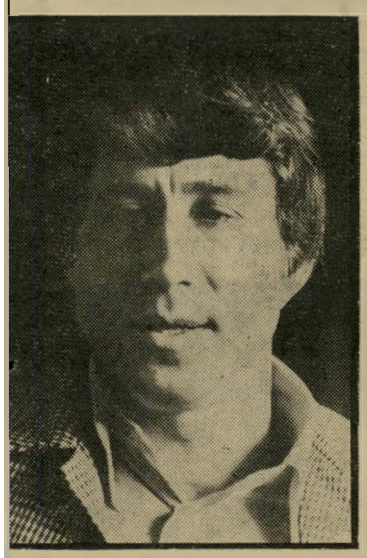
יצחק כהן, חיפה

● ● ●

לא נגד, בעד

הכדורסלן לשעבר מבקש להבהיר מה מסתתר מא־חורי דיברי הביקורת ש־מתח על אגודת הפועל תל־אביב (ספורט, „העולם ה־זה 2305).

קודם כל, תודה על כך שהייתם היחידים מבין נציגי העיתונות ש־

כדורסלן־עבר זוהר
לא זריקת אבנים

היו מוכנים לפרסם את דברי. יחד עם זאת, אולי ביגלל מיגבלות מקום, הושם דגש רק על חלק מ־בעייה מקיפה וכוללת.

הביקורת המפורטת שלי אינה נ ג ד הפועל תל־אביב, אלא ב ע ד הקבוצה, ולדיעותי שותפים רבים וטובים, חלקם עדיין פעילים ב־אגודה ומרביתם, אלה שהרימו ידיים באכזבה, נמצאים בחוץ.

מטרתי אינה פוליטית, אינה

(המשך בעמוד 16)

חאלאס עם דאלאס

כבר במכירה!
PENTHOUSE
The International Magazine for Men
גיליון חודש ינואר 1982
★ GIANT pet of the year POSTER (פוסטר ענק — נערת השנה)
★ ISAAC ASIMOV ON CREATIONISM
★ 216 Pages
הפצה בלעדית
סטימצקי

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב (פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

מרתף "ליריק"
דיזנגוף 190, ת־א
• ספרים
• תקליטים
• ציורים
פתוח יום יום (כולל מוצ"ש) עד 11.00 בלילה

וידיאוסרט
הסרטת ארועים בוידיאו!
צילום חתונות, בר מצווה וארועים מיוחדים
סרט בן 3 שעות: $299 כולל מע"מ וקסטה
רח' רוזנבאום 5, ת"א, טל. 296662

תן טרמפ לחייל

לבני הכותנה המעולים

סיטאנוס

לא הגדולים ביותר–אבל הטובים ביותר

העובדות מדברות בעד עצמן

אחרי 36 חודשי נהיגה אלפי נהגים נהנים להתניע מכוניתם במצברי גולד

המצבר האמין ביותר בעולם.
* ללא טיפול
* ללא הוספת מים

* ללא קורוזיה
* מצבר סגור
36 חודשי אחריות
פרו רטה

סוכנים לישראל:
אחים פולק בע"מ סוכנויות · יבוא
תל-אביב, רח' לינקולן 19, טל. 03-284976, ת.ד. 884

הפצה תל-אביב והמרכז:
חשמל שמשון 334033, מוסך אורי BMW 337426, זיק אור 253802, היימליך יעקב 331817, חשמל יעקב 333465, מגדל שלום 650984, פולקסווגן מוסך הדרום 832268, מוסך תושיה פולקסווגן 336825, פולקסווגן פליקס 331823, מוסך אריה מגרשי התערוכה 441084.
בת ים: עוזי שחמרוב 862536. חולון: אזור התעשיה עוזרי משה 803265. יפו: מוטקה 832859, ברעם 831654, אלי את אלי 821463.
ראשון לציון: המתניע 941647 רחובות: טכנואור 054-51484, פולקסווגן רכב הנגב 054-51650. רמלה: מאור 054-25094 גדרה: קרני אור בתחנת סונול 055-91877 אשקלון: תלמי הנגב 051-97311. בני ברק: אור נע 774236, מיכה במוסך ביג 708096. פתח תקוה: פסח הלר 912977.
כפר סבא: הוד השרון רמות השבים, בן ארי שרת 8-052-31387. אזור נתניה: יורם רז, כפר ויתקין 053-96804, טכנואור חשמל אורי 053-38013.

הפצה באר שבע והדרום:
חשמל "שאול" אזור התעשיה ככיש חברון 057-35111. חשמלאים מורשים : מוסך ברעם פולקסווגן 057-72011, איציק חלקי חילוף 057-74045, מוסך הנאמן פולקסווגן 057-77195, פולקסווגן ריטס 057-71744, המניע צומת גילת 057-83424, עוזי צומת קסטינה 055-81868.

הפצה חיפה והצפון :
מצברי גולד חיפה גולדנר, המגינים 100 04-533293, חשמלאים מורשים חיפה והצפון : אור חדש 728655, אוטו אור 666922, מוסך ארז 724374, לפשיץ 524148, מרויץ 669710, פיקס אור 720371, רם אור 643737, מוסך תלפיות 674977, אלטשולר תל חנן 231127. טבעון: עציון 932062.
עכו: זרם הגליל 913306. פרדס חנה: כהן שמיר 063-79407. כנימינה: אודי את בני בתחנת פז 063-61216. חדרה אלקטרו רכב 063-26200, ברנו גולדשטיין 063-22685. נצרת: בודג'נה יוסף 065-56438, מוסך הצפון פולקסווגן 065-72046. עפולה: קואופרטיב התבור 065-93506.
כפר חבור: מוסך צפון 067-67702. צפת: אוטוסטרט 067-31142. יסוד המעלה: מוסך יסוד 067-37200. קרית שמונה: פולקסווגן רכב הבשן 067-40939, קואופרטיב גליל עליון 067-40713.

הפצה ירושלים: גוטמן דוד אזור התעשיה תלפיות 02-781818, לוינסון צבי בתי אונגרים 02-283110.

תן טרמפ לחייל

סטודיו B

בי"ס לתנועה ומחול

רח' ארלוזורוב 80, ת"א, טל. 237026

החלה ההרשמה לדצמבר 81'

מחול אירובי
כושר גופני
בליווי מוסיקה
בשעות: הבוקר, אחה"צ, ערב

התעמלות
שיפור יציבה, חיזוק,
הארכת שרירים,
בשעות: הבוקר, אחה"צ, ערב

מחול ג'אז
שרון גולן
שלמה רוזמרין
טוביה טישלר

סטפס - TAP
בהדרכת הרקדנית
שרון גולן
למתחילים ולמתקדמים

מתקיימים חוגים ב-
יוגה — רחל זילברג
טאיצי — ברכה נוטקביץ
מודרני — סוזאן קדם

חוגים לילדים
דרמה יוצרת
מחול יצירתי

לסטודיו דרושה מזכירה לשעות אחה"צ
(תנאי עבודה מיוחדים)

חדש בארה"ב

„נ'יב" - שרותי פרסום והדפסה

- כל שרותי סדר-צילום (עברית-אנגלית).
- בצוע מיידי של עבודות דפוס בטיב מעולה.
- מבצעי פרסום והפצה.
- מחירים מיוחדים לבעל העסק הישראלי.
- למידע נוסף טלפון 3371-847(212) ניו-יורק

PLAYBOOK

GALA
CHRISTMASS ISSUE
382 Pages of Wonders

★ Interview with HENRY FONDA

★ Articles by :
JAMES BALDWIN
JOYCE CAROL OATES
JOHN KENNETH GALBRAITH

★ Sex Stars of 1981

Sole Distributor :
BRONFMAN'S AGENCY LTD.

מועדון 5
לחברות חדשה
רח' הס 5, תל-אביב
סל' 297263

יום שלישי 8.12.81
יוקרן הסרט
באורך מלא של
צ'רלי צ'אפלין
הנער

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

מכתבים

(המשך מעמוד 14)

זריקת אבנים, ואינה השמצה. מטרתי להביא להבראת הכדורסל ב־הפועל תל־אביב על־ידי הוקעת השיטה המאפשרת לאנשים ברמה אישית ומיקצועית ירודה להגיע לעמדות־כוח מכריעות באמצעות תככים ולהרוס כל חלקה טובה ב־אגודה היקרה לרבים כל־כך.

איין זוהר, תל־אביב

● ● ●

דימיון לא מפתיע

כמו כולם התבונן הקורא בראיון הטלוויזיוני עם יעל דיין, וכמו כולם הבחין בדימיון.

אני מגיח שעשיתי מה שעשה חצי העם: הושטתי קדימה את אצבעי, וניסיתי לראות אם אפשר להגביר את מידת הדימיון שבין יעל דיין ואביה משה. הדימיון, כמובן, אינו מפתיע, ואני בטוח שהגרפי־קאי שלכם יוכל לעשות שירות גדול לכל מי שראה את הראיון וניסה לדמיין.

גדי קרני, ירושלים

● יוסי שגון, העורך הגראפי של העולם הזה, ניסה, והקוראים ישפטו.

● ● ●

קיבלו מדינה,

הורסים אותה

קוראת מודאגת מווינה מספרת על המתרחש ב־קהילה היהודית שם.

מי שבא לאוסטריה של 1981 מבין אולי מדוע היהודים זועקים חמס כנגד השמעתו של ואגנר ב־היכל־התרבות.

באוסטריה דהיום שוב צועדת האנטי־שמיות בסך, שוב נשמע קול הנאצים ברמה, שוב הם מתכנסים ברובע התשיעי של וינה ושוב הם צועדים, על מגפיהם ו־מדיהם.

תגובתה של ממשלת־אוסטריה — אלם ודומיה. תגובת ממשלת־ישראל — אלם ודומיה!

הגיע הזמן שממשלת־ישראל תחדל מן ההפרדה האיומה בין

קוראת יראי־סטפנסקי
מי שבא מבין

יהודי־ישראלי ליהודי־גלותי, ותדאג ליהודים הישובים בחו"ל, כי לא כולם הם יהודים־גלותיים מבחילים הישובים על סיר־הבשר. אומנם יש גם כאלה, אך יש גם אחרים. יש כאן יהודים קשישים וזקנים שנפשם יוצאת לארץ־ישראל

(המשך בעמוד 18)

בת יעל
והירושה

הורים מודאגים

נגד „חזרה בתשובה"

„הורים מודאגים נגד כיתות", התארגנות שבאה לעולם כדי ללחום נגד כיתות „גורו" למיניהן, פירסמה עשר שאלות ותשובות, המנמקות ומסבירות את סיבות ההתארגנות.

תשובה מס' 1 עונה לשאלה מהי כת: „כת מונהגת על־ידי אדם כריזמטי ושתלטני, והיא דורשת סגידה עיוורת וקבלת מרות מוחלטת... היא שלטת במחשבותיו ופעולותיו של הפרט ודורשת ממנו התנתקות מן המישפחה והחברה, שבה הוא חי קודם הצטרפותו אליה. היא מגבילה את הבחירה החופשית ו־חופש התנועה... היא משבשת את המערכת החשיבתית ומחבלת ב־כושר ההבחנה החופשית לגבי קלי־טת מידע."

קורא חסון
כיתות „גורו"

תשובה לשאלה מס 4', מדוע נחשבות הכיתות למסוכנות, קר־בעת: „הכיתות משתמשות בטכ־ניקות של השתלטות על דרכי־החשיבה במירמה, ולאחר שהצליחו בשטיפת־המוח של הטירון, ממל־אות את מוחו במיצבור פילוסו־פיות, עקרונות ורעיונות ונוטעים בו מערכת מילים חדשה. כל זה הופך את הפרט החזק לחלש, לעבד המציית לפקודות בעליו. אם זהו המצב שאלפים פועלים כרובוטים אשר אינם מערערים ואינם שואלים שאלות, מה ניתן לצפות לגבי עתיד הדמוקרטיה בארץ?"

הכל נראה צח ובהיר עד שלא מגיעים לתשובה לשאלה מס' 9, תשובה ספק תמימה, וספק מיתממת, עד כדי לעורר חשד של מעורבות המימסד הדתי בנושא, מחשש לפגיעה במניות־הבכורה שלו בבורסת־הנפשות הישראלית: „הנוער שלנו לא חונך במידה מספקת להערכת העושר והערכים הטמונים במסורת הדתית. הוא מחפש שורשים. בשעה שהם מחפשים ערכים דתיים לשם הכוונה ותמיכה בחייהם, באות הכיתות ובמירמה לוכדות אותם ומספקות פיתרון מיידי לדילמות של החיים."

כל מה שנותר לנו עוד לעשות, הוא לכלול בנושא את הרבי מלובביץ וחבר חסידי חב"ד, וכן את הרב ויינברג מישיבת אור שמח ואש התורה — אדוניו של אורי זוהר ואחרים — ואת כל סוחרי האלוהים למיניהם, ולהבין שאין הסכנה לעתיד הדמוקרטיה נשקפת מ„כמה אלפים", כי אם ממאות־אלפים שטופי אמונה דתית.

כדי שהורים יבינו את מידת הסכנה הנשקפת לילדיהם, הן בתוך בית־הספר הממלכתי והן מן הרב השכונתי, כדאי לסיים בסעיף 10: „כאשר הורים מגלים שבנם או בתם התאהבו בכת, הם מתייחסים בחוסר אמונה למה שקרה. מאוחר יותר הם מגלים שאיחרו את המועד."

האם אפשר להסביר טוב יותר את הצורך בהתארגנות של „הורים מודאגים" או הורים אחרים, שאיכפת להם, כנגד העוסקים בסוגים שונים של „חזרה בתשובה" האם מותר לומר: לי זה לא יקרה?

יצחק חסון, תל־אביב

רק בגרונדיג נותנים לך ביטוח מלא „חצי חינם"

לכבוד גיל אלקטרוניקה,

יש לי טלויזיה צבעונית גרונדיג ואני מעוניין בביטוח מלא „חצי חינם" בשיטת 60/40

במקום לשלם את מלוא דמי הביטוח (-.1,250 שקל לשנה) אני אשלם **רק** 60% (-.750 שקל) ומיד אהיה מבוטח.

אם במשך השנה תתקלקל הטלויזיה אזכה לשרות המהימן של גרונדיג המבוצע ע"י מעבדה מקצועית שהוסמכה ע"י גרונדיג ורק אז אשלם את 40% הנותרים מדמי הביטוח (-.500 שקל) - **לא צמודים למדד.**

אם לא תקרה לטלויזיה כל תקלה- הייתי מבוטח וחסכתי 40% (-.500 שקל)!

נא שלחו לי בדואר ללא כל התחייבות מצדי את העלון של התכנית ואת תעודת הביטוח. אני אשלם בבנק והביטוח יכנס **מייד לתוקף** (הביטוח הוא לשנה מ־1.1.82 ועד 31.12. 82 אולם אם אשלם את הביטוח לפני ה־1.1.82 יכנס הביטוח לתוקף **מיום התשלום ללא כל תוספת מחיר).**

כמו כן, אבקשכם לשלוח לי את השובר המיוחד המעניק **חינם** טלויזיה ניידת נשיונל ש/ל TR-602 לכל בעל טלויזיה צבעונית גרונדיג הקונה וידאו-טייפ נשיונל פנסוניק NV-7000.

בכבוד רב,

שם _____

כתובת _____

טלפון _____

דגם המכשיר _____

מספר המכשיר _____

תאריך הקניה _____

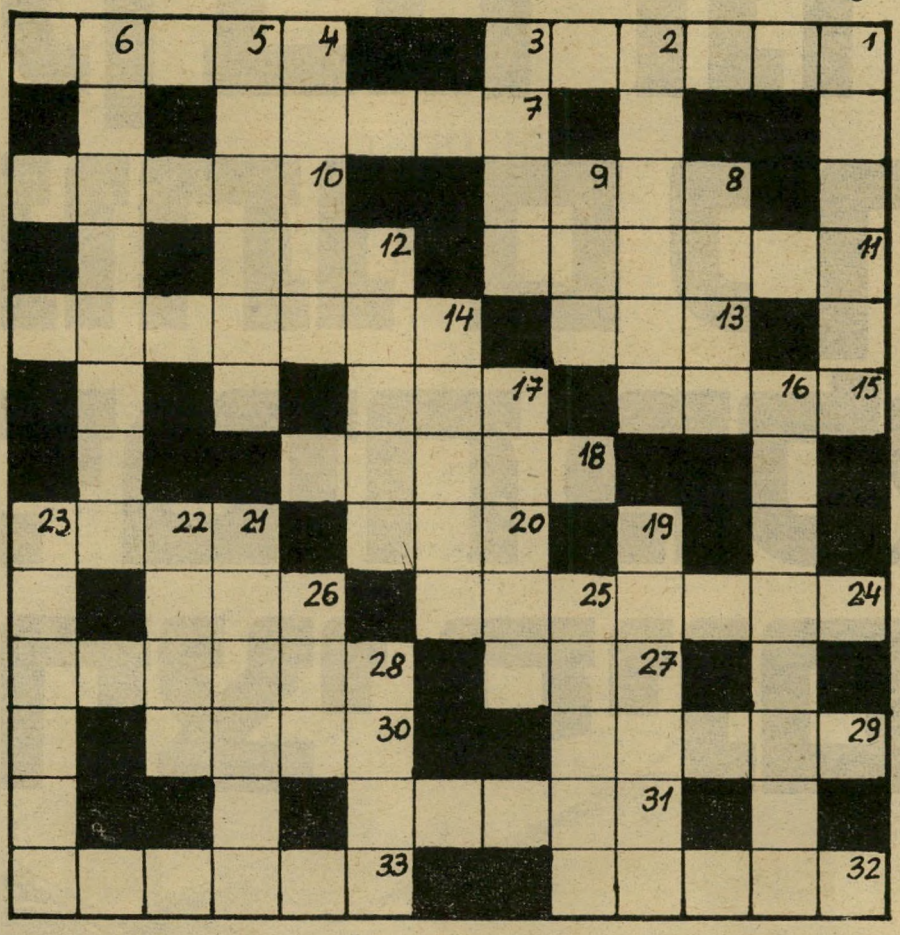
GRUNDIG

גזור ושלח ל: גיל אלקטרוניקה בע"מ, רח' אבן־גבירול 18, תל־אביב, 64077.

משבצות

2309

מאת נדיב אבידן

מאוזן:

1. ואלה לקינוח — מהבנק (6)
4. הגיש פזמון במתנה לעוז־רת (5)
7. זה שנכנע אפשר בהחלט להסתדר בלעדיו (מ) (5)
8. זה ראש העדה שהבריח את הבהמה (4)
10. כאשר הפסיקו לגהק עמית הופיע (5)
11. חן הפוס מיד לאחר הבי־קור אצל רופא השיניים (2, 4)
12. שמענו שהוא תלש את ה־עשרות בגלל גברת... (3)
13. מאוד אופייני לאמריקאים מהאגף הימני, שפתחו באש מ־האגף השמאלי (3)
14. בכשרונו המיוחד הוא לא חיכה לחשכה על מנת לאסוף מידע מודיעיני (4, 3)
15. י. סתם מבולבל וכך הוא גורם לסכסוך (4)
17. לזה שנשאר מאחור כבר יש ריח מאוד לא נעים (3)
18. קיים סלע בים, כך עולה מגרסתו המקוצרת של הפרשן הנודע (5)
20. הביע הסכמה בכיוון של הקמת מעון ארעי (3)
21. הוא מאמת מחדש את ה־קורלציה (4)
24. כשהכלומניק הזה עבד ב־שירותי־הביון, היה ברור ש־העסק במצב רע (4, 3)
26. בקצה חכתו הוא העלה צירוף לשוני נדיר (3)
27. גם במשקפת ניתן לראות את החונק הידוע (3)
28. בניתוח שלאחר ההתקפה, התברר שהוא קומוניסט ובל־פן? (מ) (2, 4)
29. מעצמי ובשרי ומן הדג (5)
30. ד. רביקוביץ, למשל, הש־חילה אותם אחד אחד (4)
31. אביו של יהושע קבור הפוך ולכן זה לא פשוט ללכת איתו יד ביד (5)
32. אפשר להשתמש באות רטובה לשיפור טעמו של ה־מזון (5)
33. שכבת מגן מסוג מסויים אחרי הלילה (6).

מאונך:

1. מחכים להם בכליון עיניים בשקם (מ) (6)
2. לשמונה מנת קנוח אחת מגיחה מן האדמה (6)
3. זה לא בכי אמיתי — כך טוען הפתי (4)
4. לשום תקר רגיל אין קשר הגיוני לירידה ההדרגתית ב־התלהבותו (5)
5. המקום המתאים לשחרור מ־לחצים הוא לא בתעשיה (6)
6. חיפש שמחה הרברבן, תוך כדי הפעלת הצופרים (5, 3)
8. למרות שאינו עסוק במיו־חד, הוא מגלה חוסר סבלנות בפעולות הכפל (4)
9. זה הבי תשלי? יופי! (3)
12. הוא מופיע מפולין בשמו של מישהו אחר (מ) (5)
14. אסף בו משקע לילי במקום פרחים (5)
16. טיפלו בשערם של המקדי־מים לצאת מארונות המתים (8)
17. במבטא פולני הוא מעלה הצעה להבריח כלי בישול טורקי (5)
19. מומחיותו בלשון גרמה ל־פגיעה בתומתה של בת־הערובה (3, 3)
21. מין אוז המעיר אותך כל בוקר בערב (6)
22. אל תכחיש שגם במתודה הזאת יש משהו מן הגימוס (4)
23. הוא נפטר בקיץ? לא בטוח, אבל הוא סובל מאוד (מ) (2, 4)
25. העגלון הרי מת, אז מי דואג לקשירת הבהמה? (5)
26. קומפוזיטור רומנטי מופיע גם בחוברות מוסיקה (3)
28. יש לו אמנם שארם לכדור־רגלן הנתניתי, אבל זה חסר תועלת (4).

הערה: בתשבצופן ה־אחרון נפלה טעות בהגד־רת „3 מאונך". כמו כן ב־פתרון תשבצופן 2305 „13 מאוזן" צריך להיות „זור" ולא כור כפי שנד־פס. אנו מבקשים את סלי־חת הפותרים.

פיתרון תשבצופן 2307

מכתבים

(המשך מעמוד 16)

אל אך הם יודעים בדיוק מה מצפה להם שם — עוני, רעב ומחסור. כאן, לפחות, הם מקבלים את קיצבת־הזיקנה שלהם אשר תבו־טל אם יעזבו. ברור שקשה לאדם מבוגר להתחיל חיים חדשים בארץ אחרת. עד היום חיים בארץ פליטי שואת־אירופה שעדיין לא הסתג־לו לתנאי־החיים ולאקלים האס־יאתיים.

לא לכבוד הוא ליהודים בגולה, העוקבים אחרי המתרחש בארץ, כי קברניטי־המדינה, יותר משהם עסוקים במאבק לטובת המדינה הם עסוקים במאבק על כיסאות או בדאגה לענייניהם הפרטיים. לגר־יים יש סיבה טובה ללעוג: היהו־דים קיבלו מדינה, אך הם הורסים אותה במו־ידיהם.

אילנה יראי־סטפנסקי,
וינה

● ● ●

נא לבדזק שוב

הקוראת מאוד לא מרוצה מביקורתו של דן עומר על שירי המשוררת זלדה („העולם הזה" 2305).

קרא בבקשה שוב בספר שיריה של זלדה השוני המרהיב, לא יכול להיות שלא תמצא בו משהו מאוד מאוד נוגע, או אולי צריך להיות אשה בשביל לאהוב את שיריה?

ליכוד לאומי

פיתרון פלאים לכל ה־מדווים

עגלתנו שקועה עמוק בבוץ /
הדבר ידוע וגם נפוץ /
אך אין קולות של מחאה /
טוב לנו ברפש הביצה.

אבל העגלון קיבל
פיק בירכיים /
כי בפאתי מערב התקדרו
השמיים /
פנה בעל העגלה לפנים
ולאחור /
צריך לעגלה לרתום עוד חמור.

בצמד הראשון חמור מפולפל
ודאיסטי /
על ידו אתון בעל גוון
שוביניסט /
בין השניים אין שיג ושיח /
החמור השלישי מחכה למשיח.

בראש הרביעייה חמור בעל
הופעה נהדרת /
הוא היה בגדוד העברי
וגם במחתרת /
הבעייה איתו שהוא קצת
בלגניסט /
לכן כדאי לצרף לו בן זוג
„סוצ־אליסט".

ואם העגלה לא תזוז הפעם /
אז לעזאזל, חזיז ורעם /
נעלם כולנו בבוץ הטובעני /
אבל יהיה לנו ליכוד לאומי.

צבי מרום, רמת־השרון

בטח שהיא איכות אחרת ממאיר ויזלטיר למשל, ואולי יש דברים שמפריעים לעין, אבל יש גם שי־רים שמצמררים את העור.

איני מכירה אותה, אפילו לא ידעתי את שם משפחתה עד ש־השפת אותו, וגם זו היתה בעיני פגיעה בזכויות־הפרט.

אילנה מסר, תל־אביב

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ובדיקור

קורסים בספרות נשים - קוסמטיקה - בדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול,
צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור,
הוצאת שיער בשעווה
* הנחות גלוח *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •
תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

לקח ל"טמפקס" 50 שנה כדי להגיע למסקנה כי "... נערות צעירות מאד מעדיפות להתחיל עם טמפון ללא מוליך"

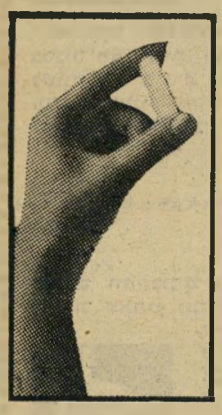
אך מה עם הטמפון עצמו?

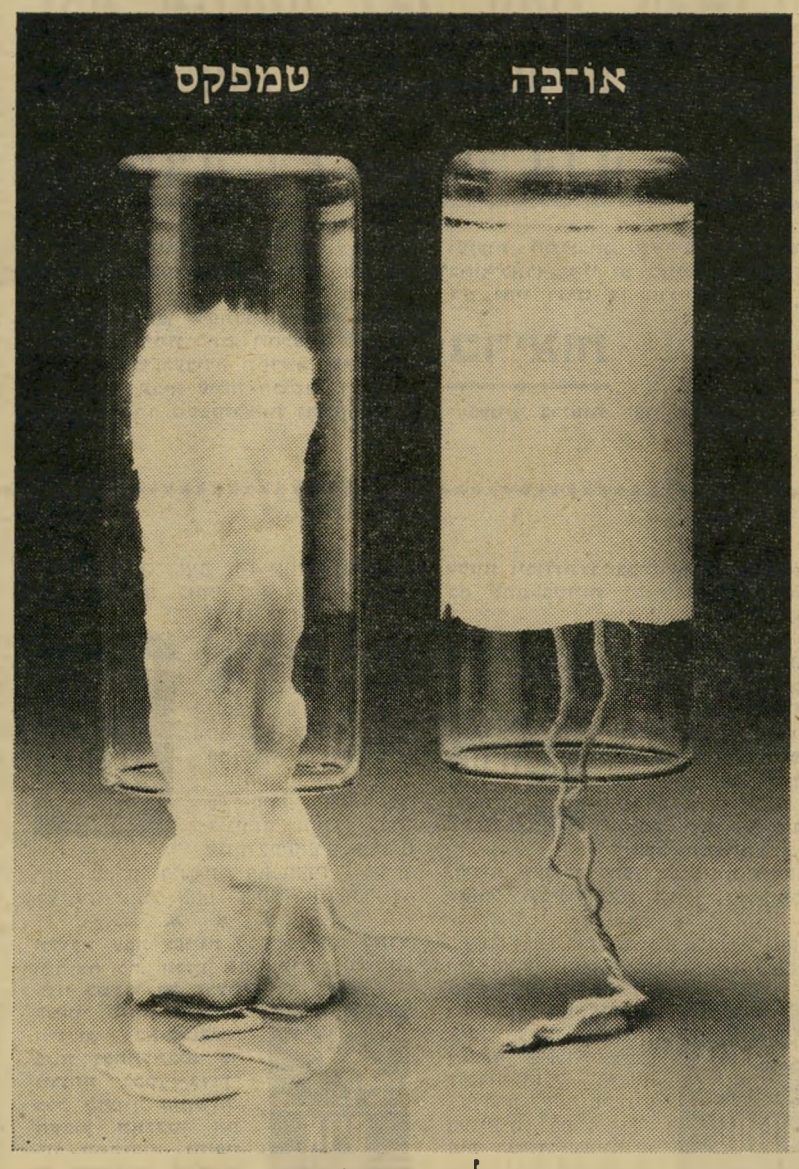
מאז ומתמיד יודעים באו־בֵּה כי המוליך הינו גוף זר ומיותר העלול לפגוע ולהזיק וכי המוליך הטוב ביותר נמצא בקצות אצבעותייך. באו־בֵּה גם יודעים כי טמפון ללא מוליך עדיף לכל הנשים בדיוק כמו לנערות צעירות. לאחרונה "טמפקס" יצאו לשוק עם טמפון ללא מוליך. אך ויתור על המוליך עדיין אינו מעיד על איכותו של הטמפון — ובאשר לאיכות היה או־בֵּה ונשאר הטמפון הראשון בין כולם.

או־בֵּה הינו הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם.

לפניכן מבחן הכוסות המראה את אופן פעולתו וספיגתו של טמפון או־בֵּה לעומת "טמפקס". המסקנה הינה ברורה וחד־משמעית: טמפון או־בֵּה מתרחב בעת הספיגה ואוטם לחלוטין ובכך הוא מונע אפשרות דליפה. לעומת זאת, "טמפקס" מתארך ומתדלדל. (עשי את המבחן בעצמך ותווכחי בהבדל).

לטמפון או־בֵּה ראש מעוגל — המעוצב במיוחד כדי לאפשר חדירה קלה ונוחה למקום המיועד לו. **רק לאו־בֵּה יש טמפון מעולה ללא מוליך בגודל מיני,** המיועד במיוחד לנערות צעירות. יתרונותיו הבולטים של טמפון או־בֵּה מעניקים לך בטחון, מאפשרים לך להרגיש משוחררת, לנוע בחופשיות ולתפקד כרגיל בימי המחזור החודשי בדיוק כבשאר הימים.

לא מספיק לותר על המוליך - צריך גם טמפון המתרחב עם הספיגה.

לכ' או־בה מח' ההסברה ת.ד. 2115, חיפה 31020
נא לשלוח לי את חוברת ההדרכה והשי: 3 טמפונים בנרתיק

שם _____

כתובת _____

גיל _____

□ משתמשת בטמפונים □ לא משתמשת

o.b.

או־בֵּה טבעי ובטוח

טמפון או־בה ב־3 גדלים:
מיני - לבתולה ולנערה המתבגרת. נורמל - למרבית הנשים. אקסטרה - לנשים עם דימום רב.

הורוסקופ

מרים בנימיני

מזל החודש:

קשת

התחזית לשנה הבאה

בימים אלה מתחילה תקופה חדשה לבני מזל קשת. כוכב ההפתעות, אוראנוס, נכנס למזל קשת, וגורם שינויים פיתאומיים בכל תחומי חייהם. התקופה תימשך כשבע שנים, שבהן תזדמנה לבני המזל אפשרויות להתנסות בחוויות חדשות. הם יוכלו לבדוק דרכי־חיים חדשות ולהחליט אם לאמצן לעצמם. התקופה לא תהיה קלה, אך יהיה זה זמן מרתק ורצוף הפתעות, מהפכות, ודינאמיות.

עבודה

בני מזל קשת שהרגישו עצמם מוגבלים בשנים האחרונות, מרגישים שהגיעה העת לשנות את שיגרת עבודתם. גישתם תשתנה, ורעיונות מקוריים יגרמו לשינויים קיצוניים. יעזרו לכך גם תנאים חיצוניים, כאשר הזדמנויות מיקריות תיפולנה לידיהם, ותגרומנה למעט בילבול, וחוסר־יכולת להחליט במה לבחור. עיכוב מה בתוכניות יחול בין ינואר ליוני, בשל מהלך אחורי של כמה כוכבים. אולם החל מהקיץ הקרוב, הדברים יזרמו באורח שוטף. וזו תהיה התקופה שבה תוכלו להוכיח את כישרונותיכם וכישוריכם. למעשה, אלה שמקבלים הצעות כעת, יוכלו לממשן ברצינות רק בקיץ הקרוב.

כספים

גם בענייני כספים יחולו עיכובים בחורף הקרוב, ותרגישו מעט לחוצים, נטל של חובות יפול עליכם. תרגישו שקשה להשתחרר מהמועקה. השמש תתחיל לזרוח שוב בקיץ, ותביא עמה גשם של כספים. קרובי־משפחה וידידים יבואו לעזרתכם באופן מפתיע ויתנהגו בצורה שאינה אופיינית להם, ויחלצו אתכם מהקשיים. גם העבודה החדשה, שתתחילו בה בקיץ, תביא עימה הכנסות רציניות. כדאי להיזהר מספקולציות והשקעות ב־

כוכב ההפתעות, אוראנוס, נכנס למזל קשת לתקופה של שבע שנים. בתקופה זאת תזדמנה לבני המזל אפשריות חדשות והם יעברו חוויות חדשות - אך התקופה לא תהיה קלה עבורם

חצי השנה הקרובה, וכמובן רצוי לוותר על הימורים עד הקיץ.

נסיעות

כל התקופה הקרובה תהיה מלווה בנסיעות פיתאומיות ובלתי־מתוכננות לחוץ־לארץ. למעשה, אפשר לומר שאחת השאיפות העיקריות של חייכם — נסיעות — תתגשם, אתם תמצאו את עצמכם מרחפים באוויר ממדינה למדינה, יותר מאשר חלמתם אי־פעם שתגיעו לכך. אחדים מכם יעתיקו את מקום מגוריהם לארצות שמעבר לים. אחרים ישובו לכאן וירגישו נוח בביתם. נסיעות לצורך לימודים, השתלמויות והרצאות בחוץ־לארץ — כל אלה יהיו סיבות לנסיעות המרובות. קשרים עם אנשים בחוץ־לארץ יהיו גם בענייני עבודה, וגם הם יהיו רבים מן הרגיל.

בריאות

בענייני בריאות, רצוי שתישמרו בעיקר בחודשים ינואר ופברואר — אז תגבר רגישותכם, ואל לכם לזלזל בתוצאות. הזהרו מנטייתכם להשמנה, במיוחד בזמן הקרוב, כי גם זו עלולה לפגוע בבריאותכם, בהופעתכם ובהרגשתכם הטובה. לאלה שמרגישים די חזקים וממושמעים לשמור על דיאטה, מומלץ לדרוש מעצמם לעשות מאמץ בכיוון זה.

אהבות

למרות ההתחלה הטובה והמבטיחה, המצב ישתנה בחורף הקרוב — האהבות שמתחילות כעת לא תוכלנה להימשך. הרגשת בדידות תגרום למועקה ומעט דיכדוך. לעומת זאת יש לצפות להפתעות בקיץ הקרוב, ולהכין את עצמכם לשמחות וחגיגות.

נישואין

שינויים צפויים גם במצב המישפחתי. נישואין שאינם יציבים עלולים להגיע לידי משבר ואפילו לסיום. מאידך, רווקים מושבעים, אוהבי חופש וחירות, יחושו צורך דחוף להינשא, להקים בית ומישפחה — רצוי לדחות זאת לאביב. אחרים ירגישו צורך לשנות משהו במיסגרת הנישואין — פשוט לחרוג מן המיסגרת כדי לבסס עוד יותר את המיסגרת הקיימת.

לימודים

קשתים רבים ירגישו צורך להרחיב את אופקיהם וללמוד משהו חדש. חלקם ירצה להשתלם בתחום שבו הם עוסקים, ואף לנסוע לשם כך לחוץ־לארץ. אחרים יתחילו בלימודים גבוהים ויצליחו בכך מאוד. פירסומיהם המדעיים יזכו בהכרה וצפויים שבחים על עבודות אקדמאיות. אנשי יצירה ירגישו השראה, יפתחו רעיונות מקוריים ויצירתם תעבור שינוי מהותי.

טלאים חמתכננים נסיעות לחוץ־לארץ: למרות שאתם נתקלים בקשיים ובמיכשולים לא מעטים, כדאי לכם להתעקש ולבצע את התוכנית. זו תחדש את המרץ והכוחות שהותשו בשנה האחרונה. נסיעות קצרות וטיולים בארץ יזדמנו השבוע, אך כדאי לחיות זהירים ולא לשקוע בחלומות. מבחינה כספית מסתמן שיפור, ואתם צפויים לרווחים או להכנסות ממקורות בלתי־צפויים.

* * *

הצלחות בעבודה עלולות לגרום לשיפוט מוטעה באשר למקומכם ומעמדכם — היזהרו מדברי חלקות ומשבחים. המצב הכספי אינו יציב, ואתם נוטים לנהוג בכספכם בקלות־ראש. כדאי להמתין כשבועיים, ולא לבצע קניות גדולות לפני כן. בשטח הרומנטי אתם חשים שמשהו גדול עומד להתרחש — חלק מכם כבר בעיצומה של אהבה לוהטת, אחרים עדיין מצפים. — תוך זמן קצר יתגשמו שאיפותיכם.

* * *

המתח המלווה את התקופה מוסיף אישקט וחוסר־ודאות באשר לעתיד הקרוב. המצב הכספי גורם דאגה, אך ידידים קרובים מוכנים לבוא לעזרתכם. בעוד זמן־מה תוכלו להשתחרר מבעיות אלה. אהבות חשאיות מתפתחות לאיטן ומפצות אתכם על הקשיים בשטחים אחרים. בני־הזוג או הבים אתכם ומעוניינים לתקל עליכם בכל דרך אפשרית. הכרה ביכולתכם תביא קידום מהיר.

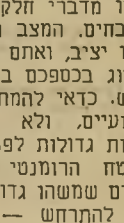
בני־המישפחה באים בדרישות שונות, ואתם נאלצים לוותר על זמנכם היקר ולמלא התחייבויות. דווקא כעת אתם מוצאים את עצמכם בבולמוס של עבודה ותפקידים נוספים, שאחרים אינם מסוגלים למלא. האינטואיציה החזקה שבה ניחנתם תביא לפיתרון של מירב הבעיות הריגעיות, ותוכלו להתפנות לעיסוקים חביבים יותר. סערות ריגשיות מתפתחות לקשרים רציניים יותר ואתם משתחררים מהחשש.

* * *

תקופה שבה צפויות לכם נסיעות בארץ ומחוצה לה. תכננו את עתידכם בשקט. רצוי לשקול כל הצעה לשינוי מקום מגורים, ולשלוט באימפולסיביות ובהתלהבות שגורמות לכם, בדרך־כלל, לבעיות מיותרות. השבוע תאכלסו את רוב המסיבות, ותופיעו במיטבכם. מבחינה חברתית אתם צפויים להצלחות. פרשיות־אהבה חדשות ומסעירות נדלקות בין־רגע, אך התנהגותכם גורמת להן לכבות במהירות.

* * *

בעיות כספיות מעיקות וגורמות הרגשה של חוסר־ביטחון. באשר להגשמת התוכניות — נסו לשמור על הצעדים ולהתייחס לענייין בעיתרון קלות. תוך כמה שבועות יימצא פיתרון לבעיות אלה. בריאותם של קרובי־משפחה גורמת לכם דאגה — גם בתחום זה העניינים יסתדרו. השבוע תוצע לכם נסיעה לחוץ־לארץ, הצעה שתגרום למצב־רוח עליז יותר. פגישה מזרה השבוע עשויה להביא להמשך מסעיר.

עליות וירידות במצב־הרוח מביאות אתכם להתלבטויות רבות מהרגיל. חוסר יכולת לקבל החלטה עשוי להשאירכם השבוע במצב של מבוכה. למזלכם, הכוכבים באים לעזרתכם והבעיות תיפתרנה כמעט מעצמן. מבחינה כספית — כל יום שעובר מקדם את מצבכם לטובה. יחד עם שיפור המצב מתפתחת בכם נדיבות, שעלולה להפוך לבזבזנות. האהבה לאוכל ולפינוק לא תשפר הופעתכם.

* * *

התקופה שבה אתם מצויים „מפנקת" אתכם ומביאה לא מעט דברים טובים. בעבודה אתם מתגלים במיטבכם, והתוצאות מביאות עימן הצעות לעבודות נוספות, ששכרן בצידן. השבוע תוכלו להרשות לעצמכם לקחת סיכונים בעניינים כספיים. כרטיסי־הגרלה עשויים להביא לכם סכומים נורספים. כבר מעכשיו אפשר לתכנן נסיעות לחוץ־לארץ, רבים ימצאו את עצמכם נוסעים בקיץ הקרוב יותר מפעם אחת.

* * *

השבוע צפויות הפתעות שונות ומגוונות. חלק מכם מתכנן נסיעה לחוץ־לארץ, ואחרים מתכוננים לשינויים במקום המגורים. נסיעות וטיולים יביאו עימם מצב־רוח עליז יותר. מתיחויות במישפחה יוכלו להיפתר על ידי שיחה גלויה עם המעורבים בדבר. השינויים הקיצוניים שאתם עומדים לעבור גורמים כבר עתה לאווירה של ציפיה ותיקווה. הצעה שלה אתם מחכים תתעכב מעט.

בתקופה זו חשים מתח גבוה מהרגיל. נטייתכם לפסימיות מתגברת וכל תקרית קטנה הופכת לעניין גדול. עליכם למתן את תגובותיכם הסוערות והתוקפניות. ההרגשה שמישהו רודף ריכם אינה מציאותית, ואתם שניחנתם בכושר ניתוח מעולה ובראיה ריאלית של המצב, רצוי שתשתמשו דווקא כעת בתכונות אלה. מצב הבריאות רגיש במיוחד וההרגשה הכללית אינה מוסיפה מצב־רוח טוב במיוחד.

* * *

ידידים בעלי השפעה עומדים לגרום לקידומכם בעבודה — אל תהססו מלהביע את רעיונותיכם המקוריים. השבוע כולו יהיה בסימן של עליזות והקלה מהמתח. בעיות המישפחתיות, המטרידות אתכם, יימצא פיתרון חלקי, אך בשלב זה הוא יספק אתכם. במיפגשים חברתיים, שבהם אתם מרבים לאחרונה, צפויות פגישות מיקריות ומרתקות. בני דלי, — בני תאומים מעוניינים בחברתכם.

* * *

בעיות בריאותיות יפתחו את השבוע, אך כבר כעבור יומיים תחושו טוב יותר ותוכלו לבצע את התוכניות הקשורות לקאריירה. להצעות חדשות יש להתייחס בזהירות. תוך זמן קצר תיצרו קשר עם אדם, השוהה בחוץ־לארץ והרוצה לעזור. האהבה המחודשת מתפתחת וטומנת בחובה רעיונות מעניינים. העיקבות וההיצמדות למטרה עשויים להביא אתכם לתקופה מאושרת שכמוה לא ידעתם זמן רב.

יעקב שרת / איש ממאדים

תולעת שמיר

ממש לא יאמן. שר־החוץ שלנו, יצחק שמיר, התחיל להיות רגיש, לפתע פיתאום, לבעיית „ההסברה", או נכון יותר, לבעיית התדמית של ישראל והשתמעויותיה לגבי מעמדה הבינלאומי. אין־ספק, תולעת ה„חוציתיס" המפורסמת, אשר כירסמה בלב שרי־חוץ רבים וטובים — או לא כל־כך טובים — בישראל, חדרה באורח פלא לגופו, ולפי כל הסימנים התיישבה לה דווקא במוח.

אחרת, יקשה לתרץ את העובדה המדהימה, כי האיש הזה, יצחק שמיר האיתן והמוצק כל־כך — ממש נץ מפוסל בשחם — המליץ לפני ממשלת בגין להימנע מפירסום נתונים על היקף פיצוץ־בתים בשטחים. תולעת שמיר!

למרבה המזל היהודי, ראש־הממשלה, מנחם בגין, דחה את ההצעה התולעתית הזאת בו במקום. באבירותו האצילית כי רבה, אין הוא מסוגל לעשות דבר והיפוכו — לפוצץ ולא לפרסם. תארו לעצמכם מה היה אילו בימי המאבק בבריטים היו פיצוצי האצ"ל עוברים ללא־פירסום; הרי זה כאילו לא היו!

לא. פיצוץ ופירסום הולכים יד ביד. ובינינו ובין עצמנו, כלום אפשר אחרת? מה, בצד שכנגד אין בעלי־חשבון, אשר מצרפים אחד לאחד את הפיצוצים הללו, כל אחד ותמונתו הפסטורלית, ומסכמים אותם שוב ושוב?

מכאן, שהדבר שיצחק שמיר התכוון לו — אם אכן אני קורא נכונה את מחשבותיו מבעד לעשן, לאבק ולהדים המתגלגלים של שלושת הבתים שפוצצו בבית־סחור — אינו הימנעות מפירסום נתונים על היקף פיצוצי־בתים בשטחים הכבושים, אלא הימנעות מפיצוץ. נקודה. כך, מרגע שיצחק שמיר התחיל, למרבה התדהמה, להיות שר־חוץ באמת — כלומר מי שעיניו פקוחות ואוזניו קשובות למציאות האמיתית בעולמנו, ככל שהיא משמעית לגבי מעמדה של ישראל, לגורל כולנו וצאצאינו אחרינו — מרגע שהוא תפס את העובדה החמקמקת, שישאל אינה קיימת בחלל הריק, ולכן אינה יכולה להרשות לעצמה לנהוג בעולם הזה כבתוך שלה, ממש מרגע זה הוא גם חדל להיות שר־החוץ. מפני ששר־חוץ כזה, שעיניו פקוחות ואוזניו קשובות והוא מגיב לא על גרויים תנ"כיים מימי יהושע בן־נון, אלא על מה שקורה כאן ועכשיו, אינו שמיש לממשלת בגין, ממשלה שאינה חיה ופועלת במציאות האמיתית.

עכשיו יש לשער, שר־החוץ שלנו נתפס לסיחרור הנורא, שהוא שלב מובהק ביותר בחולי תולעת החוציתיס. כמי שסבור, כי אי אפשר „להסביר" מעשים וואלים, שכן למעשים נואלים יש תכונה מוזרה שתם מסבירים את עצמם ואינם ניתנים להסברת־כזב, עליו, בכל זאת, לתת יד להסברת־כזב — או להתפטר.

אבל התפטרות — כמו פיצוץ — היא צעד שאי־אפשר להימנע אלא גם כדרך להמאסת החיים על תושבי הגדה במטרה לעודד הגירה מן השטחים. הוכחה? לא שמעתי שבימי „המערך" נאסר על המפוצצים, אלה אשר מישהו מבני־משפחתם אכל בוסר ושיני כולם הן שקהו, לשקם את הריסותיהם. העונש „המערכי" היה חד־פעמי. לא כן בימי „הליכוד" האחרונים.

נאמן עלי יוסף צוריאל מ„מעריב", שדיווח ב־25 בנובמבר, ברשימתו „שטח צבאי", כי „החלקות שעליהן מוטלות הריסות הבתים בבית־סחור הוכרזו לשטח צבאי. שינוי מעמדה של האדמה בוצע שעה קלה לפני ההריסה. נציג המימשל הצבאי טרח להודיע לראשי שלוש המישפחות, כי לא רק בתיהם נועדו להריסה, אלא גם האדמה לא תהיה ברשותם.. כאשר ביוזמת ראש־העירייה חנא אטרש החלו הכנות לבניית הבתים מחדש, התברר שאסור להקים בתים על השטח"!

1124 בתים שפוצץ המערך לא הביאו את הרגיעה, לא שיכנעו אם לוותר על מאוויו הלאומיים.

חוששני, שכשם ששוטי „המערך" לא הועילו, לא יועילו גם עקרבי „הליכוד". ומן הטעם הפשוט, שלבד מרצח שיטתי מאורגן של כל ערביי השטחים הכבושים לא יצלח שום צעד אחר לרוקן את השטחים הללו.

כמובן, יתכן מאוד שאני טועה. יתכן, שמדיניות פיצוצי־הבתים והפקעת קרקעותיהם תשיג את שלה. נניח שהיא גם תרתיע וגם „תעודד" הגירה. אבל כלום לא ברור, שבתוך כך תשתנה לא רק ההוויה בשטחים, אלא תשתנה — ובכיוון של השחתת־יתר — גם ההוויה של חיי הכובשים?

כלום תהליך ההתקנעות של מישטר הכיבוש הישראלי, האמורה להמאיס על תושבי השטחים הכבושים את החיים, לא יוליך במידה גוברת והולכת להמאסת הוויית הכיבוש והתעמרות, יותר ויותר, על הכובשים? הנוכל להמאיס את החיים על זולתנו, מבלי שבתוך כך נמאס על עצמנו?

שכחת שאתה הראש?

האם המושיע אריאל שרון הפליג או לא הפליג לאפריקה ב־שליחות ביטחונית־מדינית, כדי למכור סיוע צבאי נגד לוב במחיר חידוש הקשרים הדיפלומטיים עם ישראל?

עושה רושם שכן. ואם כך, הרי שאם הקשרים לא יחודשו יתחוור לכל, כי היתה זו שליחות־שווא. שליחות כשל מיותרת.

אני מאמין במה שפירסמו שבועונים זרים על המסע המשונה

לבד מרצח שיטתי של כל התושבים אין דרך לרוקן את השטחים הכבושים ✶ לאן אתה רץ, אריאל שרון?

מפירסומו, וברי כי הוא יעיד כמאה עדים על מחלוקת חמורה בממשלה, דבר שיחליש לא רק אותה אלא את המדינה כולה. ובכן, להתפטר או לא להתפטר? היכן הנזק הגדול יותר: בעניית אמן אחרי מדיניות בלתי־קבילה, בלתי־אפשרית, ובלבד שכלפי חוץ (ופנים) לא יבולע לתדמית הממשלה כמאוחדת, או בקריאת תיגר על מדיניות שלילית, שגויה, מנותקת מן המציאות, אבל במחיר פגיעה קשה בתדמית הממשלה?

מעניין איך תולעת שמיר תפוצץ את הסלע הזה של מחלוקת פנימית.

ההשמדת וגם ירשת?

ברשימה קודמת על פיצוצי־הבתים בשטחים הכבושים ציינתי בתמימותי, כי מספר הבתים שפוצצו עד כה בוודאי אינו מגיע לאלף, ואחר־כך שאלתי בלעג „אז מה יש זה?"

טעיתי. מספר הבתים שפוצצו מסתכם לדברי ראש־הממשלה ב־1165 בדיוק, 1124 בימי ממשלות המערך ו־41 בימי ממשלות הליכוד. מנחם בגין עשה עניין שלם מההבדל הניכר במספר הפיצוצים בשתי התקופות השילטוניות השונות, ומבחינה פולמוסית אולי זכה בנקודה או שתיים. דוברי „המערך" — הוץ מאיש אחד שהפגין אומץ־לב ועירנות מחשבתית, שאינה כפותה למקובלות נושנות (אבא אבן) — התפתלו וטענו טענות שונות ומשונות, שעיקרן הצדקת „הפיצוצים שלהם" בחומרה האמיתית של פישעי יושבי הבתים שפוצצו.

כלום זאת השאלה?

השאלה היא מהי תכלית הפיצוצים, והאם הם משיגים את התכלית אשר לנגד עיני המפוצצים. והנה מבחינת התכליתיות יש הבדל תהומי בין פיצוצי שתי מערכות הכיבוש, ככל שכיבוש הוא כיבוש ואינו ניתן לחלוקה. ההנחה שביסוד מדיניות הפיצוצים בימי שלוט „המערך" היתה, בנוסף לעצם ההזדקקות לעגישה קשה ברמת הנקימה (הרי אחד מיסודות העונש מימים־ימימה הוא הנקם), גישת ההרתעה. לא כן בימי ממשלות „הליכוד", וביחוד בימי הממשלה השניה, הנוכחית, שבשליטת שר־הביטחון אריאל שרון.

ממשלה זאת, שכמובן גם היא אינה משוחררת מיצרי־נקם, מפוצצת בתים בשטחים הכבושים לא רק בשם עיקרון־ההרתעה, הזה, מפני שהגיונו הצולע עולה בקנו. אחד עם תפישת העולם השרונית־„ליכודית", הרואה בישראל מעצמה אזורית שאין דבר נבצר ממנה מהאוקיאנוס האטלנטי ועד המיפרץ הפרסי, ממוצאי ים־סוף הדרומיים ועד גבולות ברית־המועצות בצפון.

בשם תפישה נלוזה זו, שמקורה בממשלות קודמות ובתקופות קודמות, הרשתה ישראל לעצמה להשתעשע בגורלות העם והכורדי הרחוק יותר, ובגורלות חלקים של האוכלוסיה הנוצרית בלבנון, הקרובים יותר. פרשת ההתערבות בחיי הנוצרים בלבנון טרם נסתיימה, אם כי כבר מחוור לכל שהיא מסובכת לאין־שיעור יותר ממה שהעלו בדעתם המתכננים הישראליים הפשטניים. אשר לכורדים, ברי כי ישראל לא נשכרה באורח ממשי מהתערבותה בעולמם הכאוב והמסובך, אך היא בוודאי ובוודאי נטעה בלב כורדים לא מעטים תיקוות־שווא, שלא נתממשו מן הסיבה הפשוטה שלא היה אפשר לממשן. כמה כורדים שילמו על־כך בחייהם לא מעניין עוד איש בישראל; מה שלא מפריע לאיש להתמסר לרומנטיקה כורדית מזוייפת.

עכשיו אנו מרחקיים לכת למעבה אפריקה. ישראל, לא פחות ולא יותר, היא היא שתציל שם מדינות שחורות מן ה„קולוניאליזם של קד'אפי". אך תמול־שלשום היינו עדים למהומה גדולה סביב כוונות ההתפשטות הלובית לעבר סודאן. ברוך השם, המהומה חלפה ואיננה, ללא התערבות מעצמתית ישראלית. וגם מצ'אד נסוג השטן המקטרג על אפריקה בלא סיוע ישראלי הקיף. נראה, שיש עוד כמה כוחות הפועלים בשטח, והם מסתדרים לא כל־כך רע בלי ישראל, הנדחקת משום־מה להפגין כושר התערבות גלובאלי במקום לעשות בדק־בית.

אין פירושו של דבר, שאין טעם לחזר אחרי האפריקאים, ולשכנעם לחדש קשרים רשמיים, ולקנות מוצרים ישראליים שונים, לרבות ביטחוניים. אבל דברים שכאלה צריך לעשות בשום שכל, בצינעה, ובלא להסתכן בבזיון במיקרה של אי־הצלחה. לכן מוזר מאוד, שדווקא שר־הביטחון היה צריך לצאת למסע אפריקאי מנופח שכזה. יש בישראל מוסדות, ובהם אנשים שאולי הם פחות מפורסמים, אבל לגמרי לא־פחות מוכשרים, המסוגלים לבוא בדברים עם אפריקאים למיניהם ולקשור עימם עיסקות למיניהן. השר יכול להישאר בבית, או לנסוע לחגיגות טקסיות (שאינן נעשות במחתרת).

שמעתי מחנוך ברטוב ששמע מפי מי ששמע: „כל הגוף כולו מתאווה להשתין, אבל כשצריך הוא רץ ומפעיל לצורך זה את הזין".

אז לאן אתה רץ, אריאל שרון? שכחת שאתה הראש?

מכתבים

הזדהות

תושבים ישראליים מוחים נגד עונשי המימשל.

תושבים ישראליים, חברים ואוהדי סניף הנגב של האגודה לזכויות האזרח בישראל, מביעים את הזדהותם עם המאבק למען פתיחתה של האוניברסיטה בבירת־זית.

סגירתם של מוסדות־חינוך היא פגיעה בזכותו האלמנטריות של האדם לרכוש השכלה.

טיבעי הדבר שסטודנטים בעולם יביעו דיעותיהם, ובמיוחד כאשר הדבר קשור לעתידם.

אנו מוחים נגד הענישה הקולקטיבית של המימשל הצבאי. הריסת בתים ואטימתם, לא תתרום לחיים משותפים ודו־קיום בשלום בין שני העמים.

הרב יונתן פרימן,
דב קורן, מרק סיגל,
ג'ני גרינברג, באר־שבע

נגד המחוכלים

אגודת צער בעלי חיים צריכה למחות על ח־יחס לכינים.

לאחרונה מתנהל בארץ מסע־השמדה נורא, מלווה בהשמצות קשות וכינויים שהנייר אינו סובלן נגד חיות קטנות ועדינות, שאף אינן יכולות להתגונן מפני המשמיצים והמשמידים. כל אמצעי־התיקשורת, ושורה של מישרדים ממשלתיים משתפים פעולה נגד „נגע" הכינים, ואיש אינו פוצה פה ומצפצף, אפילו לא אגודת צער־בעלי־חיים, שזה תפקידה המובהק.

אני רוצה להרים קול־זעקה בשם הכינים המדוכאות! אני גם רוצה להזהיר שמסע ההשמדה עלול להיתקל בתגובת נגד חריפה, שהארץ כולה תיגרר בעיקבותיה!

ולסיום: אני עומד לייבא לארץ מיבחר גדול של מכשירי־גירוד ידניים ואלקטרוניים בשלל צבעים. נא להמתין.

אהרון גודשטיין,
רמת־גן

לא „יאמן יאומן"

פגישת הקאנצלר האוסטרי ושר־החנים הישראלי עברה בשלום.

לא יאמן ממש, אבל מתברר ש־ברונו קרייסקי לא אכל את יוסף בורג, לא קילל אותו ולא גידף אותו, לא הוציא אותו לתרבות רעה ולא הוציא אותו אפילו לשמד. ולא רק זאת, אלא שהקאנצלר האוסטרי אפילו הציע לשר הישראלי שתייה חמה! אחרי שבמשך שנים ארוכות הלעיטה אותנו העיתונות בסיפורים לרוב על קרייסקי הנורא, נראה לי העניין הזה מוזר לגמרי.

רוברט וזלד, חיפה

לידיעת הקוראים

המערכת אינה נוהגת להחזיר כתב־יד וחומר הנשלח אליה. הכותבים ימדור זה מתבקשים לכתוב בקיצור, על צד אחד של הדף, ברווחים גדולים — ריצוי במכונת־כתיבה.

בהיענות לפניית השר אריזור,

אברהם גינדי

לדגל המבצע יהיו משרדינו בראשון-לציון וברמת-השרון פתוחים במוצאי-שבת וחג משעה 6 בערב.

מוכר 14 דירות אחרונות בתנאי מבצע במחירי חודש יולי 1981

ובתוספת ריהוט מלא חינם*

מחירון יולי 1981

	מחירון יולי	מחירון נובמבר
בראשון לציון		
במרכז השקט		
דירות פאר בנות 4 חדרים (2 דירות)	699,000.- שקל	849,000.- שקל
בגבעת לוינסון,		
איזור מגורים יוקרתי במערב העיר		
דירות יוקרה בנות 4 חדרים,		
2 חדרי רחצה ועוד (2 דירות)	860,000.- שקל	1,060,000.- שקל
באיזור היפה ביותר במערב העיר		
דירות יוקרה דו-מפלסיות		
שכלולים לרב - כגון: טלויזיה במעגל		
סגור, 2 חדרי רחצה ועוד.(2 דירות בלבד)	899,000.- שקל	1,089,000.- שקל
בפתח-תקוה		
דירת יוקרה בת 4 חדרים עם מירב		
השכלולים: 2 חדרי רחצה ועוד	950,000.- שקל	1,124,000.- שקל
דירת גג	1,300,000.- שקל	1,550,000.- שקל

כמו כן מבחר גדול של פנטהאוזים יוקרתיים במחירי מבצע.

ברמת-השרון			
בפרויקט חדש ברח' אוסישקין דירות			
בנות 3 חדרים עם מירב השכלולים			
(2 דירות בלבד)	860,000.- שקל	במקום	1,065,000.- שקל
דירות פאר 3½ חדרים(2 דירות בלבד)	995,000.- שקל	במקום	1,245,000.- שקל
בתל-אביב			
בתכנית ל' בבנין חדשני ומיוחד			
עם מירב השיכלולים:			
דירת 6 חדרים	$ 130,000.-	במקום	$ 150,000.-
דירת גג	$ 140,000.-	במקום	$ 155,000.-

בפגישה עם נציגי הארגונים הכלכליים, ביקש השר אריזור שתוף פעולה בבלימת האינפלציה. אברהם גינדי נענה לבקשת שר האוצר ומציע למכירה 14 דירות בשלבי בניה מתקדמים במחירי יולי 1981.

תנאי רכישה למבצע:
★ 10,000 שקל בהרשמה
★ 30% בחוזה
★ משכנתא 400,000 שקל
★ היתרה בתשלומים נוחים.

לעולים חדשים ולזוגות צעירים: הלואות משלימות ומשכנתאות מוגדלות לזכאים במסגרת תכנית משרד השיכון

*הריהוט כולל: ריהוט לסלון, פינת אוכל, חדר שינה, חדר ילדים וכורסת טלויזיה.

המחירים אינם כוללים מע"מ.

בטחון מלא לכספי הרוכשים.

אברהם גינדי

הקניה הטובה ביותר 1982

תל-אביב	רמת השרון	פתח-תקוה	ראשון-לציון
ככר המדינה ה' באייר 10	סוקולוב 84	חיים עוזר 28	הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

חמורים מסתכלים על דגים, או לילה בתל־אביב

לילה אחד גירד לי באצבע והרמתי טלפון לחבר שלי, שמולי, שיש לו מקום משלו. „תיקח מונית ותבוא אלי, ונלך למקום אחר ששם יש מלצרית שאני דלוק עליה," אמר לי שמולי, זה מה שעשיתי, והלכנו למקום ההוא. משהו נוחמד מאוד, המון חמורים יושבים מסתכלים ביב לשולחנות ומסתכלים על הדגים. רק שתבינו עד איפה הגיעו הדברים בארצנו, ששמים אקווריומים ובהם דגי־זהב משייטים במקום שולחנות. סיפר לי שמולי שלפני שבוע הוא היה שם במקום ההוא עם חבר מטבריה, ובטוב ליבם ביין הציע החבר מטבריה כל סכום, רק שיביאו לו דג זהב אחד כזה מטוגן עם בצל על הצלחת — ככה שהיה רעב!

הקיצור המלצרית, ששמולי היה דלוק עליה, נעדרה מהעבודה, ואנחנו התיישבנו על הבר והתחלנו לשלשל לגרון את היין. בינתיים הסתכלנו בכל מיני תופעות מסביב, כמו המחבט מיספר שניים רוקד עם השדיים מיספר אחד, הקבלן מיספר ארבע מסתודד עם האסיר מיספר שש, ועוד דברים כאלה, והעברנו את הזמן נעים־נעים־נעים.

סביב שמולי כירכרו הרבה אנשים, נשים וטף, כי ראשית יש לו מקום משלו, ושנית הוא מוכר כזכזה, ושלישית, כשהלכתי להיפרד מקצת שאריות של יין בשירותים, סיפר שמולי שאני כותב בעיתונים, והיה עליז.

ככה עבר לו הלילה והגיע הבוקר, ורק כמה קליינטים נשארו ליד הבר, ושמולי הלך קצת על סכינים מילוליות עם אחד סטאשק שישב מהצד השני, שיש לו איזה עסקים משונים באירופה, ומתברר שהוא ושמולי חברים עוד מ־השכונה.

ופיתאום באה גם המישטרה, שה־שימחה תהיה שלמה. סטאשק אמר משהו חריף והתבקש לנפק תעודת־זהות, שנבדקה בחוץ עם המחשב המישטרתי ונמצא שהכל בסדר. אבל, כשהוחזרה תעודת־הזהות, מילמל איזה קליינט אחר, מוטי קוראים לו, משהו חריף והתבקש לבוא החוצה. כאן התחילו כולם להיות מודאגים, כי ידעו שמוטי והמישטרה מוזמן לא ביחסים אי־אי־אי, ובעל המקום הודיע שאם יהיה כתוב בעיתונים שעצרו מישהו אצלו בעסק זה הסוף שלו, אז שמולי הלך החוצה לחציל את מוטי, ובאמת הציל אותו, ומוטי חזר אל הוודקה שלו.

כאן התחממו העניינים, כששמולי רומז בגלוי שביגלל השטויות של סטאשק לקחת המישטרה החוצה את מוטי, ואיך שהוא הציל אותו מציפורני־החוק, ואילו סטאשק מצידו הזכיר מאיזה מסויים

משוט בעיתונות

עכשיו, אחרי הבחירות, כבר ידוע היטב שמה שכתוב בעיתונים לא משפיע באופן ישיר על מה שהעם חושב. אבל, אני הקטן חושב, שהצורה שבה מושגים הדברים בעיתונים משפיעה הרבה מאוד על איך שהעם חושב, וזו סיבה טובה מאוד להעיף מבט בכמה דוגמות עצובות.

דוגמה ראשונה: מיהו האזרח?

לפני שבוע, בערך, הלכו סיירי הסיירת הירוקה, גילו עיזים של בדואים, החרימו אותם, ומכרו אותם לשחיטה, לפני שהגיע צו של בית־המישפט, האוסר עליהם להחרים את העיזים, והאוסר עליהם גם למכור אותן. עיתון פיעלי־ארץ־ישראל, דבר, דיווח על התקרית הזאת, שגם המישטרה התערבה בה, נגד הצד הנכון, כרגיל. לא נגד הסיירת הירוקה שפעלה בניגוד לצו בית־המישפט, אלא נגד עשרת הבדואים והקיבוצניק שניסו למנוע את ההחרמה הבלתי־חוקית. על צו בית־המישפט לא דיווח כתב דבר בנגב, וברור לגמרי למי אהדתו נתונה.

דבר 22.11.81

דוגמה שניה: מיהו מיליונר?

שוב, לפני שבוע, פירסם עיתון אחר, הארץ, כתבה שנשאה את הכותרת: „נתמך־סעד העסיק פועלות." בכתבה הביא איש הארץ גדעון אלון, סיפורים של כמה אנשים שמקבלים קיצבות שהם לא זכאים להן מן הביטוח הלאומי. אחד מהם הוא בעל בית־מלאכה גדול לליפוף מנועים, המעסיק עובדים רבים, ושהכנסתו מסתכמת במאות־אלפי שקים, אבל מה שמעניין יותר מכל אלה הן ארבע המילים הראשונות בידיעה:

„עשרה בדווים וישראלי נעצרו."

מה זאת אומרת, עשרה בדואים וישראלי? ממתי בדואים הם לא ישראלים? אלא מה, זה כמובן מתאים למה שכתב דבר באיזור הנגב חושב, ומי שיודע איך הולכים העניינים בעיתון, איך ידיעה כואת עוברת את העניינים של עורך־הלילה והמשכתב והמגיה, צריך להיות מודאג מאוד מהמילים שמפרסם עיתון דבר.

דוגמה שניה: מיהו מיליונר?

שוב, לפני שבוע, פירסם עיתון אחר, הארץ, כתבה שנשאה את הכותרת: „נתמך־סעד העסיק פועלות." בכתבה הביא איש הארץ גדעון אלון, סיפורים של כמה אנשים שמקבלים קיצבות שהם לא זכאים להן מן הביטוח הלאומי. אחד מהם הוא בעל בית־מלאכה גדול לליפוף מנועים, המעסיק עובדים רבים, ושהכנסתו מסתכמת במאות־אלפי שקים, היום פיז'מות, מרביצים לנשים ומוציאים את הכסף על ערק, קלפים ושש־בש. זה במיקרה הטוב. במיקרה הרע הם סתם רמאים.

מיליונרים, לעומת זאת, הם אנשים מכובדים, ורק לעתים רחוקות מאוד מרמים מישהו.

נניח שמפיץ הארץ באיזור מסויים, היה מתגלה כמי שניצל את עבודתו זו לצורך עיסקי־סמים, שבהם הרוויח מיליונים. האם הכותרת שהארץ היה נותן היתה: „מפיץ הארץ סחר בסמים" — או אולי „סוחר־סמים השתמש לצורך עסקיו בהפצת עיתון"?

דוגמה שלישית: מהי תחרות?

עיתון ידיעות אחרונות הודיע כי „בעלי תחנות־הדלק מתנגדים להנהגת תחרות במחירי־הדלק." רק חמורים, שמאמינים שבעלי־עסקים אוהבים „תחרות חופשית" ושהיא טובה לעיסקיהם, לא מבינים מדוע לא רוצים בעלי תחנות הדלק תחרות. הרבה יותר נוח להם

הארץ 24.11.81

ידיעות אחרונות 25.11.81

בכל מדינה מתוקנת

בכל מדינה מתוקנת בעולם היה שר־הביטחון מתפטר לשמע ההצעה שצבא מדינתו ייהפך לאפסנאי מקומי של מעצמה זרה.

בכל מדינה מתוקנת היה שר־המישפטים מתפטר לשמע החלטת הממשלה, שכיבוד החוק יידחה לחודש אפריל.

בעבר הקרוב, כשהוא ומוטי היו במקום של שמולי, ושמולי לא רצה לתת להם שירות כמו שהם רגילים, מוטי התחיל להרגיש קצת לא נוח מהמילחמה הזאת על גבו והלך בלי לגמור את הוודקה ואז צילצלה למקום אשתו של קליינט אחד שישב שם, ואחר־כך נודע לי ששבוע הוא לא הורשה לצאת מהבית.

עכשיו התחיל להיות שמח בכלל, וסטאשק פחות או יותר אמר לשמולי שהוא, שמולי, צייץ משהו עליו, על סטאשק, לשילטונות מסויימים, ואילו שמולי מצידו אמר לסטאשק שהוא, סטאשק, יודע יפה שאילו שמולי היה פותח את הפה בעניין מסויים, הוי, מה שהיה קורה!

הקיצור, מילחמה קשה הלכה שם, ועוד יין הגיע, ועוד ויסקי, וחדגים משייטים להם באורות האקווריום, ועד שיצאנו החוצה כבר נסע קו חמש.

בכל מדינה מתוקנת היה שר־האנרגיה מתפטר אילו חברו לממשלה לא היה מביא לידיעתו את פרטי ההמצאה החשובה ביותר בשטח האנרגיה מאז אייזנשטיין.

בכל מדינה מתוקנת היה שר־השיכון מתפטר אילו הצליח מישרדו לבצע רק רבע מתוכניות השיכון והבינוי המתוכננות.

בכל מדינה מתוקנת היה שר־החקלאות מתפטר לאחר שהתברר, כי הסיירת הירוקה שלו עוסקת בהשמדת עיזים של חלק מהאזרחים.

בכל מדינה מתוקנת היה שר־החוץ מתפטר, כאשר מתברר שמדיניותו נשענת על ההערכה שסרבנותן של הסרבניות תימשך.

בכל מדינה מתוקנת היה שר־התחבורה מתפטר, כאשר מתברר לו ששר אחר מנהל את חברת התעופה הלאומית, הנתונה למרותו שלו.

בכל מדינה מתוקנת היה שר־התעשייה מתפטר, כאשר מתברר לו שאין לו שום סיכוי לחניע את גלגלי המשק, והתעשיה מרוויחה רק מספסרות בבורסה.

בכל מדינה מתוקנת היה שר־האוצר מתפטר, כאשר היה מתברר לו שחנקים, ולא מישרדו, הם שמנהלים את הכלכלה הלאומית.

בכל מדינה מתוקנת היה שר־החינוך מתפטר, כאשר מתברר לו ששיעור האנאלפבתיות אינו יורד כלל.

בכל מדינה מתוקנת היה שר־העבודה־והרווחה מתפטר, אילו עמד למישפט פט פלילי.

בכל מדינה מתוקנת היה שר־הפנים מתפטר, כאשר מישרדו משמש צינור להזרמת כספים לכיסי אנשים.

בכל מדינה מתוקנת היה ראש־הממשלה מסרבים להגיש לו את התפטרותם, למרות כל מה שקורה בתחום מישרדיהם.

בכל מדינה מתוקנת היה העם יוצא לרחובות, אילו ממשלה כזאת היתה ממשיכה כאילו „אין קילקולים".

אלא מה? כדי שתהיה מדינה מתוקנת צריך גם עם. כשאני חושב אלו מחומות היו מתרחשות בצרפת אילו היה מתמנה בממשלתה שר לענייני צרפתים, או באנגליה, כשהיה מתמנה שם שר לענייני אנגלים, אנ בנורווגיה, אילו היה מתמנה שם שר לענייני נורווגים, אני מתחלחל. אני מתחלחל גם כשאני חושב אלו מהומות היו מתרחשות פה אילו בבריית־המועצות או בארצות־הברית היה מתמנה שר לענייני יהודים.

כך, שהמחיר גבוה ואחיד, ומאפשר להם רווחים גבוהים. לשם מה תחרות? לא רק בעלי־התחנות לא רוצים תחרות. גם חברות־הדלק לא רוצות, כך נמסר בגוף הידיעה. גם הן לא רוצות להוריד מחירים.

אז מה לא בסדר בידיעה הזאת?

בידיעה הכל בסדר. מה שמוזר הוא, שאין לאיש הערות. מיטב העיתונאים הכלכליים שלנו, שיומם וליל יוצאים נגד התערבות הממשלה וקוראים לקצץ בתקציביה, ומגינים על „כלכלת חשוק החופשי" וזועמים על 13 הוועדים ועל עובדי אל־על, לא אמרו אף פעם שבעלי תחנות־הדלק הם „מחבלים", „בנדיטים" ו„תופסים את המדינה בגרונה", כשהם מכתיבים מחירים כרצונם.

אין צורך לומר שגם ההסתדרות לא מוחה על זה. אחרי הכל, גם היא בעיסקי הדלק, ולאו־דווקא מהצד של הצרכנים.

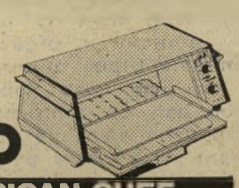

דרמפון=מיליון

החודש כשתקנו דרמפון באריזות השונות חפשו את המדבקה מבצע דרמפון 2 היא עשויה לזכותכם בפרסים יקרי ערך.. למעלה ממיליון לירות פרסים יוגרלו בין המשתתפים במבצע:

10
WALK MAN
טייפ ווקמן

10
AMERICAN CHEF
תנור טוסטר

1500
כל הקודם זוכה
משחקי פאזל

1,500
המצטרפים הראשונים
יזכו בפאזל 60 חלקים
של דרמפון, ללא הגרלה!

אין כמו דרמפון

תיא

איך להצטרף למבצע:

אספו את המדבקות לסכום כולל של 10 נקודות.
מלאו התלוש בהתאם להנחיות ושלחו אלינו בהקדם.

לכבוד ת.ד. 4338 ת"א 61042
שם _____
כתובת _____
טל. _____

הדבק כאן המדבקות בסכום כולל של 10 נקודות:

לכל אריזה ניקוד שונה	לכל אריזה ניקוד שונה	לכל אריזה ניקוד שונה	לכל אריזה ניקוד שונה	לכל אריזה ניקוד שונה

דרג/י התכונות לפי העדפתך בהתאם, מ—1 (12 הניקוד הגבוה ביותר).

אני אוהב/ת דרמפון כי:

- ☐ כולם בבית אוהבים אותו.
- ☐ מעניק רעננות לכל היום.
- ☐ מותאם לרמת החומציות של העור (pH).
- ☐ רב שימושי — טוב לגוף ולשיער.
- ☐ מבוסס על חומרים טבעיים ואינו מזיק לעור.
- ☐ לא צורב בעיניים.
- ☐ התינוק שלי אוהב אותו.
- ☐ אני אוהב/ת להתפנק כמו תינוק.
- ☐ משתמשים בו בכל העולם.
- ☐ חסכוני, ובאריזה נוחה ומשמרת.
- ☐ טוב לעור רגיש ועדין.
- ☐ ריחו עדין והוא מקציף מצוין.

הזדרז/י ושלח/י! כמה שיותר תלושים — כך יגדלו הסיכויים.

לא יוגרלו תלושים שיגיעו אחרי ה—31.12.81

גזרו שלחו והשתתפו בהגרלה

הפרס הגדול הראשון
25,000 שקל
טוס לאן שאתה רוצה

הפרס הגדול השני
10,000 שקל
טוס לאן שאתה רוצה

סוכן הנסיעות יתכנן לך טיול בהתאם לרצונך ולאפשרויות בסכום זה.

5
10 הילוכים
אופני ראלי

10
מג'ימיקס
פוד פרוססור

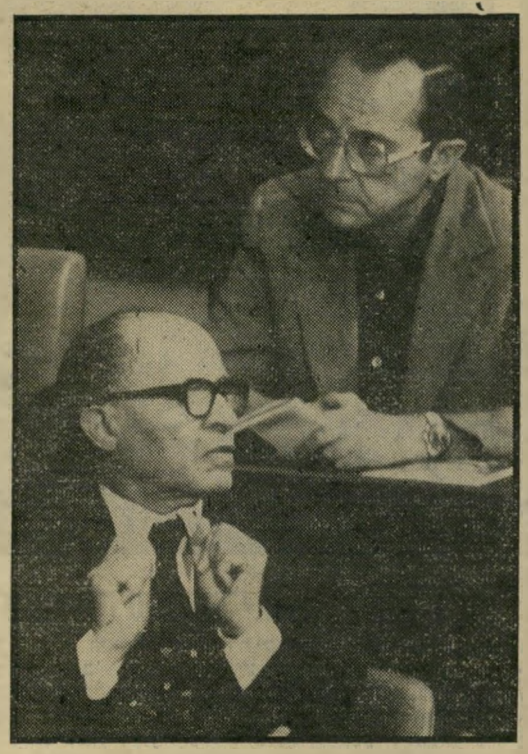
מבצע זה מיועד לצרכנים פרטיים בלבד ואינו חל על עובדי המשרד הפרסום שערכת המבצע

ארצות־הברית: משה ארנס צודק!

לא רק משתתפי הפיסגה הערבית בפאס, מארוקו, שנזעקה סמוך לפתיחתה, הסתייגו מתוכנית־השלום של הנסיך הסעודי פאהד.

פרשנים מדיניים בעולם בוחנים היום, שאימוצה הרשמי של התוכנית על־ידי ארצות־הברית הוא שאלה של עיתוי בלבד. רבים רואים בה לא רק המשך טיבעי של הסכמי קמפ־דייוויד, אלא גם דרך בדוקה להחזרת הסובייטים לשותפות פעילה בתהליך־השלום.

גם לערבים מהווה עצם הצגת התוכנית אתגר. סעיף שבע, המדבר על „הכרה בזכות כל המדינות במיזרח־התיכון לחיות בשלום," הוא חד־משמעי. הבגרות המדינית, שאותה הפגינו בשנים האחרונות והישגיהם הדיפלומאטיים הבלתי־מבוטלים עומדים עתה במיבחן של ממש — רגע של אמת שניתן לדחייה, אבל לא לזמן

ח"כ משה ארנס (עם מנחם בגין)
פרקליט השטן

ארוך. קבלת התוכנית תעמיד את הערבים במרכזו המכובד של קונסנזוס בינלאומי נרחב שיכלול את כל אירופה, המערבית והמיזרחית, ואת המדינות הבלתי־מזדהות.

וארצות־הברית? ובכן, ברור שממשלת רונאלד רגן נוטה לפיתרון כזה. לא משום שהוא „הגיוני" או „צודק". המימסד בוושינגטון רואה בו חוליה נוספת בתהליך בלתי־נמנע. הנתמך דווקא על־ידי ידידותיה של ארצות־הברית במרחב. חברות־הנפט והחברות העל־לאומיות תומכות בתוכנית בהתלהבות. דווקא בעניין זה, מתלוצצים בוושינגטון, יש הסכמה מלאה בין הג'נראל אלקסריק ובין שליטי הקרמלין במוסקבה...

אלא שדעת הקהל האמריקאית עדיין אינה בשלה לתמיכה בתוכנית פאהד. הסעיפים העיקריים בתוכנית, המדברים על נסיגה ישראלית כוללת ועל מדינה פלסטינית עצמאית, מרתיעים את האמריקאי הממוצע. ההתנגדות להתנחלויות בשטחים הכבושים היא כללית, אבל דווקא הסעיפים החיוביים בתוכנית הם, לפי שעה, בעייתיים.

„מנטליות השוק המיזרחי." עובדה זו משתקפת בעיתונות האמריקאית. רוב העיתונים מביעים ספקות בקבילותה של תוכנית פאהד, ומגלים הבנה, אולי מופרזת, לחששות ישראל.

● וול סטריט ג'ורנאל מסביר לקוראיו שאין שום רמז שאש"ף מוכן לחיות עם ישראל. לכן יהיה זה חוסר־אחריות מצד ארצות־הברית אפילו להרהר בהקמת מדינה פלסטינית. לישראל יש סיבה טובה לחשוש שמדינה כזו תהווה לגביה סכנה חמורה.

● מיאמי הרולד, שגם לו ציבור גדול של קוראים יהודיים, טוען שתוכנית פאהד אינה קבילה בצורתה הנוכחית. הוא רואה בה גילוי מובהק של מנטליות השוק המיזרחי (כפי שנראה המיזרח בעיני תיירים אמריקאיים). פאהד מבקש מחיר גבוה תמורת השלום, הישראלים יציעו מעט מאוד, ואז תתחיל ההתמקחות האמיתית.

● מילווקי ג'ורנאל דורש ממשלת רגן להרגיע את ישראל שאין שינוי דראסטי במדיניות וושינגטון במרחב. עם זאת מכיר העיתון בכך, שיש צורך בהערכה חדשה של חשיבות הגורם הפלסטיני במישוואה המיזרח־תיכונית.

● קליוולאנד פליין דילר דורש מהסעודים להבין את חששות ישראל לעתידה. ההתחמקות מדיון רציני בערבויות לביטחון ישראל מרחיקה את סיכויי־השלום.

● לוס אנג'לס טיימס, עיתון בעל השפעה בקליפורניה, שהוקיע לא פעם מעשים חריגים של ממשלת ישראל בשטחים, מתריע על העדר הצעות למשא־ומתן ממשי בתוכנית פאהד. התוכנית הסעודית היא, למעשה, אולטימטום. הפיתרון האמיתי הוא במו"מ בין ישראל והערבים, כולל הפלסטינים, על בסיס החלטת מועצת־הביטחון 242.

● ניו־יורק טיימס קורא לרגן להבין את חששות ישראל ולדרוש ויתורים מכל הצדדים. יש להמשיך בתהליך קמפ־דייוויד, ולדרוש ממנחם בגין לקיים את התחייבותו לאוטונומיה מלאה לפלסטינים. רגן חייב לשכנע את ידידי ארצות־הברית בעולם הערבי להצטרף לתהליכי קמפ־דייוויד.

● רק וושינגטון פוסט, העיתון המתוחכם ביותר בארצות־הברית, מציג, כצפוי, עמדה שונה בתכלית. הפוסט קורא לממשלת ארצות־הברית לקבל בגלוי את תוכנית פאהד, ולראות בה בסיס לכל המדיניות האמריקאית במרחב. היעד האמריקאי באיזור היה תמיד להביא להכרה ערבית בישראל. לכן לא יתכן שוושינגטון לא תקדם בברכה צעד חשוב בכיוון זה. פליטת־הפה של ח"כ משה ארנס נראית לפוסט כאישור נוסף לחיוב שבתוכנית פאהד. הח"כ הסופר־נץ יתכוון בוודאי למיקרא הדברים, אבל הפוסט מסיים את מאמרו הנלהב בזכות הסעודים במישפט „משה ארנס צודק."

זימבאבווה: הקשר הדרום־אפריקאי

ממשלת דרום־אפריקה עושה כמיטב יכולתה לחבל במאמצי שכנותיה לפיתוח כלכלי ובניה חברתית.

אחרי המפלה הצבאית שנחלו הפולשים הדרום־אפריקאיים באנגולה, יצאה ממשלת מוזאמביק במיתקפה מדינית חדשה נגד פרטוריה. ממשלת הפרילימו במוזאמביק מאשימה את הדרום־אפריקאים בביצוע יותר מ־40 חדירות לשיטחם בשנה־וחצי האחרונות. ממשלת האפרטהייד מקיימת במוזאמביק „מחתרת", המורכבת מקוויזלינגים שחורים, על־פי המודל של אוניטה באנגולה. המחתרת משתמשת בנשק דרום־אפריקאי, ולטענת עיתוני זימבאבווה גם בנשק ובתחמושת מתוצרת ישראל.

חוליית מחבלים לבנים. רוברט מוגאבה, ראש־ממשלת זימבאבווה, נחשב בעיני הדרום־אפריקאים אויבם המסוכן ביותר. הוא מתוחכם, בעל מהלכים במערב ורוכש השפעה הולכת וגוברת בפוליטיקה האפריקאית.

השבוע נתפסה בזימבאבווה חוליית חבלה בת שישה לבנים, שהדרה דרך דרום־אפריקה בעזרת דרכונים מזויפים, שהונפקו על ידי הבוס — המישטרה החשאית המופקדת על המילחמה באוייבי האפרטהייד. בראש החבורה עומד ד"ר פרנסיס ברטראנד, 57, שהיה פעיל במיפלגה אולטרה־ימנית — מעין התחיה — ברודזיה. ד"ר ברטראנד היה אוייב מושבע של מנהיג הלבנים ברודזיה, איאן סמית, ודרש מילחמה עד הסוף בשחורים. עם עליית מוגאבה לשילטון ברח לפרטוריה, ושב עתה כדי לפגוע במטרות אסטרטגיות בתוך זימבאבווה, בסיוע „אזרחים לבנים בלתי־מרוצים".

מקורות בפאריס טוענים שהחוליה של ד"ר ברטרנד היתה אמורה להתנקש בחייו של מוגאבה עצמו. אבל משקיפים המקורבים לממשלת־זימבאבווה סירבו לאשר ידיעה זו, וציינו שכל העובדות יתגלו במישפט שייערך בינואר הקרוב. הדרום־אפריקאים, כדרכם, לא הגיבו. הם רואים בכל מעשיהם בארצות השחורות פעילות הגנתית לגיטימית.

תוחלת החיים של סנטה־קלאוס

חג־המולד קודר נוסף קרב ובא על שלושה מיליוני המובטלים בבריטניה.

במרכזי הערים הגדולות מסתובבים אלפי צעירים בחוסר־מעש ובחוסר־תיקווה. הם מהווים טרף קל להסתה גיזענית, ניאו־נאצית.

עיתונאי־ספורט הודי, שחזר ברכבת ללונדון מסיקור מישחק־כדורגל בנוטינגהאם, הותקף שלוש פעמים במהלך הנסיעה על ידי קבוצות שונות של ביריונים. אוהדי מנצ'סטר־יונייטד, ארסנל וצ'לסי שונאים אלה את אלה שינאת־מוות. אבל כולם היו מאוחדים באיבה כמעט רצחנית לעיתונאי שחום־העור. קו משותף נוסף לכל הצעירים היה שכולם חיים על קיצבת־אבטלה.

דווקא חג־המולד המתקרב הוסיף קו מריר לסיפור עצוב זה. באיפסוויץ', עיר במיזרח־אנגליה, פוטרו שלושה זקנים שעבדו בחנות כל־בו גדולה בתפקיד „סבא חג המולד" בחודש שלפני החג. הם הוחלפו ברובוטים, לבושים בבגדים אדומים־לבנים, שתוכנתו להחוות קידה ולחלק סוכריות לילדים. דובר הכל־בו טען שהפיטורין נעשו מטעמי־חיסכון, ושהרובוטים זולים יותר. לתמיהת אחד הכתבים הוסיף הדובר שהרובוטים יוכלו לשמש בתפקידם עשרות שנים, ואילו הזקנים...

קלסתר קצת שונה של אנגליה. אין זו בדיוק אנגליה נוסח דייוויד אוואן, שאותו תיאר אורי אבנרי ביומן אישי בשבוע שעבר.

מובטלים בריטיים בהפגנה נאצית
פנים אחרות לאנגלים

אנשים בעולם

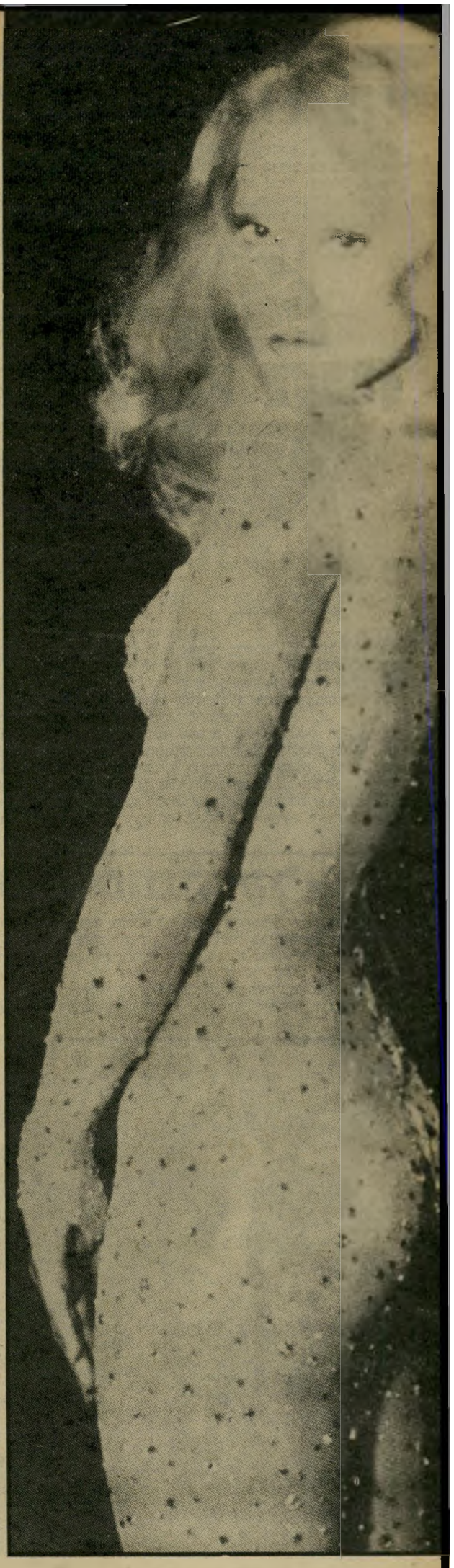
קארול"ין קנדי: פחדתי שישה למענו מה שהינקלי עשה למען ג'ודי

בצילום זה נראית **קארוליין קנדי**, בתו של הנשיא המנוח **ג'ון קנדי**, כשהיא מלווה בידיד אלמוני בדרכה לבית־משפט במנהטן. תפקידו של הידיד — להעיד במישפט נגד **קווין קינג**, שנאשם בהטרדתה ובאיום על חייה של קארוליין, מתוך אהבה כוזבת.

אם הסיפור נשמע מוכר — אין זה מיקרה. בעבר היה זה **ג'ון הינקלי**, שבחר לירות בנשיא **רייגן** לאחר שכל מיכתבי־האהבה שלו לכוכבת **ג'ודי פוסטר** לא נענו.

קארוליין היתה זהירה מג'ודי: כשהתחוור לה שבוגר בית־הספר למישפטים, קווין קינג, משאיר אחריו זנב של מיכתבי־אהבה סוערים, מנסה לאתרה בטלפון ביום ובלילה ומצליח לעמוד על כל תנועו־תיה. היא החלה חושדת שמדובר במטורף. כשהגיע מיכתב ובו איום להרוג מישהו חשוב למענה — היא הכניסה לתמונה את המישטרה. הסתבר שקינג, בן ה־35, שאב את השראתו מהינקליי ומ**דיוויד צ'פמן**, רוצחו של **ג'ון לנון**. קטעי־עיתונים ש־תיארו את ההתנקשויות ברגן ובג'ון לנון נמצאו בחדרו, יחד עם פרטים על תנועותיה של מישפחת קנדי כולה.

תחילה היססה קארוליין אם להגיש תלונה רישמית למישטרה, אך מרגע שהחל קינג לעמוד ברחוב ולצפות אל דירתה, הלכה חרדתה וגברה. משנעצר והובא לפני שופט, הוא הורשע בשמונה סעיפים של איום והטרדה. מישטרת ניו־יורק לא נטלה על עצמה הפעם שום סיכון.

סילבי וארטן: יצאתי מדעתי

הוואמפ שבתמונה אינה גירסה בלונדית של הזמרת **שר**, ואף א נכדתה הרוחנית של **מארלן דיטריך**. כך נראית **סילבי ארטן**, אשר היתה הסוכריה־על־מקל הצרפתיה במשך עשרים שנה, בחרה לצאת מן הביצה בצורה מפוארת ובגילגול חדש: לא עוד נס וחולצות טריקו, כי אם שמלות נוצות, שבהן תגיש הגברת פרטואר חדש של שלושים שירים, בערב יחיד. הביקורות על תוכנית דווקא מצויינות. אין פלא, איפוא, שהגברת מצהירה: „אין פק, זו אני שיצאתי מדעתי."

ז'אק ברל

וג'ורז' בראסנס:

העוקים

שלא השתתקו

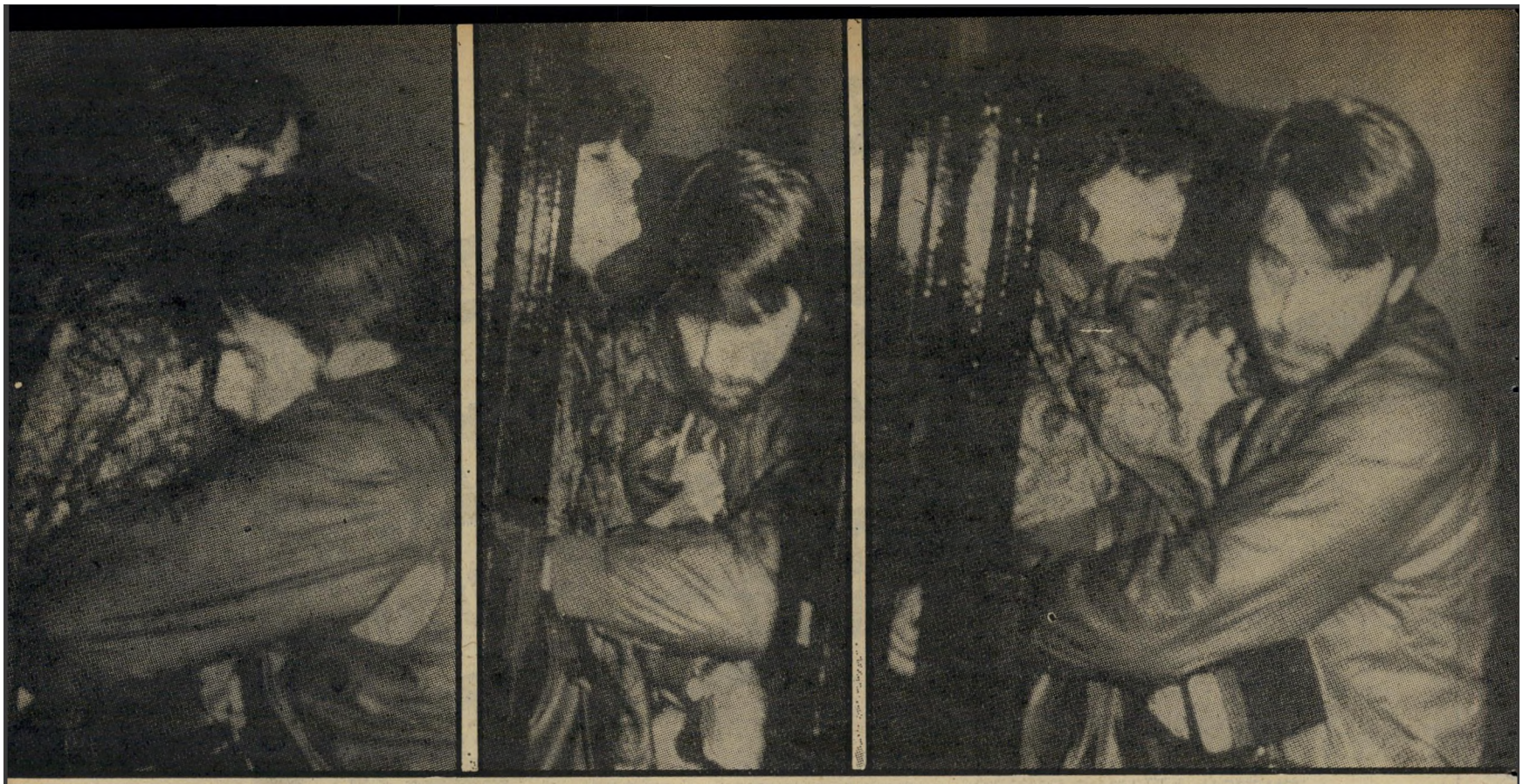

שניהם היו ענקים. שניהם מתו מסרטן. שניהם נפטרו קו־דם זמנם. שניהם חיו תמיד בצל המוות שיבוא בטרם עת, והשאירו אחריהם צוואות משו־נות:

ז'ורז' בראסנס כתב: „אני עוזב את העולם בלי חרטה, לעולם לא יהיה לי עוד כאב שיניים." **ז'אק ברל**, כתב גם הוא צוואה, לחבריו הטובים ו־לאשתו: „שלום אמיל, אני הולך למות. קשה למות ב־אביב כשהכל פורח. ייקל עלי וינעם לי, אם אדע שאתם שם למטה רוקדים וצוחקים."

הוא גם כתב שיר על גסיסתו באביב, הרבה לפני שעצם עיניו לנצח.

בתמונה מימין נראים ה־שניים, שהעריצו זה את זה ללא גבול, והשפיעו יותר מכל האחרים על השאנסון הצרפ־תי, בשעה של נחת במועדון הלילה של הזמרת **פאטאשו**.

הנסיכה קארולין ממונאקו: הוא עקב אחריה וארב לה במעלית, היא איבדה את עשתונותיה

שלוש תמונות אלה נראות כסצינה מתוך סרט אימים. הגיבורים: **קארולין**, נסיכת מונאקו, וצלם־עיתונות ש־חיפש פירסום וזכה בו בצורה מפוקפקת.
בתמונה הראשונה נראה הצלם, שציפה לקארולין במעלית ביתה בפאריס, כשהוא מנסה להיאבק איתה. בתמונה השנייה נראית הנסיכה, השליוה בדרך־כלל, כשהיא מנסה להשתחרר מאחיזתו, ובתמונה השלישית נראה הצלם כשהוא נהדף מעליה.

את הסצינה במעלית הפתוחה הנציח זנב ארוך של צלמי־עיתונות, שדלק, אחריה ואחרי בן־לווייתה, **רוברי־טינו רוסליני**, והתאכזבו קשות כשפנתה לבדה למעלית. אחרי רגע התברר שהדראמה חיכתה במעלית.

קלוד בראסו: סיוט של כושר

קלוד בראסר, שחקן הקולנוע והתיאטרון, החליט לעשות משהו לבריאות: הוא בחר לגור במרחק של שלושים קילומטרים מפאריס, בעיקר כדי להתמודד עם האתגר ולהגיע לעיר האורות על אופניים. כדי שהדרך לא תהיה משעממת מדי, מלווה אותו לפרקים בנו בן ה־10, **אלכסנדר**.

גם אם השניים אינם גומעים תמיד את המרחק כולו, הם נהנים מאוד מרכיבתם. קלוד הוא למעשה רוכב־אופנוע מושבע, וביערות בולון הוא כבר מכיר את כל השבילים. לכן, אין פלא שבסירטו החדש, שאותו הפיק בעצמו, הוא משחק שוטר המשוגע על האופנוע שלו.

אליסון רו ואלברטו סאלאזר: אלופי המרתון

כך נראים אלופים צעירים, יפים, בריאים, ועטורי פרחי ניצחון. אלה הם **אליסון רו** ו**אלברטו סאלאזר**, שהגיעו ראשונים במירוץ המרתון ה־מסורתי ה־12 במיספר, שנערך לפני כמה שבועות בניו־יורק. כל אחד מהם בוודאי עוד יופיע ברשימת הרצים באולימפיאדות למיניהן. המרתון הענקי, שנועד בעיקר לחובבים (השתתפו בו 19 אלף בני־אדם) היה עבורם הצגת הבכורה.

אליסון רו היפה היא בת 24, ממוצא ניו־זילאנדי ויולידת אוקלנד (השכנה לסאן־פרנציסקו). היא סיימה את המרתון בזמן של שעתיים, 25 דקות ו־28 שניות, ובכך שברה את השיא שהציבה אצנית נורווגית בשנה שעברה. אלברטו סאלאזר, צעיר בן 23, יליד קובה ותלמיד האוניברסיטה באורגון, גמע את המרחק בן 42 הקילומטר ו־195 מטר בשעתיים, 8 דקות ו־13 שניות, וגם הוא שבר את השיא הקודם, שהושג על־ידי רץ אוסטרלי.

היצירה החדשה של "פיאט" נוצרה בשבילך:

Fiat Panda

הקטנה שלמדה מהגדולים רק דברים טובים.

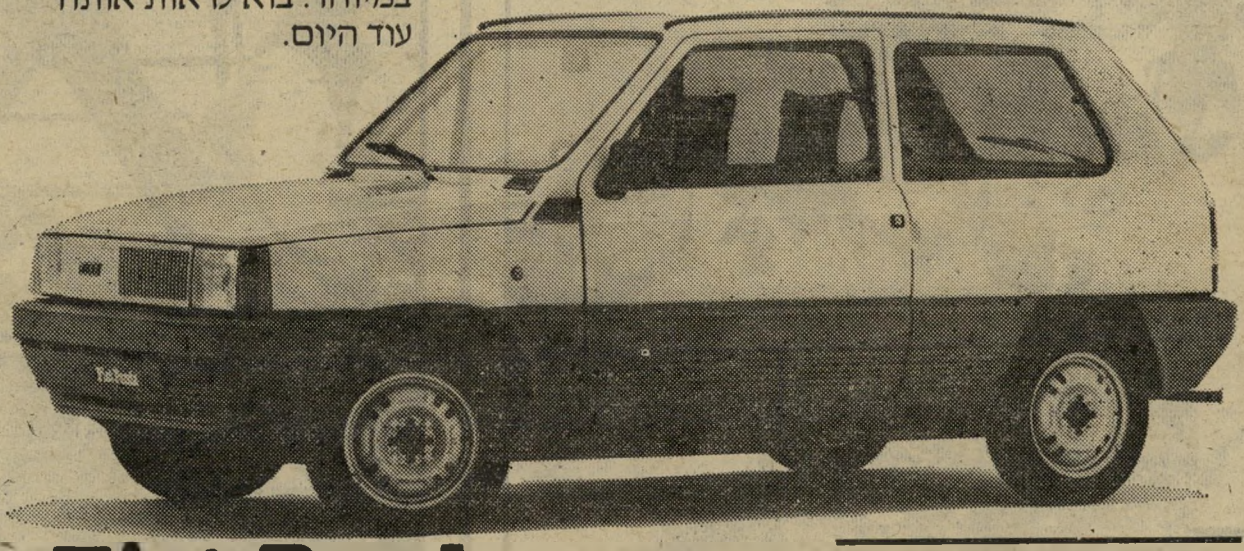
מכונית 903 סמ"ק עם 4 צילינדרים

מבחוץ - "פנדה" נראית כמכונית קטנה. אחרי שנכנסים אליה - מגלים שהיא מכונית גדולה - עם הרבה יתרונות גדולים.

ב"פנדה": 5 מקומות ישיבה מרווחים שאת הריפוד שלהם אפשר להסיר, לכבס, ולהחזיר למקום! את המושב האחורי, אגב, ניתן לנצל (לקפל, להוציא) ב-7 אופנים שונים...

ל"פנדה" - יש גם כח עצום: מנוע 903 סמ"ק ו-4 צילינדרים, המונח לרוחב, עם הינע קדמי. מנוע אמין זה. מותקן ביותר מ-5 מיליון מכוניות פיאט 127. צריך עוד להוסיף? כן, כמעט שכחנו: הוא מסתפק בליטר דלק אחד ל-19,6 ק"מ ב-90 קמ"ש, בתנאי הניסוי של ביהח"ר.

ל"פנדה", מערכת בילום, קפיצים, מרכב ופגושים שלא היו מביישים גם מכוניות גדולות יותר. יש לה 3 דלתות והוצאות אחזקתה נמוכות במיוחד. בוא לראות אותה עוד היום.

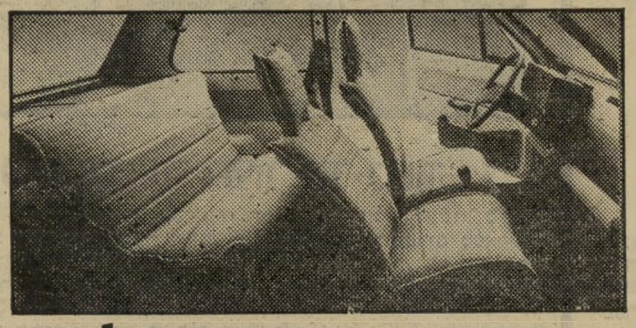
במחיר הנמוך

המפתיע ביותר

אספקה מהירה

אחריות נגד חלודה עד 6 שנים

FIAT

Fiat Panda

"הקטנה הזאת-גדולה!"

המחיר לפי מחירון החברה מס' 7/82

האחריות בפועל לתנאים בפנקס האחריות.

אנשים

דויד בן־גוריון רצה לזיין את צה"ל ואליהו שפייזר ציחצח את שיניו והשאיר סימן לבר־לב

דויד הגואל

מנכ"ל מישרד־האנרגיה דויד („ג'וקי") הגואל היה בין מארגני ערב יהדות־לוב, שאורח־הכבוד בו היה ראש־הממשלה. בגין היה אמור להיות בין המברכים בשעה 7.30 בערב, אך הוא איחר מכיוון שהיה בחתונתו של יוסף מנדלביץ. שומרי־ראשו, שהתפרסו בכניסה, דרשו לדעת אם בגין יעלה לבימה ויגאם מייד, או שיובל קודם למקומו. באולם עצמו נמשכה התוכנית ומארגני־הערב, ביניהם סגן־השר בן־ציון רובין, התווכחו איך ייכנס ראש־הממשלה לאולם. פסק הגואל: „הוא לא ייכנס באמצע השיר. הוא יחכה עד סופו. לא יזיק." כשנכנס ראש־הממשלה ל„היכל התרבות", באיחור של יותר משעה, אמר לדויד הגואל, שבא לקבל את פניו: „מה, גם אתה לובי?" (לידם בתמונה: ח"כ המערך רענן נעים, שכונה באותו ערב „רנטו.")

■ בסמינריון שנערך ב־קיבוץ נחשונים סיפר הד"ר **יריב בן־אליעזר**, מרצה לתיקשורת באוניברסיטת תל־אביב, כי הוא תוהה אם ידע **מנחם בגין** מהי המילה „צ'ח־צ'ח", שאותה השמיע בכיכר מלכי־ישראל, ערב הבחירות. הוא סיפר שכשהיה בן 11 נסע עם סבו, **דויד בן־גוריון**, לשכונת־התקווה, שם היה אמור הסב לנאום. לפני־כן התנהל ויכוח בין מי שהיה אז ראש־הממשלה לבין מזכירו, **יצחק נבון**, כיום נשיא המדינה, על ביטוי מסויים. בן־גוריון רצה לומר בנאומו „אנחנו נזיין את צה"ל," ואילו נבון ביקש ממנו שיאמר „אנחנו נחמש את צה"ל." בן־גוריון ביקש לדעת מהו ההבדל, אך נבון התחמק מתשובה ישירה. בן־גוריון, ש־היה מוכר כעקשן, שאל את נהגו בעת שנסעו לביתם: „מה זה לזיין?" הנהג לא הופ־תע, אך הציע לבן־גוריון ש־ישאל את נכדו. יריב הקטן הסביר לסבו את פירושה ה־מדוייק של המילה.

■ את ההיכרות הראשונה של נשיא־המדינה עם הבדו־אים, שבאו אליו בשבוע שעבר לשיחה, עשה יצחק נבון לצידו של מסוק במיצפה־רמון. לפני תודשים אחדים ביקר נבון ב־עיירה, לשם בא במסוק של חיל־האוויר. בדרכו למסוק, ש־היה אמור להחזיר אותו לירו־שלים, הופיעו לפתע בדואים, שעמדו בשורה וביקשו מהנשיא שיתכבד לשתות ספל קפה ב־אוהלם, שנמצא בקירבת מקום. בעוד אנשי־הביטחון בודקים את האיזור, צעד עימם נבון לאוהל, קיבל קפה ואז הם סיפרו לו על צרותיהם עם הסירות הירוקה. נבון הציע להם להרכיב מישלחת ולבוא אליו למישכן, לשיחה רצינית בעניין. ששת הבדואים, ששהו בבית־הנשיא בשבוע שעבר, הם נציגי שלושת השבטים באיזור, שנבחרו לבוא ולשטוח את בעיותיהם.

■ ערב בחירת מועמד מיפ־לגת העבודה לתפקיד המזכ"ל, סיפרו שני המועמדים על תוכ־ניותיהם לחברי החוג־לשילוב במיפלגה. ראשון הדוברים היה **אליהו שפייזר**, ובשעת נאו־מו יצא קצף רב מפיו. מדי פעם הוא שתה מכוס המים שהוגשה לו, ושעליה בשארו סימנים לבנים. כשנכנס אחריו **חיים בר־לב** הוא שאל מי שתה מהכוס. כשאמרו לו שזה יריבו, אמר: „מה, הוא ציחצח פה שיניים?"

■ שפייזר, שנאם בשצף־קצף לפני אנשי החוג, אמר בנאומו: „...ואנחנו צריכים להשתמש באנשים." הוא הביט בנוכחים, וכשגילה שהם מבי־טים בו בתימהון, תיקן ואמר: „אנו צריכים להעזר באנשים."

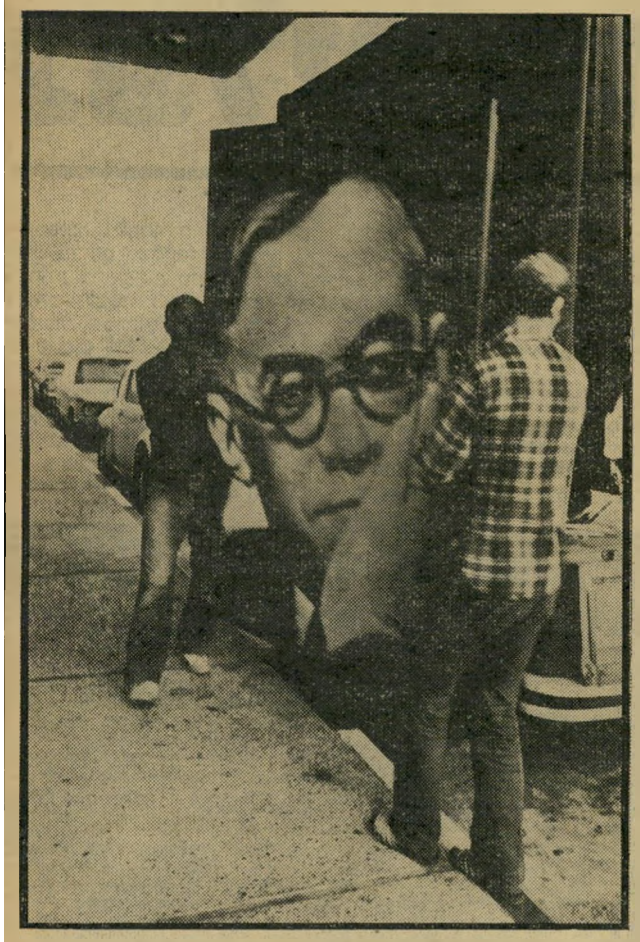
■ אחרי שנבחר, קם בר־לב, המהלך עדיין על קביים, להודות לצירי מרכז־המיפלגה שבחרו בו ואמר: „אני רוצה להודות לכם בקצרה ועל רגל אחת."

■ איש הפרלמנט של ראשון־לציון, **זאב** („דוק") **מאירוביץ**, עומד לקבל תפ־קיד רישמי ממישרד־התיירות. הוא הצליח לעניין גורמים בכירים במישרד ברעיון שהוא יערוך לכל אישיות בכירה, המבקרת בארץ, סיור מקיף במושבות הוותיקות, כמשקל־נגד לסיורים שמארגנים להם בקיבוצים. לדבריו, הרעיון התקבל בהתלהבות. הוא יע־שה זאת ללא שכר.

■ כשפגשה ח"כ המערך, **אורה נמיר**, את „דוק" ב־מיזנון־הח"כים, היא אמרה לו: „אתה מודיע לי שאתה תכניס אותי לפרלמנט, ולבסוף אינך עומד בהבטחתך ואינך מכניס אותי." נמיר התכוונה לדיו־נים שמקיימים דוק וחבריו באחד מבתי־הקפה בראשון־לציון, והמשודרים בתוכנית גלי־צה"ל, שעתיים משתיים.

■ נמיר, נוהגת כליידי מוש־למת גם כשהיא אוכלת. למרות שהכיסא שעליו היא יושבת צמוד לשולחן, היא פורסת מפית על ברכיה, כדי שלא תתלכלך. במיזנון אין מגישים מפיות לאורחים.

■ ח"כ חרות, **איתן ליב־ני**, נשאל על־ידי אחד העוז־רים הפרלמנטריים של מיפ־לגתו מדוע הוא כל־כך מוטרד. ליבני ענה ברצינות: „לולא הייתי לוקח הכל ללב, הייתי כבר יכול להיות מפא"ניק קטן."

זאב ז'בוטינסקי

מובל לתא־המיטען, יחד עם שאר חלקי התיפאורה, ש־הוצאו ממלון „מארימה" בבת־ים, אחרי ערב שערך „חוג ידידי מכון ז'בוטינסקי", שבו השתתף גם ראש־הממשלה. תמונת ז'בוטינסקי, גדולת־המימדים, שהיתה תלוייה באולם הנשפים של המלון, השייך לאיש־חרות חיים שיף, הורדה מהקיר והוחזרה למחסן.

■ ח"כ **שבח וייס** ערך בדיקה ומצא ש־14 ח"כים, מ־רוב סיעות הבית, למדו בחוג למדעי־המדינה אצל אותו מר־צה: הפרופסור הימני **בנימין אקצין**. לדברי וייס, זהו דבר חסר־תקדים בפרלמנטים בעו־לם.

■ לח"כ הליברלים **יהו־דה פרח** יש הצעה לחידוש לשוני. לדעתו יש להמיר את הביטוי „אדם מרובע", בביטוי „אדם משולש". לדבריו, רי־בוע חסום על־ידי ארבע צל־עות, והשטח שנוצר גדול מ־שיטחו של המשולש. במשו־לש, לעומת זאת, השטח חסום במינימום צלעות, והשטח ש־נוצר הוא קטן ביותר. המ־שולש מחודד וקשה להיפגש עימו. לכן, אם רוצים לומר על מישהו שהוא מרובע, הבי־טוי, אדם משולש ייטיב להב־היר זאת.

מישאל בזק

מה עושים ב־21 מיליון ל"י?

תושב הרצליה, יצחק („זיקו") נהרדעא, זכה בשבוע שעבר בפרס הגדול ביותר בתולדות הטוטו: 21 מיליון לירות. אנשים שונים נשאלו במישאל־הבזק של העולם הזה מה היו עושים אילו הם היו זוכים באותו פרס, והם השיבו:

● **אריה גוראל**, ראש עיריית חיפה: „אצלי הבעיה קצת צפופה. יש לי ארבע בנות, כך שחלק הייתי מקדיש להן. חלק אחר, קרוב לוודאי, הייתי תורם למטרה ציבורית־עירונית, וחלק אחר הייתי, אולי, שומר קצת לעצמי, משפר את הדיור שלי. רגע, איך לוקחים את זה? אתה יודע את הכתובת?"

● **שמואל שי**, איש שידורי ישראל: „שאלה קשה. הייתי נכנס לחובות, כי הייתי קונה כל־כך הרבה דברים. בקיצור, הייתי בצרות."

● **הלל זיידל**, ח"כ הליכוד לשעבר מטעם חטיבת־אחדות: „ראשית הייתי יוצא לטיול בחו"ל, ממש עם כל המישפחה. דואג לעתיד שתי בנותי ושני נכדי, והייתי תורם משהו למוסד לילדים."

● **שלמה צרוק**, מכריז מרד־הספרדים: „לא חשבתי על כך, אך בעצם הייתי מתחתן עם חברתי, מרוקאית יפהפיה."

● **שאול דישי**, קולנוען: „הייתי עושה את שלושת הסרטים שעכשיו אני עובד עליהם כמו דניאל — סיפור אהבה והמידבר הלבן. בשאר הכסף הייתי מוציא עיתון בענייני קולנוע בשם קס"ח — קולנוע־סם־חיים.

● **עיפר בורנשטיין**, ממקימי אל"ה למעורבות בשכונות־התיקווה: „הייתי מקים תיאטרון אמיתי בארץ, מה שאין כאן היום."

● **יוסף מזנדי**, מחזאי־במאי: „מצחיק אותי. הייתי עושה מסע ארוך מסביב לעולם!"

● **שימחה הולצברג**, אבי־הפצועים: „זו שאלה אינדיווידואלית. אני הייתי מתלבש על העניין של בתי־החולים לחולי־נפש, שמוחזקים כמו במחנות, אבל איך אומרים, כל אחד לפי יכולתו. אני נהנה כשאני יכול לעשות טוב."

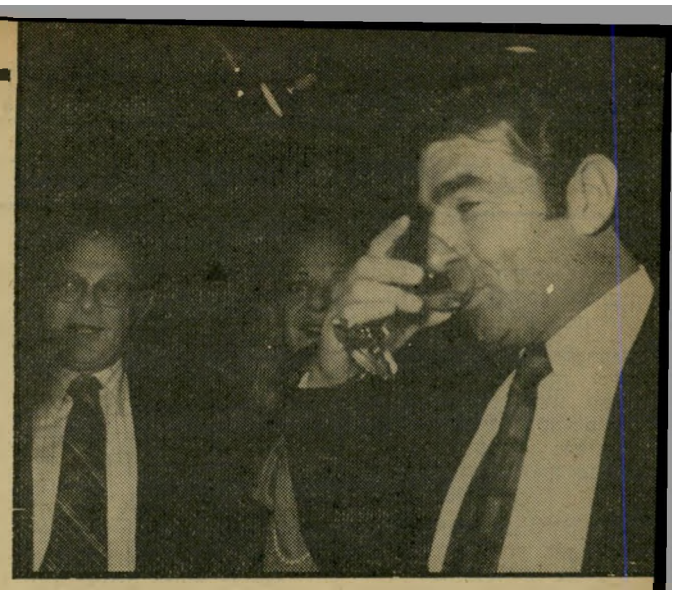
● **אמנון טיר**, ד"ר לפסיכולוגיה: „ראשית הייתי נוסע לאותן ארצות שבהן עדיין לי ביקרתי: אפריקה, דרום־אמריקה וסין. שנית, הייתי מגשים את חלום־חיי. הייתי קונה בית בגליל, בחצר שותל את שיבעת המינים, ומגדל שם גם צימחי־מרפא."

● **יוסף** („טומי") **לפיד**, מנכ"ל רשות־השידור: „הייתי קונה בכל הסכום ציוד־צבע לטלוויזיה."

● **יצחק** („איציק") **קוך**, מנכ"ל האולפנים המאוחדים: „הייתי משקיע בבורסה. הכל. אלא מה?"

● **אליעזר שוסטק**, שר־הבריאות: „עזוב אותי עם שאלות היפותטיות כאלה. אני לא חולם על זה, וזה אפילו לא עולה בדימיוני."

● **אלישע שפיגלמן**, הכתב הכלכלי של ה־טלוויזיה: „הייתי פורש וחי מהרנטה. הייתי מתמסר לדברים שחביבים עלי, ואלה הם הדברים שאני עושה היום."

משקה לח"כ

מיכאל (מיקי) בר־זוהר נמנה עם מברכיה של תמר אבידר־אטינגר. בר־זוהר, שבא יחד עם אשתו, גלילה, שיבח את הקוקטייל שהוגש לנוכחים.

של נעליך מרגלין

מדם ●●● כל מי שנשמע להו־ראות הקפדניות, הורשה לרדת ל־רחבת־הריקודים ולחולל לקול ה־להיטים הלוהטים ביותר. אך היו גם כאלה שסירבו להשיל נעלי־הם מעליהם. אלה מילאו את גרם המדרגות הצר, שהוביל אל רח־בת־הריקודים ●●● מאוחר יותר של הערב נכנעו רבים מהסרבנים והסכימו לרקוד. אחדים מהמוז־נים, כמו הדוגמנית **בת־שבע פיבט**, רקדו בנעלי־התעמלות. מי שלא דאג להצטייד מראש, נאלץ לרקוד בגרביו או, כמו המאפרת **עדה זיורגן**, יחף.

המסיבה, שהוציאה תל־אביביים ־בים מביתם ושגרמה להם לתכנן שבועות מראש את מחלצות הפאר, שאותם ילבשו, ראויה גם לתואר המסיבה שכימעט ולא התקיי־מה ●●● **גילי גמליאלי**, הספר של כל היפות המוכרות ושל כל היפות הפחות מוכרות, חיפש מקום מתאים שבו יוכל לערוך את מסי־בת יום־הולדתו. אחת מידידותיו, רד ציבעון, בעלת סטודיו למחול, הסכימה להעמיד את אולם־הריקו־דים שלה לרשות החוגגים. אך היא העמידה תנאי: על האורחים לבצע „טקס חליצה" ולחלוץ את נעלי־הם לפני הכניסה לאולם, משום ש־ריצפתו מצופה בלינוליאום יקר־ערך ●●● המוזמנים אומנם באו בהמוניהם, וכנהוג בכל מסיבה תל־אביבית, הראויה לשמה, אף הביא נספחים ונספחות. מבלי העיר, כידוע, מאמינים שהצלחתה של מסיבה תלויה במיספרם הרחב של המשתתפים ולאו־דווקא במע־

האופנאים **איזן ואביבה פיפקו** ירדו אומנם לרחבת־הריקודים, אך משום שלא הורידו נעליהם עמדו בצד והביטו ברוקדים ●●● ה־פיזמונאי **קובי אושרת** לא נ־סה אפילו לרדת. „בשביל מה אני צריך את הצפיפות הזו?" הוא שאל. „אני לא אוריד את הנע־ליים" ●●● הצטרף לדעתו ה־מלחין־המעבד המזוקן, **דויד (קריבו) קריבושה**, שנשאר עומד בכניסה לסטודיו, ולא רק

לא רובוטית

ת„פוזה" אמנם יוצרת רושם כי הרוקדת היא רובוט — התמירה שלבשה אוברול לבן רקדה במרץ רב כל־כך שלא ניתן היה לברר את שמה. בתחילת הערב הסכימו רק מעטים לחלוץ נעליהם ולרדת לרקוד. מאוחר יותר נכנעו רבים מהסרבנים חלצו נעליים וירדו לרקוד באולם.

העכוז של המדינה"

כך הציגה עצמה ה־רקדנית אורה קינן. חרי שצולמה מאחור ביקשה אורה שיצלמוה גם מלפנים. „גם מהפרונט אין לי מה להתבייש," אמרה. אורה הקפידה להבהיר למתעניינים כי היא רוקדת ריקודים קלאסיים, „ולא ריקודי ג'אז." למרות זאת נשארה לעמוד בין נועלי הנעלים, בכניסה לאולם.

שלא הוריד את נעליו — הוא גם לא פשט את מעילו ●●● בין היפות שבאו לחגוג בשימחתו של גילי היתה גם **חנה אורדן**, מל־כת־יופי לשעבר. אורדן איבדה אומנם את התואר, אך לא את ה־תכונה שבזכותה זכתה בו, ולמ־רות גירושיה נראתה יפה מת־מיד ●●● הצלילים הרמים עלו

גבדי האלוף (מיל') רחבעם זאבי במסיבתה של תמר אבידר. משמאל: יאיר ניצן, מלהקת תיסלם ונטע הדוגמנית.

מעלה ונשמעו בכל הרחוב, שבו שוכן הסטודיו וגם ברחובות הסמו־כים לו. עשרות חוגגים המשיכו לבוא, למרות השעה המאוחרת, ו־המסיבה היתה בעיצומה, כאשר התעופפו זיקוקי די־נור ●●● על הסליל שהוקלטה המוסיקה הוק־לט גם השיר סימן טוב ומזל־טוב ובד בבד עם הזיקוקים נוגן השיר. הזמרת **נירה רבינוביץ**, שבאה יחד עם ידידה הקבוע **סמי מוויס**, מחאה כפיים בהתלהבות „זה שיר

תת־אלוף (נוילי) אהרון (יאיו) שביט, בא גם הוא לברך את תמר.

ממסיבה למסיבה

שלי" היא הסבירה, לכל מי שתהה על הסיבה לעליצותה הרבה ●●● במישנה מרץ חזרו החוגגים לרחבת הריקודים. רבים נכנעו לצלילים הסוחפים וחלצו נעליהם. האחרים התנועעו לקצב המוסיקה תוך כדי ישיבה על המדרגות ●●● רק עם הזריחה התחילו האורחים להתפזר, לא לאחר שגמרו לשתות את הפונץ', שאותו הגיש גילי מתוך אמבטיה ענקית, שהוצבה בכניסה לסטודיו של ורד ●●● העיתונאית **תמר אבידר־אטינגר** ערכה מסיבה לרגל צאתו לאור של ספרה אמריקה שלי, שאת ההכנסות ממכירתו, כך הבטיחה, היא תעביר לאגודה למניעת ירידה ●●● לפני שניתן האות להתחיל בחגיגה ולטעום מהמעדנים המפתים שהוגשו לאורחים, נישאו שני נאומים. זכות המילה הראשונה ניתנה **לצבי אליהו הנביא** איש־הביטוח שלמה אליהו בא, אומנם, לברך את תמר לרגל הופעת ספרה, אולם את עיקר זמנו הקדיש לטעימת המעדנים על טהרת הצימחונות.

להינעל עליה אחת שהעזה וירדה לרחבת־הריקודים כשהיא נעולה בנעלי־עקב. האורחת המיסתורית לא רצתה לקלקל את גרבי הרשת שגרבה לרגליה. **רפיח**, ששימש נספח בשגרירות־ישראל בוושינגטון בתקופה שבה אבידר כיהנה כנספחת לענייני־נשים. את הנאום השני נשא יושב־ראש האגודה למניעת הירידה, **שמואל לחיס**, מנכ"ל הסוכנות היהודית לשעבר, שהתפרסם גם במעורבות ובהריגת שבויים במלחמת העצמאות ●●● נשיא האוניברסיטה העברית, **שימחה דיניץ**, לא הצליח לבוא. „הוא בחו"ל," סיפרה תמר. „קיוויתי מאוד ששימחה יוכל לבוא משום שהוא מוזכר בספר, אבל זה לא הסתדר." את מישפחת דיניץ ייצגה רעייתו של שימחה, **ויויאן** ●●● „עוד לא קראתי את הספר," התבדח מנתח הלב **מוריס לוי**, שבא עם חברת אשתו **סיביה**, „אבל שמעתי שם כזה, אני בטוח שלא רק הוא יעצור את הירידה. להיפך, הוא יגביר אותה" ●●● מפיק תוכניות הטלוויזיה, **עמוס אטינגר**, בעלה של תמר, עמד בכניסה לאולם, שבו נערכה המסיבה, וקיבל את פני האורחים, בעוד שתמר הסתובבה ביניהם ובדקה שכולם אכן נהנים מן הקוקטיילים והכריכים שהוגשו להם ●●● הפסיכיאטר ד"ר **ריצ'ארד קונהאיזר** סיפר, שבא מיד לאחר שסיים את יום עבודתו ושאשתו **ורדה**, תבוא למסיבה יחד עם חברים, מאוחר יותר.

פאם פאטאל הדוגמנית קארין דונסקי באה למסיבה מיד אחרי תצוגת אופנה שבה השתתפה. היא זכתה בנשיקה מפיו של בעל השימחה, הספר גילי גמליאלי.

תיסלם יושי שדה, אחד מחברי להקת תיסלם, שבאה בהרכב מלא לבקר חברים, מסיבה, הוריד את נעליו ופרץ בריקוד סוער.

מחיפה הרחוקה באה דפי מרקמן, סטודנטית לאומנות באוניברסיטת חיפה. דפי, שבאה לבקר חברים שלה תל־אביבים,

העיתונאית גאולה כהן החמיצה את סקופ חייה

ואליעזר זורבין עבר את הבחינות בביה"ס של הליכוד

חוה לוי

דוגמנית־הצמרת, (מימין), באה למכירה הפומבית שהתקיימה ביום השלישי שעבר במלון „הילטון" בתל־אביב, ביחד עם בעלה, גיי פילופ, מבעלי מיפעל לבגדי עור. במכירה, שיזם אייבי נתן, ושהכנסותיה היו קודש להקמת סיפריה אורקולית למוסיקה יהודית בבית־התפוצות שברמת־אביב, פגשה חוה את חברתה, הזמרת עדנה לב, המתגוררת בארצות־הברית. עדנה באה למכירה עם בעלה האמריקאי, רכשה תמונה אחת. כשרצתה לקנות שניה, ביקש ממנה בעלה שלא תגזים. השתיים צולמו בהפסקה באירוע, כשכל המוזמנים יצאו לפואייה לסעוד את ליבם.

■ למצב מוזר נקלע ח"כ הליברלים **יצחק זיגר** שהיה צריך לנאום בעת הדיון בכנסת על הקמת המישרד לתיאום כלכלי, בראשות השר **יעקב מרידור**. מכיוון שהיה טרוד בישיבות ועדת־הכספים שבה הוא חבר, ובישיבה של החטיבה הליברלית בליכוד, לא הספיק להכין נאום כתוב. בזמן הדיון הוא ניגש לסגן יושב־ראש הכנסת, ח"כ־חירות **מאיר כהן**, וביקשו ממנו שימחוק את שמו מרשימת־הנואמים. ניגש אליו סגן־השר **דוב שילנסקי** והעיר לו שכך לא נשאר איש מהליכוד שידבר בדיון, וזהו מצב לא־נעים. זיגר ניגש שוב למאיר כהן וביקש ממנו שימחוק את המחיקה הקודמת, ובעוד ח"כ חד"ש **טוביק טובי** נואם, הוא רשם ראשי־פרקים לנאומו. כשהיה צריך לעלות לבמה השתנו יחסי־הכוחות באולם והקואליציה החליטה לא לדחות את ההצבעה, ואז ביקשו מזיגר שיוותר על זכותו לנאום.

■ באותו דיון טען ח"כ המערך, **דב בן־מאיר**, שמישרד ממשלתי לתיכנון כלכלי עומד בסתירה, כביכול, לגישה כלכלית ליברלית. ראש הממשלה **מנחם בגין**, שישב ליד שולחן־הממשלה, קרא לעברו: „בכל הנאום הארוך שלך לא שמעתי את המילה סוציאליזם." ענה לו בן־מאיר: „לא רק שאני לא מחביא את זה, אלא אני גא במילה זו." השיב לו בגין: „בשום כרוז־תעמולה של האדון **(אליעזר) זורבין** לא הופיעה המילה סוציאליזם." בן־מאיר לא נשאר חייב: „אל תשכח שהוא עבר את בית־הספר שלכם ב־1977."

■ באותה ישיבה הבחין ח"כ המערך **יוסי שריד** שחברו לסיעה, אליהו שפייזר, נעדר מהאולם, כהרגלו. שריד קרא לעברו של יושב־ראש הסיעה בכנסת, **משה שחל**, שלא יתכן שיענישו ח"כים הנעדרים בהפגנתיות מהאולם, מבלי שיטפלו גם במי שאינם מופיעים כלל בכנסת. באותה ישיבה נעדר גם יריבו של שפייזר לתפקיד מזכ"ל־המיפלגה חיים בר־לב. קרא **מיכאל בר־זוהר**: „שפייזר מקזז את בר־לב."

■ אחד מאורחי־הכבוד בערב יהדות־לוב, שנערך בהיכל־התרבות בתל־אביב, היה שר הרווחה והקליטה **אהרון אבו־חצירא**, יליד מארוקו. אבו־חצירא, שבא בגפו לאולם הגיע אחרי תחילת התוכנית. הוא נכנס דרך הדלת שליד הבימה וחצה את האולם עד שתפס את מקומו. לא נשמעו מחיאות־כפיים, אך נשמעו היטב התלחשויות, ומהשורות האחרונות התרוממו הצופים כדי להיטיב לראותו.

■ במישפטו של השר אהרון אבו־חצירא, חקר הסניגור, **רם כספי**, את נציג מישרד־הפנים: „האם גם בפתח־תיקוה יש קרן גמילות־חסדים?" העד ענה „כן". „מה שמה של הקרן?" שאל הסניגור, והעד השיב: „קרן שרה." פרקליטת מחוז־המרכז, עורכת־הדין **שרה מירוטה**, נציגת התביעה, היפנתה מיד פניה לשופטת **ויקטוריה אופטרובסקי־כהן** ואמרה: „הקרן אינה על שמי!"

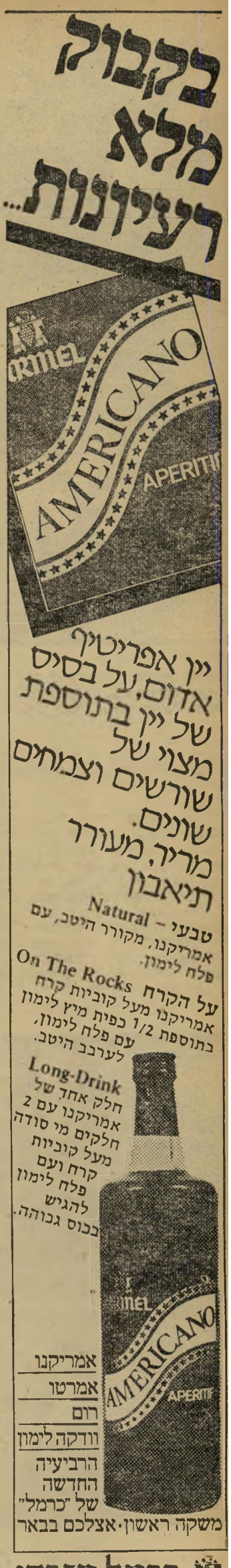
■ כשחזר השר **יוסף בורג** לארץ מביקור בווינה, לא הסכים לגלות לחברי סיעתו את פרטי שיחתו עם קאנצלר אוסטריה **ברונו קרייסקי**, אלא הסתפק בציון העובדה שכאשר הם שוחחו על אש"ף, הסביר בורג שקשיי מילחמתה של ישראל בפלסטינים נובעים מכך שהם נוקטים אותה שיטה כמו עיתונאים הכותבים ידיעה. הם קובעים לישראל את חמשת הממים: המי, המה, המתי, המדוע והמקום של ניהול המאבק איתם.

■ ח"כ התחייה, **גאולה כהן**, מודה שבתפקידה הקודם כעיתונאית היא היתה גרועה ביותר, ומה שעניין אותה היה רק אידיאולוגיה. במיסיבת־עיתונאים שנערכה לכבודה בלשכתה בכנסת, שאלה אותה אחת העיתונאיות: „מה את מרגישה עכשיו, כשאת חברת־כנסת?" ענתה גאולה: „אני מרגישה שמחה גדולה, אבל אני מרגישה שמחה גדולה גם כשאני מצליחה לקבל מישהו לראיון."

יצחק אור

צייר צעיר, פתח תערוכה יוצאת־דופן, המורכבת מציור אחד המכסה את כל קירות הגלריה. הוא הסביר לקברניט „אל על" אורי יופה, שחוא יסמן על גבי התמונה, בעזרת מיסגרת, את החלק שהקונה מעוניין בו, ובתום התצוגה יעביר חלק זה לבעליו. לפתיחה (בתמונה למעלה) שבו היה מרדכי ציפורי אורח הכבוד, הגיע במפתיע בצלאל מיזרחי (מימין).

אנשים

גרת ראיונות שערכה במדורה השולחן המרובע בצהרון מעריב היא באה לראיין את אחד מ־מנהיגי מפא"י, **יעקב שמשון שפירא**, שר־המישפטים לש־עבר. הוא סיפר לה שהוא עו־מד להגיש את התפטרותו, אך היא לא שמה לב לכך, ושפירא גילה, כשקרא בעיתון את ה־ראיון איתו, שהמסר החשוב

חכלית סמל

בת השנה ורבע, באה עם אביה עדי, למסיבת יום־הולדת שערך איש יחסי־הציבור בן ציון („בנצי") שירה לבנו, בר, בגלריה בתל־אביב. עדי, המשמש כמנהל התוכניות ואירועי התרבות של מוסיאון תל־אביב, מסביר לבתו מה בדיוק עושה הקוסם הצעיר, איציק עצמון, בן ה־14, בנו של השחקן שמואל עצמון. לידם השחקנית עדי קפלן.

אילאיל נדב

בת ששת החודשים, באה בזרועות אביה, אמנון, למסיבת יום־ההולדת. אמנון הוא הכתב לענייני מיפלגות של הרדיו, ולמרות שהיה מצונן הביא את אילאיל, כדי שתראה איך עושים יום הולדת.

שהתכוון להעביר באמצעותה בראיון לא הועבר. כששמע על המיקרה עורך העיתון, **אריה דיסנצ'יק**, הוא נזף בה קשות. הח"כית הנמרצת טוענת שכיום זה לא יקרה לה, משום שהיום היא מבינה הרבה יותר טוב בעניינים האלה.

■ בעליה של אחת ה־מיסעדות הסיניות בתל־אביב התקשר עם הזמר **מתי כס־פי** ואמר לו שהם רוצים לע־רוך לו מסיבת־הפתעה ליום־הולדתו, אך מכיוון שאינם יודעים את התאריך המדוייק, הם ביקשו ממנו שיאמר להם מהו, והם מזמינים אותו ועוד עשר זוגות, לאותו תאריך, ל־ארוחה על חשבונם. מתי הת־קשר עם הציירת **עידית פאנק**, סיפר לה על כך ובי־קש ממנה שתגהג באותו ערב כאילו שהיא באה למסיבת הפתעה, והוסיף „עכשיו אני הולך להודיע לעוד תשעה זו־גות על כך."

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

עורך־הדין אהרון פאפו

יוצאים ל-

THE VILLAGE

גריל

כמו בימים הטובים!

„הוילאג'" · בית הגריל · טל' 475550

תחנת הדלק פז, ליד הכפר הירוק.

לאוריאל דה פריס

מכון ובית־ספר לספרות

בן חור

חשוב לנשות רמת־גן, גבעתיים והסביבה!

בקרו במכון לספרות „בן חור"
ותהנו ממוצרי „לאוריאל" הידועים
ותהנו ממוצרי „לאוריאל", וכן
מתספורות — 20 שקל • צבעים — 70 שקל
סלסול — 150 שקל • פסים — 150 שקל

בהשגחתו של הספר הידוע בן חור

ר"ג, רח' ביאליק 9 — טל. 736424

החברה שלך
תאמור הטובה

את הספר המשגע

מילים זרות

כתובות קיר עסיסיות
במהדורה חדשה מורחבת

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה: א. ערמוני, טל. 292026 (03)

לוחות פלסטיים

לאופסט משי דקורציה גרפיקה
שלוט + חריטה, פרסום,
תערוכות וקשוטים, לתעשיית
משחקים, ואקום, הלחמה
אריזה ומדבקות.
רבי טרידינג
טל. 827315, 822926

רובקס
מעודפי יבוא

למוסדות, מסעדות,
ועדי עובדים וקיבוצים.
קערות, מגשים וצלחות
במחירים מיוחדים!
אפשרות יצור מגשים
בהזמנות מיוחדות.
קיבוץ גלויות 26, תל־אביב
טל. 822926 — 830141

למשרדי פרסום וחנויות
למכשירי כתיבה ומתנות

ספרי טלפונים, אלבומים
אלפוני כיס, תיקי תיוק,
תיקים לארועים וכו'
בטיב מעולה
ובחומרים מיוחדים.
קיבוץ גלויות
26, ת"א
טל. 830141
827315

הגיע ונמצא במלאי

קרטון טריפלקס

TRIPLEX אמריקאי

663 מ"מ x 917 מ"מ 300 גר'

טל: 822926, 827315

בלונדון מלון
Arosfa

מלון מודרני ונעים בבעלות יהודית.
חדרים יפים,
ארוחת בוקר עשירה.
מיקום מצוין במרחק־הליכה
מהמרכז התוסס של לונדון.

AROSFA HOTEL
83, GOWER ST. WC1
TEL. 636—2115

לוחות
פלסטיים

שוטף מהמלאי, גליונות,
פילמים במידות עוביים,
צבעים ודוגמאות שונות,
קשיחים או רכים (כולל כסף
וזהב) עם או בלי דבק.
וכן פלטות רובקס.
רבי טרידינג
טל. 827315 — 822926

תן
טרמפ
לחייל

כדאי
להתלבש
באפנת

MATZKIN

ולטוס
ללונדון

כדאי להכנס למצקין,
רשת חנויות האופנה
הגדולה בישראל.
מלתחה עשירה ויפיפיה
מחכה לכם - ביגוד
לצעירות, לגברים ולגברות
ומלבד זאת - גם מבצע
פרסים!
כל הרוכש ביגוד בסכום
של 500 ש ויותר ישתתף
בהגרלת

20
טיסות ללונדון

המבצע יסתיים ב 20.12.81
וההגרלה תערך ב-15.1.82. תקנון
מלא של ההגרלה בחנויות מצקין:

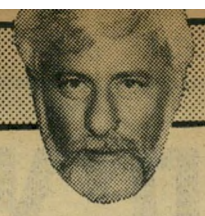
תל אביב - רח' דיזנגוף 101-103	טל.	03-231680
רח' אלנבי 74	טל.	03-650611
רח' נחלת בנימין 44	טל.	03-650611
חיפה רח' הרצל 37	טל.	04-662036
ירושלים - רח' יפו בניין העמודים	טל.	02-234883

למבצע זה מתקבלים כרטיסי
אשראי ישראכרט ויורוקרד.
הטיסה באמצעות

קופל נסיעות

הנדון:

באשר מישפטן מתוסכל מנהל את המדינה

עוועלים בכר"ם

ב **ראש ממשלת־ישראל** עומד מ״משפטן מתוסכל.

כלומר: אדם שפיים את חוק־לימודיו כ־מישפטים (באוניברסיטת ורשה), אך שמעולם לא עבד אף יום אחד בחייו כעורך־דין.

וזה חבל.

כי פעולתו של בגין במיקרים רבים היא פעולתו האופיינית של מישפטן שלא הספיק לעסוק במישפטים, והנכסף לעיסוק זה.

מישפטן שעסק די צורכו במישפטים יודע כי המילים חשובות, אך שלא כהן העיקר. הי־חיים חשובים מן המילים. המעשה חשוב מן הניסוח.

מנחם בגין לא למד זאת מעולם. תנו לו מילים, תנו לו ניסוחים, והוא יכול לעסוק בהם עד בוש, ובתענוג.

לעזאזל החיים, הוא כאילו אומר, העיקר זה הניסוח.

וכך הוא נוהג גם בפרשה המזוהה של היצור הקרוי „כוח רב־לאומי״.

(ורק אגב־אורחא נעיר: זהו תירגום קלוקל מן האמריקאית. הכוונה אינה לכוח סתם, ולא ללאומים. מדובר בצבא שיהיה מורכב מחיילי ארצות שונות — כוח רב־מדינתי. או, בראשי־תיבות: כר״ם.)

■ ■ ■

ל **שם מה** דרוש הצבא הזה ביכלל? האם הוא דרוש ביכלל?

לפני המישלחות של ישראל ומצריים, שסיכמו את חוזה־השלום בין שתי המדינות, עמדו שתי אפשרויות לגבי הפיקוח על ההסדרים לפירוז סיני. הן יכלו להניח זאת ליחסים בין שני הצבאות, והן יכלו להכניס ביניהם צבא זר.

אלה הן שתי תפיסות שונות במהותן.

התפיסה הראשונה אומרת: מוטב שישראלים וערבים יעמדו זה מול זה, בטווח מגע. אם יידעו שהכל יהיה תלוי בהסכם ביניהם, הם יצטרכו להסכים ביניהם. המצרים יידעו שאם יפרו אי־פעם את הסדרי־הפירוז, יגיב צה״ל. צה״ל יידע כי ביטחונו תלוי רק בעירנותו.

אני, כשלעצמי, דוגל בתפיסה זו. במיגזר זה ובכל המיגזרים. עכשיו ותמיד.

התפיסה השניה אומרת שמוטב להכניס בין שני הצבאות כוח שלישי. כוח זה יגשים את הפירוז בעצם נוכחותו. מי שירצה להפר את הסדרי־הפירוז, יסתבך עם כוח זה.

המיגרעת שבתפיסה זו היא שכוח כזה מכניס ליחסי ישראל־מצריים גורם נוסף. כל חלק מכוח זה ייצג מדינה זרה. לכל אחת מן המדינות יש אינטרסים משלה, אשר מסבכים עוד יותר את המצב המסובך בלאו הכי.

אך יש לנוכחותו של כוח כזה מעלות חשובות. למשל, נוכחותו של יוניפי״ל בלבנון ושל הכוח הבינלאומי ברמת־הגולן תרמה תרומה נכבדה לייצוב המצב ולמניעת התלקחויות. יתכן שמנעה מילחמות.

על כל פנים, תפיסה זו היא שהתקבלה, והיא מהווה חלק מחוזה־השלום שנחתם.

■ ■ ■

א **יך נודד** הרעיון של כוח רב־מדינתי?

אני משער שקברניטי ישראל היו מעוניינים בכוח אמריקאי בילבד.

זה מכבר הם חולמים על הכנסת כוחות אמריקאים למרחב שלנו. הם מאמינים כי עצם נוכחותו של כוח אמריקאי במרחב יכריח את ממשלת ארצות־הברית להישאר מעורבת במתרחש כאן. הם בטוחים כי מעורבות כזו תהיה תמיד לטובת ישראל, מפני שכל ממשלה אמריקאית תהיה כפופה ללחץ המיוסד היהודי בארצות־הברית.

יתכן כי בגין וחבריו חשבו על הכוח האמריקאי בברלין המערבית, המונע בעצם קיומו פרובוקציות סובייטיות.

כוח זה משמש כ„חוט־מעידה״. זהו חוט המתוח בשטח־ההפקר, בגובה של כמה סנטימטרים מעל פני הארץ. אין בכוחו לעצור אוייב. אך אם ימעד האוייב המתקדם, די בכך כדי להעיר ולהזעיק את המגינים על המוצב.

הכוח האמריקאי בברלין ממלא תפקיד דומה. הסובייטים יודעים כי ביגלל נוכחותו של כוח זה, כל התלקחות מקומית בברלין תביא בהכרח, וכימעט אוטומטית, להתקוטות בינלאומית.

בגין וחבריו רצו, בעצם, שסיני כולה תהיה לבסיס אמריקאי. המצרים לא הסכימו לכך, מפני שהם רגישים במייוחד, ביגלל סיבות היסטוריות, לקיום בסיסים זרים על אדמתם. הם גם לא הסכימו לכך שמיזרח־סיני תהפוך לבסיס אמריקאי בילעדי. גם האמריקאים עצמם לא היו מעוניינים להישאר שם לבדם.

כך, ביגלל תסבוכת של שיקולים, נודד הרעיון של צבא רב־מדינתי. האמריקאים הבטיחו למלא בו תפקיד מרכזי — בתנאי שלא יהיו שם לבדם.

■ ■ ■

פ **יך שאינו רוצה** להיות לבדו, לא יסתפק בנוכחותו של זבוב. הוא ירצה בנוכחותן של חיות נכבדות — אריה, קרנף או לפחות זאב.

האמריקאים לא רצו להישאר במיזרח־סיני בחברתם של חיילים מאיי־פיג׳י או מטאהיטי. לכן עמלו קשות עד שהשיגו את הסכמתן של ארבע מדינות חשובות באירופה, יחד עם אוסטרליה, ניו־זילנד, ואולי קנדה. זוהי קואליציה נכבדה המייצגת, למעשה, את העולם המערבי כולו.

בגין בקאריקטורה אמריקאית

וכאן החלה התסבוכת, שהציגה לעולם את המישפטן מנחם בגין במיטבו.

■ ■ ■

ל **כאורה, אפשר** היה לצפות לכך שממשלת־ישראל תצא מגידרה מרוב שימחה עם הצטרפות הבריטים ושותפיהם לכר״ם.

מפיבות השמורות עימן, לא קיבלו מדינות אירופה המערבית את הסכמי קמפ־דייוויד כ־תרוצות־שימחה.

הם הצביעו מייד על המחדלים הטמונים בהם: אי־הפיתרון של הבעייה הפלסטינית, המשך הכיבוש הישראלי בגדה וברצועה, הסכם מעורפל על האוטונומיה, שאינו אלא הסוואה לאי־הסכמה עמוקה.

האירופים (מילבד הבריטים) תלויים בנפט הערבי. יש להם עניין חיוני בשמירה על השקט והיציבות במרחב. הם חוששים, בצדק, שמא תביא הבעייה הפלסטינית הבלתי־פתורה באחד הימים להתפוצצות־רבתי, שתמיט אסון גם על אירופה. לדעת־הקהל יש גם רגישות מוסרית עמוקה כלפי מצבו של העם הפלסטיני.

חלק מן החששות האלה כבר התאמתו, כאשר נפערה תהום בין מצריים והעולם הערבי.

לכן התייחסו האירופים בקירירות בולטת להישג ההיסטורי שהושג בקמפ־דייוויד. במחלוקת שבין מצריים והעולם הערבי, צידדו האירופים ביריביה של מצריים.

והנה, על־ידי עצם הצטרפותם לכוח הרב־מדינתי, חתמו האירופים על ההסכם הישראלי־מצרי — חתימה מעשית, בשטח, העולה על כל חתימה פורמלית.

הרי כוח זה מוקם על־פי הסכם־השלום. אין לו שום תפקיד מילבד הפיקוח על ביצוע הסכם־השלום.

מי שמצטרף לכוח זה מקבל על עצמו את עול חווזה־השלום, ומתחייב לשמור עליו.

מדוע הסכימו לכך הבריטים, הצרפתים והאחרים? יתכן שנכנעו ללחץ אמריקאי. יתכן כי שיבת חייליהם לאדמת המרחב, אחרי שגורשו מכאן בבושת־פנים, מחניפה לאגו הלאומי שלהם.

תהיה הסיבה כאשר תהיה — עצם ההצטרפות היא מעשה חד־משמעי, המחזק את חוזה־השלום.

■ ■ ■

ל **א קל היה** למדינות־אירופה להחליט על שיגור חייליהן. דווקא מפגיש שפירוש הדבר תמיכה בחוזה־השלום הישראלי־מצרי.

היה עליהן לעשות משהו, שיוכיח למדינות־ערב, המתנגדות לקמפ־דייוויד, כי אירופה לא תזנח את מדיניותה העצמאית, הכלולה בהצהרת־ונציה. הצהרה זו, התואמת את הקו של מחנה־השלום הישראלי, חותרת לשלום אשר יתבסס על קיום ישראל והקמת מדינה פלסטינית לצידה, תוך הכרה הדדית. כמו תוכנית הנסיך פאהד, תואמת הצהרת־ונציה גם את המגמה היסודית של יוזמת אנוור אל־סאדאת.

האירופים החליטו להתחיך בין טיפות־נגשם. הם הצהירו מחדש על נאמנותם להצהרת־ונציה, בה בשעה שהודיעו על נכונותם להצטרף לכר״ם.

החשיבות של שני סוגי ההודעות ברורה לכל:

ההצטרפות לכוח הרב־מדינתי היא מיבצעית. החזרה על הצהרת־ונציה היא מיטולית.

ההצטרפות היא מעשה חד־פעמי. החזרה על הצהרת־ונציה אינה אלא המשך.

או, בפשטות גסה: ההצטרפות היא מעשה, ההצהרה היא מילים.

אדם רגיל היה אומר: המילים אינן חשובות. חשוב המעשה.

מנחם בגין, שהוא מישפטן ואינו אדם רגיל, קבע את ההיפך: המעשה אינו חשוב. חשובות רק המילים.

■ ■ ■

ד **ה היה** המצב לפני שבוע:

- **ממשלת־ישראל** התנגדה לצירוף האירופים לצבא הרב־מדינתי. היא חזרה לחלום המקורי שלה: שהכוח יהיה, למעשה, אמריקאי־בילבדי.
- **האופוזיציה הלאומנית בישראל** מקווה שהכוח לא יקום כלל, ושעל כן גם לא תבוצע הנסיגה מסיני. מכיוון שלאופוזיציה זו יש קשר ישיר לקדוש־ברוך־הוא, היא רואה בבעיות חדשות התערבות של אצבע־אלוהים.
- **ממשלת־מצריים** רוצה בהצטרפות האירופים.
- **האופוזיציה המצרית** מתנגדת ביכלל להקמת הכוח. היא מצביעה על העובדה, הנשכחת־כימעט, שאי־אפשר יהיה לסלק את הכוח הזה מאדמת־מצריים, אלא אם כן יסכימו לכך כל שלושת השותפים. משמע: גם אם אי־פעם יחליטו ישראל ומצריים ביחד שיש לסלק את הכוח, יכולים האמריקאים למנוע זאת. אנשי השמאל והדת במצריים טוענים: זהו כיבוש חדש של אדמת־מצריים.
- **האמריקאים** אינם רוצים להיות לבדם. מאז הטראגדיה של ויאט־נאם מתנגדת דעת־הקהל האמריקאית להתערבות צבאית אמריקאית בחו״ל. קל יותר להסכים לשיתוף אמריקאים בכוח בינלאומי. חוץ מזה רוצים האמריקאים להדק את שיתוף הפעולה שלהם עם בעלי־בריתם האירופיים, ופרשה זו משתלבת בתפיסתם הגלובלית.
- **האירופים** רוצים להצטרף, ביגלל סיבות השמורות עימם, אך לא במחיר של קרע עם העולם הערבי.

התוצאה: המכבש האמריקאי הופעל.

יצחק שמיר הוזמן לוושינגטון והותש במשך שבע שעות רצופות. לאחר מכן הופעל המכבש במיטה של מנחם בגין. מנוי וגמור עם האמריקאים להביא את בגין להשלמה עם הצטרפות האירופים — גם אם תהיה זאת השלמה צולעת, על רגל אחת.

■ ■ ■

ה **כוח הרב־מדינתי** צריך לקום, מפני שהוא מהווה עתה חלק בלתי־נפרד מביצוע חוזה־השלום.

אסור להניח לשום גורם לחבל — ולוא גם בעניין שולי — בביצוע החוזה.

גם לא לתיסכולין המישפטניים של מנחם בן־מנדל בגין.

המצפון כגבינה שווייצית

כאשר ירדה האפילה הנאצית על אירופה, נותרה בה שווייץ כאי של אור. מיקרה היסטורי מנע מארץ־ההרים את גורלן של מדינות נייטרליות אחרות, שהוצפו על־ידי הגל העכור.

שווייץ היתה כמיגדלור לכל הטובעים בים־הזוועות. הם חתרו אליה בשארית כוחותיהם. אחדים מהם הגיעו אליה.

מה קרה להם שם?

זהו סיפור עצוב, מדכא, מבעית. שמעתיו לא פעם מפי יהודים, שבילו את שנות־המילחמה בשווייץ. ביליתי פעם שעות בהאזנה לסיפורה של צעירה יהודיה בצרפת, שהיתה ילדה במחנה שווייצי.

אימהוף

שווייץ השבעה, הבטוחה, העשירה, התייחסה אל הפליטים היהודיים כאל חלאת־המין־האנושי. רבים מהם גורשו בחזרה לגרמניה הנאצית, לזרועות המוות הבטוח. האחרים נכלאו במחנות, בתנאים קשים ומשפילים, כאילו היו גרועים מפושעים. כל זה התאפשר תודות לסעיף בתקנות, שקבע כי היהודים אינם פליטים מדיניים. תרגיל זה של התחסדות מביש איפשר לשווייצים לנהוג כפי שנהגו במצפון שקט.

השווייצים היו מגדולי המרוויחים מן השואה. אוצרות יהודיים ללא־ספור היו טמונים בחשבונות־הבנק הסמויים של צירייך ובנווה. כאשר הושמדו בעליהם, מבלי להשאיר אחריהם עקבות, נשארו האוצרות בידי הבנקאים. רק אחרי שנים נאלצו לוותר על חלק — ואולי חלק זעיר — מרכוש שדוד זה.

ידעתי סיפור זה. משום־כך קיצרתי את שהותי בשווייץ, ולא הייתי מאושר בה, למרות יופייה האגדתי. הבינותי מדוע השווייצים הם, אולי, העם הפחות־פופולרי באירופה. גם במישפט אייכמן, כאשר רחב ליבנו לשמע עלילות־הגבורה של הסקנדינווים, מצילי היהודים, הישרו סיפוריי שווייץ אווירה עגומה באולם הירושלמי.

המצפון השווייצי, כך נדמה, דומה לגבינה השווייצית. יש בו חורים גדולים.

השבוע ראיתי את סירטו של מרקוס אימהוף, השווייצי הצעיר, שחשף את הפרק המביש הזה בתולדות ארצו על גבי הבד. בשורת הסרט כלולה בשמו: הסירה מלאה. השווייצים ישבו ביאכטה שלהם, עתירת־המותרות, ומסביב טבעו האוניות. כאשר ניסה אחד הניצולים לעלות לסירה, חבטו במשוטים בידיו, כדי שיטבע גם הוא.

העלילה היא פשוטה, כנה. קבוצה של יהודים מגיעה לשווייץ באמצע המילחמה, יחד עם עריק גרמני. הגרמני זוכה במיקלט. היהודים מוחזרים כלעומת שבאו.

השווייצים מתוארים כבני־אדם — טובים, רעים ורגילים, בעלי דיעות קדומות, מרוצים מעצמם, „ממלאים פקודות". אין אכזריות. איש אינו מכה ואינו מענה. הזוועה מתבצעת באווירה של אדישות, של לא־איכפתיות גמורה לגורל הזולת, הזר.

כאשר נדלקים האורות באולם־הקולנוע, נשאר הקהל יושב המום, מדוכא. הוא מברך על גורלו, שהביאו לארץ זו. הסרט מחוויר לו שוב מדוע, בעצם, קמה מדינת־ישראל. הוא ממלא אותו שינאה להם, לגויים.

גם אני חשבתי כך. באותו רגע שנאתי את השווייצים, את כולם. ואז עלתה בי מחשבה מטרידה.

מה עשינו אנחנו, במדינה שלנו, להצלת אחרים? מה עשינו להצלת הוויאט־נאמים, הטובעים — פשוטו כמשמעו — בלב ים, מילבד מחווה גראנדיוזית מתחסדת של מנחם בגין, שהביאה לקליטת קומץ זעיר? האם לא הרגענו בנקל את מצפוננו לגבי השואה של קמבודיה בפסטיבל של תרומות? האם איננו אדישים לחלוטין לגורל הפליטים הערביים?

איזו זכות מוסרית יש לנו לבוא ולהלין על השווייצים? איך היינו אנחנו מתנהגים במקומם, אלמלא היו הקורבנות בני־עמנו? וכי אין אנו מאמינים גם כיום כי הסירה שלנו מלאה, ושאין בה מקום לאיש שאינו יהודי?

ביתתיים קם בשווייץ, כמו בגרמניה, דור חדש. בבתי־הקולנוע השווייציים זכה הסרט בהצלחה. דור־האבות, שהתכחש לאמת ושהדחיק אותה מתודעתו, מגנה את הסרט. הצעירים מתייסרים בו.

אימהוף עצמו מאס, כנראה, במולדתו השבעה. מזה כמה שנים הוא חי באיטליה.

רחוב ואלנברג, תל־אביב

כל כמה זמן מתרגשת הארץ ביגלל נושא זה או אחר. הטלוויזיה, הרדיו, העיתונות, הממשלה, הכנסת,

אודי אבנרי

יזהו איש?

מצחצחי־הנעליים — כולם מתרגשים בו־זמנית. במשך שלושה־ארבעה ימים סוערת הארץ. מי שיכול להכריז — מכריז. מי שיכול להצהיר — מצהיר. מי שיכול לנאום — נואם.

ואז, לפתע — שקט. הענין נשכח. אחרי פסק־זמן קצר לנשימה, עוברים הכל להתרגשות הבאה.

קחו, למשל, את פרשת ראול ואלנברג.

איכשהו עלה הענין שוב, בפעם המי־יודע־כמה. הטלוויזיה דיווחה. כל מי שיכול היה להתראיין, התראיין. הרגשנים שבינינו הזילו דימעה חרישית.

ואלנברג

השוודי הזה. מלאך. חסיד־אומות־העולם. הוא הציל, ממש לבדו, מאות אלפי יהודים. רבים, החיים עימנו, חבים לו את חייהם. והוא עצמו נעלם. אולי מת. אולי הוא כלוא בברית־המועצות.

התרגשנו. מחינו. בכינו. ואז, כאילו על פי סימן מגבוה — הכל נספק.

נפסק — ממש.

ראש־העיר שלי, זה האומר שמאומה אינו זז בלי מהומה, לא טרח לקרוא מקום מרכזי בעיר על שמו של אדם נהדר זה, שבאמת אפשר לומר עליו: הוא היה דגול מרבבה. בתל־אביב, וברוב הערים והעיירות של ישראל, אין כיכר ואלנברג או רחוב ואלנברג או מרכז על־שם ואלנברג — כשם שאין כיכר סאדאת או רחוב סאדאת או מרכז סאדאת.

האם יהיה זה מוגזם לקרוא על שמו של השוודי הזה, גיבור ההצלה, את רחוק הירקון, למשל? או את כיכר־המדינה?

מיגבעת אדומה

מארוקו היא ארץ ערבית.

בארץ הערבית שממה מארוקו יש עיר ערבית ששמה פאס.

פאס קיימת מזה 1100 שנים. היא עיר ואם באיסלאם, מרכז דתי ותרבותי. היא היתה גם עיר ואם בישראל. על כך מעידות, בין השאר, כל המישפחות המכובדות של יהודי־מארוקו ששמן אל־פאסי או אלפאסי. ר' יצחק אלפאסי, החכם התלמודי הגדול, חי שם את מרבית חייו, במאה ה־12.

כאשר כבשו הצרפתים את העיר, לפני 70 שנה, הם קראו לה בשם צרפתי: פז (מתחרז עם „עז"). כך היא קרוייה גם באנגלית. ואילו הגרמנים קוראים לה פץ (מתחרז עם „גץ"). על שם עיר זו נקרא, כנראה, גם הכובע המוסלמי האדום, המוכר לנו מימי ילדותנו — מיגבעת ללא־תיתורה, המאפשרת לחובשיה לנגוע במיצחם בריצפה בשעת התפילה, מבלי להסירה.

בימים האחרונים נערכה בעיר זו ועידה של ראשי המדינות הערביות — ועידה ערבית בעיר ערבית, שבה נדונו ענייניים ערביים בשפה הערבית.

והנה, ראה זה פלא — כלי־התיקשורת בישראל דיברו על „ועידת־פז". פה־אחד החליטו העיתונים, הטלוויזיה והרדיו לאמץ לעצמם את השם האירופי של העיר הערבית.

לפעמים יש בהחלטות קטנות כאלה, המתקבלות בתהליך בלתי־מודע, ביטוי להכרעות גדולות. מי שאומר „פז" מביע בוז למארוקו, על מוסלמיה ויהודיה. הוא אומר שהשם האמיתי של העיר אינו חשוב. חשוב איך קוראים לה האירופים. כי אירופים אנחנו, ואירופים אנחנו רוצים להיות.

איש בכביש

מה יש? זה יכול לקרות לכל אחד.

הייתי בדרכי לירושלים, ולפתע נעצרה המכונית. מד־הדלק הודיע שהמיכל ריק.

השעה היתה קרובה לשעת־הערביים. מיהרתי לאסיפה, ובלא תיקווה רבה עמדתי בשולי הכביש והרמתי יד. שתיים־שלוש מכוניות חלפו. המכונית הרביעית עצרה.

גבר צעיר שאל לבעייתי. הודיתי לפניו בבושת־פנים במה שקרה. הוא יצא, חיפש משאבת־פלסטיק בארגז־המיטען של מכוניתו ושאב לי מנה מספקת של דלק כדי שאגיע לתחנת־הבנזין הבאה. הוא סירב לקבל תשלום עבור הנוזל היקר.

תודה.

מפלת האריה

בשבוע שעבר פירסם העולם הזה סקופ, שגנגז בעיתונות היומית, אף שפורסם בה. ברונו קרייסקי גילה כי שיכנע, בשעתו, את אנוור אל־סאדאת להיפגש בחשאי עם שימעון פרס, שר־הביטחון דאז. הנשיא המצרי הסכים לכך, אך ראש־הממשלה, יצחק רבין, הטיל וטו מוחלט על הרעיון.

פרטים אלה לא היו ידועים לי קודם לכן, אך ברגע ששמעתים נפתר בראשי תשבץ, שבו חסרו עד כה כמה אותיות.

הייתי בווינה כאשר ביקר בה לראשונה אנוור אל־סאדאת. שוחחתי עם קרייסקי בהפסקות שבין פגישותיו עם אל־סאדאת, והייתי עד להתרשמותו הרבה מן המנהיג המצרי. (נפוצו אז שמועות בעיר כאילו נפגשתי בחשאי עם אל־סאדאת, ורוב העיתונאים הישראליים שם היו משוכנעים בכך. אך לא היה בזה כל אמת.)

באותן השיחות עם קרייסקי גם דיברנו על מנהיגי מיפלגת־העבודה, יצחק רבין ושימעון פרס. קרייסקי הוא איש־מיפלגה מובהק, סוציאל־דמוקראט בכל נימי נפשו, והגורם המיפלגתי ממלא תפקיד חשוב בעולמו הנפשי. כמו סוציאליסטים אירופיים רבים האמין באגדה כאילו מיפלגת־העבודה היא מיפלגה סוציאל־דמוקראטית, ועל כן רצה שהיא, והיא בילבד, תביא את השלום.

קרייסקי התייחס אז אל רבין בבוז ובמרירות. הוא הגיע לכלל מסקנה כי רבין „לא קורץ מהחומר הנכון". לעומת זאת התרשם משימעון פרס. הוא ראה בו מדינאי אמיתי, איש־העתיד.

ניסיתי, בעדינות, לשחרר אותו מאשליות אלה, כדי למנוע אכזבה, אך לא נחלתי הצלחה רבה. בחוזרי ארצה כתבתי לרבין והמלצתי על עריכת נסיון מצידו להתפייס עם הקאנצלר האוסטרי. אז, כעתה, הייתי משוכנע כי יחסו של קרייסקי לישראל הוא סיפור של אהבה נכזבת, ושגישה ישראלית רציונלית, בלא דיעות קדומות (שיש בהם טעם־לוואי של אנטי־שמיות), יכלה לאחות את הקרע שבין ישראל וקרייסקי. יתכן שיוסף בורג פועל, במאוחר, על פי סברה זו.

קרייסקי

עתה מסתבר כי למרירות של קרייסקי כלפי רבין היתה סיבה מוחשית, וכי הגישה החיובית שלו כלפי פרס יכלה להניב פירות ממשיים. הפגישה ההיסטורית עם נשיא מצריים, אשר יכלה להתבצע ב־1976, לא יצאה אל הפועל ביגלל מילחמת־הגמדים בין שניים אלה. פרס לא העז לזוז, שמא יתן נשק בידי רבין. רבין לא הסכים לפגישה, שמא יאדיר את פרס. היתה דרושה עלייתו של מנחם בגין — ואכן, מסתבר שהיתה דרושה! — כדי לאפשר את פריצת־הדרך ההיסטורית.

קרייסקי הבלתי־נלאה לא התייאש ממיפלגת־העבודה, אף שהתייאש מפרס ומרבין גם יחד. עתה הוא משבח את המישמרת הצעירה, שהוא מצפה לעלייתה, ומנבא טובות למוטה גור, שישיב חיים למיפלגה. אך דווקא הסקופ הזה על יוזמת קרייסקי־סאדאת מוכיח כי מיפלגת־העבודה לא בהרגה בידי זר. מנחם בגין לא דמה לשימשון הגיבור, ששיסע את כפיר־האריות. האריה הזה מת מרוב זיקנה, מאובדן היכולת. הוא נרקב.

קשה לקרייסקי להשלים עם העובדה כי מיפלגה זו שוב אינה אלא פגר של אריה, ושבמיקרה זה לא ייצא מעז מתוק.

ממ.
נעים מאד.

המערכת החדשה של שיבעה תכשירי־הטיפוח המעולים של "יצהר" היא הנאה אמיתית. ריח משכר, קצף נעים, אריזה יפיפיה, הצלחה מלאה ותחושה נעימה במשך שעות ארוכות.
לכל תכשיר - תפקיד משלו והתאמה לסוגי העור והשיער.
כולם - המילה האחרונה בייצור מתקדם.
כשמתחילים בממ - הכל ניגמר טוב...

ממ צהוב - שמפו לשיער שמן • **ממ כחול** - שמפו לשיער רגיל • **ממ ירוק** - שמפו לשיער יבש • **ממ אדום** - שמפו נגד קשקשים • **ממ זית** - שמפו מרכך ומייצב (קונדישיונר)
ממופון - סבון ללא סבון • **קצף אמבט** - עם תמצית אורנים

ממ

טוב כשהוא קרוב.

וידיאו JVC לגברים בלבד

מערכות וידיאו של JVC מייצגות כיום את העידן החדש בבידור האלקטרוני.
כשאתה נהנה מתמונה טובה ומצליל ברור, מלא ומדויק — זוהי תוצאה של מערכת מורכבת ומתוחכמת; בנגיעה קלה אתה מפעיל את השכלולים המתקדמים ביותר בעולם:

מחשב בידור MC (MINI COMPUTOR)

כל המערכת התפקודית בוידיאו JVC עוברת דרך מחשב, המעניק לך אפשרויות בידור עצומות:
הילוך איטי: אתה יכול להיות השופט ולהחליט אם היה נבדל במשחק כדורגל.
הילוך מהיר: אתה הופך לבמאי של מצבים "צ'רלי צ'פליניים" בכל סרט.
PAUSE STILL: כשתרצה להחליט מי הראשון שחצה את קו המטרה תוכל "להקפיא" את הסרט בנקודה מסויימת.
הקרנה של תמונה—תמונה:
נותנת לך שיחזור מדוייק של כל ארוע, שלב אחרי שלב.
SHUTTLE — הרצה פי 10:
אתה יכול להעביר את הסרט מנקודה לנקודה במהירות הגדולה פי 10 ממהירותו הרגילה. אתה רואה באיזו נקודה בסרט אתה נמצא גם כשהוא "רץ", כך הנך שולט בנקודת ההתחלה הרצויה לך, בלי לבזבז זמן.

שיטת VHS

שיטת VHS, שהומצאה ופותחה ע"י JVC, היא המקובלת כיום בעולם כולו ומרבית ספריות הקסטות בארץ עובדות בשיטה זו. ל-JVC 5 סוגי קסטות מ-30 — 240 דקות. הקסטות מתאימות לכל המכשירים ורגישותן הגבוהה מבטיחה את איכות הצליל המוקלט.
התוצאה: מבחר הקסטות המוקלטות העומד לרשותך, בארץ ובחו"ל, גדול ביותר.

מבחר מכשירי וידיאו

מלבד מכשיר הוידיאו HR-7700 המופיע בתמונה, לבחירתך מכשירים נוספים של JVC:
HR-3330
HR-3660 עם שלט רחוק ואפשרות להילוך איטי ומהיר.
HR-3330-TR פועל בכל שיטות הוידיאו SECAM, PAL, NTSC, ומתאים לכל קסטה בכל מקום בעולם.
HR-2200 וידיאו נייד.

64 אפשרויות תיכנות

בוידיאו של JVC אתה יכול להקליט 8 תכניות שונות ב-8 תחנות שונות, בזמנים שונים, לאורך שנה של הקלטות, לתקופה של שבועיים.
אתה יוצא לחופשה בת שבועיים. בתקופה זו יש 8 תכניות שונות, בזמנים שונים, שאתה רוצה להקליט. אין בעיה! מה מעניין אותך? "בועות", "קונצרט", "דאלאס", "מורשה", "מבט—ספורט" — ע"י הפעלה פשוטה ביותר יקליט לך מכשיר הוידיאו את כל התכניות שתבחר, במשך שבועיים.

REMOTE CONTROL

השליטה על כל מכשיר הוידיאו נעשית מרחוק, כך שאם מתחשק לך "להקפיא" תמונה מסויימת או לעבור ל"הילוך איטי", אתה יכול לעשות זאת בלחיצת כפתור מהכורסא.
התוצאה: אתה מפעיל את כל התחכום והשכלולים בנגיעה קלה.

VIEW FINDER

ללא כל קושי תוכל לביים סרטים בעצמך.
במצלמת JVC מסך פנימי, המציג לך סימולטנית את מה שאתה מצלם, לרשותך גם ZOOM-6 — עדשה המאפשרת לך לצלם, ממרחק, זבוב קטן ולקבלו בבהירות. בעזרת מיקרופון קונדנסר, שרגישותו גבוהה, תוכל גם להקליט את הזבוב הנ"ל, למשל, גם מבלי להתקרב אליו.

יבוא ושרות

"אמפא אלקטרוניקה"

כל מערכות הבידור של JVC מיובאות לישראל ע"י "אמפא אלקטרוניקה", דבר המבטיח לך כתובת אמינה ויעילה. לשרותך מעבדות, אנשי מקצוע מעולים ומומחים, עמם תוכל להתייעץ בכל בעיה. לנחותך סניפים ברחבי הארץ.

אחריות לשנה על כל מערכות הבידור של JVC, המיובאות ע"י "אמפא אלקטרוניקה".

JVC
לגברים בלבד
וידיאו - סטריאו - טלוויזיות

JVC
COLOR VIDEO CAMERA
JVC
JVC
E-30
10:28
LOCK
4
REC SELECT
VCR
JVC

Grand Speed®

"גרנד ספיד" נעל הטניס המקצועית

כשאתה פורץ במהירות לרשת או עוצר בפתאומיות ; כשאתה מתמודד עם יריב קשה והמשחק נמשך ונמשך ; כשאתה מבצע הנחתות או מכות פתיחה – אתה זקוק לנעל טניס מקצועית.
"גרנד ספיד" מתוכננת לענות על הדרישות הקשות של משחק טניס מקצועי:

★ סוליית הפוליאוריטן המוזרקת עשוייה שתי שכבות ומבטיחה את חוזקה ועמידותה של הנעל.

★ סוליית הביניים עשויה מחומר פוליאוריטן קל, גמיש ורך ומיועדת למנוע זעזועים מיותרים כשאתה רץ או קופץ.

פתח את המישחק שלך בנקודת יתרון עם "גרנד ספיד".

"גרנד ספיד"–לטובים ביותר

קולנוע

אנשים

מאוחר מדי

ההישג הגדול ביותר של פראנסיס פורד קופולה בשנה האחרונה, היה סרט בשם נפוליאון בונפארטה. הסרט יצא למסכים כ־12 שנים לפני שקופולה עצמו ראה את אור העולם. בימאי הסנדק שלה אותו מתהום הנשיה, הזמין אצל אביו המוסיקאי, קארמינה, מוסיקה שתלווה אותן — כי הרי הסרט אילם — ואירגן הצגות מחוץ אל חוץ. המוסיקה המלווה את הסרט היא בביצוע תיזמורת סימפונית, המנגנת את היצירה של אבא. ההצלחה היתה מסחררת ומיפגן הראווה — שהועלה, ועדיין מועלה בבתי אופרה, באולמות קונצרטים ובהיכלים המכילים אלפי מושבים — הוא הישג יוקרתי וקופתי גם יחד.

באותו זמן הלך לעולמו, שבע ימים וסבל, איש בשם אבל גאנס. הוא מת בפאריס בגיל 92. גאנס היה הבימאי שעשה את נפוליאון בונפארטה בשנת 1927. זמן קצר לפני מותו, כאשר סיפרו לו על הקאריירה המתחדשת של יצירתו, הגיב בצער: „מאוחר מדי." העיתונים כיבדו אותו אומנם בטורים אחדים, אבל להלוויה עצמה הגיעו רק כמה ידידים ותיקים — ארבעה בימאים וחמישה שחקנים.

הקדים להיוולד. על גאנס אפשר לומר, בלי היסוס, שהיה האיש הנכון במקום הלא־נכון, אדם שפשוט הקדים להיוולד בדור אחד, ומשום כך ראה את כל יזמותיו זוכות בברכה ובתהילה שנים אחרי שביצע אותם, כאשר אחרים מקבלים את המחמאות.

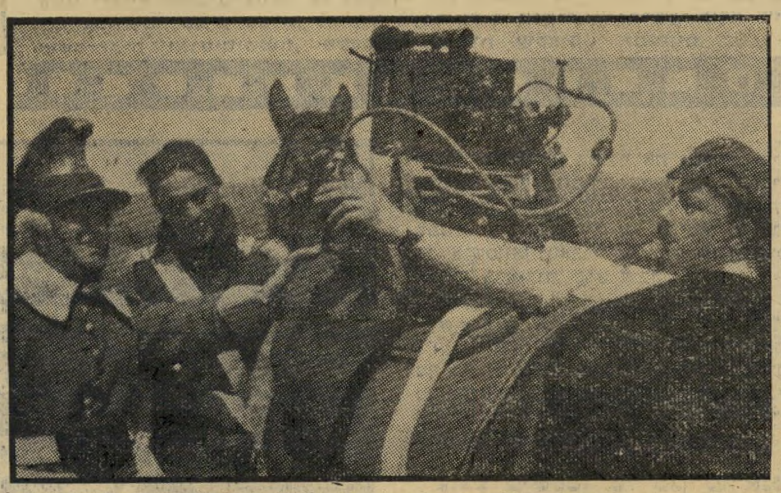
כל חייו האשימו אותו שהוא רואה דברים בממדים גדולים מדי. סרטיו הם־מפורסמים ביותר הם אפוסים אדירי־ממדים, כמו נפוליאון בונפארטה, אני מאשים, הגלגל. בסרטיו הוא הציג את המהפיכה הצרפתית, את מילחמת העולם הראשונה ואת איתני הטבע כמעט בגודל טבעי. הוא ניפץ מוסכמות והקרין את סרטיו על שלושה מסכים, עשרות שנים לפני שדובר על סינמסקופ או על סיגרמה. כאשר נוסף הקול לראינוע, הוא התעקש לחבר פסי־קול סטריאופוניים, שעה שהתעשיה עדיין התפעלה מעצם העובדה שאפשר בכלל להשמיע ציוץ באולם האפל.

הבימאי אבל גאנס בגיל 38 — וכצילום האחרון לפני מותו, בגיל 92

גאוניות מנופחת המסתירה כישרון בינוני

1952 — אבל גאנס מרכיב מצלמה על סוס בהסרטת „נפוליאון"

נקודת המבט של הפרש הדוהר

הוא הרכיב מצלמות על חזהו של צלם רץ, כדי להמחיש את הרגשת החייל במילחמה. הוא קשר מצלמה לגבו של סוס, כדי להעביר לצופה את נקודת המבט של הפרש הדוהר. הוא טען פעם שחלומו הוא להכניס מצלמה לפגז מתעופף, כדי שהקהל יוכל לחוש את אימת ההרס.

ביזבז את השלום. סרטיו הכילו סצינות מרהיבות בעוצמתן, וזה בעצם

שחקנית מארטין קארול

הכוכבים הופיעו כמעט בהתנדבות

הדבר המעורר היום את התפעלות האינטליגנציה האמריקאית הרואה את נפוליאון. אבל הוא גם העז להכניס לסצינות אלה משמעויות מטרידות. אחד המעמדים המפורסמים ביותר באני מאשים (1919), סרט על מילחמת העולם הראשונה, מראה שדה־קרב שלם, שהפך לבית־קברות, ובו קמים החללים לתחייה כדי לתבוע את עלבונם מן החיים, שהפכו את קורבנם קורבן שווא, בכך שביזבזו את השלום שהוענק להם.

מתכנן קפדני. בעייתו העיקרית של גאנס היתה שהוא חשב כמו ססיל דה־מיל משכיל. אבל במקום האספרויות

(המשך בעמוד 42)

הפרס מאורליאן

יומן החדשות

הראשי בסידטו של **איתן גרין**, לנה, זכתה בפרס המישחק בפסטיבל הסרטים הבינלאומי של אורליאן, בצרפת. פירה מגלמת בסרט מאמנת כדורסל, עולה חדשה מברית־המועצות, שאינה יכולה לעסוק במיקצוע שהיא אוהבת, משום שכל זמנה מוקדש לפעילות ציבורית למען שיחרור בעלה, הנתון עדיין בכלא סובייטי. קשר רומנטי בינה ובין המורה שלה לעברית מדגיש עוד יותר את הצורך הנפשי שלה לשוב לחיים נורמליים.

★ ★ ★

● **אילמז גוני**, המפורסם בקולנועני תורכיה, שבילה את השנים האחרונות בכלא באשמת שיתוף־פעולה ברצח פוליטי, נמלט לאחרונה מתורכיה ומסתתר במקום כלשהו בשוויץ או בליכטנשטיין. גם בזמן מאסרו נהנה גוני מתנאים מיוחדים — הוא כתב תסריטים ונתן הוראות מדויקות לדרך שבה הוא מצפה כי יביימו אותם — זכה בחופשות כדי לבוא העירה ולבדוק אם הבימאים מילאו אחר הוראותיו. באחת החופשות החליט שמוטב לו להסתלק מן המולדת — מה גם שעם יציאתו מן הכלא הוא היה צפוי לכמה מישפטים נוספים.

אגב, כל מי שביקר אותו בכלא, ובראש וראשונה הבימאי **איליה קאזאן**, נדהם מן התנאים שעמדו לרשותו שם, ושלא הזכירו אף ברמז את התמונה שהתקבלה מאקספרס של חצות.

★ ★ ★

● אחת היוזמות הראשונות של שרת־התרבות הטרייה של יוון, **מלינה מרקורי**, היתה ביטול מוחלט של הצנזורה לסרטים. על אף סרט לא יאיימו יותר מספרי הצנזור היווני אלא אם רצונו לקבל תג המלצה כמתאים לנוער. תג זה לא יינתן לסרטים העוסקים בצורה גלוייה במין, בסמים או באלימות.

עם זאת, נשמרת הזכות לכל רשות מקומית לתבוע לדין את מי שיציג סרט הפוגע, לדעתה, בשלום־הציבור. לדעת המקורבים לשילטון, זהו אמצעי ביניים כדי להמתיק את טעמה של הגלולה לאוכלוסיה השמרנית. צעד חשוב אחר במיסגרת זו, היא ביטול הצורך להגיש תסריטים לאישור לפני תחילת הצילומים.

★ ★ ★

● בימאי הסרטים התעודיים **פרדריק רוסיף** (למות במדריד), מכין בימים אלה סרט תעודי על חייו ויצירתו של הזמר הבלגי המנוח **ז'אק ברל**. הסרט יכיל צילומים נדירים מהופעותיו של הזמר, ו־חומר שצולם במיוחד על־ידי רוסיף בבלגיה ובהולנד.

אחד השיאים בסרט עתיד להיות ביצוע משולב של המפורסם שבשירי ברל, אל תעזבינו, מפי ארבע זמרות: **אנה פרי־צנאל** הפולניה (שהופיעה בסרט מתוק וב־עיר הנשים), **אינגריד קאוון** הגרמניה (שהופיעה במאלן), **ניקה סימון** הכושית ו**מאריה קורטז** המכסיקאית. כל אחת מהן תשיר את השיר בשפתה היא. **קלוד פלטר**, מבקר המוסיקה של היומון לה מונד כותב את התסריט, ומי שנחשב ל־יורשו של ברל, הזמר **ז'וליאן קלרק**, יקריין.

שחקנית פירה קנטר

פרס בפסטיבל

● ערימה של סרטים ישראליים מצטברת לאט־לאט על המדף. רצוי שייצאו אל המסכים בקרוב פן יחול עליהם חוק ההתיישנות. לנה של **איתן גרין**, על התאקלמות עולי רוסיה בישראל; צלילה חוזרת, סיפור אהבה בין אלמנת צוללן לחברו לקרב, בבימוי **שימעון דותן**; אלף נשיקות קטנות של **מירה רקנטי**, על יחסי אם תובענית ובתה; נועה בת 17, על עולמם של צעירים, כפי שהוא נראה בעיני **יצחק** („צפל") **ישורון**; האיש שבא לקחת של **אריה פרוספר**, כולם כבר מוכנים, ועתה עוסקים כולם בחיפושים אחרי אפשרויות הפצה שונות.

★ ★ ★

● **פירה קנטר**, שחקנית הקולנוע ילידת ברית־המועצות, המופיעה בתפקיד

קולנוע

(המשך מעמוד 41)

הבלתי־מוגבלות של הוליווד, הוא נאלץ להיאבק בתקציבים הזעירים של אירופה. את כל חייו ליוותה אגדה על בזבזנות יתרה. הביאמית גלי קפלן, שעבדה עימו כעשר שנים, יודעת לספר על סידרה אינסופית של עלבונות ודחיות שבהן נתקל בכל פעם שניסה לעשות סרט חדש. זאת, היא טוענת, למרות שגאנס היה מתכנן קפדני, שהכין לעצמו לא רק תסריט מפורט שלא השאיר מקום לאילתור, אלא גם מילא את התסריט בהערות הבהרה, בהערות שהבהירו את ההערות ובסקיצות מדוייקות שתיארו גראפית את אשר הוא רוצה להעלות על המסך.

לדעתה של קפלן, שהיתה עוזרתו בהפקת הסרט אוסטרליץ (1960), עזרה בידו בקי־אותו הרבה בכל הפרטים, בשעה ששורה אריכה של כוכבים מפורסמים, ביניהם מארטין קארול, לסלי קארון, קלאודיה קרדינאלה, ז'אן מארה, ג'ק פלאנס, מישל סימון, אורסון וולס, ז'אן לואי טרינטיאן וויטוריו דה־סיקה הופיעו כמעט בהתנדבות.

עד היום נטוש ויכוח חריף מאוד בין חסידיו ומקטרגיו של גאנס. הוויכוח התחיל עוד בימי הזוהר שלו, בשנות העשרים, כאשר אחד מחבריו למיקצוע, ז'אן אפשטיין, טען שהוא „האב הרוחני של כולנו," ואילו חבר אחר למיקצוע, ז'אן ויגו, אמר ש„גאנס על שלושה מסכים, הוא פשוט שלוש פעמים זבל." את הזיותיו הגדולות־מן־החיים ראו אחדים כהשראה גאונית, אחרים כהמוניות חסרת־טעם. „גאנס הוא הדבר הקרוב ביותר לשייקס־פיר שהיה לצרפת," טען המבקר קלוד מוריאק. „גאוניות מנופחת המסתירה כישרון בינוני," טוענת לעומתו אנציקלופדיית הקולנוע של רוג'ה בוסינו.

האמת היא, כרגיל, באמצע. ככל שהזמן עובר, נדמה שהיא נוטה יותר לצד המחייבים. בסופו של דבר, ההיסטוריה תמצא את המקום הנכון לאבל גאנס, שחי בתקופה שלא הלמה אותו, ובארץ שהיתה, אולי, קטנה עליו.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — מונטנגרו, מישפטו של סגן מוראנט, מפיסטו, שודדי התיבה האבודה, אהובת הקצין הצרפתי.

ירושלים — שודדי התיבה האבודה, אהובת הקצין הצרפתי, שלום לגבר.

חיפה — שודדי התיבה האבודה, מונטנגרו, אנגי ורה, בתו של כורה הפחם.

תל אביב

★★★★ **מפיסטו** (פאר, הונגריה) — סיפורו של שחקן המוכר את מצפונו, ידיו ומישפחתו, תמורת ההצלחה על הבימה, כמשל על החובה המוסרית של האמנות. מיבצע מזהיר של הבימאי ההונגרי אישטוואן סאבו ושל השחקן קלאוס אמריה בראנדור. סרט חובה.

★★★★ **מונטנגרו** (בן־יהודה, שוודיה) — בורגנית משועממת עוברת טראומה בת 24 שעות, בחברת פועלים שכירים מן הבלקאן, שבמחיצתם היא מגלה את כל החיוניות החסרה בחייה. סאטירה חברתית מבריקה של דושאן מאקאבייב.

★★★ **מישפטו של סגן מוראנט** (אורלי, אוסטרליה) — שלושה קצינים נשפטים על פישעי מילחמה, בסרט המציג היטב את השאלה: מי הוא האחראי האמיתי. מוסר ההשכל אולי מפוקפק, אבל השאלה חשובה. מישחק מעולה.

★★★ **שודדי התיבה האבודה** (תל־אביב, ארצות־הברית) — סרט הרפתקאות מלא הומור, המצאות ותנופה, מזכיר את הימים הטובים, כאשר הליכה לקולנוע היתה הנאה לשמה, בלי טעם לוואי. במאי: סטיבן (מלתעות) שפילברג.

ירושלים

★★★★ **שלום לגבר** (סמדר, איטליה — ארצות־הברית) — חזון אחרית הימים שבו המין הגברי יכחד, משום שאינו מחזיק מעמד בדרישות דארווין. הבימאי מארקו פררי, מציג את שולי העיר ניו־יורק כפי שלא צולמה מעולם לפני כן. עם ז'ראר דפארדייה, מארצ'לו מאסטרויאני וג'יימס קוקו.

★★★ **אהובת הקצין הצרפתי** (מיטשל, אנגליה) — עיבוד נבון לרב־מכר של ג'ון פאולס, משוה אהבה ויקטוריאנית ואהבה בת ימינו, ושם דגש על מעמד האשה. מישחק מרשים של מריל

סטריפ ואיירונס ב„אהובת הקצין"
מישחק מרשים

סטריפ וסיוע משכנע של ג'רמי איירונס. בימאי: קירל ריינז.

חיפה

★★★★ **אנגי ורה** (שביט, הונגריה) — נערה תמימה לומדת את מיסתורי הדיאלקטיקה הקומוניסטית בקורס מיוחד, לאחר מילחמת העולם השנייה. ביקורת חריפה על מישטר שמדכא את הפרט בטענה שהוא עוזר לכלל, מומחקת על־ידי העובדה שהעלילה מתרחשת בעבר. פגיה של ורוניקה פאפא לא יישכחו במהרה.

האקט, מייסון וקוקו: נוסח מתחכם

זה נוצחיק כשזה לא כואב

זה כואב רק כשאני צוחקת (דקל, תל־אביב, ארצות־הברית) — לכל הסרטים המבוססים על מחזות של גיל סיימון אותה הבעיה: מדברים בהם יותר מדי. לאחרונה, נוספה להם בעייה אחרת — הם נוטים לקחת את עצמם ברצינות גדולה מדי.

הסרט החדש נראה כמו המשך של „דירה לשניים", משולב בנימה הדראמטית של „פרק ב'": היה זה כאילו השחקנית החוזרת לבימה — מן הסרט הראשון — חסרת ביטחון עצמי המתלווה להצלחה, ומתעודדת בבקבוקי משקה למכביר בכל פעם שהיא נקלעת למשבר רגשי. ואילו הבת, שהספיקה בינתיים להתבגר, גרה עם אביה אבל משתוקקת לחזור לדירת אמה.

העלילה מתחילה ברגע שהשחקנית משתחררת מטיפול במוסד לגמילה מאלכוהול ושבה הביתה. מרגע זה ואילך היא עושה כל מה שניתן לעשות כדי להרוס את עצמה. היא מסכימה לקבל את הבת בחזרה, למרות שאינה מוכנה לכך, עדיין, מבחינה נפשית. היא מקבלת על עצמה תפקיד ראשי במחזה של מאהבה לשעבר, שטרם השלימה עם הפרידה ממנו. ואם לא די בכך, הרי שהמחזה מתאר בפרוטרוט את היחסים שהיו ביניהם בעבר. דבר כזה היה ממיט אסון, מן הסתם, גם על מי שאין לו בעיות עם הטיפה המרה, על אחת כמה וכמה כאשר מדובר באישיות מעוררת, כמו הדמות הראשית.

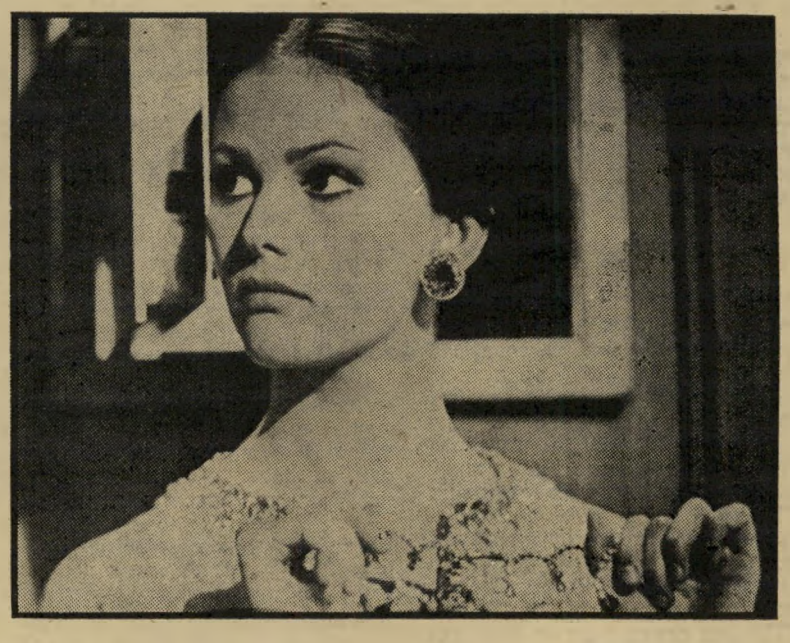
הדיאלוגים של סיימון מנסים לקשט את הסיפור בנוסח מתחכם ומפולפל, אשר הפך לסימלו המיסחרי. העובדה ששני ידידיה הטובים ביותר של הגיבורה הם שחקן הומוסכסואלי שמן, שאינו מצליח להחזיק מעמד בשום תפקיד, ואשת־חברת נארסיסיסטית, מספקים לדוישיח עוקצים מעוקצים שונים. אך ככל שמתקדם הסיפור, והבעיות נעשות חריפות יותר, נראות החוכמות חסרות־טעם וכפויות יותר.

שלא כמולייר, אשר הבין כי הצחוק הוא עניין רציני מאוד, סיימון מתנהג כמו אותו ליצן אשר רוצה בכל מחיר לראות את הקהל מזיל דימעה מתוך השתתפות בצערו.

מי שבכל זאת מציל את העניין, במידה מסויימת, זו גברת סיימון, מארשה מייסון, שהיא שחקנית כישרונית מאוד, גם אם לא תמיד קל לה להסתדר בין הצחוק והדמע. לידה ג'יימס קוקו וג'ואן האקט, כשני ידידיה הנאמנים.

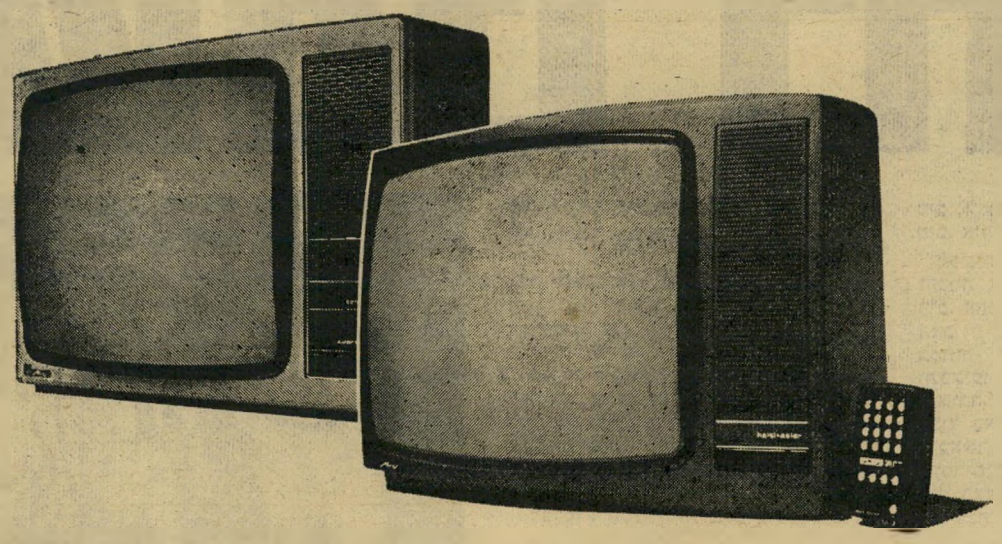
שדה־קרב בסירטו של אבל גאנס „אני מאשים"
החללים קמו לתחייה כדי לתבוע את עלבונם

שחקנית קיאודיה קרדינאלה ב„אוסטריץ"
סידרה אינסופית של דחיות

אין שום סיבה שלא תהיה לך טלויזיה צבעונית

במחיר של _____ בלבד.

כ- 10,000 שקל?
כ- 12,000 שקל?
כ- 15,000 שקל?
כ- 20,000 שקל?

אתה תחליט! אנחנו יכולים לאמר לך רק
שהמחיר הקטלוגי לצרכן הוא כ-20,000 שקל.
אולם תוכל לרכוש את הטלויזיה
גם בפחות, במחיר ובתנאים הנוחים לך.
באיזה מחיר ובאילו תנאים?
תלוי בגודל המכשיר, באפשרויותיך הכספיות
ובשיטת הרכישה שתבחר לך.
לדוגמא: חלק במזומן והיתר בתשלומים, רק תשלומים,
"טרייד-אין", "שכר-מכר".
כתוב לנו מה הן האפשרויות שלך ואנו נמצא את הדרך
להתאים לך תוכנית שתאפשר לך להנות מטלויזיה
מעולה ולגמור את החודש בלי "חריקות".
בכל מקרה, כאשר אתה רוכש טלויזיה "מץ",
אתה רוכש איכות, אמינות ושירות הטובים בישראל.

לפניך 3 אפשרויות:
1. לפנות לאחד הסוכנים המורשים של "מץ" ברחבי הארץ.
2. לשלוח אלינו את התלוש המצורף למודעה זאת.
3. לגשת אלינו לבית "מץ", מודיעין 19 בני-ברק.

תלוש-שי

כל המזמין את נציג "מץ" לביתו, יזכה מידיו במצית כיס - חינם!
לכבוד "בית מץ", מודיעין 19 בני-ברק 51263
☐ אני מעונין לרכוש טלויזיה "מץ" בהתאם לאפשרויותי:
ברשותי מזומנים בסך ..... שקלים.
באפשרותי לשלם סך ..... שקלים מדי חודש.
☐ אני מעונין לקבל מידע נוסף על סוגי הטלויזיה שלכם. עם פירוט מלא של כל תכניות הרכישה.
☐ אני מבקש לשלוח אלי את נציגכם.
שם ומשפחה .....
כתובת .....
טל. בעבודה ..... טל. בבית .....

* בין שולחי התלושים ורוכשי הטלויזיות יוגרל "וידיאו-מץ" דגם: 9801

בהגרלה האחרונה זכתה במכשיר "וידיאו-מץ" רחל אשכנזי משד' רוטשילד 73 ת"א (בית מנורה)

Metz 82

הקניה הטובה ביותר 1982

יואל אביטל

חזרה למקום הפשע: חוויה מסעירה עברה על רחוב הירקון כאשר הופיע בו סלומון אבו (מימין, במרכז) בלוויית השופטים והפרקליטים

מישפט רחוב

אבו - אז והשבוע (בתמונה למעלה) נראה אבו בחליפה לבנה ובאזיקים בעת השיחזור הראשון בשנת 1970. אז היה אלגנטי, וגם היום (בתמונה למטה) הקפיד על לבושו. השוטרים, כאז כן עתה, היו עצבנים ונרגשים ולא איפשרו לאבו לשהות זמן רב מחוץ למכונית המשוריינת.

אטרקציה לאחים היו נערות־הבארים שמילאו את הרחוב וקראו קריאות־עידוד לאבו. שתי הנערות, הנראות בתמונה מימין במכנסיים קצרים הצליחו להסיח אפילו את דעתם של שני אחיו של אבו.

בית־המישפט יצא לרחוב. קשה לתאר מחזה מוזר יותר משלושה שופטים מחוזיים נכבדים, שנקלעו במיסגרת תפקידם לרחוב הירקון בתל־אביב. הם נראו נבוכים במקצת הרחק מאולם המישפט, בלי הדרת הגלימות השחורות, ההופכות אותם מורמים מעם.

בצהרי יום־חול, בינות להמולה ולצפירות המכוניות, בין נערות הבארים הקולניות ועשרות השוטרים העצבניים, יצא בית־המישפט לביקור במקום שבו נרצחו, בשנת 1970, עזרא שמטוב מיזרחי ואהרון מליח.

מצלמות הטלוויזיה וצלמי־העיתונות גרמו לאורך הצומת אלנבי־הירקון, חוסמים אותו לתנועה ומפנים את המכוניות.

מכונית מישטרה נעצרה לרוחב הכביש והסמה את זרימת התנועה, כאשר שוטרים אחרים רצו לפניה וזירזו את בעלי־המכוניות, שהשתהו במקום כדי לצפות במחזה. על גגות בסביבה ניצבו צלפים והשקיפו על הזינזנה, מכונית המישטרה הסגורה, שבה הובאל מקום סלומון אבו כבול באזיקים.

כאשר נפתחה דלת המכונית וחומת שוטרים הקיפה אותו, פתחו נערות הבארים בצעקות חדווה: „אבו! סלומון אבו!" בפינה שבה עמדה בליל הרצח מכוניתו של הנרצח, עזרא שמטוב מיזרחי, הצטופפו השופטים אליהו וינוגרד, אברהם מישר ועדנה שצקי. ללא הגלימות והעינבות השחורות הם לא נראו כשופטים. הגברת שצקי לבשה בטלדרס בהיר ונשאה ארנק גדל־מידות, וחברה השופט מישר התהדר בעניבה אופנתית רחבה וגם הוא לבש בטלדרס ציבעוני. הנאשם, אבו, שעמד לידם, נשאר שליו ואלגנטי בחליפתו הכהה ובאזיקיו.

מה לקהל המסוקרן לחשוב כי מסריטים במקום סרט. השוטרים נאלצו לצעוק, ולפעמים גם לדחוף, כדי להתגבר על ההתקהלות. אבל האנשים לא ויתרו. רבים עלו למירפסות הקומות העליונות, ואחדים הגיעו עד לגגות ומשם צפו בעניין במתרחש למטה.

תל־אביבים ותיקים נזכרו בימי העוצר הבריטי, כאשר ראו את השוטרים ואת אנשי מישמר־הגבול מתפר־

למרות שהמישטרה עצרה את התנועה, עדיין היו השאון וההמולה כמעט בלתי־נסבלים. אוטובוסים, שנהגיהם כעסו על העיכוב הבלתי־צפוי, צפרו בחימה והקהל הרב שהתאסף צעק, שרק וחייך לעבר בית־המישפט.

אחרי שהשופטים ראו בדיוק את המקום, שבו עמדה בזמן הרצח תיבת־דואר אדו־מה ועגולה, שנעקרה בינתיים מהמקום, החלו הולכים במהירות לעבר בר אדריה, שממנו יצא באותו לילה סלומון אבו.

נערות שעבדו אז בבר העידו כי הוא התנהג בצורה מוזרה ועצבנית, ולכן שמו את ליבן אליו. הן גם העידו, כי מייד אחרי שעזב את הבר בפעם האחרונה באותו ערב, נשמעו יריות הקטלניות.

השופטים עייפים

השוטרים יגעו רבות כדי לצנן את התלהבותן של נערות הבארים, שיצאו בעיקבות השופטים. מפעם לפעם עברה שיירת המישפטנים ליד דלתו של בר פתוח, ועורכי־דין, בחליפות שחורות ו־עניבות, כיאה למיקצועם, כמעט שהת־חככו בנערות בר הלבושות גם הן לפי המקובל במיקצוען.

מהמקום שבו שכן בר אדריה, ששוב אינו קיים, הלכו השופטים לראות את מו־עדון־הקלפים ברחוב אלנבי מס' 13, שבו שהה בזמן הרצח ישראל דנוך, שהצטרף למירדף ושהביא, ביחד עם החיילים, את סלומון אבו למישטרה בליל־הרצח.

מסלול השיחזור נמשך בתחנת־המוניות אילת, שם ישב בליל־הרצח נהג מונית

שלושת השופטים

נראו נבוכים למדי ב־מרכז איזור הבארים והמועדונים. מימין, בחליפה כהה, נשיא ההרכב, השופט אליהו וינוגרד. לידו השופט אברהם מישר, במיקטורן לבן ועונב עניבה ססגונית, ולידו השופטת עדנה שצקי, גם היא בז'קט לבן ובצעיף. שוטרים ואנשי מישמר־הגבול פינו את הכבישים לפני השופטים.

שופטים ומארחות

התחככו כמעט אלה ב־אלה בעת השיחזור. נערות הבארים היו מלאות סקרנות והביעו בקול רם את אהדתן לאבו. השוטרים ניסו להרחיקן בצעקות ולפעמים גם בדחיפות. שתי הנערות מימין עמדו בפתח הבר שבו הן עובדות, וצפו בשופט וינוגרד (מימין, במשקפיים) ובסניגור זלמן סגל (משמאל).

ששמע את היריות, ראה את הרוצח בורח צפונה, ויורה בקורבנו השני — אהרון מליח. לדבריו, היו היריות הללו בכניסה למיספרה פיגארו, שמול תחנת המוניות.

הפלמיה הנכבדת פנתה גם למידרכה, שעליה עמד הרוצה כאשר ראה אותו עד אחר, שעמד במירפסת מועדון־השחמט ש־בפינת רחוב הירדן. התחנה הבאה היתה הבית בפינת הרחובות נס־ציונה—הירקון, שבין השיחים שבחצרו נמצא אקדח־הרצח.

מיספרו של הבית היה שנוי במחלוקת, משום שאנשי המישטרה, שמצאו את ה־אקדח, כתבו בדו"ח שמסרו, מיספר אחר מזה הנמצא על קיר־הבית.

לדברי התביעה ברח אבו דרך רחוב ה־ירקון ומשם לנס־ציונה. השופטים המשי־כו את הצעדה לאורך רחוב זה. שם, ב־מלון נס־ציונה, היה בליל המיקרה עד שאמר כי פגש בבורח יצא ממלון. השופטים ראו כי המלון ניצב ממש בפי־נת נס־ציונה—אידלסון, ולכן אפשרית גם גירסתו של אבו, כי הוא ברח מהמקום דרך רחובות הירדן ואידלסון.

כאשר חצו השופטים, מלווים בתובע סברין ("עוזי") שרטר, המתמחה שלו שלי ולך, והסניגורים, זלמן ונחמה סגל, את רחוב בן־יהודה, ניכר היה בהם כי המירוץ המהיר בשמש הלוהטת התיש אותם. כמה מלווים התעייפו והחליטו לסיים את הטיול ליד הבית ברחוב חברון מס' 5, במקום שבו נתפס סלומון אבו, תשוש מריצה, על־ידי חבורת חיילים.

אבל הדרך עוד לא תמה. על השופ־טים היה להמשיך ולחזור לרחוב ה־ירקון כדי לבקר במקום שבו עמד בליל הרצח מלון בשם גת־רימון, ושבו אמור היה אבו לפגוש את אשתו. המלון נהרס בינתיים, ואבו לא פגש את אשתו באותו לילה גורלי.

ויכוח התנהל בין הצדדים למישפט ב־אשר למיקומו של מועדון מיני־מנדים, שלדברי החיילים הרודפים, הם עברו לידו בליל־הרצח. מועדון זה שוב אינו קיים, ואיש מהנוכחים לא ידע את מיקומו ה־מדוייק.

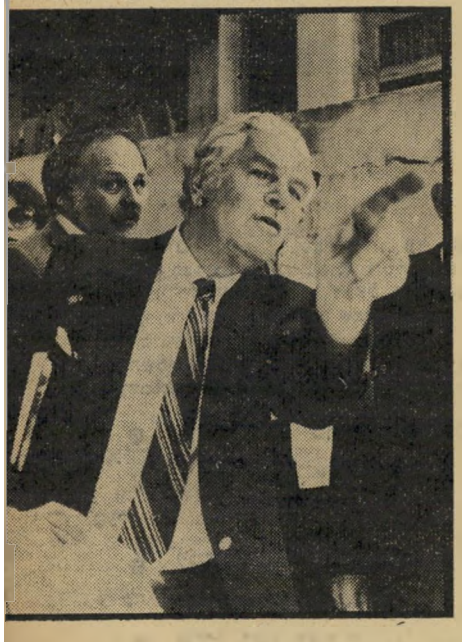
נערות־בארים נרגשות

הכל חזרו לעבר זירת העבירה כדי לשוב ולעבור במסלול שאותו הציע אבו, שטען כי כאשר נתקל במירדף אחרי הרוצח, חשש מהמישטרה משום שהיה מבוקש, ונמלט. הוא רץ, לדבריו, דרך רחוב הירדן, ולא עבר כלל במקום שבו נמצא למחרת האקדח.

רחוב הירקון היה גם הוא מלא סקרנים, שהורחקו על ידי השוטרים. רק הקוקסינל המפורסמת, שושי־זלמן לא נרתעה מה־שוטרים. היא נותרה לעמוד על מקומה וצפתה בשופטים ועורכי־הדין בשיווין־נפש — היא הרי מכירה בתי־מישפט.

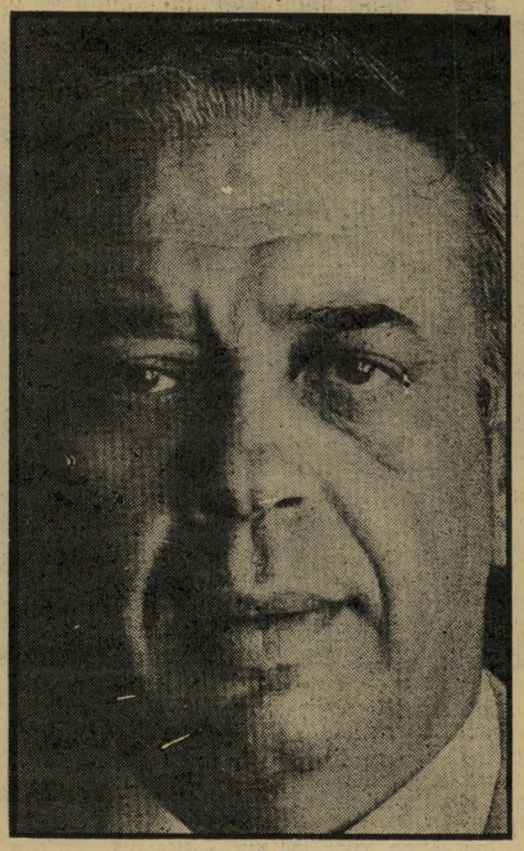
בקרב העיתונאים, שהתלוו לשופטים, היה גם זקן עיתונאי בית־המישפט, יחזקאל אדירם, שזכר את הביקור במקום שערכו השופטים בעת המישפט המקורי ב־1970. גם הם באו למקום כדי לראות במו עיניהם את המקומות שעליהם סיפרו העדים. אולם הם ערכו את הביקור בשעות־לילה מאוח־רות, כדי שהתנאים יהיו דומים ככל־האפ־שר לאלה ששררו בעת הרצח, שאירע ב־חצות־לילה. גם אז עוררה הופעתו של ה־נשיא, זאב צלטנר ז"ל וחבריו, התרגשות גדולה בקרב נערות־הבארים ושוכני ה־רחוב האחרים.

סלומון אבו עצמו בילה את שני הבי־קורים בתוך המכונית הסגורה. אחרי ש־הוצא ממנה לרגעים אחדים, ביקשו ה־שוטרים רשות להחזירו לתוכה, כדי לש־מור עליו מחשש בריחה או הברחה אפש־רית, והסניגורים נעתרו לבקשה. גם בבי־קור הראשון בשנת 1970, ירד אבו רק לדקות מעטות מהמכונית, כבול באזיקים ומלווה מישמר כבד, והוחזר מייד למכו־נית. הביקור דמה לפסטיבל עממי רב־מש־תתפים, ורחוב הירקון לא ישכח את ה־מאורע הזה במהרה. **אילנה אלון**

ויכוח

התעורר מדי פעם בין ה־תובע סברין ("עוזי") שר־טר (מצביע) ובין הסניגור זלמן סגל (מא־חוריו, חבוש כיפה) באשר לדיוק השיחזור.

בומה שביט:

„ירדתי למיקלט ולבשתי שחפ"ץ!"

אברהם („בומה") שביט היה עד השבוע איש עסוק מאוד — כבר חודש ימים אני מנסה להשיג אותו בטלפון. השארתי הודעות בביתו ואצל מזכירותיו, שהן תמיד הודיעו לי בשמו כי מר שביט עסוק, ושהוא יתקשר עמי ברגע שבו יתפנה.

השבוע תפסתי את שביט בביתו, בשעת־בוקר לא מוקדמת, כשטיפל בגינת ביתו המטופחת שבאפקה.

● **מר שביט, ברצוני להיפגש איתך לי־ראיון.**

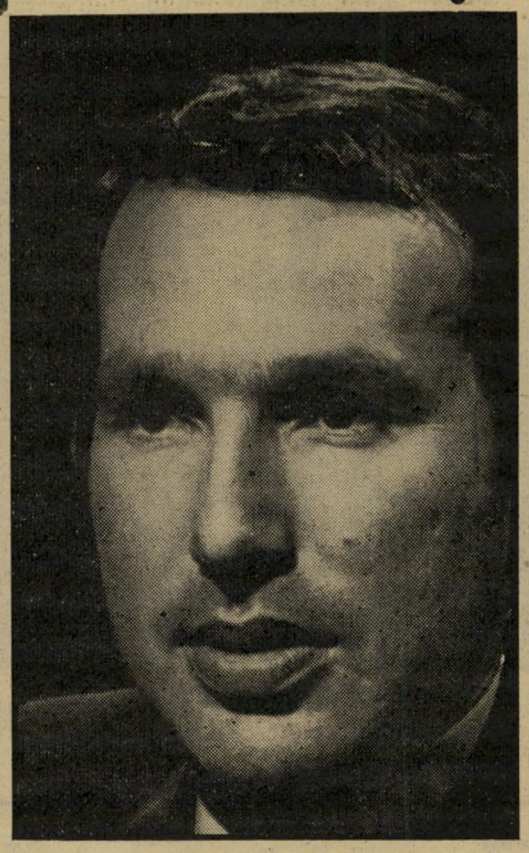
אני ירדתי כעת למיקלט, לבשתי שחפ"ץ, שמתי מעלי כמה שקי־חול ואני יושב בשקט.

● **למה?**

כי המשכיל בעת ההיא ידום.

● **אזי ככה זאת?**

חביבה־לה, אם אני אפתח את הפה, אפתח כל כך הרבה קיני צרעות שלא ימצאו די רופאים כדי לרפא את כל העקיצות. מוטב שאשב בשקט.

ירון לונדון:

„לא תולדה של האופי המחורבן שלי!"

תוכנית הטלוויזיה „דילמה" שבהנחיית ירון לונדון, הופכת בהדרגה לאחת התוכניות הפופולריות של ה־טלוויזיה. ירון לונדון הוא הכוכב הכימעט בילעדי. אף עתונאי, רופא או עורך־דין אחד לא הצליחו לגנוב לו לעת עתה את ההצגה. לא כולם אוהבים את העובדה שלונדון הוא הכוכב, ואני שאלתי אותו:

● **אתה מריצה מעצמך?**

קשה לי לשפוט. כשצפיתי בתוכניות היה נדמה לי שפה ושם הייתי צריך להנמיך את הטון — להיות פחות ארוגנטי, פחות דרמטי.

● **כמה עיתונאים שהשתתפו ב„דילמה" אמרו לי שהיו שמחים להתחלף איתך בתפקיד.**

זה בהחלט יכול היה להיות מעניין. אני מוכן להחליף את הכיסאות. מטרת התוכנית היא להביא אנשים למצב שבו יסירו מעליהם את מסווה ההתנאות ויוכרחו להשיב כיצד הם פועלים בתנאים מסויימים. לצורך זה פיתחו הבריטים טכניקה, הנלמדת בבית־הספר של אוניברסיטת הארוורד. יש אפילו סיפרי־הדרכה, המלמדים כיצד לבנות דיון מסוג זה. אני קראתי את הספרים האלה, ולכן אופן התנהגותי אינו מיקרי, כשם שהתפאורה אינה מיקרית. הארוגנטיות של המנחה בדיון כזה היא לא תולדה של האופי המחורבן שלי, אלא הוראה מסיפרי־ההדרכה. טכניקת ניהול המישחק דורשת מהמנחה להתנהג כפי שאני מתנהג. בסיפרי־ההדרכה כתוב שרצוי כי המפיק יבחר במנחה שיש לו אגו לא קטן.

עמירם בר־עם:

„כשהטבע מתאכזר אנחנו מתחכמים לו!"

ילדי־מבחנה — מה משתמע מזה? איך זה מסתדר כשעושים לטבע את העבודה?

פניתי אל הגינקולוג הצעיר, ד"ר עמירם בר־עם, ושאלתי אותו:

● **דוקטור בר־עם, אתה בעד ילדי מבחנה?**

בהחלט! אם זה הסיכוי היחיד של אשה ללדת, לא איכפת לי איפה מתבצעת ההפרייה.

● **יש הגורסים שאסור לרפואה להתערב במעשי־הטבע.**

למה לנתח חצוצרות אצל אשה המתקשה ללדת — מותר, ולהפרות מחוץ לרחם — אסור? למה שאשה, שבגלל סיבות מכניות אינה יכולה להיכנס להריון, לא תלד ילדים?

● **מפני שזה נגד הטבע?**

גם הריון מחוץ לרחם הוא נגד הטבע. אם הטבע מתאכזר, אנחנו מתחכמים לו.

● **אינך סבור כי פירסום שמה של אם תינוק־המבחנה יכול לגרום בעתיד נזק נפשי לתינוק שיוולד?**

תינוק־מבחנה זה לא תינוק שנולד והתפתח במבחנה — זה תינוק שאמו הופרתה בעזרת מבחנה. היא אינה שונה מאשה אחרת, המקבלת זריקות כדי לגרום ביוץ, או הלוקחת כדורים כדי להביא לביוץ. צריך לשמוח שהמדע התפתח ומאפשר לנו כיום לבצע דברים שבעבר רק חלמנו עליהם.

עמוס עוז:

„לא לפוצץ בתים מפעלים מעשיים!"

חיילי־צה"ל מפוצצים בתים בבית־צחור, ואיש אינו פוצה את פיו. גם לא אנשי־הרוח. פניתי אל הסופר עמוס עוז ושאלתי אותו:

● **והמשכיך כעת החיא ידום?**

לא, בהחלט לא!

● **מדוע, אם כן, אינך מרים קול־צעקה, מדוע אינך אומר דבר?**

לא טוב לפוצץ את הבתים האלה מטעמים עקרוניים וגם מעשיים. את הטעמים האלה אני עומד לפרסם במאמר מפורט, שאפרסם בקרוב. לא אשב בשקט ולא אעבור בשתיקה על פיצוץ בתיהם של אנשים.

אבי עוז:

„לפתוח כל שיעור ולהזכיר את בירזית!"

אוניברסיטת בירזית עדיין סגורה. שעריה נעולים על מנעול ובריח ומעונות הסטודנטים ריקים. באוניברסיטה העברית בירושלים התקיפו חברי „קסטל", תנועה הימנית־קיצונית ובראשם צחי הנגבי וישראל כץ, מרצים וסטודנטים חברי ועד־הסולידריות עם אוניברסיטת בירזית. מרבית הסטודנטים והמרצים בישראל אדישים לסגירת מוסד אקדמי בתואנה פוליטית. רק יוצאי־דופן אחדים, ובתוכם המרצה לתיאטרון באוניברסיטת תל־אביב, ד"ר אבי עוז, פותחים כל שיעור בציון העובדה שאוניברסיטת בירזית מושבתת בעל־כורחה. שאלתי את אבי עוז:

● **איך אתה מרגיש כשאוניברסיטת בירזית סגורה מאונס?**

לא טוב. קראתי לעמיתי, אנשי הסגל האקדמי, וביקשתי מהם לא לפתוח שיעור מבלי להכריז על העובדה שלא מתקיימים לימודים בבירזית.

● **כמה נענו לקריאתך?**

מעטים.

● **איך הגיבו הסטודנטים?**

בהתחלה, אולי ביגלל ההלם, לא אמרו כלום. כעת קוראים לעברי קריאות, ומשבוע לשבוע הקריאות יותר קיצוניות.

● **מה עוד אתה עושה למען פתיחת האוניברסיטה?**

הקמנו, קבוצת אקדמאים מאוניברסיטות שונות בארץ, את ועד הסולידריות. הכרזנו על פתיחת אוניברסיטת בירזית ואף נתנו הרצאות לסטודנטים מבירזית שלים.

ארגנו עצרת מחאה במיסגרת קמפוס באוניברסיטה העברית. זה היה מזעזע. למדתי להעריך את הימין של אוניברסיטת תל־אביב — מגיעה להם מדלייה כשמשווים אותם עם פראים כמו ישראל כץ וצחי הנגבי, שההתנהגות שלהם לא יכולה שלא להזכיר סטודנטים באוניברסיטות במרכז־אירופה בשנות השלושים.

אלוהים אדירים! הרי מדובר באוניברסיטה המחנכת אדם לנהל ויכוח, לשמוע ולהשמיע, אך צחי הנגבי וחבריו מטרתם אחת — לפוצץ כדי שלא לשמוע.

שולה חן:

„למכור את הגבס לפלאטו־שרון!"

הזמרת שולה חן שברה את היד קבל עם, עדה וטלוויזיה, כשהופיעה לפני שבועיים עם משתתפי „בר־נשים וחלומות" בתוכנית „שעה טובה".

לשולה היה המזל לשבור את היד במקום תנכון — לא רק שנכח באולפן רופא אורטופד שהחזיר לה מיד את העצם למקומה, נכח שם גם הפסל יעקב אגם, שבא להתראיין אצל מני פאר. אגם שלף מיד עט, צייר לשולה על הגבס וחתם עם הקדשה אישית.

● **שולה, מה את מתכוונת לעשות עם הגבס אחרי שיסירו אותו?**

הגבס של אגם זה לא סתם גבס. אחרי שאסיר אותו יקראו לו הגבס של שולה חן ויתלו אותו במוסיאון לאמנות מודרנית בניו־יורק. לדעתי הגבס הזה עומד להפוך יצירת־המאה. כבר התקשרו אלי אמנים, שביחד עם הרופאים ינסרו את הגבס באופן כזה שלא תיפגע שלמות היצירה. אחרי שיסירו אותו אנחנו נמסגר אותו בהתאם ונמכור אותו לפלאטו־שרון.

שידור

מאחרי הקלעים

„נלך עד הסוף...״

בערב־ראיונות שערך המראיין איתן דנציג בתל־אביב, התארח סגן שר־האוצר, ח״כ **חיים קויפמן**, שדיבר בין השאר על יחסו של שר־האוצר, **יורם ארידור**, עם ראש השולחן הכלכלי בטלוויזיה, **אלישע שפיגלמן**. בין השאר השיב קויפמן ל־שאלותיו של דנציג:

● (בתשובה לשאלה אם הוא מוסר אינפורמציה לשפיגלמן) **בהחלט לא**, ואני חושב שהוא לוקה באינפורמציה.

● (לשאלה מדוע אינו מופיע לאחרונה במירקע) **כשאצטרך וארצה להופיע — אופיע. תן לארידור לטפל בשפיגלמן. בינתיים שניהם לא סובלים. להיפך, העיתונאים האחרים סובלים מפני ששפיגלמן צף למעלה, והמדינאים סובלים מפני שארידור כל חזמן בחדשות.**

● (לשאלה האם מסרב גם הוא להתראיין בידי שפיגלמן) **אני לא מסרב. אך יש בעייה עקרונית. ארידור ואני עובדים באותו בניין, וישנה בעייה איך מוסרים חומר לחדשות, ובאיזו צורה. ישנה קבוצה של עיתונאים שרוצים להכניס לפי המרואיינים את מה שהם רוצים שהם יגידו.**

סגן־שר קויפמן
הסרט של ארידור לא נשרף

● (לשאלה: „ואם שפיגלמן יציע לך להתראיין?״) **נעשה חושבים.**

● (לשאלה מדוע סגן־השר אינו מפשר בין השר לשפיגלמן) **תשאיר לזמן לעשות את שלו. יש עיתוי לכל דבר. היתה הרגשה של עוינות. למשל, לנו יש הוכחות לכך שסרט לא נשרף בשוק מחנה־יהודה, כאשר ארידור צולם שם ערב־הבחירות.**

● (על הפיתרון הנראה לעין) **לטלוויזיה יש ברירה: להחליף את המראיין הזה. אנחנו נלך עד הסוף.**

מחול השדים:

סוף או התחלה?

השבוע (יום ג׳) עומדת ועדת המיכרזים של רשות־השידור להכריע במיכרז על מישרת מנהל מחלקת־התוכניות. המישרה השניה בחשיבותה אחרי מישרת מנהל הטלוויזיה. על ועדת־המיכרזים לבחור ב־אחד משלושת המועמדים: **יאיר אלוני** (מנהל מחלקת סרטים תיעודיים), **אביטל מוסינזון** (מנהל מחלקת הדרמה) ו**יוסי צמח** (במאי־אולפן).

במשך קרוב לחודשיים, מאז התפטרותה של **אסתר סופר** ממישרה זו, נערך בין כתלי רשות־השידור, בוועדי־המנהל של הרשות, בוועדות־החינוך של הכנסת ובין השרים (חינוך ומישפטים) מחול־שדים של לחצים והבטחות, שנועדו להבטיח את התפקיד למועמד זה או אחר.

לוועדת־המיכרזים יש שתי אפשרויות. האחת: לבחור באחד משלושת המועמדים לתפקיד, ולסיים את הפרק הזה. השניה: לפתוח את המיכרז כ„מיכרז חיצוני״, החלטה שעשויה להגדיל את מיספר המועמדים (ב„מיכרז חיצוני״ רשאים להשתתף גם המועמדים שנגשו למיכרז „הפנימי״).

השמועות בפרוזדורי רשות־השידור והטלוויזיה טוענות בעקשנות שבמיקרה זה יהיה המועמד המועדף למישרה זו מפקד גלי צה״ל, **צבי שפירא**, העומד לסיים בעוד שנה את תפקידו שם.

בינתיים נמצאת מחלקת־התוכניות במהומה ובמתיחות, ועובדיה תמהים, אם יהיה השבוע סוף למחול־השדים, או התחלה למחול חדש.

עירום ומישגל — ב„כחול לבן״

בפגישתה האחרונה של מליאת רשות־השידור, שהתכנסה כדי לאשר את תיכנון־החורף של הטלוויזיה, תקף הפרופ׳ **יוסף בן־שלמה** את כוונת הטלוויזיה לצלם את מחזהו של **חנוך לוין**, יסורי איוב. בן־שלמה טען כי מחזה זה „מלא בעירום ובמישגל...״

דבריו של בן־שלמה עוררו מהומה. כאשר נציג חרות במליאה, עורך־הדין **דן מרידור**, הצטרף לעמדת בן־שלמה, ביחד עם נציגי המפד״ל, הוחלט שוועדת־הדרמה תצפה שוב בהצגה זו „ואם קיים בהצגה עירום או מישגל, הרי שזה לא יהיה חינוכי להקרינו בטלוויזיה...״

התוצאה: אחרי היסוסים אישרה הטלוויזיה את הצגת יסורי איוב, בכפוף להחלטתה של ועדת־הדרמה של המליאה. אלא שבינתיים ציץ גורם חדש. מנהל מחלקת־הדרמה, **אביטל מוסינזון**, שהלך לראות את המחזה אחרי אישורו, החליט להורידו מתוכנית־הצילום של הטלוויזיה.

במיסדרונות הטלוויזיה, מתלוצצים כי „מותר לראות בטלוויזיה הישראלית עירום בסדרות כמו בנים ואוהבים על־פי **ד.ה. לורנס**, ואסור לראות עירום בחול־לבן, נוסח חנוך לוין.״

„הספר הלבן״

קבוצת עובדי־הטלוויזיה, שהחלה בהתארגנות לפני כשבועיים כדי להדיח את הנהלת רשות־השידור והטלוויזיה, בטענה כי אינם מתפקדים כשורה, זכתה בבניין הטלוויזיה בכינוי „הקצינים הצעירים״ (על שם קציני הצבא שחוללו את ההפיכה במצריים ב־1952). ההתארגנות טרם שככה, ויש בכוונת המארגנים להתמסר לאיסוף עובדות מטעם עובדי הטלוויזיה על אי־תיפקודה של רשות־השידור.

בינתיים התרחשו ׳זעזועים׳ בצמרת „הקצינים הצעירים״. הכתב והמגיש **מנשה רז** נבחר כדובר, יחד עם הצלם **יעקב ספורטה** והבמאי **אילון גוויטן**.

כאשר יצברו „הקצינים הצעירים״ חומר די הצורך, יש בכוונתם לפרסמו בספר לבן, שיביא תמונת־מצב על המתרחש בטלוויזיה.

יש החוששים כי מימצאי הספר עשויים לשמש את שר־האוצר ואת מישרדו, ב־מיסגרת מאבקם נגד רשות־השידור, וה־טלוויזיה בפרט. לדעת כמה מבכירי העובדים בטלוויזיה, ישמש הספר הלבן כמכשיר לעצירת תקציבים לטלוויזיה, ולפוליטיזציה של המערכת.

„נציג הציבור״ או „מלך מארוקאי״

חוק רשות־השידור ממליץ על מינויים של נציגי זרמים שונים בציבור לגוף־העל של הרשות, מליאת רשות־השידור. אחד מנציגי הציבור במליאה הנוכחית הוא **גבריאל בן־שימחון**, שמחזהו מלך מרוקאי הוצג לפני כמה עונות בתיאטרון הבימה.

בן־שימחון הוא אחד מחברי ועדת־הדרמה של רשות־השידור, המאשרת את תוכניות־הדרמה.

באחרונה גרם בן־שימחון להתמרמרות רבה במיסדרונות רשות־השידור והטלוויזיה. הסיבה: מיכתב ששיגר בן־שימחון ליו״ר הרשות, הפרופ׳ **ראובן ירון**, עם העתקים לכל חברי הוועד־המנהל ומליאת רשות־השידור, ולכמה מאנשי־המפתח של הטלוויזיה. במיכתבו מתח בן־שימחון ביקורת על כך שבתיכנון החדש של הטלוויזיה אין הצגות המעלות את בעיית העדות בישראל. בין המחזות שאל קיפוחן העדתי התייחס בן־שימחון במיכתבו: מחזהו מלך מרוקאי, ללא הציון כי הוא מחברו.

יו״ר הרשות השיב לבן־שימחון במיכתב שבו ציין כי אינו נוקט עמדה לגבי דבריו, וכי הוא מוכן לצאת מההנחה שמחבר מלך מרוקאי צודק. אך בהמשך מכתבו מתרעם ירון על כך שבן־שימחון הוזמן לישיבתה של ועדת־הדרמה, שקבעה את רפרטואר המחזות, ולא הגיע אליה.

בן־שימחון לא ציין במיכתבו שהסיבה האמיתית לאי־הכללת מלך מרוקאי בתיכנון היא שהבימה דורשת ממון רב עבור צילום ההצגה. ואילו הסיבה לכך נעוצה בדרישות הכספיות המופרזות של המחזאי — הלא הוא גבריאל בן־שימחון, „נציג הציבור״ במליאת רשות־השידור.

פסקול

האם „יגנז לייבוביץ?

הנהלת־הטלוויזיה מסובכת בוויכוח חדש על סרט שהופק מטעמה: גיבור־הסרט הוא הפרופ׳ **ישעיהו לייבוביץ**, וכו־תרתו היא ישעיהו לייבוביץ במעלות. הוא מתמקד בהרצאתו של הפרופ׳ בעיירת־הפיתוח, ביחד עם הד״ר **ישראל אלדד** והד״ר **מנחם בריינקר**. כמה מקטעי־הסרט מתרחשים במונית בה נסעו שלושת המשתתפים מירושלים למעלות. בסרט מביע לייבוביץ את דיעותיו בנושאים רבים השנויים במחלוקת והוא אושר להקרנה

מועמד אפשרי שפירא
במיקרה של מיכרז חיצוני

רק בתנאי שיושמטו ממנו שלושה קטעים, בין השאר קטע שבו מביע לייבוביץ את דעתו על גולדה מאיר. במאי־הסרט מסרב להשמיט קטעים אלה. ●● אחרי שנודע בטלוויזיה כי ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, התקשר טלפונית עם מנכ״ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, כדי לברכו על הסרט ביקור אל השלום שערך לשידור **צבי גורן**, כונה בגין בפי כמה מראשי הטלוויזיה כ„מבקר המדינה״. היו אף שהציעו לכמה ממבקרי־הטלוויזיה לצרפו לתא מבקרי־הטלוויזיה. הסיבה: בדבריו ללפיד ציין בגין כי התרשם מאוד מהסרט, וכי הסרט הוא חשוב ועשוי באופן „יוצא מן הכלל״. אנשי הטלוויזיה ציינו כי בעיקבות 19 פרקי עמוד האש לא טרח ראש־הממשלה להתקשר ולהביע להם הערכה ●● הנהלת רשות־השידור החליטה להחליף ב־קרוב את מנחה־התוכנית צא מזה, **יהודה ברקן**, בבדרן **דודו טופז**, שלו נועד התפקיד עוד לפני הבחירות, ובטרם הצרתו המפורסמת בעניין ה„צ׳חצ׳חים״. שיבתו של טופז למסך נעשתה מתוך הנחה כי הציבור סלח לטופז על התבטאותו זו. כמו שאמר אחד מעובדי הרשות: „דודו טופז יצא גם מזה.״

מוחזר־בתשובה טופז
יציא מזה

יום רביעי

2. 12

● **נוער: שמיניות באוויר (5.30 — שחור־לבן).** תוכנית בשידור ישיר ובהשתתפות הצופים.

● **מדע בידיוני: חלוצי החלל (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** כוכב השביט המתקרב ומאיים על קיום הפלנטה, מאלץ את טרלנה להפעיל את כוחה המיסתורי.

● **סידרה: ציפה שלי לואיזה (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק הסוד בסידרה המערבת מציאות עם סיפור־רוחות.

● **חדשות: כותרות מבט (8.00 — שחור־לבן).** מוגשות פעם על־ידי מיכאל קרפין בחולצת פסים, פעם אחרת על־ידי אליעזר יערי בסוודרים מטופחים וצבי גורן הלבוש כמינהג הישוב.

● **סידרה: רודה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** רודה וג'ו פונים ליועץ נישואין, שם חושף ג'ו גילוי מדהים. ברנדה מייעצת לרודה לחשוף את יחסיה הסבוכים עם בן־זוגה שעזב את הבית.

● **תעודה: אפשר לעשן (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרט המספר על היחשפותם של לא־מעשנים לסכנות העישון.

ולרי הרפר: רודה
יום רביעי, שעה 8.03

— **שידור בצבע, דיבוב עברי).** בפרק געגועים הביתה מגיעה סבתה של קלרה לביקור. היא מעניקה תשומת־לב רבה לבנות וגורמות להן אושר רב.

יום חמישי

3. 12

● **סרטים מצויירים: מיקי ודונאלד (5.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרטים מצויירים בכיכובן של דמויות מוכרות מעולמו של וולט דיסני.

● **ספורט: מישחק השבוע (8.03 — שחור־לבן, מדבר עברית).** מישדר, שבו ניתן לראות בשחור־לבן מישחקי טניס, כדורגל וכדורסל באירופה ובארצות־הברית, אשר צולמו בצבע, למגינת ליבם של משלמי אגרת הטלוויזיה.

● **תעודה: בריחה מאיראן (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** שנה וחצי לאחר שרוב תחנות הטלוויזיה בעולם המערבי הקרינו את סיפור שיחזור קורותיהם של ששה אמריקאים באיראן, שנמלטו לבניין השגרירות הקנדית בטהרן — זוכים תושבי ישראל לצפות בסיפור זה.

● **כסף: מחון לחנון (11.15 — שחור־לבן).** מגזין שבועי מעולה לענייני כלכלה, שבו מסבירים מומחים את הבורסה, ההתפתחויות ב־שוק־המניות, תהליכים כלכליים, שולפים עצות מתוך השרוול ל־אלה שאין להם כסף.

יום שישי

4. 12

● **סידרה ילדים: היידי בת ההרים (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק המירדף מביא את סיפורו של צעיר המואשם ברצח ומחלץ תוך כדי מנוסתו קשיש שנפגע בהתהפך מכוניתו.

● **שטיפת־מוח: בית־התפוצות (6.30 — שחור־לבן, מדבר ערבית).** סרט תעמולה בערבית המציג תשדיר שירות חינוכי על בית־התפוצות בתל־אביב, כדי שבני המיעוטים יטפחו מודעות לסבלו של העם היהודי.

● **ספורט: מבט ספורט (9.30 — שחור־לבן, מדבר עברית)** סיקור מישחקי הליגה בכדורגל ומיבחר ממישחקי הליגות האירופיות. על מישדר זה אמר פעם מנכ"ל רשות השידור יוסף לפיד: „כאשר אני רואה אחרי הליגה הישראלית את הליגות האירופיות, נדמה לי שהישראלים משקים בסלואו־מושן."

● **סידרה: ספינת האהבה (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** צוות הספינה מתכנן הפתעה מיוחדת לג'ולי. כדי להיפטר ממנה לזמן מה הם מאלצים אותה לשהות מעט במועדון גברי, המזעזע אותה. רודף שמלות (דיי־מי טכנאים. בתיקווה שבערב זה לא יהיו עיצומים כלשהם בטלוויזיה.

שבת

5. 12

● **סידרה: ידיד לעת צרה (6.02 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק המירדף מביא את סיפורו של צעיר המואשם ברצח ומחלץ תוך כדי מנוסתו קשיש שנפגע בהתהפך מכוניתו.

● **שטיפת־מוח: בית־התפוצות (6.30 — שחור־לבן, מדבר ערבית).** סרט תעמולה בערבית המציג תשדיר שירות חינוכי על בית־התפוצות בתל־אביב, כדי שבני המיעוטים יטפחו מודעות לסבלו של העם היהודי.

● **ספורט: מבט ספורט (9.30 — שחור־לבן, מדבר עברית)** סיקור מישחקי הליגה בכדורגל ומיבחר ממישחקי הליגות האירופיות. על מישדר זה אמר פעם מנכ"ל רשות השידור יוסף לפיד: „כאשר אני רואה אחרי הליגה הישראלית את הליגות האירופיות, נדמה לי שהישראלים משקים בסלואו־מושן."

● **סידרה: ספינת האהבה (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** צוות הספינה מתכנן הפתעה מיוחדת לג'ולי. כדי להיפטר ממנה לזמן מה הם מאלצים אותה לשהות מעט במועדון גברי, המזעזע אותה. רודף שמלות (דיימי ווקר) ואהובתו הנוכחית (תלמה הופקינס) מופתע כשהוא זוכה בדבר שאותו חיפש. עיניו של בארט (וילסון) משוטטות על פני כל אשה בשטח. בשעה שידידתו, טרייסי, פורקת את המזוודות ו־

בימים: עולמו של אורסון וולס
מוצאי שבת, שעה 11.20

● **סרט ערבי: אהבה לא מוצרים (6.05 — שחור־לבן, מדבר ערבית).** נאהד מתחילה לחשוד כי בעלה השני, המקנא לה בצורה מוגזמת, הוא אשר רצח את בעלה הראשון. בגלותה את האמת מתחילות צרותיה. משתתפים: נגווא פואד, חסיין פהמי ומגדי וואהבה.

● **חדשות: השבוע יומן האירועים (8.15 — שחור־לבן).**

● **בידור: שעה טובה עם מני פאר ואורחיו (9.15 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **סרט קולנוע: הקאדיק הלבן (10.15 — שידור בצבע, מדבר צרפתית).** סוכן מכירות תמים מקבל בשימחה הצעה להעביר מכונית קדילק מפוארת מנאפולי באיטליה לבורדו שבצרפת. סוכן המכירות אינו יודע כי הוא הופך בכך שותף להברחת זהב מאיטליה לצרפת, בקומדיה שביים ג'ראר אורי, ומככבים לואי דה־פינס ובורוויל. קומדיה זו נועדה להקרנה כבר פעמיים בטלוויזיה, ונדחתה בשל עיצומי

בד־גדם וגריי: דאלאס
יום שני, שעה 10.30

● **תוכנית־אופן: דימה (10.25 — שחור־לבן).** תוכנית היוקרה האולפנית של הטלוויזיה, בהנחייתו המעולה של ירון לונדון, העוסקת בשאלות אתיקה בנושאים שונים.

● **סידרת טלויזיה: מגלה מיכתב אהבה ודורשת ממנו הסבר.** אלקס קורד מופיע בתפקיד של אלוף אולימפי לשעבר, היוצא לשייט עם בתו פגי (ננסי מקיאון), והוא אינו מודע לעובדה כי הוא מפעיל לחץ על הילדה, כדי שתהפוך לספורטאית מעולה.

● **מותחן: עולם הימיתורין של אורסון וולס (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הסרט סופת קרח הוא עוד אחד מסרטי האימים של אורסון וולס, ומוטב לסגור את חדרי הילדים, בטרם תחל הקרנת הסרט.

יום ראשון

6. 12

● **מוזדת: ארץ־אהבתי (8.03 — שחור־לבן).** „תוכנית חיובית" של הטלוויזיה הישראלית בהנחיית מאיר שליו.

● **סידרה: כנים ואוהבים (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בפרק שביעי ואחרון של סידרה מעולה זו, מתה אמו של פול. לאחר מותה הוא מחליט לשאת את מרים, נערתו מהעבר, ולנסות לשנות את אורחות חייו.

● **בנסון (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק הדירה. בנסון מנסה לנהל פרשת אהבים בדירתו החדשה.

יום שני

7. 12

● **בידור: צא מזה (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית).** מישדר־תשבץ, שבו המנחה, יהודה ברקן, מפגין את בורותו.

● **בידור וריקוד: שמונה וחצי (8.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).** נסיון יומרני לעסוק בתרבות ישראלית, בהנחיית טל נתיב, התועה בלי נתיב בנושא איכויות התרבות והריקוד. הכתבות נראות ככתבות־תירגול, שהוכנו בבית־ספר לשדרי טלוויזיה, בשבוע הראשון ללימודים.

● **סידרה: דאלאס (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סו־אלן מגיעה לעימות עם ג'י אר, שבו משתלבים גם בובי ופאם. ג'וק מחליט למכור את זכיון הנפט במיזרח החוף, בעוד ג'י אר מנסה לעצור בעדו.

● **תוכנית־אופן: זה הזמן (11.00 — שחור־לבן).** תוכנית מלל חסרת יצירות, שנופלת בין הכיסאות של שיחה בשניים ושעה טובה.

יום שלישי

8. 12

● **לימוד: פאלאם ותעלם (8.00 — שחור־לבן, מדבר ערבית).** תוכנית ללימוד ערבית.

● **בידור: עוד לחיט (8.25 — שידור בצבע, מדבר ומזמר לועזית).**

● **צרכנות: כובשק (9.30 — שחור־לבן).** תוכנית הצרכנות של הטלוויזיה.

● **דת: שורת הדין (10.05 — שחור־לבן).** בעיות של הזרעה־מלאכותית. התוכנית אינה מתייחסת לשתקפויות בעיה זו בחוק האורחי בישראל, אלא אך ורק בהלכה הדתית.

לקראת שידור: חיציו של קופידון

במיסגרת שינויים, הנערכים בתיכנון החורף של הטלוויזיה כתוצאה מלחצם של בעלי בתי־הקולנוע, יוקרן ביום ראשון (13.12) סרט הטלוויזיה „חיציו של קופידון". הסרט נפתח באשה וגבר

הילווי, בלנד, ביילי ואש: חיציו של קופידון
יום ראשון (13.12)

הנפגשים ברכבת, והגבר מזמין את האשה לארוחה. בסרט ממכבים: רובין ביילי, ג'וליאן הולווי, מרג'ורי בלנד ולסלי אש. אורכו של הסרט 52 דקות.

מ"ק גולדשטיין

היה ג'טריסט

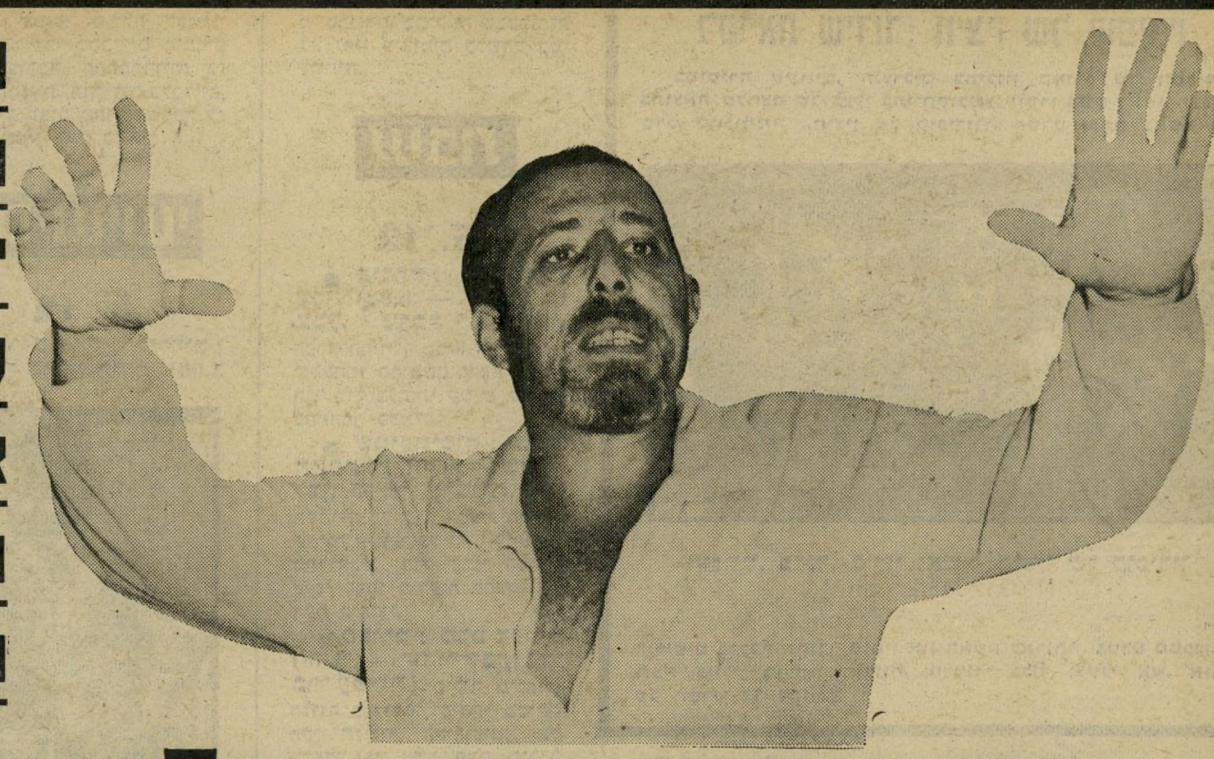
ידוע - עד

ש'ום אחד

אושפז נגד

רצונו ב"בית

חולים לחולי־נפש

„זעקתי לעזרה ואיש לא בא!"

לפני מייק גולדשטיין לפני עשר שנים, כאשר היה ג'טריסט מצליח ופופולרי בן 22. הוא ניגן במחזמר מרים ובתיאטרון, לפני שהידרדר לסמים.

לפני עשר שנים הוא היה אחד הג'טריסטים הידועים בארץ. מייק גולדשטיין, אז בן 22, ניגן במחזמר קזבלן, בהצגה צץ וצצה, ליווה את יהורם גאון והיה ג'טריסט מוביל במחזמר ה־אמריקאי שיער, שהיה אז אחת ההצל־חות הגדולות ביותר של עולם הבידור הישראלי.

לפני למעלה מעשר השנים הוא היה חבר בלהקות קצב פופולריות, יחד עם בכירי המוסיקאים בישראל. היום הוא יושב בביתו שברמת־השרון, וצופה בחב־ריו לשעבר המופיעים בטלוויזיה. צופה ומתגעגע. הוא רוצה לחזור למקום שבו נעצר ולהמשיך.

לפני עשר שנים היתה למייק גולד־שטיין דירת־גג ברחוב דיזנגוף בתל־אביב. היתה זו אחת הדירות הפופולריות ביותר בין אנשי הבוהימה. אל דירתו היו מגיעים אחרי ההופעה שחקנים, זמרים, מוסיקאים, וכמובן גם מזדנבות ומעריצות.

המסיבות שהתקיימו בדירת־הגג הקט־נה, נמשכו עד לשעות הקטנות של הלי־לה. לעיתים אף עד לשעות הצהריים. אז היו מבלי המסיבה מתעוררים משנת ה־שיכורים המסוממת שלהם, הולכים לקפה כסית כדי ללגום את כוס הקפה הרא־שונה, חוזרים לדירה של מייק, מגלגלים סיגריות של חשיש עד לשעות הערב, הולכים להופעה וחוזר־חלילה.

תל־אביב של לפני עשר שנים גילתה את הסמים. החשיש הפך להיות סם מקו־בל בבוהימה. מי שלא היה „בראש" היה מוקצה מחמת מיאוס. ה„צינגלה", ה„פגז" ו„התותח" הפכו לאלמנט חשוב ביותר בשפת הרחוב הדיזנגופית. גם ה„סטוץ" הפך להיות חלק בלתי נפרד הן מהשפה, הן מאורח־החיים, ובדירתו של מייק, על הגג ברחוב דיזנגוף, התרחשו „סטוצים" יומיומיים.

אחר־כך החשיש כבר לא הספיק, אז לקחו אל־אס־די. ספקי הסם כינו בשם חברת „טריפ טורס", וגם זה הפך חלק מן האוצר הלשוני של הימים ההם, בדיוק כמו „שחק אותה", „אכלת אותה", „דא־וויין", „סוטול", ומילים רבות אחרות, ש־דן בן־אמוץ ונתיבה בן־יהודה לא הספיקו לקטלג במילון שלהם לעברית מדוברת.

סמים ואקשן

מייק גולדשטיין היה חלק ממה ש־קרה ברחוב דיזנגוף. חלק אינטגרלי. נערות בתהימה, אורגיות פרועות, סמים קשים — הכל היה חלק מהמישחק. „כל יום הכרתי מישהו חדש", הוא אומר ה־יום. „לא היה רגע של שקט. כל הזמן היה אקשן. סמים ואקשן," הוא נזכר.

התקופה ההיא תבעה קורבנות. היתה לילי נובל, נערת־זוהר יפהפייה, חברתו ו־אם בתו של הזמר לארי ווקר, שנדרסה באירופה על־ידי רכבת. לילי היתה מכו־רה להירואין. היה סאטל, צייר כישרוני שמת בטביעה במימי אחת התעלות ב־אמסטרדאם. היה האדריכל המוכשר רפי רייפר, שמת בעת שירות מילואים ופר־שת מותו לוטה בערפל.

מבין אלה שלא מתו, היו שחזרו ב־תשובה, היו שאושפזו בבתי־חולים לחולי נפש או שנזקקו לייעוץ פסיכולוגי. היו גם כאלה שיצאו מהתקופה ההיא ללא פגע.

אחד הקורבנות של התקופה ההיא הוא מייק גולדשטיין. עשר שנים הוא היה ב־חזקת נעלם. אנשים לא ידעו מה קרה לו. איש למעשה לא טרח לבדוק, לברר. אמ־רו שהוא באירופה, אמרו שהוא בארי־צות־הברית. אמרו שהוא השתגע. לפ־עמים, כשמעט חברים ותיקים היו עוב־רים ליד דירת־הגג שברחוב דיזנגוף פי־נת קרן־קיימת, היה מישהו מרים את ראשו ושואל: „מה עם מייק?" איש לא ידע לענות.

לפני כמה שבועות התקשר מייק גולד־שטיין עם מערכת העולם הזה. הוא צפה בתוכנית הטלוויזיה שדנה באישפוז בכוח בבתי־חולים לחולי־נפש, והחליט לספר את סיפורו.

תקופת הזוהר

בביתו שברמת־השרון, מייק גולדשטיין הוא אדם שונה מזה שהיה לפני עשר שנים. הוא עלה במישקל, שי־ערו הלבין, וזיפי כסף שזורים בזקנו. מייק מתגורר בבית הקטן עם רעייתו מזה חצי שנה. צפרה.

מספר מייק גולדשטיין:

יום אחד הבן־אדם מוצא את עצמו בלי בגדים, עירום כביום היוולדו. לא אומרים לו איפה, לא אומרים לו מתי, לא אומ־רים לו למה. הוא מקבל פיזמה מטולאת, שדורי־דורות של חולים לבשו אותה לפ־ניו, והמזכירה את ביגדי האסירים מ־אושוויץ. והבן־אדם שואל את עצמו: איך אני יוצא מזה? מה קורה איתי?

אני יליד רמת־גן. אמי היא מטפלת מקצועית בתינוקות, ואבי עורך בשפה האנגלית בלישכת העיתונות הממשלתית. למדתי בתיכון גאולה עם קובי רכט.

אחרי מייק גולדשטיין בחצר ביתו ברמת־השרון, עשר שנים אחרי שאושפז בפעם הראשונה. מבוגר, שיערו מאפיר, וחוטי כסף שוזרים בזקנו.

הקמנו ביחד להקת קצב. כך התחלה ה־קאריירה שלי.

במחזמר שיער ניגנתי גיטארה מובילה. הייתי חבר בלהקת הלהבות, שבין חבריה היו בועז שרעבי ויהודה קולטון. פתחנו את מופע להקת הרוק הבריטית סינג סינג, שהיתה מאוד פופולרית בארץ. אני זוכר הופעה לפני ארבעת אלפים איש בבריכת גורדון. מרוב התרגשות היה לי פיק ברכיים. הופענו במועדון הרקיע ה־שביעי ביפו, ארבע הופעות בערב.

וכך נכנסתי לסמים. חבר הציע לי, אמר: יש משהו עלא־כיף כיפאק, גורם לך לצחוק, בוא תנסה. הייתי צעיר וטי־פש. ניסיתי חשיש וזה מצא־חן בעיני.

זו היתה תקופת הזוהר שלי. עשיתי פסקול לסרט של יגאל בורשטיין. הופעתי בערב אימפרוביזציות בצותא עם מגבר וגיטארה. השחקנים היו מאלתרים מישחק ואני הייתי מאלתר אפקטים. התשלום היה זעיר, אבל הספיק. היה לא נורמלי. זו היתה עבודה אמנותית לשמה.

יקי ירשע, בימאי הסרטים, הפגיש אותי עם האמרגן פשנל, והוא ביקש ממני לנגן בהצגה צץ וצצה עם ריבקה זוהר ועזרא דגן. אחר־כך ניגנתי בקזבלן עם יהורם גאון. היו קצת סמים, קצת חשיש פה ושם — לא הייתי עדיין זרוק או מסטול.

יום אחד אני פוגש איזה אמריקאי. ניגנתי אז בלהקת המיטריות. הוא נתן לי את האל־אס־די הראשון שלי. אבל זה היה שום דבר לעומת האופיום. את יודעת מה זה אופיום? אתה ירשב ולא זז. חוסף קריזה של גירוד ולא זז מהכסא במשך חמש שעות. אתה לא זוכר מה עבר עליך בחמש השעות האלה.

בחוץ, מחוץ למקום שבו אתה ירשב, אנשים לא לוקחים סמים. הם מסתכלים עליך מוזר, זה לא נעים. אדם שמשתמש בסמים חושב אחרת. הזמן הפנוי שלו שונה מהזמן הפנוי של אדם נורמלי. הוא לא חושב: אני אלך לרופא־שיניים או לבנק או לבקר את ההורים. הוא רק חו־שב מתי הוא מגלגל את הסיגריה הבאה, מתי יקח אופיום. זה מה שנקרא התמכ־רות — אתה חושב רק על סמים. אינך מתייחס כלל ליתר ההיבטים של החיים.

„אני נופל אחורה..."

עד שיום אחד ישב אצלי חבר, בחור ידוע מאוד ואמר לי: שמע מייק, תפוס את הבן־אדם, אני אומר לך את זה ויותר לא תראה אותי! כשהוא הלך למייק גולדשטיין, אחד הגיטריסטים לחולי־נפש וטיפול פסיכיאטרי ממושך, הוא חזר לחיים נורמליים, נשא אשה ומתגורר בבית קטן ברמת־השרון. כעת הוא רוצה לחזור לחיים רגילים. הוא מנסה ליצור קשר עם חבריו הנגנים.

„מה צופן העתיד!"

הידועים שלפני עשר שנים? אחרי תקופות אישפוז בבתי־חולים

התחלתי לחשוב למה הוא מתכוון? הבנ־תי שהוא אמר לי בעצם: תפוס את עצ־מך, אם תמשיך כך אתה תמות.

זמר ידוע וחברתו הידועה לא פחות, הלעיטו אותי בטריפים. ניגנתי אז במחזמר קפוץ, שהיה חיקוי עלוב ל־שיער. בני אמדורסקי, המפיק, זרק או־תי מפני שעישנתי סמים. היו עוד הר־בה סיפורים שאינם ראויים לדפוס. גועל נפש כל התקופה הזאת! כל יום פגשתי מישהו אחר, לא ידעתי מה אני מדבר, עם מי אני ישן, ומי יקום לצידי בבו־קר. ולי לא היה לא אבא ולא אמא. הם לא הכירו בי בגלל שהייתי בסמים. גם לא רופא ולא פסיכיאטר. הייתי לבד ולא תמיד היה לי כסף. רציתי לצאת מה־סמים.

יום אחד התקשר אלי הזמר אבי אביבי, ואמר לי שיש אמרגן אחד בשם מרקו תורג'מן, שמוכן לשמוע אותנו. הקמנו להקה מפוצצת. היה לנו גיטאריסט אחד, מסדום אמיתי, ועוד משוגע אחד שישב שלוש וחצי שנים בלונדון על הברחת סמים ונהיה פסיכי מהכלא.

ציפו ממני שאני אהיה אלוויס פרסלי לפחות. אני לא אשכח לעולם את ההו־פעה הראשונה. ההופעה התחילה, ופית־אום אני מרגיש שנופל לי המפרט. אני נופל אחורה והגיטארה נופלת עלי, ו־אביבי אומר לי: „יה בן־זונה, הרסת לנו את ההופעה." אחרי זה אמרתי לעצ־מי שאני גמור עם הגיטארה! טיים אאוט.

ואז, אחרי כל זה, עברתי ניתוח לה־סרת גידול ממאיר מתחת לאוזן. זה היה סיוט. לא בדקו, לא הסבירו לי שום דבר. באתי לבית־חולים לבד, ומצאתי את עצמי בחדר ההתאוששות שנראה כמו בית־חרושת. לידי שכבה איזו זקנה בלי שיניים, מחייכת אלי. התחלתי לצרוח. אבי בא לחדר. היה לי שטף דם פנימי. הוא הזעיק רופאים, הכניסו לי אינפוזיות, פתחו את התפר — וכל זה כשאני בהכ־רה מלאה. עינויים איומים.

אחרי הניתוח לא רציתי לדבר עם אף־אחד בעולם. אבי אמר: הילד לא מדבר, לא פוצה פה, הוא זקוק לטיפול פסיכיא־טרי. סירבתי. הוא אמר: או קיי, אז אני זורק אותך מהבית, לך לרחוב.

באתי הביתה, אמרתי: הורים יקרים, נשבר לי. או שתעזרו לי או שאני מת־פוצץ. אני בן יחיד ואתם לא חסרי־אמצ־עים. אבי אומר: אני הולך. אמרתי לו: תלך ואל תחזור! דחפתי וגירשתי אותו מהבית. קיבלתי את הסעיף. אמא שלי אמרה: גם אני הולכת.

בתשע דופקים בדלת שני שוטרים, ו־קלמנט — אחד גבוה שמן ורשע מבת־ים. כל החולים מכירים אותו. השוטר או־מר: יש לי צו־אישפוז נגדך מהפסיכיא־טור המחוזי. בוא איתנו, יהיה בסדר. בחוץ היו שתי ניידות ומונית ספיישל. השוטרים עמדו בצורה מאיימת. אמרתי: אלך בשקט. שאלתי: ניידת או מונית? אמרו: אתה בא איתנו. נסענו במונית.

חשבתי שיקחו אותי למישטרת יפו,

(המשך בעמוד 52)

גיטריסט בנשמה

הילד מייק עם הגיטארה הראשונה שקיבל מהוריו, כשהיה בן 13. הוא אהב את הגיטארה יותר מכל דבר. היום, לאחר עשר שנים שלא נגע בגיטרה, הוא שב להתאמן בנגינה.

האשה

צפרה גולדשטיין נישׂ־אה למייק לפני חצי שנה ועודדת לו בשיקומו. היא לא תנוח ולא תישקוט עד אשר ינמק מישרד־הבריאות מדוע אושפז בעלה נגד רצונו.

„לוקחים אותי לבת־ים!"

עבורה בתור גיטאריסט לא רציתי. לא היה לי לא ציוד ולא ביטחון עצמי. אחרי שנגמלים מסמים זה קשה מאוד. לימדתי גיטארה בקונסרבטוריום בחיפה. חיפה לא היתה בשבילי. אנשים הולכים אבל לא יודעים לאן. אף אחד לא מדבר אליך. חזרתי לתל־אביב.

מיכל יוצאת למילחמה

(המשך מעמוד 13)

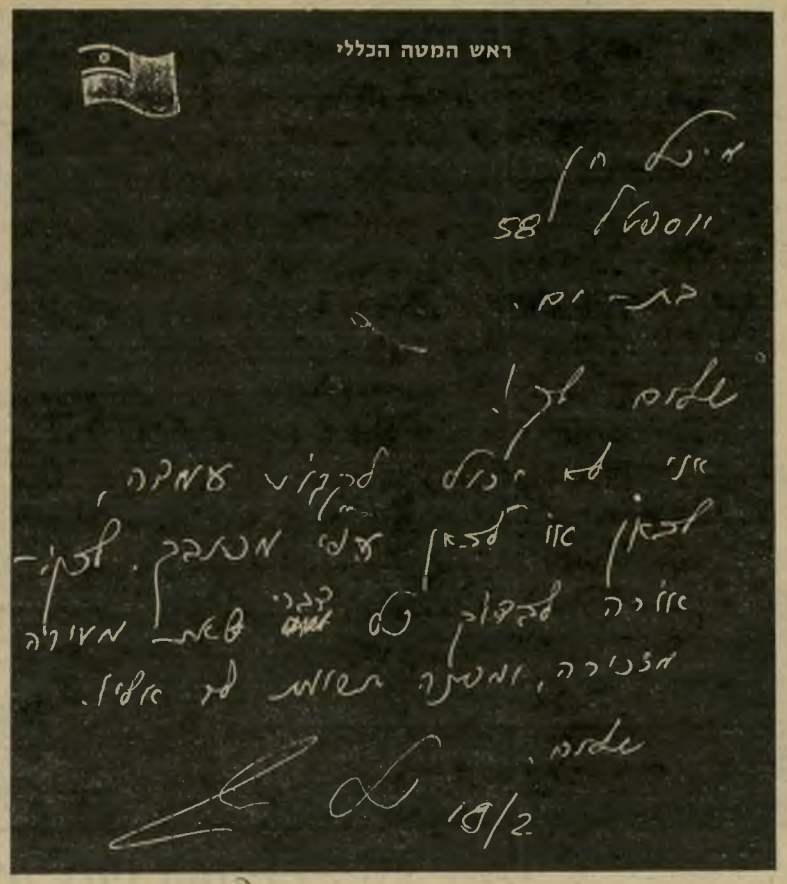
גבאי לדין על איבוד הנשק, ונדון ל־מאסר. בימים אלה עומד־לדין הקצין, סרן אריק מור, בעוון אי־דיווח וחיפוי על אובדן הנשק.

דלק: מיכל חן התלוננה על סרן ויינטרוב שהוציא דלק מתוך רכב־חירום, והורה להכניסו למיכלים שעליהם נרשם שמו באדום, לשימושו האישי. מאוחר יותר, לקראת סוף 1980, כשנותרו בידו תלושי־דלק שתוקפם עמד לפוג, נטל דלק תמורתם, ושוב הכניס דלק זה למיכלים ששמו נרשם עליהם. גם תלונה זו נבדקה על־ידי מצ"ח, ונמצא שיש לה יסוד. הומלץ להעמיד את ויינטרוב לדין.

רכב: מיכל חן התלוננה נגד הסמח"ט שגרם לתאונה עם רכבו, ולא דיווח עליה למרות שהרכב האחר שהיה מעורב ב־תאונה היה רכב אזרחי, והיתה חובת־דיווח. לא נמצא יסוד לתלונה. בתלונה אחרת טענה מיכל חן שהסמח"ט העביר בריכבו הצבאי את מטלטליה של ידידתו מדירה לדירה. הסמח"ט טען באוזני אנשי מצ"ח שחקרו את התלונה, שהעביר ספרים בלבד, והם קיבלו את גירסתו.

לא דוגמה לכלל צה"ל

כ**נגד ויינטרוב** הוגשה תלונה שלא דיווח על רכבו הצמוד ולא שילם מס־הכנסה על הכנסה זקופה, כפי שמחייב החוק. לפי גירסת מצ"ח, אכן איחר ויינטרוב בדיווח ובתשלום, אך לדבריו נבע הדבר משיכחה, והתשלום בוצע לבסוף.

בכתב"ד הרמטכ"ל

מיכל חן שבה וטענה כי בעלה חף־מפשע, וכי הודה באשמות שיוחסו לו משום ש־התמוטט. במיסגרת מאמציה פנתה לרמטכ"ל, וגם זכתה לקבל ממנו תשובה בכתב־יד.

לחזן תגובתה:

א. כל טענותיה של מיכל חן שהועלו בפני כתב העולם הזה נבדקו ביסודיות במיסגרת חקירת מצ"ח.

ב. בטענותיה טענה גברת חן, כי בעלה (אבי חן) „חף מפשע", ולא עבר את כל העבירות שיוחסו לו במישפט (אם־כי היא הסכימה שבעלה עבר ארבע עבירות).

ג. כן העלתה טענות נגד מפקדיו, אשר עברו עבירות שונות ואשר כביכול רקמו נגדו עלילות שווא.

ד. גברת חן סירבה מפורשות, במהלך עדותה, לגלות את מקורות המידע שלה, כך שעדותה נותרה בגדר עדות שמיעה.

ה. במצב עניינים זה לא ניתן היה ל־קבוע מימצאים כלשהם על־סמך הקבילה והעדות במקום, שאין להם תימוכין בחומר ראיות אובייקטיבי, או שלא קיבלו אישור על־ידי הניקבלים עצמם.

ו. למרות זאת נבדקו כל הטענות, ו־במקום שנמצאו להן תימוכין בחומר ה־ראיות שבתיק, ניתנה על־ידי פרקליט פיקוד־המרכז הוראה להעמיד־לדין מיש־מעתי את האחראים לכך (כך לגבי שלושה סעיפים שלגביהם נמצאו תימוכין).

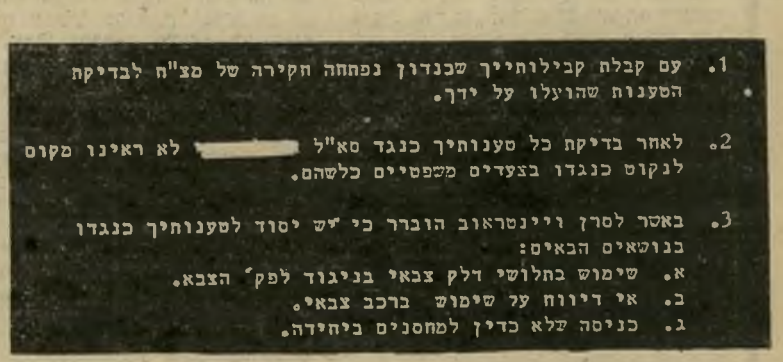
ז. במהלך החקירה התברר, כי חלק מטענותיה של הגברת חן הן חסרות־בסיס לחלוטין, ולחלק האחר לא נמצאו כל תימוכין בחומר הראיות.

ח. במהלך מישפטו של בעלה ניסתה גברת חן להנחות מספר עדים, לגבי עדות שעליהם למסור במצ"ח ובמהלך המישפט.

ט. גברת חן קיבלה הסבר מפורט מ־מפקד מצ"ח, אולם היא לא השתכנעה, ו־הביעה הסתייגות מכך שפרקליט־הפיקוד יחווה דעתו, מאחר שלדעתה הוא „צד בעניין". הובהר לגברת חן כי חוות־דעת הפרקליט מבוססת על חומר החקירה.

עד כאן תגובת ראש לישכת דובר־צה"ל.

מיכל חן הגיבה על הטענה, שניסתה להשפיע על עדים במהלך מישפטו של בעלה. לדבריה, אילו היה הדבר נכון, היה מקום להעמידה לדין, שכן השפעה על עדים היא עבירה פלילית, אך הדבר לא נעשה. **שלמה פרנקל**

1. עם קבלת קבילותייך שכנדון נפתחה חקירה של מצ"ח לבדיקת הטענות שהועלו על ידך.
2. לאחר בדיקת כל טענותיך כנגד סא"ל [redacted] לא ראינו מקום לנקוט כנגדו בצעדים משפטיים כלשהם.
3. באשר לסרן ויינטראוב הוברר כי יש יסוד לטענותיך כנגדו בנושאים הבאים:
א. שימוש בתלושי דלק צבאי בניגוד לפקי הצבא.
ב. אי דיווח על שימוש ברכב צבאי.
ג. כניסה שלא כדין למחסנים ביחידה.

מיכתב הפרקליט הצבאי

בעיקבות חקירת המישטרה הצבאית הודיע הפרקליט הצבאי של פיקוד־המרכז למיכל חן את תוצאות החקירה שנערכה בתלונותיה נגד הסמח"ט.

שלל האירועים הללו — שכולם אירעו או נחקרו בתוך תקופת זמן קצרה של כמה חודשים, הביאו למעשה לכך, שכמעט כל הסגל הסדיר ואנשי־הקבע הבכירים של חטיבת המילואים כבר אינם משרתים בה. חלקם ריצה תקופת מאסר, ואחרים עומדים למישפט.

● הסמח"ט, סגן־אלוף משה, הועבר מתפקידו אחרי האירועים הללו. הוא כבר אינו משרת בחטיבת המילואים.

● השליש צחי ויינטרוב, השתחרר מהצבא לפני זמן קצר, אחרי החקירות שנוהלו נגדו.

● מפקד מחלקת־התחזוקה, סרן אריק מור, עומד עתה לדין על אי־דיווח וחיפוי על אובדן נשק.

● מנהל־העבודה במחלקת־החימוש, רס"ר עופר דנין, הועבר לתפקיד אחר באוגדה, כאשר חזר רס"ר עמירה למחלקת־החימוש.

● רס"ר דויד עמירה עצמו הועבר לתפקיד אחר, ואינו משרת בחטיבת ה־חי"ר.

● רס"ל אבי חן, ממחלקת החימוש, הועמד־לדין, נשפט והורשע, ומסיים ב־ימים אלה את ריצוי ששת חודשי המאסר שנגזרו לו.

● סמ"ר שמשון שוקרי, שלמענו נעשתה בחינת־השלב, הועמד לדין והור־שע. הוא משרת עדיין ביחידה בדרגת טוראי.

● הנשק, רס"ר מישל, נשפט לפני הסמח"ט והועבר לשירות ביחידה אחרת.

● כמו כן הוגשו מישפטים, לפני קציך שיפוט בכיר, נגד חיילים סדירים, כגון תמיר גבאי, חיים ארביב ואחרים, שחלקם השתחררו בינתיים משירותם, ואחרים עדיין משרתים בצה"ל.

בחטיבת החי"ר לא בוצעו עבירות חמו־רות במיוחד. נראה גם שהמישטרה הצב־אית ושילטונות הצבא לא עצמו עין, וחק־רו את התלונות, ואף הסיקו מסקנות לגבי האשמים. אך ההצטברות של המיקרים ביחידה קטנה אחת, היא המעוררת חש־שות. קשה להניח שמה שהתרחש בחטי־בה זאת מאפיין את המתרחש בכל יחי־דות המילואים של צה"ל, אך קשה גם להשתחרר מהחשש שבלא מעט יחידות מסוג זה, משתררת אווירה של „איש הישר בעיניו יעשה".

נסיון להנחות עדים

ר**אש־לישכתו** של דובר־צה"ל, רב־סרן קרני עומר, הגיבה על הפרשה:

„זעקתי לעזרה!"

(המשך מעמוד 51)

אבל ראיתי שעוברים את יפו, ממשיכים לנסוע, ואז הבנתי — לוקחים אותי לבת־ים. הייתי היסטרי, משותק מרוב פחד. מה אני יודע על בתי־חולים למשוגעים. חשבתי לעצמי שזו אי־הבנה. שאדבר שם עם מישהו. אני אדם אינטליגנטי, אוכל להסביר את עצמי, איכשהו אצא מזה.

עברנו את החומות. השמן, קלמנט, ציל־צל בדלת. פתחו אותה, הוא דחף אותי פנימה והלך. מצאתי את עצמי באולם גדול וריק. פיתאום בא מולי את עם בגדים לבנים ואמר לי: אתה צריך להת־אשפז. אמרתי לו: השתגעת? אמר לי: עוד לא.

עדיין האמנתי שאצא מזה. ׳יצאתי מ־מצבים יותר קשים. מולי נעמד אחד בר־יון בפוזה מאיימת ואמר: תתפשט! ה־תחתונים, הגרביים, השעון, הארנק, ה־כסף — כל מה שיש לך. וכאן התחלתי לשקשק. לבשתי את הפיז׳מה הנוראית, שקלו אותי והובילו אותי למחלקה הסגו־רה, הנמצאת בתוך המחלקה הסגורה — כלומר, הייתי חולה מסוכן מאוד.

המחלקה הזו בנוייה מרשתות, כמו ב־כלא. כל רשת נעולה על מנעול ובריח. הכניסו אותי פנימה, איש לא הסביר לי, איש לא דיבר אלי. ישבתי, ישבתי ישב־תי לא יכולתי לפצות פה. פחדתי. כל הלילה צעקתי: תקראו לאמא שלי! לא רוצה להיות פה.

בבוקר בא אח עם זריקה ואמר: פה זה לא בית־מלון. חפש מיטה פנויה ושכב עליה. שאלתי אותו מה קוא מחזיק ביד. אמר לי: לא עניינך. איבדתי את הכרתי. חזרתי אליה כעבור ארבע שעות. שעה אחרי שהתעוררתי הזריקו לי עוד זריקה. אין לי מושג מה זה היה.

ביום השלישי ראיתי רופא, ד"ר יוסף שווילי. הוא שאל אותי: אתה יודע איפה אתה נמצא? אמרתי: יודע. שאל: מה אתה רואה? אמרתי: לבן בעיניים. שאל: מה אומר לך השם בת־ים? אמרתי: לה־קת המטריות, וגם החברה הראשונה שלי היתה מבת־ים. זה מה שאומר לי בת־ים.

באותו יום הזריקו לי ארבע פעמים. בין זריקה לזריקה התפתלתי מכאבים. הרגשתי מטומטם לגמרי. מקימים אותך בחמש בבוקר. אתה יוצא מהמיטה, יושב בחדר־מדרגות עם כל החולים, מחכה ש־הערביות ישטפו את האגף. המראה גו־רא: אנשים מעוותים, נשים זקנות, גב־רים זקנים, אשה חולה שצועקת ומורטת שערותיה.

מכור לוואליום

לושה חודשים הייתי באגף ה־סגור. קיבלתי אוכל, זריקות ומק־לחת פעם ביומיים. הצוות המטפל היה איום ונורא — לא מיומנים, לועגים לחור־לים, מתייחסים בגסות.

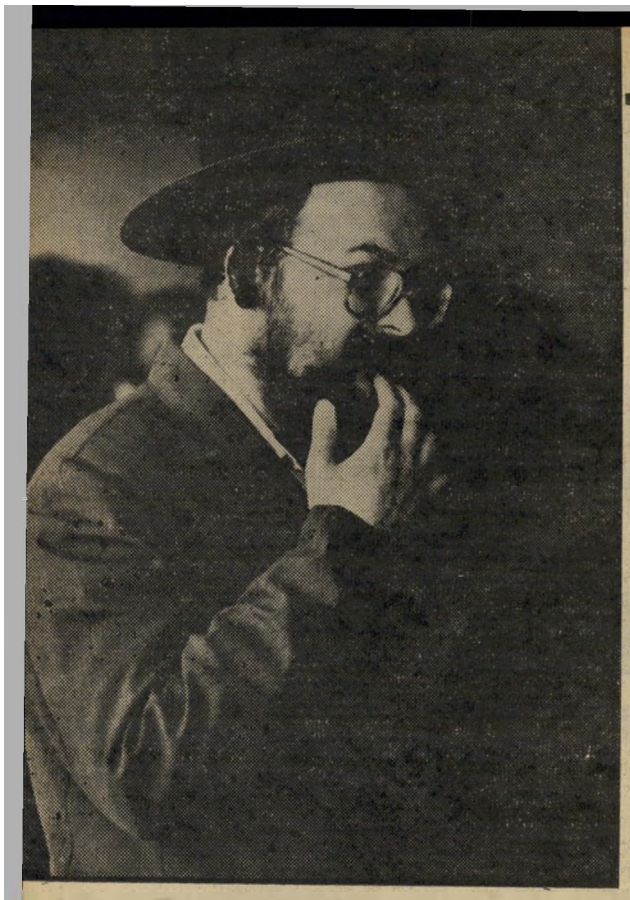
אחר־כך העבירו אותי לאגף הסגור לא למסוכנים. היו שם חולי־נפש ללא תקנה, שלא יודעים על מה הם מדברים. הבנתי שאני לא אצא מכאן לעולם. ביקשתי להי־פגש עם עובדת סוציאלית. לא ראיתי איש. ההורים היו מגיעים לחמש דקות, מביאים לי סיגריות. האח היה מזהיר או־תי קודם שאתנהג איתם יפה.

חלפו שלושה חודשים נוספים. במח־לקה הסגורה עוקבים אחריך. אתה צריך להתחנן לרופא הרב־כלאי: תי לי בבק־שה להיות בשטח בית־החולים, בליווי אחות, כדי לראות קצת שמש, צמח, פרח. הייתי רואה את הבתים מעל לחומות בת־ים. ראיתי את הכבסים התלויים, וזה עורר בי תיקווה. חשבתי לעצמי: אם מחוץ למקום הזה עדיין חיים אנשים, אולי גם אני אצא.

יום אחד הוחלט לשחרר אותי. אמרו לי לבוא למעקב כל חודש. הפנו אותי לרופאה בת 70. היא לא ערכה לי בדי־קות פיסיות, לא לחץ דם, וישיחררה או־תי עם מאתיים כדורי־הרגעה. ואני — שאעשה מה שאני רוצה.

שכרתי דירה בתל־אביב. ביטוח לאומי שילם לי מאה אחוזי נכות. יום אחד אני צופה בטלוויזיה, והסתבר לי שעברו שלו־שה ימים. נותנים לך כדורים חופשי, אומרים לך קח שלושה ואתה לוקח 50, ביחוד עם היית פעם מכור לסמים. כך עברו שלוש שנים. הפכתי מכור לכדו־רים שסופקו לי ברוחב־לב מבית־החולים. הייתי מגיע כל חודש לפגישה עם הרו־פא, הוא היה נותן לי מירשם ושולח או־תי הביתה. שום שיחה, שום התעניינות במצבי.

לבסוף נשברתי. הלכתי לרופא קרדיו־(המשך בעמוד 56)

האם זרקה דבורה ברלינגר (מימין) את בעלה האברך אהרון (משמאל) מן המיטה המשותפת - או שנמאס לה מפני שהוא אינו עובד?

הברוך שלא האברך

„בעת האירוסין לקראת הנישואין בתגאים — דהיינו, הסכם־הנישואין לקראת הקידושין — הוסכם במפורש בין הצדדים כי הנישואין ייערכו על בסיס ידי־עתה והסכמתה המפורשת של התובעת, שהמישפחה תתנהג ותחייה לפי צורת חיים חרדית ביותר.

„הוסכם במפורש שהזוג יחיה לפי המקובל בין לומדי הישיבות החרדיות מזה דורות, כשהבעל לומד תורה בישיבה והאשה מפרנסת את המישפחה.“

פיסקה זו היא קטע מכתב־ההגנה, שאותו הגיש אהרון ברלינגר לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, אחרי שנתבע על־ידי אשתו, דבורה ברלינגר, לשלם לה מזונות.

בטיעוניו, שהוצגו בבית־המישפט על־ידי פרקליטו, עורך־הדין חיים פאל, הכריז אהרון שהתובעת חייבת לפרנס אותו כפי שנהוג בחוגים החרדיים. במשך ארבע שנים היא אכן מילאה את חובתה זו, אולם לפתע שינתה טעמה והגישה את תביעת המזונות.

בני־הזוג ברלינגר נישאו זה לזו ב־30 באפריל 76'. חייהם לא עלו יפה מאז. גוללה דבורה את סיפורה בכתב־התביעה: „הנתבע, שרוב שעות היממה אינו נמצא בבית, זונח את מישפחתו. הנתבע איננו מפרנס את התובעת והוא מסרב לעבוד למרות שהוא יכול לעבוד...“ תביעתה של

„הוא אינו נמצא בבית, זונח את מישפחתו ומסרב לעבוד“ טוענת האישה

דבורה ברלינגר הוגשה באמצעות פרקליטה, עורך־הדין יוסי ברד ממישרדו של עורך־הדין אמנון זכרוני.

להגנתו טוען אהרון, כי אשתו היא מורדת, כי „מזה כשנה אינה מוכנה לקיים עם הנתבע יחסי־אישות,“ וכי היא ממררת את חייו.

„בחוגים החרדיים,“ נאמר בכתב־ההגנה, „נהוג ומקובל שחובתו של הבעל ללמוד תורה, וחובתה של האשה לדאוג לפרנסת המישפחה כולה, לצאת לעבודה ולדאוג לצרכי הבית.“

פרקליטים פאל וזכרוני
„היא אשה מורדת!“

אהרון גם הוסיף וקבע, כי אסור לרעייתו, שהיא אשה חרדית, לפנות לבית־מישפט. אם יש לה טענות נגדו, הסביר, עליה להביאן לפני בית־הדין הרבני.

„לא התחייבתי לעבודת!“

ב־ישיבה שנערכה ב־17 בנובמבר, לפני השופט יעקוב ינון, טענה דבורה: „אף פעם לא הסכמתי שאני אעבוד עד הפנסיה בלי שום אפשרות לצאת מזה. הסכמתי שאני חצי מישרה והוא חצי מישרה. לא זוכרת שאמרתי שרק אני אעבוד. לא זוכרת שהתחייבתי לעבודת!“

האשה סיפרה, שהיא חזרה בתשובה עוד לפני הנישואין, ושהיא רצתה להינשא לבעל חרדי. אולם בשום שלב ביחסי בני־הזוג לא הוסכם ביניהם כי היא תהיה המפרנסת העיקרית והיחידה. הוסכם, לדבריה, שאהרון ילמד חצי יום בישיבה ובחצי השני של היום יעבוד. כשראתה שהוא לא עומד בהסכם ומתבטל, שלחה אותו דבורה ללמוד בישיבה יום שלם.

„הוא סופר סת“ם,“ אמרה דבורה. „הוא הוכר לי כבעל פרנסה, אחרת לא הייתי מתחתנת.

„זה לא נכון,“ הוסיפה דבורה, „שבחוג הזה רק לומדים. יש כאלה ויש כאלה.“

על דבריו של אהרון, שאשתו היא מורדת, ועל־כך שאסור היה לה באיסור מוחלט לפנות לערכאות, טען פרקליטה של דבורה: „אין לעורר נטיות התבדלות של חוגים שונים.“

„בית־המישפט,“ טען ברד, „חייב שלא לתת יד לאי־הכרה מצד חוגים מסויימים במדינת־ישראל, ברשויותיה ובמוסדותיה המוסמכים.“

עורך־הדין ברד הישווה את מצבם של החרדים לזה של שיבטי הבדואים בנגב, הנוהגים לפנות לבתי־המישפט הרגילים ולכבד החלטותיהם, למרות שבמקביל הם מקיימים מערכת בתי־מישפט שיבטיים. בדיוק כמו על הבדואים, כך מוטל גם על בני־החוגים החרדיים לקבל את החלטת בית־המישפט המחוזי ולכבדה.

השופט לא הכריע בשאלת סמכותו לדון בתיק, ודחה את הדיון בעניין זה לישיבתו הבאה.

פרטים אינטימיים

על־גבי עמודים רבים תיארו בני־הזוג את חייהם המשותפים. לטענת אהרון אילצה אותו אשתו לעזוב את חדר־השינה המשותף. „התובעת לועגת לנתבע,“ נאמר בכתב־ההגנה, „מעליבה אותו ברבים, רבה איתו, מקניטה אותו ואפילו הגיע הדבר לידי כך שהיא שרטה אותו באופן חמור ביותר, והיכתה אותו בראשו.“

לעומתו הצטיידה התובעת בתעודות רפואיות רבות, שבעזרתן ניסתה להוכיח בבית־המישפט כי התובע הוא אשר נוהג באלימות.

„מדי פעם,“ טענה דבורה ברלינגר, „כאשר מופיע המשיב בדירת־המגורים, הוא מכה את המבקשת, עולב בה ואף מסב לה חבלות גופניות ממשיות.“

כמו ברוב תיקי־הגירושין, הוציאו בני־הזוג ברלינגר לאור את סיפור חייהם המשותפים, תוך כניסה לפרטים דקים ואינטימיים.

סיפורי מריבותיהם הצעקניות והקטטות האלימות נגולו בבית־המישפט, בצירוף תעודות רפואיות באמצעות פרקליטי בני־הזוג, תוך כדי תיאור מדוייק של המלים שאותן אמרו האחד לשני.

אך לא כמו בכל תיק־גירושין אחר, יש בפרשה זו שתי נקודות עקרוניות. אחת היא טענתו של הנתבע, שעל התובעת לפרנס את המישפחה, משום שכך נהוג בחוגים החרדיים. הנקודה השניה היא ה־

„היא אינה מוכנה עוד לפרנס את המישפחה, כמקובל בחוגי החרדים“ טוען הבעל

שאלה מי הוא הסמכות להכריע לצידו של מי הצדק. האם רק בית־הדין הרבני מוסמך לפסוק במריבה בין בני־זוג חרדיים, או שגם בית־המישפט המחוזי מוסמך לקבוע את פסק־הדין.

נקודה זו תובהר בישיבה הבאה של בית־המישפט המחוזי עוד לפני שיימשך הדיון בתביעה לתשלום דמי המזונות. שכן, אם אכן יוחלט שרק בית־דין רבני מוסמך לפסוק את הדין במיקרה כזה, הרי שחבל לבית־המישפט המחוזי לבזבז את זמנו בהכרעות שלא יכובדו מאוחר יותר.

משה דיין - חי וקיים

משה דיין בחברת הזוג שבירו, שלמה ומזל, כשהיא אוחזת את בן־גוריון הקטן. לדעת אביהם דומה בנו ל„זקן" והוא עקשן ותקיף כמוהו, ואילו דיין הקטן אמיץ ותכסיסן כמו משה. לבתו הבכורה קרא משה ישראל, על שם המדינה.

דיין ובן־גוריון

ק בני־המושבה, מניין אנשים, עלו ביום־השיבעה ל־קברו של דיין. לפתע הגיח גבר עטור זקן־אבלים וחובש־כיפה, ר־בצעד מהסס הניח על הקבר זר ענק. „למשה דיין ז"ל — משלמה שבירו" נכתב על הסרט השחור שעטף את הזר.

ידיו של שבירו רעדו. בני דיין העבירו לידיו את סידור־התפילות, הוא קרא פסוקים אחדים וקולו נשבר. דמעות שטפו את פניו הוא השתטח על הקבר, נשק לרגבי־העפר, קם על רגליו והצדיע מול הקבר. לפני שנפרד בנשיקה מרחל ומיעל דיין, הוא כיסה את פניו בידיו ומילמל: „הייתי חבר טוב של משה, חבר אמיתי. כבר עשרים שנה אני מכיר אותו. היו לנו הרבה תקופות ביחד."

בן־גוריון בסלון

כ שנפתח בעיתונות מסע השתפכות אחרי מותו של משה דיין, זכו לעדנה אנשים רבים משולי־הדרך — עוזר פלוני לשעבר, מזכירה פלמונית לשעבר, ועוד מיני „בדימוס" אחרים.

רק אליו לא פנו, אל האורח ה־אלמוני, החי מיגיע כפיו והמגדל את מישפחתו הקטנה במסירות. ה־איש שהעריץ, מעריץ ויעריץ את דמותו של דיין עד יום מותו.

שלמה שבירו — בן ארבעים, יליד עיראק. הוריו היגרו איתו ל־ארץ כשהיה בן עשר.

שיהיה שלום ושהעם ירגיש טוב."

שלמה, תושב כוכון־ותיקים ב־חולון, הוא בעל־מסגריה. אשתו, מזל, היא מורה למלאכה. השניים מגדלים את ארבעת ילדיהם בבית רחב מידות עם חצר וגינה ענקית.

בכניסה לחדר־האוכל בביתם מתנוסס פלקט של בן־גוריון.

על הקיר בסלון „בן־גוריון — סבא מעיראק. סמוך למכשיר־הרדיו בסלון שני קודקודים לב־נים — פיסלוני־גבס של בן־גוריון ודיין. בחדר־הילדים פלקט נוסף של בן־גוריון, שהוצא לציון יום־השנה לפטירתו. מדבקת התכלת „עם דיין — כן" מציצה מכל פינה אפשרית. כמוהם גם צילומי־צבע של דיין במדים.

שא כאב לו מאוד והוא ביקש מ־אתנו שלא נרד, שלא נעזוב את הארץ. עניתי לו שאני מושרש פה ובעד שום הון שבעולם לא אע־זוב. עכשיו אני רואה זאת כצוו־אה שלו."

הוסיפה מזל, המלווה בהב־נה כל השנים את קשרי בע־לה עם משה דיין: „באנו אליו ב־חגים ובראש־השנה. תמיד הוא היה חם אלינו. הוא היה מאוד אנו־שי ואהב אותנו. ראיתי שאצלו פו־ליטיקה זה לא עניין אישי. הוא באמת מאוד אהב ומאוד דאג לעם־ישראל. נושא הירידה מאוד הכ־איב לו והוא גם ביקש ממני ש־אשמור ששלמה לא ירד."

שבירו גם יצר קשר עם רות

הוא נשוי למזל, צברית בת 30. הוריה גם הם מעיראק. לשלמה ול־מזל ארבעה ילדים: ישראלה בת השמונה, בן־גוריון בן השבע, משה דיין בן השש, ויעקב איש־שלום בן השנתיים. כל שם הוא סמל.

דיין ודיין

משה דיין יושב בבית מישפחת שבירו, כשדיין הקטן משמאלו וישראלה מימינו. בימי־ההולדת של דיין הקטן נהג משה דיין לבקר את המישפחה ולהביא עימו מתנה.

לכל שם משמעות והסבר:

„ישראלה — זה ביתי. דויד בן־גוריון — זה מורי. משה דיין — חברי. יעקב איש שלום — זה על שם אבי, יעקב, שנפטר ביום ההצבעה על השלום בכנסת. רעיי־תי מזל — שתביא מזל לכל יש־ראל, ואני שלמה — כי אני מבקש

בספרו אבני דרך, ציין משה דיין במישפט קצר, שהאחים שבירו, שני מסגרים, עזרו לחלץ אותו מן המפולת שתחתיה נקבר בעת חפירה לגילוי עתיקות.

שלמה עצמו מוכן לחשוף רק מעט על הקשר שלו עם דיין, מה שגלגה הוא קשר מיוחד במינו.

„מאז שנפגשנו לא עזבתי אותו לשניה אחת. אני חי איתו. הוא לא מת בשבילי. ומה שהוא אוהב אני אוהב," מספר שבירו, ששיערו גדל פרא וזקן האבל שלו צמח.

אהבתו את דיין באה אליו דרך הערצתו לבן־גוריון. בעיני שבירו, בן־גוריון הוא הסמל של תקומת־ישראל. כשהיה בן עשר, עולה חדש מעיראק, קיבלו הוריו, שהיו הורים לעשרה ילדים, מאה לירות מבן־גוריון. היה זה הפרס המפור־סם שהבטיח ראש־הממשלה דאז למישפחות מרובות ילדים.

בן־גוריון בא אישית אל מיש־פחת שבירו להעניק את הפרס. דמותו של הזקן נחרתה בזיכרו־נו של הילד בן העשר. „מאז אהב־תי את בן־גוריון, ובחרתי בו בכל הבחירות לכנסת. תמיד לבן־גוריון אישית, לא למיפלגה!"

משנפטר דויד בן־גוריון נסעו שלמה, מזל וישראלה לשדה־בוקר, לחלוק לו כבוד אחרון. „השתטח־תי על קיברו ונדרתי נדר: אם יוולד לי בן אקרא לו בן־גוריון ואת הברית אערוך בשדה־בוקר. אלוהים שמע לתפילתי, ובפברואר 1974 נולד דויד בן־גוריון הקטן.

„כשהרגשתי צורך לראות אותו, הייתי מרים טלפון ושואל — אפ־שר לבוא? הוא היה אומר: בבק־שה! היינו מדברים על כל מיני נושאים. בעיקר על הירידה. הנו־חיין ופועלי" — פלקט של תערו־כה שהתקיימה במוסיאון תל־אביב. לידו צילום ממוסגר, קטן יותר, של דיין, המצולם חבוק עם שבי־רו ואחיו. לא נפקד מקומו של צילום דהוי, שבו נראה איש זקן בלבוש ערבי, בעל זקן ופיאות לב־נים וכיפה סרוגה לראשו — ה־ורחל. גם את שתיהן הוא אוהב מאוד. רות נהגה לבקר אותם. פעם, כשראה שלמה במשכית תמונה גדולה של בן־גוריון, הוא ביקש לקבל אותה, אך היא ענתה לו: „אוי־ואבוי לך אם תיקח את זה. זה שלי!"

כשנולדה הבת, ישראלה, הביאה לה רות את התמונה במתנה. הת־מונה, במיסגרת בעיצוב של מש־כית מקשטת היום את הסלון.

„ממשה למשה"

נה אחרי הולדת בן־גוראן נולד משה דיין. „טילפנתי אליו ואמרתי לו: משה, נולד לי בן, ואני רוצה לקרוא לו משה דיין. דיין שמח מאוד."

כשבא דיין לבקר את הפעוט הוא נתן למישפחה ראש־נמר, ש־אותו קיבל מגנרל אתיופי. למתנה הוא צירף את ההקדשה: „ממשה למשה."

בבחירות האחרונות הצביע שלו־מו שבירו — והרי איך יכול היה אחרת — בעד רשימת תל"ם. „אחרי התוצאות טילפנתי אליו ו־אמרתי: לא חשוב שכל עם יש־ראל לא יאהב אותך, אהבתי אותך תכסה על כל זה. דיין ענה לי: יהיה בסדר! שוב נזכרתי במשה ובני־ישראל, כשהוא הלך להביא את הלוחות והם עשו ביניתיים את עגל־הזהב. כואב לי שהאיש נלחם 50 שנה למען העם, אך העם פנה לו עורף."

על מותו של דיין שמע שלמה ברדיו: „קיבלתי הלם, עד יומי האחרון אבכה את משה."

מישטרה

דיירים שונים בתא

מישטרת דימונה העדיפ

גירסת עבריין על פ

גירסת שוט

שנעצר ע"י דר

עבריין תושב דימונה, שלמ ביטון, שנעצר כחשוד בהתפרצו יות וסחר ברכוש גנוב, מצא דר מתוחכמת להרוג שתי ציפורים ב מכה אחת. הפתיון היה שוטר.

כאשר נחקר במעשים המיוחסי לו, החשיד שני תושבים אחרי במעשים פליליים וטען כי שוט ממישטרת־דימונה, גבי קסיס, הע ביר סמים לאסירים בבית־הכלא

המישטרה שעצרה את שני ה אזרחים, ביקשה להעמיד את גיר סתו של ביטון במיבחן והחלה ב מעקב אחר השוטר החשוד. ביטו נשלח לשוטר, כדי לבקשו למסו חבילה לאסיר, ואנשי־המישטר עקבו אחרי התהליך. השוטר ס רב לבקשת ביטון.

אחרי שביטון עזב את המקו ניגשו קצינים ממישטרת־דימונ לשוטר קסיס, שהיה יומנאי באות עת, ומצאו על הריצפה לידו פיסח חומר, החשוד כסם. השוטר נעצו למרות הכחשותיו הנמרצות.

והעד איננו. בעת מעצרו נד קר השוטר באופן אינטנסיבי, נל קח לבדיקה בגלאי־שקר ונמצ דובר־אמת. המישטרה, שהיח נבוכה, ואמונה בסיפרו של ביט התערער, החליטה על מיבחן נוסן והפגישה את ביטון עם השוטר

כשהופגשו השניים פנים־אל פנים והחליפו ביניהם כמה מיש פטים חש ביטון שהקרקע בוער מתחת לרגליו, נטל את רגליו נמלט מהמקום. עקבותיו נעלמו.

השוטר שוחרר מייד, ועתה מבק שת פרקליטות באר־שבע לעצו את ביטון, שהיה משוחרר בער בות. התא, שהתפנה על־ידי קסי מחכה לביטון.

דרכי חיים

זהירות

ממועדוני־היכרות

ביגד? סירוב להתנש

שבר המחזר א

אפה שד הנערו

גילה (שם בדוי, השם האמי תי נאסר לפרסום) רצתה לבלות יחד עם חברתה נסעה לבלות מועדון להיכרויות הנמצא ברחו דיזנגוף, ואשר שמו אור באפיל

הצעירות מצאו להן מייד מחזרי בין באי־המועדון. אחד מהם, ז הציג את עצמו בשם אליהו ביטו נצמד לגילה במשך כל הער הוא גם התעקש ללוות את גי לביתה.

ליד דלת ביתה ביקש המחז לעלות לשתות קפה. אבל גי הסבירה לו כי היא גרה עם הור ואינה יכולה להביא גברי זרים בשעות לילה מאוחרות כי כך. ביטון ביקש ממנה נשיקה, וג לה סירבה. מה שקרה אחר־כ מפורט בכתב־האישום שהגיש נגד ביטון התובעת, שלומית אר אל, לבית־המישפט המחוזי בתי אביב.

בכתב האישום נאמר, כי כאש סירבה הנערה להתנשק איתו, הו נתקף בחמת־זעם. הוא החל להכ אותה וחבט בה. אחת המכות פ עה באפה של גילה והוא נשבר.

כשהיא זבה דם ועל סף עילפ הגיעה הנערה למקום שבו היו א שים. הללו הזעיקו את המישטר והגישו לה עזרה ראשונה.

נא להכיר
האשה
שחקנית־תיאטרון נפרדה מחברה לחיים והחל׳טה לפתע: נמאס לי על הי׳בשה
מספינת האהבה

אורה בפוזה
כמו ג׳ולי בסרטים

לא בכל יום ואל לכל אחת קורה מה שקרה לשחקנית תיאטרון־הילדים אורה בר־אור.

בעיקבות פרידה מחברה־לחיים, נפקחו עיניה לחוויות חדשות. „הרגשתי צורך בשינוי", מתוודה אורה. „ביום שנפרדנו נפלה עיני על מודעה בעיתון מלפני כמה ימים, שבה חיפשו דיילת לאוניה. מתוך רגש הרפתקנות טילפנתי ושאלתי אם ה־עניין עדיין אקטואלי. אמרו לי כי לא כל־כך, כי יש כבר 400 מועמדות, אך אם אני רוצה, אני יכולה לבוא למלא טופס ולהיות מספר 401.

„התמזל מזלי. עברתי את כל השלבים, ונבחרתי בין 35 המועמדות הסופיות. בעל האוניה, יווני בשם ג׳ורג׳ יגולוס, שוחח עימי והחליט שאני המתאימה. באותו רגע נפתח פרק חדש בחיי. ראיתי את יד הגורל בזאת. אוניות היו אצלי תמיד ב־גדר של חלום. אהבתי את הים וזה קסם לי."

בין שמים ומים

במרץ 1980 עלתה אורה בפעם ה־ראשונה על האוניה. היא לא ידעה בדיוק למה לצפות. בראיון אמרו לה, כי על האוניה יסבירו לך הכל. „ההרגשה היתה כאילו זרקו אותי למים ואמרו לי — שחי!"

היא לא תיארה לעצמה שבתוך חודשיים היא תהיה כמו ג׳ולי מספינת ה־אהבה, תעסוק בניהול ההפלגות, בכל ה־עניינים הקשורים לנוסעים, במישחק ה־בינגו, ותשמש כדיסק־ג׳וקי בדיסקוטק.

„הימים הראשונים היו נוראים. הרגשתי קלוסטרופוביה. פיתאום רציתי כרי דשא, שדות ירוקים ולרכב על אופניים. אך לאט־לאט הסתגלתי ולמדתי לחיות במקום סגור, בין שמים ומים.

„לעבוד על אוניה זה ללא ספק, מעניין מאוד. מכירים אנשים מסוגים שונים. ה־קשר הוא קצר ובלתי מחייב, הלו ו־גודבי."

על היוונים היא אומרת: „הם עם מאוד מורכב. ככל שמכירים אותם יותר, לא יודעים אם אוהבים אותם יותר או שונאים אותם יותר. הם עם רגיש, ומאוד קנאי לדת ולמישפחה. האשה והילדים הם מעל לכל. את כל משכורתם הם נותנים לאשה. הם סוגדים לחיי־המישפחה בצורה היסטרית. מעט מאוד בעלים בוגדים בנשותיהם, רק המתקדמים ביותר, וגם זה מאוד נדיר.

„פעם בשבוע, כשהאוניה נכנסת לרציף בפיראוס, מתרחש מחזה משעשע ביותר. הנשים נמצאות בכוננות. אם המלח הוא בר־מזל וגר בקירבת הנמל, הוא רץ ה־ביתה, אוכל ארוחה ביתית, שוכב עם אשתו, משחק עם הילדים. מתקן ברז דו־לף, וחוזר לאוניה שמח ושוב־לב. אם מקום מגוריו רחוק מן הנמל, באה ה־אשה לאוניה, והם מסתגרים בתאם. אצל היוונים זהו מחזה שכיח, כי כ־60 אחוז מהתושבים חיים מהים. אגב, כל אשה של ימאי גרה עם ההורים, אף־פעם לא לבד. אם אין הורים, היא גרה עם מישהו מבני המשפחה."

איזו מין הרגשה זאת להיות אשה יחידה בין 100 גברים? כשחיוך רחב נסוך על פניה, אומרת אורה: „ה־יוונים שומרים בקנאות רבה גם על כבודי. הם לא מתחילים איתי, לא משום שאיני מוצאת־חן בעיניהם, אלא מתוך כבוד. הם לא רומזים אפילו לכיוון הרומנטי. קיים מין חוק בלתי כתוב ש־לא לפגוע בקולגה על־ידי קשר רומנטי, זוהי מין שבועה מיקצועית. אך ללא ספק, זה גם תלוי באופי האשה."

תנאי העבודה? „ובכן, בלי להיכנס לפרטים," היא עונה כממתיקת סוד, „יחסית לארץ המשכורת לא גרועה ומשולמת במטבע זר. אך אין לשכוח כי ה־יחס לדולר הוא כמו ללירה. מבזבזים המון כסף בנמלים על מתנות וארוחות. מה הפלא שאני מסתובבת באוניה בלי מדים? התעגלתי פה, המדים כבר לא עולים עלי, מה לעשות?"

אורה בפוזה
„המדים כבר לא עולים עלי!"

מנהלת־הפלגות כר־אור ורב־חובל
„היוונים קנאים לכבוד האשה!"

אורה משמת גם ככוח־עזר לרופא היוני הנמצא באוניה. „הוא דובר יוונית בלבד, ואני עוזרת לו בתרגומים בכל השפות." אורה דוברת שש שפות: עב־רית, אנגלית, צרפתית, איטלקית, גרמ־נית ויוונית. את השפה היוונית למדה תוך כדי עבודה. וטיפורים יש לך? כן הרבה.

ילד יפהפה ואשה מתאבדת

לפני זמן מה עלה בפיראוס נוסע עם ילד בן שלוש. כשהגיע לחיפה, לא נתנו לו הרשויות לרדת לחוף, משום שלא היו לו המיסמכים המתאימים, לא כסף ואף לא כתובת בישראל. מה עשה? זרק את הילד למים וקפץ אחריו, ואחריהם כל המישטרה. לבסוף החזירו אותם לאוניה. הבעייה היתה, שמשום שלא היו להם שום מיסמכים, לא נתנו להם לרדת בשום חוף.

„הילד היה יפהפה, בעל פני מלאך. לקחתי אותו תחת חסותי, לתא הפרטי שלי. אספתי עבורו בגדים מבין הנוסעים, רחצתי אותו, האכלתי אותו ושיחקתי איתו. לאביו, שישן על הסיפון, ערכתי מגבית ואירגנתי עבורו מזון.

„כעבור שישה שבועות עלה עליו ה־אינטרפול ועצרו אותו על חטיפה. הסתבר שהאיש חטף את בנו מאימו אחרי מריבת גירושין, והתכוון לעבוד באחד מקיבוצי הארץ."

עוד סיפורים באמתחתה. כמו הסיפור על זוג גרמנים חשוכי ילדים, נעימים וחביבים. האשה סבלה במשך שנים רבות מדכאונות. כשלא היתה בהתקפת דיכאון, היתה נחמדה, סימפטית ומלאת חיים. ב־אחד הבקרים התעורר בעלה וגילה כי אשתו נעלמה מהתא. חיפשוה בכל האוניה ולא מצאוה. השעה היתה שמונה ב־בוקר. הקפטן החליט לחזור לנקודה שבה שטו בבוקר.

„יש חוק בים," מסבירה אורה, „שאם יש אדם בים, צריך לחפשו עד רדת ה־חשיכה. חיפשנו וחיפשנו, אך לשווא. היא כנראה התאבדה. האווירה באוניה היתה מאוד עכורה. הנוסעים היו מזועזעים מן המיקרה."

וסיפורים שמחים אין? יש ויש. „למשל זוג צרפתי שכשעלה לאוניה, החליט לתת־גרש. השלמתי ביניהם, והם ירדו מהאוניה יד ביד."

אורנה גזין

:בל חשמלי מהודק סביב הצוואר גרם למות

?איש – אך מדוע רצה הגבר הקשיש למות

התאוה למוות

יש אינו יודע מדוע הש־
תוקן עוזר גרמן למות. הוא
ו השאיר מיכתב התאבדות ולא
וחה על כך עם איש לפני מותו.
ד הדרך שבה בחר כדי להביא
ת המוות סיפרה הרבה על הי־
יש הנורא שבו היה שרוי.

גרמן היה בן 78, קשיש בריא ב־
פו, במצב תזונתי טוב, שהתגו־
ד בדירה נוחה בשכונה נאה של
לון. אך חייו של הקשיש ה־
ידי היו, כנראה, קשים מנשוא
הדרך האכזרית והמוזרה, שבה
ר להתאבד, זיזעזעה את בתו,
מצאה אותו מת ביום 24 בנובמ־
1978.

גרמן נמצא מת בדירתו בשבת בהתאבדות — צורת המוות היתה מסובכת ואכזרית מדי להתאבדות, אך במקום לא נראו כל סימנים לקטטה או לנוכחותו של אדם אחר במקום.

מוות בלתי־אפשרי

דוקטור בהוך בחן את הגו־
פה ואת המימצאים שלידה, ו־
גם הוא נדהם מצורת המוות. לא היה ברור לו אם הפצע של הסכין בחזה, שנגרם בעזרת הסכין, הוא אשר הרג את הגבר, או שמא היה זה הכבל החשמלי העבה, שהיה אבדים, המנסים את הסכין כמה פעמים עד שהם מוצאים את האו־
מץ לנעוץ אותה בגוף. פצעים כ־
אלה מכונים על ידי הרופאים „פיצ־
עי היסוס".

החלק המיסתורי ביותר בכל ה־
פרשה היה הכבל החשמלי, שהיה כרוך על צווארו של המת. אומנם, מתאבדים הממהרים אל מותם, נוק־
טים לפעמים יותר משיטה אחת של מוות, כדי לזרז את הקץ. נפו־
צים המיקרים של מתאבדים, אשר נוטלים כדורי־שינה רבים, אך לפני שהם נרדמים הם מנסים לזרז את המוות על־ידי חיתוך הווריד בפרק כף־היד. כאשר גם זה איטי, לטעמם — מכינים המתאבדים לעצמם עניבת־תלייה ומסיימים את חייהם בתלייה.

אך בעוד שאדם יכול להתאבד ב־
תלייה, משום שהעניבה מתהדקת אוטומטית על צווארו מכוח כובד־
הגוף הרי שכריכת כבל על הצוואר היא דרך כמעט בלתי־אפשרית לה־
ביא להמתה עצמית. וזאת משום שכאשר החבל מתהדק על הצוואר, מאבד האדם את הכרתו. כאשר הוא מאבד את ההכרה נשמטות, ממילא, ידיו מעל הכבל, ושוב אינו יכול להמשיך ולהדקו. כאשר הוא מרפה אחיזתו, נחלש הלחץ על הצוואר, והמוות המצופה אינו בא.

סכין באונת הריאה

ויהם במיקרה זה השתמש כנראה הקשיש בתקע של ה־
מאוורר, ונעץ בו את הכריכה ה־
ראשונה. נראה כי לחץ הכריכות הנוספות נעזר בתקע, וכך הביא למותו של גרמן.

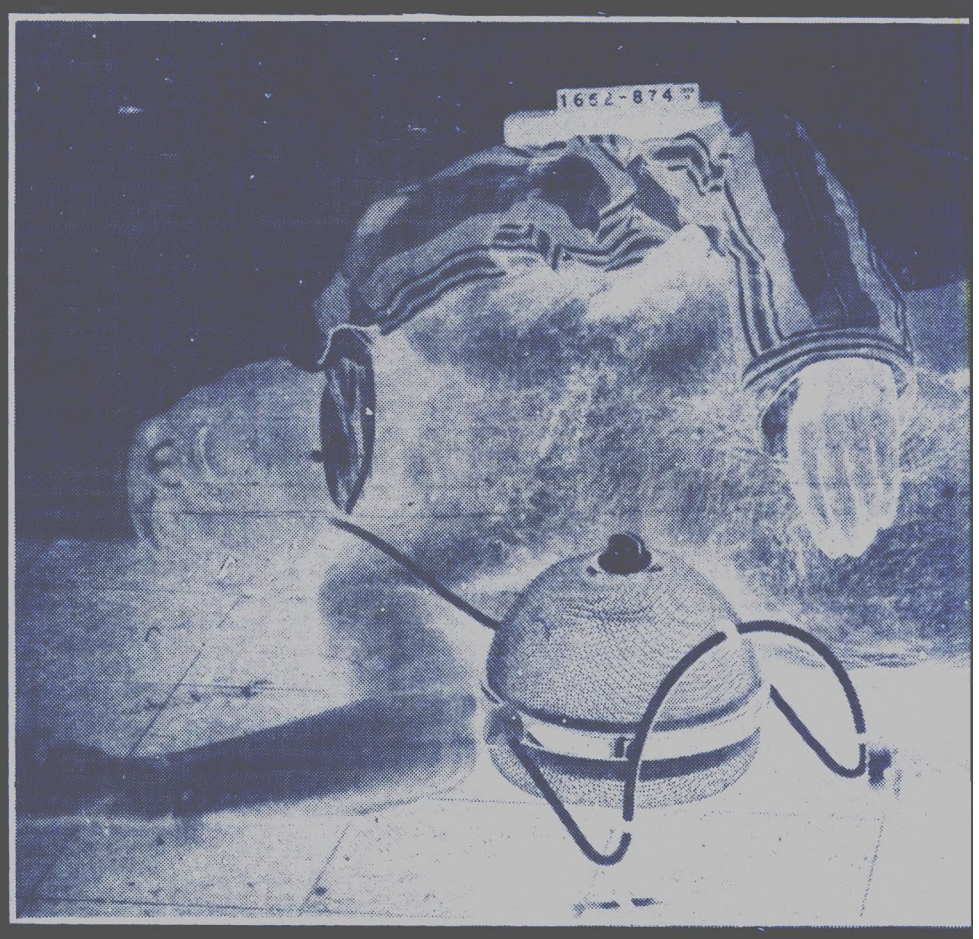
בדיקה חיצונית של הגופה לא יכלה לקבוע בבירור מה היתה סיבת־המוות. כל אחת מהשיטות יכלה להביא למוות. כתמי־הדם ש־
נמצאו על הכבל והתקע, העידו, כי הסכין נתקעה כנראה ראשונה, והחנק בא אחריה. אך רק נחיתה של הגופה יכולה היתה לאשר מס־
קנות אלה.

למחרת ניתח ד"ר בלוך את ה־
גופה, ואימת את קביעותיו הרא־
שונות. הסימנים שהשאיר הכבל על הצוואר היו עמוקים עד מאוד, והם שגרמו את הנזק הקטלני למנוח. לעומת זאת היה פצע־הס־
כין הסר־משמעות כמעט. למרות העומק, שאליו חדרה הסכין, הת־
ברר בניתוח כי לא נגרם כל נזק רציני לחלק חיוני בגוף. הסכין היתה נעוצה בחלק העליון של אינת הריאה השמאלית. פצע זה אף לא היה מסוכן.

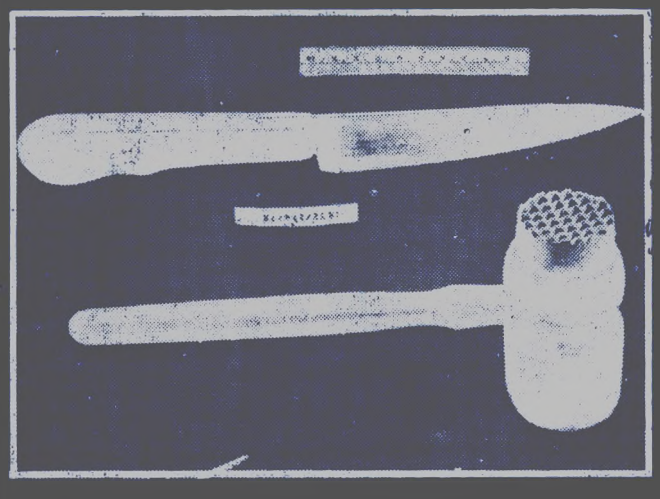
הדו"ח של הפאתולוג הסתיים במסקנה כי הדקירה נעשתה קו־
דם, משום שחנק מתפתח במהירות רבה, ויכולת הפעולה אחריו היא כמעט בלתי־אפשרית.

הרפואה יכולה לפענח את הסי־
בה הגופנית למוות. אך היסורים הנפשיים הנוראיים, שהביאו את המנוח לקוץ בחייו ולמצוא דרך נוראה ומסובכת כזו אל המוות — את אלה אין מגלים בניתוח הגופה.

אילנה איזן ■

מתאבד גרמן בתצלום המישטרה
סכין נעוץ בחזה, כבל חשמלי סביב הצוואר

הסכין הקטלנית וסכין המיטבח
שייכנס עמוק יותר

צהריים. הוא שכב באלכסון על
יצפת הדירה, לבוש פיז'מה. המי־
ה שלידה נפל היתה סתירה. כאי־
ישן עליה קידם לכן. חלק מ־
פו נשען עדיין על המיטה, אך
אשו היה מונח על הריצפה. הבת
לתה מייד כי אביה מת. משום
עמוק בחזהו היה תקועה סכין־
יטבח עד הניצב.

חדירת הסכין לא היתה סיבת־
מוות היחידה. על צווארו של ה־
נוח היה כרוך ומהודק כבל חש־
לי לבן. הכבל היה מחובר עדיין מאוורר חשמלי עגול, שניצב על ריצפה, ליד הגופה. מכשיר פיט־
ח נוסף — פטיש המשמש להש־
חת בשר — היה מונח גם הוא יד הגופה.

המישטרה הזעיקה למקום את
ר בצלאל בלוך, משום שהמיק־
ה נראה לה מוזר ובלתי־ברור.
אותה שעה לא היה ברור עדיין מישטרה אם המדובר ברצח או מהודק פעמים רבות מסביב ל־
צוואר, אשר גרם לחנק.

בדיקה חיצונית של הגופה העל־
תה דבר מוזר נוסף — כף־ידו ה־
ימנית של המנוח היתה מרוחה כולה בשיכבת־דם, וכמוה גם כף־
ידו השמאלית. רק במרכזה של הכף השמאלית היה קטע מלבני נקי מדם.

קטע זה תאם את צורתה של
קת הפטיש. המסקנה היתה כי ה־
איש לא הסתפק בנעיצת הסכין ב־
חזהו, אלא הכין לעצמו את פטיש־
המיטבח כדי שיוכל להלום בו על הסכין הארוכה, עד שתחדור לתוך החזה עד לניצב.

ליד הפצע העיקרי בחזה שבו עדיין היתה תקועה הסכין, מצא הרופא שני פצעי־חתך שטחיים, וגם על הצוואר נמצא פצע נוסף כזה. הדבר חיזק את השערתו של הרופא כי גרמן התאבד. הוא הס־
תמך על תכונה האופיינית למת־

„זעקתי לעזרה!"

(המשך מעמוד 52)

לג ואמרתי לו: אני מכור לוואל־
יום. אני רוצה לצאת מזה. הוא אמר לי: אעזור לך, בתנאי שת־
גיר בבית־חורין. עם התרופות שתקבל אתה לא יכול להיות לבד.

עברתי לבית הרי ולקחתי את התרופות. אמא התחילה לדבר שאלך מהבית, שאני מטריד אותם, שאין להם פרטיות. יום אחד אבא שלי בא מהעבודה מוקדם. הרגיש־
תי שקורה משהו. התחיל ויכוח בינינו. הכנסתי לו בעיטה ואגרוף, שברתי לו את האף, והתבצרתי בחדר שלי. אושפזתי בפעם ה־
שניה.

הפעם זה היה אחרת. בא אלי רופא צעיר ויפה־תיאר. דיבר איתי ואמר לי: אדאג שתשהה פה יומיים־שלושה, בלי תרופות, ואחר־כך אעביר אותך למחלקה המתאימה. אל תדאג, אתה תצא מפה אדם בריא. אני באמת לא יודע מה שינה את היחס הפעם. שהיתי בבית־החולים שלושה שבועות והשתחררתי.

ואז התחילה תקופת השיקום שלי. הגעתי לרופא נהדר במיר־
פאת־חוץ של קופת־חולים ברמת־
חן. עברתי אצלו טיפול פסיכו־
תראפי. הטיפול ארך הרבה זמן.

מירפאת רמת־חן הצילה אותי. קיבלתי יחס כמו בן־אדם. עסקתי בריפוי־בע־סוק, בשיחות קבוצ־
תיות, בשיחות ביחיד, ובספורט.

ואז פגשתי את צפרה, אשתי. היא יודעת כל מה שעבר עלי. אני מדבר איתה יום ולילה על מה שעבר עלי.

צפרה עובדת כמזכירה בכירה. כשאמה נפטרה, ירשנו את הבית, ואנחנו מסודרים מבחינה כספית. כעת, כשאני מבוסס ויאיני תלוי בחסדי איש, ואין סכנה שיאשפזו אותי, אני רוצה שהעולם יידע.

טיפול כמו בכלב

אני רוצה שהעולם יידע איזה עוול נגרם לאזרח חסר זכו־
יות במדינת־ישראל. אני עומד לתבוע לדין את מישרד־הבריאות ואת הפסיכיאטר המחוזי בבת־ים. אני רוצה שיבואו וינסקו מדוע אישפזתי נגד רצוני? האומנם הייתי כל־כך מסוכן לעצמי ולי־
ציבור? מדוע טופל ב' כאילו הייתי כלב? מדוע לא דיברו איתי, לא הסבירו לי, לא ניסו לעזור לי לפתור את בעיותי ב־
דרך מתורבתת ולא בעזרת סמים מטמטמים?

לא עשיתי רע לאיש, מדוע כימעט והצליחו להרוס את חיי? הרי יכולתי להיגמר במחלקה הסגירה, יכולתי להירקב שם כל חיי. אשתי נשבעה שלא תשתוק ולא תנוח עד שייצא הצדק לאור. הרסו לי עשר שנים מהחיים. מגיל 22 עד 32 אף אחד לא עזר לי.

עד כאן סיפורו של מייק גולדשטיין.

כמקובל, פנתה מערכת העולם הזה לדוברת מישרד־הבריאות, דבורה גנני, כדי לקבל את תגובת הפסיכיאטר המחוזי על טענתו של מייק גולדשטיין. הממונה על בריאות־הנפש במישרד־הבריאות, ד"ר קטיה פילוסוף, דרשה מיכתב חתום בשמו של גולדשטיין, המר־
שה לה למסור מידע מתיקי הר־
פואי. גולדשטיין חתם והמיכתב נשלח. אולם כאן הערימה ד"ר פילוסוף קושי נוסף. היא דרשה שגולדשטיין יבוא לירושלים ויח־
תום על המיכתב בנוכחותה.

מייק גולדשטיין מתאושש מה־
תקופה האיומה שעברה עליו. היא רוצה לחזור לחיים תקינים. הוא מתאמן שעות ארוכות בגיטארה שלו, ומנסה ליצור קשר עם חב־
רין המוסיקאים. הוא מצפה להצעת עבודה, שתחזיר אותו באופן סופי לאורח־חיים סדיר וגורמלי.

שרית ישי ■

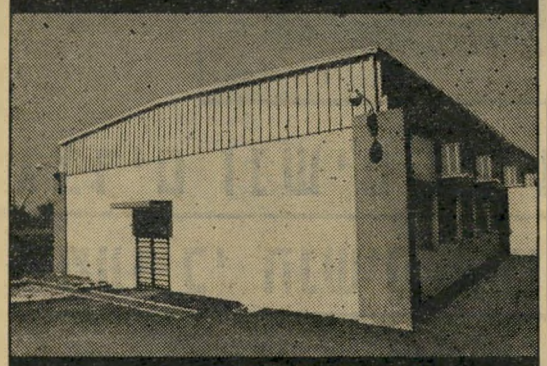
איספורית

פח מגולוון פתרון מגוון

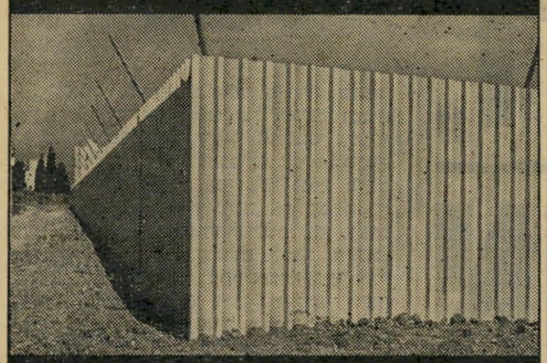
למבנה תעשיה - חקלאות - מוסכים וסככות. גדר אטומה
בנויה מאיסכורית מתאימה לבתי ספר, מגרשי ספורט
וכריכות שחיה ולמטרות רבות אחרות.
חסכון רב במחיר, בהשוואה עם מוצרי התחלופה.
לכל גובה - אורך וכיס.

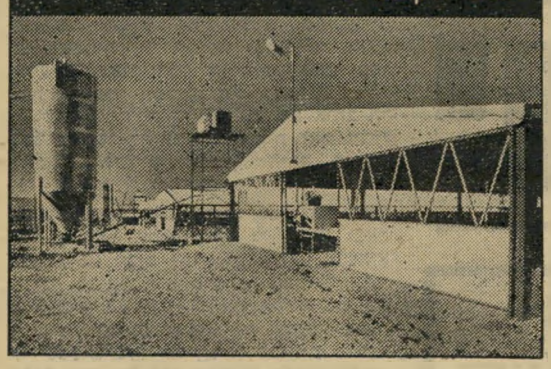
מבני תעשיה

גדר מודולרית אטומה

מבני חקלאות

איספור
שרותי פלדות בע"מ

טלפונים: בצפון: 04-722357
במרכז: 03-251448 בדרום: 051-82581
טלקס: 341474

גברים ונשים מגיבים על מאמרו של הגבר האוסטרלי

שטען כי הנשים אינן יודעות לענג גבר ואינן מכירות את גופו

רוצה אשה שתדע את גופי!

המאמר של הגבר האוסטרלי, שפורסם בגיליון „העולם הזה" (2307) לפני שבוע, תחת הכותרת „מיסתורי המין הגברי", עורר, כמצופה, תגובות חריפות ביותר של הזדהות ותדהמה. בכך היווה המאמר המשך לוויכוח שהתעורר בעיקבות מאמרה של האשה האוסטרלית לפני 20 שבועות („העולם הזה" 2288).

לא רק לגבי נשים רבות היווה המאמר גילוי ששינה את תפיסתן לגבי מקומן ביחסי־המין, אלא גם בעיני גברים רבים, בני כל הגילים, היו במאמר דברים שחששו לבטאם עד כה.

גילה רזין, כתבת „העולם הזה" לענייני רפואה, שגבתה בחודשים האחרונים עדויות ותגובות של נשים וגברים על מאמרה של האשה האוסטרלית ממשיכה בכך בעמודים אלה.

ל וסי רחמני — שם שאינו אומר מאומה. אך המיכתב שהוא כתב, ב־תגובה על סידרת הכתבות על מיסתורי האורגזמה הנשית, עורר תשומת־לב מיו־חדת.

„קראתי בעיון רב את סידרת כתבו־תיכם אודות האורגזמה של האשה וממש הייתי מאושר כשסוף־סוף התייחס מישהו גם לאורגזמה של הגבר. אני מתכוון לתגובתו של הסופר צבי צוויגנברג ביחס לכך שגם הגבר היה נהנה אם מפעם ל־פעם היתה האשה טורחת לטפל בו קצת. הרי עיקר מעייניה לגרום לגבר תענוג. בהיותי רווק החי בתל־אביב, צר לי לציין שרוב הנשים אינן יודעות כיצד לטפל בגבר במיטה. איני מדבר על נשים שעיסוקן בכך אלא על חברה קבועה או ידידה ללילה אחד.

„איני מבין מדוע נשים במאה העשרים משחקות עדיין את תפקיד הבישנית. הן נשכבות על המיטה ומספרות שאינן יודעות לעשות דבר. הן פשוט מאוד מח־כות לטיפול המיומן של הגבר.

„יתכן, וסידרת כתבות על מה אוהב ה־גבר שיעשו לו, וכיצד לעשות זאת מבלי להכאיב, לשרוט ולנשוך, היתה פותרת את הבעיה.

„מדי פעם אני פוגש בבחורה שתוך כדי היכרות עימה נודע לי שהיא יצאה עם גברים רבים לפני, ובכל זאת, כשהיא מגיעה לביתי, היא מתנהגת כבתולה קדו־שה. היא משאירה לי את לקיחת היוזמה מתחילת יצירת הקשר ועד לסיומו. נראה לי שנשים כלל לא הגיעו לבגרות מינית. ובכל זאת יש להן החוצפה לדאוג לאור־גזמה שלהן כשהדרך היחידה שהן מכירות לשיתוף פעולה היא לשכב על המיטה ולחכות שהגבר יטפל בהן.

„הייתי רוצה מצב הפוך, שבו האשה שהגיעה לביתי, מתוך מטרה לעשות עימי אהבה, היתה לוקחת את היוזמה בידיה ומראה לי מה היא יודעת לעשות. זה היה מחמיא לי מאוד, פעם אחת, לפגוש באשה שלא תצפה ממני להפגנת כישרו־נותי המיניים!"

יוסי רחמני הזדהה בשמו בסיום ה־מיכתב. הוא לא ציין — בבקשה פרסמו את מיכתבי אבל לא את שמי. להיפך, בכתב ברור והחלטתי ציין את כתובתו המלאה. לכן כשהחלטנו — כפי שהחליטו גם עורכי המגזין האוסטרלי — להמשיך בסידרת הכתבות ולדבר על מיגיות הגבר, פנינו אל יוסי רחמני. הוא פתח לנו את דלת ביתו במרכז תל־אביב בחיוך רחב, והביע נכונות להבהיר בהרחבה את הדב־רים שהביע במיכתב.

יוסי רחמני אומר:

הורי ילידי איראן. לכן העובדה שיש לי דיעות כפי שהבעתי במיכתב, תמיד הת־קבלו כתמוהות בעיני הסובבים אותי. אבל ידידי, המכירים אותי היטב, למדו להבין שאני פשוט משוחרר מחינוך שמרני, ו־מביע בפתיחות כל מחשבה, אף האינטי־מית ביותר.

אמי טופחת לי על הכתף ככל שאני מביא יותר בחורות הביתה. לעומת זאת, מאחותי היא מצפה למערכת יחסים עם גבר אחד, או מיספר מועט של גברים, כשחשוב בעיניה שתהיה זו מערכת קבועה ויציבה.

אני מנסה להסביר לה שעליה להתייחס אל אחותי בדיוק כפי שהיא מתייחסת אלי. לאמא שלי קשה להסכים איתי. אבל אני לא חושב שכל ידידה צעירה שאני פוגש, חייבת לשמור על התנהגות שמרנית ו־כפייתית.

למה תמיד אני חייב ליזום קשר עם אשה? לפני שעה נסעתי באוטובוס כש־לצידי עמדה בחורה. חשתי אליה משיכה. כמובן, משיכה מינית, כי אני חושב שכל רצון ליצור קשר עם אשה מסויימת ולא עם אחרת נובע ממשיכה מינית. היא חייכה אלי, אבל לא יותר מזה.

נשים מפסידות פגישות שיכלו אולי להיות נפלאות מפני שהן אינן יוזמות

אין לי כוונה, למרות שאני גר בדירה שבה המיטה הזוגית היא במרכז הסלון, להפשיט את האשה מייד ולדרוש ממנה מגע מיני. אם האשה שהזמנתי לחדרי מרגישה נוח יותר לפתח שיחה, היא תזכה ממני להקשבה מלאה. אבל תמיד, בשיחות מאוחרות יותר, מגלה לי האשה שהיא ישבה מכווצת ומבוהלת כי פחדה שכל מחשבותי נתונות לתיכנון איך להכניס אותה למיטה.

ובעצם למה לא? מה האסון אם כבר בפגישה הראשונה תיווצר גם היכרות גו־פנית?

המציאות שחוזרת על עצמה היא תמיד כזו שהאשה חושבת שתפקידה היא להי־ראות מושכת. למה אסור לה להביע משיכה אלי? לא צריכה להיות פה חלוקת תפ־קידים מוגדרת. הייי את החכמה, אני רוצה להתפתות. אשה לא יכולה לקלוט מערכת יחסים כזו. היא משאירה לי את תפקיד המנחה. חשוב לה להיראות כאשה שאינה מתמסרת בקלות, ועלי ליזום הת־קדמות עד להפשטתה. ומי יפשיט אותי? כמובן שגם אני אעשה זאת לעצמי.

למדתי כל מה שיכול לענג אשה. אני יודע שיש לה גם חזה המשווע לטיפול, שיער שמצפה לתשומת לב, שפתיים, צוואר, והרבה פינוק. חשוב לה שאחמיא לה. האם היא מעלה על דעתה שגם לי יש גוף ונשמה רגישה?

אני לא מצפה שאשה תתאהב בי. היא רואה בהתנהגותה העצורה דבר טיבעי. יקח לה הרבה זמן עד שהיא תודה ברגי־שות, באהבה. מה הפלא שלוקח להן זמן עד שהן נהנות?

אם אומר לאשה, „אני אוהב אותך," היא תגיב בחשדנות. לה יהיה ברור שאני רק רוצה את גופה. לא רוצה להיות איש הצבא, לא רוצה להיות סופרמן. לא רוצה לכבוש. רוצה רק למצוא־חן בעיניה. לי לא קשה להוציא מהפה את המילים: את לובשת היום שימלה נהדרת, התחרה על גבי הבד מקסימה, את נהדרת, את שיגעון במיטה, נעים לי להיות איתך. למה ה־נשים כל כך חסכניות?

הן משחקות במישחק התנגדות. זה טופח להן על האגו. מי אמר שהאגו הגברי אינו חשוב?

נשים אינן מבינות מה נעים לגבר. אני תמיד מבקש ומנחה כדי להשיג סוף־סוף גם בשבילי דברים הנחשבים ליוצאי־דופן.

לנשים נדמה שרק אבר המין של הגבר נהנה מהטיפול בו. לא ברור להן שכפי שההנאה שלהן מושפעת מהתחושה במוח, גם אצל הגבר זה כך. לא רק השפיכה מהווה את שיאו של מתח מיני. אם אני, שיצאתי לחיים עצמאיים ממשפחה פרסית, מסוגל להפתח ולשוחח בצורה גלויה — סימן שזה אפשרי. גם בי קיים הרצון לעשות רושם על אשה בעוד שאיני נוקט בגישה כזו כלפי גבר. זה רק מוכיח שמדובר בסוג יחסים, המושתתים על משיכה מינית והתחשבות הדדית. לכן האשה צריכה לשנות עמדות בהתנהגותה.

תאמרי לי, „אני לא יכולה לעשות כל מה שאתה מבקש בלי רגש של אהבה." זה בולשיט! אפשר לאונן עם היד, או עם ויברטור — וליהנות! זה לא אומר ש־חובה להתאהב בוויברטור.

תאמרי שחשבת שהיעד הוא רק ה־חדירה, כי לא ידעת שהגבר אוהב גם ליטוף, חום גוף, וחיבה. רק תשאלי, אני מוכן להסביר לך, אם אני לא הענקתי לך דברים שאת אוהבת — אשמח להקשיב לך, ולקבל ממך הנחיות. כל מה שמעניג אותך, עשוי להרטיט גם אותי.

„הניחי לי, מחר יהיה טוב יותר!"

ד"ר מישפטן אמיר גורן נראה מבוגר מגילו, 31. בבוקר הוא עובד כעורך־דין, לבוש בקפידה, מעונב, ובעל ארשת פנים רצינית, כשהוא מופיע בין עמיתיו למיקצוע. שם דיבורו הקולח חד, מעט תוקפני. מכוסה בגלימה שחורה הוא מביט ממרום קומתו על אלה החולפים לידו. יחסו נראה קר, החלטתי וענייני.

מוזר לשוחח עם האיש הזה על יחסים אינטימיים בין גבר ואשה. אך עורך־הדין גורן, יצא זה עתה מאולם בית־המישפט, אחרי שהגן על נהג מונית ש־הואשם במעשה מגונה בתיירת.

מישפטן אמיר גורן מספר:

התיירת הצרפתית התלוננה שנהג המו־נית ניסה לבצע בה מעשה מגונה, שלוש פעמים. היא טענה שהוא ניסה לנשקה, לגעת בחזה ובאבר המין שלה. מוזר בעיני, שאשה שלא רצתה בקשר גופני עם אדם זר לא צעקה, לא ניסתה לברוח מהמונית. במונית קל לפתוח את מנעול הדלת. לכן הטענה שלה אינה מתקבלת כהגיונית. ניסיתי להוכיח בבית־המישפט שלאשה זו היתה סיבה להעליל האשמה כזו על נהג המונית.

ידוע היה שהיא נישאה בצרפת לבחור ישראלי ובביקור זה בארץ הם ניסו לבדוק אפשרות להשתקע בישראל. האשה הצרפתיה לא היתה מעוניינת בזה והיא ביקשה להוכיח לבעלה שלא טוב לחיות פה.

לעומת זאת הנהג העיד שהיה בינ־הם סיכסוך על תשלום עבור הנסיעה.

הנהג ביקש שהאשה תשלם והיא סיר־בה. היא אף כעסה על שהוא מבקש זאת ממנה. לנהג היתה הרגשה שהאשה חושבת שמגיע לה נסיעה חינם כי היא אשה, כי היא אולי חייכה אליו בצורה שהת־פרשה כמשמעותית בעיניו.

אך בית המישפט דורש גישה עניינית בלבד. עשה או לא עשה את המעשה המגונה?

אני, כאדם פרטי, חושב שזה לגיטימי שגבר ינסה ליזום קשר עם אשה. אם היא מוצאת־חן בעיניו ומושכת אותו מב־חינה מינית. הרי על אופיה ושיכלה אין הגבר יכול לעמוד בפגישה הראשונה.

מכיוון שאני חושב שהרצון ליצור קשר נובע ממשיכה מינית, נשאלת השאלה אם היא מסכימה להיענות לי. זו שאלה עדינה, והתשובה עליה מורכבת ומוש־פעת מהמנטליות של הגבר ומאופיו.

אני רואה עצמי כגבר בעל ניסיון בקשרים עם נשים, אבל כל גבר מבין נכונות של אשה בצורה שונה. זו בעיה מאוד רגישה. אני מבין שהיא מסכימה ובעצם העמדה שלה הפוכה. מכיוון שלא פגשתי אשה שתאמר לי במפורש — אני רוצה לשכב איתך, אני אנסה ליצור קשר פיסי.

זה יכול להתבטא בניסיון לשלוח ידיים, לחבק, לנשק. יש נשים שיקבלו זאת כחנופה לאגו שלהן, גם אם הן בעצם אינן מסכימות. לעומתן, נשים אחרות יראו בהתנהגות כזו השפלה, פגיעה חמו־רה. הבעיה כאן היא משותפת לגברים בדיוק כמו לנשים. קל בשיחה גלויה והגיונית לומר — דברו, הביעו עצמכם בצורה ברורה. אבל זה לא כך בחיים.

אשה נוקטת — כך אני רואה זאת כגבר — בגישה מרומות שיכולה להת־בטא בלבוש נועז, חיוך, תנועת יד. כך אפשר להבין שהיא מעוניינת. השאלה היא במה ועד היכן. גבר עלול לשגות, אם הוא מפרש זאת כהיתר להתקרב אליה. מותר לאשה להסביר את משמעות רמזיה — אם היא לא עושה זאת, אין עליה אלא להלין על עצמה.

אני בהחלט לא מצדיק גישה אגרסיבית מצד גבר. אני לא נוקט בגישה כזו. לדעתי רוב הגברים יאמרו כמוני, אך לא אכחיש שאם יש לי כוונות ליצור עם האשה מגע פיסי, אבהיר לה זאת בשיחה גלויה, אגייס לשם כך את כל הידע והרגישות שיש לי.

מין הוא חלק מרכזי וחשוב ביותר במערכת יחסים בין בני־זוג, נשואים או לא. הצרה הגדולה שבה אנחנו בעצם שרויים היא, שבחברה מתירנית שלנו היום, הלחץ הכבד מופעל רק על הגבר. אם אני לא אזום, אקבל תדמית של גבר נאיבי וביישן. במיקרים קיצוניים יותר אחשב אפילו לאימפוטנט. לעומת זאת, אם אהיה נועז ואנקוט ביוזמה, אחשב למתוחכם, איש העולם הגדול, וזו כמובן תדמית עדיפה.

אני חש כעס כלפי נשים שאינן מוכנות ליזום קשר עם גבר, אם הן מעוניינות בו. לנשים עדיין קשה להשתחרר מנור־מות מקובלות. אשה המקיימת יחסים מיניים עם גברים רבים היא פראייריה בלשון העם, בעוד שזה לגיטימי לגבי גברים. גבר כזה יחשב לדון־ג'ואן שפי־רושו העממי הוא — גבר מצליח. למרות שאנשים הגיוניים יודעים שעל המושג הזה אבד הכלח.

נשים מפונקות גם במיטה. הן לא מתביישות לומר לגבר מה הן אוהבות, אפילו לתבוע זאת, בשלב שהן כבר מכי־רות אותו, כשהן חופשיות ומשוחררות, כי הוא ביקש ונתן להן להרגיש כך. אז הן קוראות דרור ליצרים שלהן. אם גבר ואשה לא הצליחו להגיע לכך, וה־אשה נותרה מאופקת, יהיה הוא זה שיתווה את הנורמה במערכת היחסים. היא תשמור על פסיביות, אבל מאוחר יותר, היא עלולה להתאכזב. היא לא תאשים את עצמה בכך שלא הנחתה אותי, אלא תסתלק לה בשתיקה.

מזל שיש גם נשים אחרות. נשים מנוסות ומשוחררות שאין להן מעצורים. הן יודעות ומבינות את הגבר. במערכת יחסים כזו אין טאבו, הכלל לגטימי ואפ־שרי. נשים כאלה מגלות מה הגבר אוהב יותר, ומה פחות. אבל נדיר למצוא אותן. מרבית הנשים מקיימות יחסי־מין בצורה שבלונית — גבר לא יכול ליהנות במערכת יחסים כזו. אם הוא חש כך, איני מבין מדוע האשה לא חשה כמוהו.

אלה הן הרי תחושות הקיימות בצורה טיבעית אצל כולם. אני רגיש לכך לעי־תים קרובות, בעוד שבת הזוג אינה מייחסת לכך תשומת לב.

גם גברים מקבלים מעצורים. לא כל אחד חופשי לומר לאשה איזו תנוחה אהובה עליו. יותר מזה, גברים אוהבים חריגה מן השיגרה. נשים לא מייחסות חשיבות לפינוק גופני של הגבר. גבר המקיים יחסי־מין קבועים וממושכים עם בחורה הנחשבת באופן אובייקטיבי ליפה והמושכת ביותר, עלול להיות משועמם אחרי פרק זמן קצר. גבר כזה יחפש תשומת־לב אצל אשה אחרת. הוא זקוק לריגשה שבהיכרות עם בחורה אחרת. הוא מחפש אצל האשה חיזוק לאגו הגברי שלו, שהוא עדיין מצליח ונחשק.

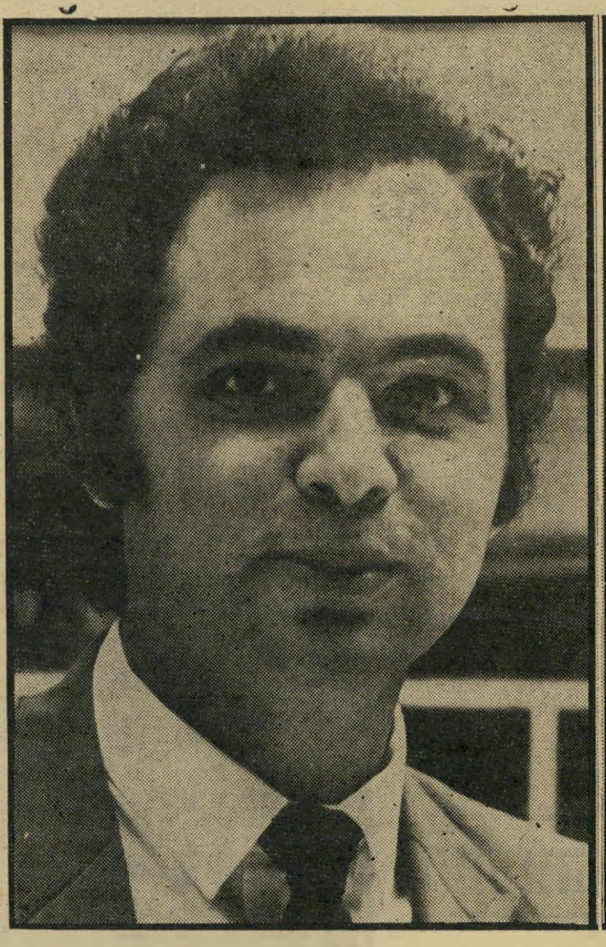
אני מודה, גבר יכול לקיים יחסי־מין ללא רגש. אפשר להבין זאת בצורה בבן־הזוג חלקי גוף שמושכים אותה. אני, למשל, נמשך רק אל נשים רזות ובעלות חזה שופע. גם לאשה חשוב להעדיף חלקי גוף מסויימים אצל הגבר.

נעים מאוד לפתח שיחה אינטימית, שבה השניים מדברים על העדפותיהם — אבל זה לא הכל. הכרתי בחורה שמצאה־חן בעיני. קיימנו יחסים כבר בערב הראשון להכרותינו. היתה בינינו הבנה, קשר טוב והנאה. אחרי שנפרדנו היא נמנעה מליצור עימי קשר. שלושה שבו־עות התמדתי בקשר טלפוני עימה. היא הסתייגה משום־מה. לבסוף כששאלתי או־תה לפשר התנהגותה, היא השיבה: נכון היה לנו טוב, אבל למה אתה מייחס לכך חשיבות?

גם גברים הם רגישים. גם הם סובלים ממפחי־נפש ואכזבות.

רואה־חשבון רחמני
„אם אני כזה, מדוע שהיא לא תהיה כזאת?"

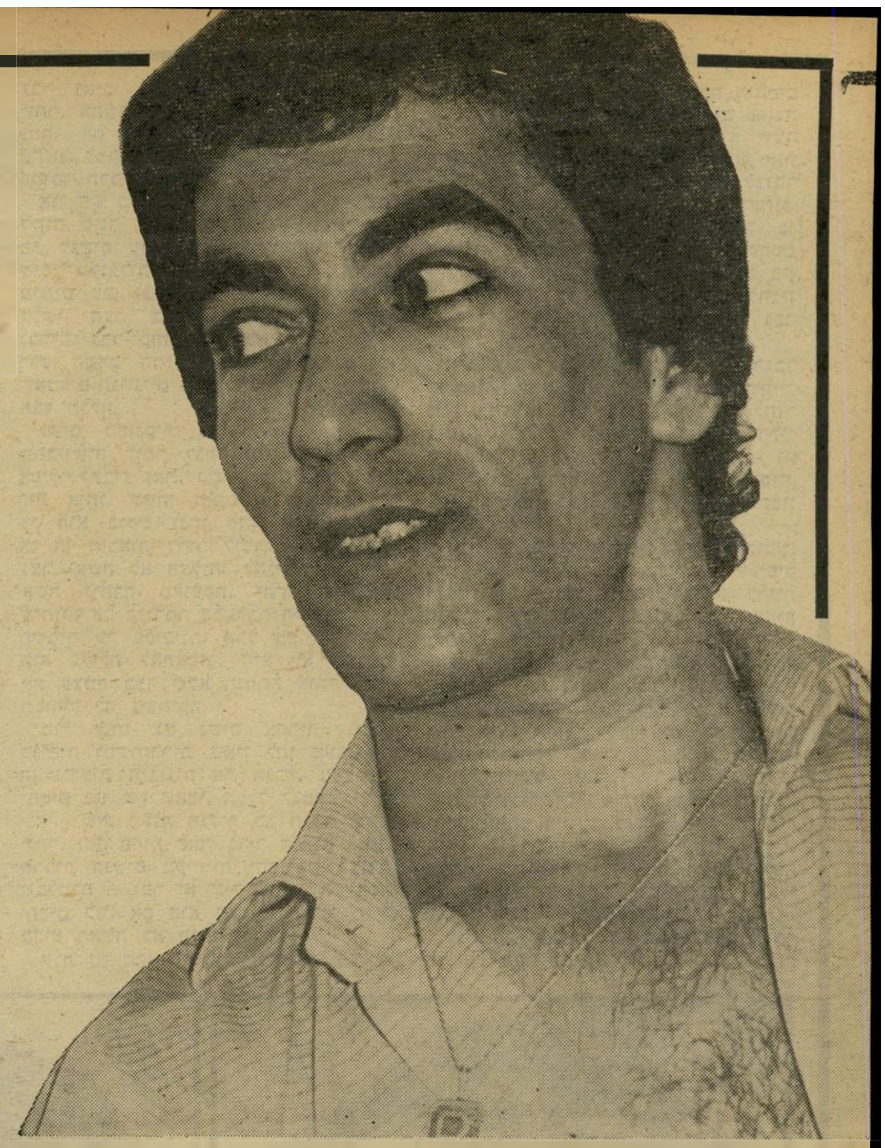
מישפטן גורן
„גם הגברים עלולים לספוג מפח־נפש ואכזבות!"

חתונה

ההתחלה

בתמונה נראים בני־הזוג רובין מאושרים ואוהבים. אולם, גם לפני צילום זה, הספיקו אסף ואתי לריב. המריבה נסבה הפעם על הצורה הנכונה שבה הם צריכים להצטלם, כדי שהתצלום ייראה טוב יותר.

החתן: אסף רובין

הוא התעורר בבהלה, בהרגשה שה־שעה מאוחרת. היה עליו להיות ער כבר מזה שעות אחדות. הצצה חטופה בשעון גילתה לאסף רובין שהשעה היא 11 והיום הוא ה־5 בנובמבר 1981. הלחץ על אצבעו הזכיר לו שאמש הוא נשא לאשה את אתי אגיב, חברתו מזה חודש וחצי, ולכן הוא אינו צריך למהר לעבודה.

לכאורה, הכל היה כשורה. כלפי חוץ העמידו בני־הזוג פנים של חתן־כלה, הנישאים באהבה רבה ומתכננים עתיד נפלא יחדיו. אך, למעשה, הוויכוחים הק־שים בין בני־הזוג, נמשכו גם לאחר טקס החופה.

המוזמנים הרבים מילאו את אולם־הח־תונה, ומעטפות רבות הועברו מידי האור־חים לידיהם של אסי ואתי. המחאות־השי שקיבלו השניים כמתנת נישואין היוו את גולת הכותרת של הוויכוחים הסוערים שהתנהלו ביניהם.

אסף ואתי הכירו חודשיים קודם לכן. אסי חיפש שותפה לדירה ופירסם מודעה. אחת מבין הרבות שענו על מודעה זו היתה אתי הצעירה, שיופיה כבש את ליבו של אסי. „הוא חיזר אחרי בהתלה־בות רבה,“ סיפרה אתי מאוחר יותר. „בתחילה לא נעניתי לחיזוריו, כדי שיבין שאני לא טרף קל אבל אחר־כך ממש הוקסמתי ממנו.“

אתי, בת למישפחה בת 10 נפשות ממו־שב חצב שבדרום הארץ, נענתה לחיזו־ריו של אסי בן ה־28 ובין השניים התפתח רומן. בכל הקשור להיכרותם סיפוריהם זהים, אולם באשר להתפתחות היחסים והקשרים ביניהם, הדיעות חלוקות.

שבין השניים. שלושה שבועות לאחר היכרותם סיפר אסף לאתי על נסיעתו המיועדת לאירופה לרגל עסקים. גם בכל הקשור לנסיעה שונים הסבריהם של איש־העסקים ומנהלת־החשבונות המצליחה.

אתי סיפרה כי אסף הוא בחור קנאי ורכושני מאוד ולכן ביקש ממנה להצטרף אליו לנסיעה. „הוא פחד שאפגוש עם אנשים אחרים בהיעדרו ואף הציע לממן את כרטיס הטיסה שלי.“ אסי טוען שאתי כמתנה ממני.“ אולם כשנערך הטקס, הת־כחשה אתי לדבריה הקודמים, ואסף הוצג לפני המישפחה כ„לא רציני,“ לדבריו.

אמה של אתי סיפרה, כי לא רק שאסף לא קנה מתנה לכלתו לעתיד. הוא אף לא הביא עימו דבר כתשורה להורים. „לא חסר לנו כלום, אבל בשביל הכבוד הוא צריך היה להביא לפחות פרח.“

למרות הוויכוחים, נערך הטקס. כולם העידו שהוא היה מרהיב ביופיו. „טרחנו ועבדנו שעות רבות,“ סיפרה אתי, „כדי שלא יחסר דבר ושתהיה אווירה נעימה בבית.“

לאחר טקס האירוסין המשיכו ה־שניים להתווכח ולריב על עניין המת־נות. הם חזרו יחד לתל־אביב, אך האווי־רה, לטענתו של אסף, היתה עכורה. אתי עזבה את הבית ונסעה לאחיה ה־בכור, יעקב.

„אחרי שהיא הלכה,“ ניזכר אסי, „מב־חינתי הרומן נגמר,“ אולם לאחר יומיים, כשהתקשר יעקב אגיב אל אסף וביקש ממנו לבוא ולהיפגש עם אתי, נענה אסי והמריבה הסתיימה.

למחרת בבוקר ניגשו אתי ואסי לרב־נות, נרשמו לנישואין והדפיסו הזמנות לחתונה.

„הכל קרה כל־כך מהר,“ ניסתה אתי להסביר, „הייתי מסונוורת ומוקסמת, או־לם כל הזמן חשבתי שמה שמתחיל מהר, גם נגמר מהר.“

הזוג רובין השיג שיא עולמי: שלוש שעות אחרי החתונה פרץ ריב בין בני הזוג והם החליטו להתגרש

טקס אירוסין מסורתי

אסף, שהיה בעבר עוזרו של פלא־טו־שרון ועוסק כיום במכירת קר־קעות, מעיד על עצמו כמבין בעסקים. „אני לא אתן לאף אחד לטפס עלי ולעלות לי על הראש, ובעיקר לא בענייני כס־פים.“ לטענתו, ניסתה אתי למן תחילתו של הקשר ביניהם לגרום לו „להוציא עליה כספים“ שלא ניראו לו חיוניים. אולם אתי מצאה־חן בעיני אסי שחום העור עד כדי כך, שהיה בטוח שהאהבה תתקן את דרכיה ותפתור את כל הבעיות היתה זו שרצתה להתלוות אליו. לא ברור מה התרחש בדיוק, אולם הסיכום בין השניים היה, כי היות ואתי באה ממישפחה דתית ושמרנית מאוד, עליהם לפחות להתארס כדי לשכנע את הוריה של אתי, ויקטור ואירית אגיב, לאפשר לה לנסיע עם אסף. השניים נסעו למושב חצב ושניהם מעידים כי בני מישפחתה של אתי אהבו את אסף למן הרגע הראשון להיכרותם. במיפגש ראשון זה סיכמו הוריה של אתי עם אסף את תאריך טקס האירוסין שהיה חשוב מאוד לבני־המישפחה.

אתי הסבירה לאסף כי נהוג אצלם, שעל החתן לקנות מתנות לכלה ולבני־מישפחתה. אולם אסף, שהתנגד לקנייה תכשיטים יקרי־ערך, טען כי אינו צריך להוכיח את רגשותיו וכוונותיו הרציניות על־ידי רכישת יהלומים.

„אתי קנתה לעצמה צמיד,“ סיפר אסף. „היא אמרה שתציג אותו לפני מישפחתה כמתנה ממני.“

רומנטיקה

אחד התחביבים של אתי הוא צילום. אולם עם אסף היא לא הספיקה להצטלם.

שלושה ימים לפני החתונה שוב התעוררו ויכוחים, אולם אסף ראה בזה מעשה ילדותי מצד אתי ואילו אתי תיארה לעצמה מה שאחרי החתונה יסתדרו הדברים מעצמם.

לאחר טקס החופה כשהאורחים עזבו את האולם, פרץ ויכוח בין אסף ובין בעל האולם. אסי, שהתחייב לשלם לבעל האולם מייד לאחר שתסתיים החתונה, סירב לעמוד בהתחייבותו. „אסי חושב שהוא הכי חכם, הוא יודע הכל ויכול להרשות לעצמו להתווכח עם כולם. לי ההתנהגות הזו מאוד הפריעה, כי אני חותרת לשלמות. אולם לא רציתי לפתוח במריבה גדולה מייד לאחר החתונה," הסבירה אתי.

בני־הזוג רובין נסעו לדירתם, שאותה חילקו ביניהם עוד לפני הנישואין, ומייד התעורר ויכוח חדש. אסף התחיל לבדוק את ההמחאות ולספור את הכסף. אתי ביקשה ממנו 100 אלף לירות כדי להחזיר את חובה למנהל הבנק, אולם אסי סירב לתת לה סכום זה.

„המישפחה שלך לא הביאה את הכסף הזה," נימק אסי את סירובו, אולם אתי עמדה על כך שתקבל את חלקה. השניים ספרו את הכסף, תוך שהם בודקים מאיזה צד הגיע רובו, מצד החתן או מצד הכלה. לפי בדיקה של אתי הרעיון של בדיקה זו הועלה על־ידי אסי, ורק כשהבינה שאין לה כל ברירה אחרת הסכימה למה שהיא קוראת בשם „הדבר המביש ביותר."

לאחר הבדיקה הסתבר, כי בני מישפחתה של אתי הביאו סך של 110 אלף לירות, ולכן היא היתה זכאית לקבל את הסכום שביקשה. בין השניים פרץ ויכוח סוער. אסף טוען שאתי היא זו שגררה את השיחה לכיוון העניינים הכספיים, ואילו אתי אמרה שבמקום לפנק את הכלה הטריה, עסק אסי בספירת הכסף ובחישובים.

„אמרתי לו שהחשבון משותף," נזכרת אתי, „ואם אצטרך לשלם ריבית הרי היא תצא מן הקופה המשותפת. אך אסי לא השתכנע, לקח את הכסף והכניס אותו לכיס מעילו. לא היה זה מכבודי לחטוף ממנו את המעטפות."

אסף שיכנע את אתי להצטרף אליו לפגישה עם חבריו, פגישה שאותה תיאם מראש. „הסברתי לה שהחברים שלי מחכים כדי לשמוח איתנו, אז כדאי שנפסיק לריב ונצא לבלות," טען אסי. לעומתו טוענת אתי, כי נענתה אומנם לבקשתו והצטרפה אליו, אולם „עד 5 בבוקר הסתובבנו בתל־אביב. זה מה שעושה זוג טרי כל־כך?" היא מתלוננת, „רב על צ'קים ומתרוצץ ברחובות?"

כשחזרו בני־הזוג רובין לביתם, עם הזריחה, נכנסה אתי למיטה והלכה לישון בעוד אסף העדיף להישאר בחדר המגורים ולהאזין לרדיו.

„התעוררתי בבוקר," מספר אסי „ושמעתי קולות שהעידו על חיפושים בדירה. זו היתה אתי, שחיפשה את הכסף, אבל אני הייתי חכם יותר. החבאתי הכל במקרר, והיא לא חשבה לחפש שם."

אתי מספרת כי התעוררה בבוקר, הורידה את הטבעת מעל אצבעה, החזירה אותה לאסף ונסעה להוריה.

בני־מישפחתה של אתי ניסו לפשר בין בני־הזוג. אתי שוכנעה על־ידם לשוב לדירה המשותפת בשיכון בבלי.

„חזרתי אל אסי, שלא רצה לקבל אותי. הוא אמר שזה כבר מאוחר ובצורה מאוד לא יפה סילק אותי מן הדירה."

„היא אמרה שאני זונת צמרת"

אסי מספר כי עזר לאתי לארוז את חפציה ואף הסכים שתישאר ב־דירה יום נוסף כדי שלא תצטרך לנסוע במזג אוויר חורפי. „לאחר שסיימנו לארוז, הזמנתי משאית ואף צירפתי פתק להוריה של אתי. הם מישפחה נהדרת והרגשתי שאני חייב להם הסבר."

גם אתי מצידה מפארת ומהללת את מישפחת רובין. אולם לפתע היא מוציאה מתיקה מיסמך מגינקולוג, ובקול רועד מהתרגשות היא מספרת: „אחת מאחיותיו של אסף, אטה, הפיצה עלי סיפורים. היא אמרה שאני זונת צמרת וכל הכסף שיש לי, בא לי מהזקנים של גדרה שאיתם שכבתי. אני — שבאתי ממישפחה דתית ובעצמי הייתי כזו עד שעברתי לגור בתל־אביב," ממשיכה אתי לספר כשדמעות בעיניה. „עבדתי קשה מאוד, כדי להשיג את כל מה שיש לי היום. עינם של אנשים צרה בבחורה כל־כך צעירה שהצליחה לנהל מישרד ולהפוך עצמאית במיקצועה."

בני־הזוג רובין פנו בשנית לרבנות. אולם הפעם נכנסו דרך הדלת הצדדית ופתחו תיק גירושין. אסף ואתי יכולים לרשום לזכותם הישג. הם השיגו שיא עולמי חדש — הנישואין הקצרים ביותר.

3 ימים לאחר טקס החופה המפואר, מחזיקים בידם בני־הזוג רובין מיסמך, המאשר פתיחתו של תיק גירושין. ב־10 בדצמבר 1981 יגשו השניים לדיון ראשון עניינם.

אסף אינו יודע עדיין מה בכוונתו לעשות, ואילו אתי הבטיחה את עצמה על־ידי שכירת עורך־דין שיטפל בענייניה.

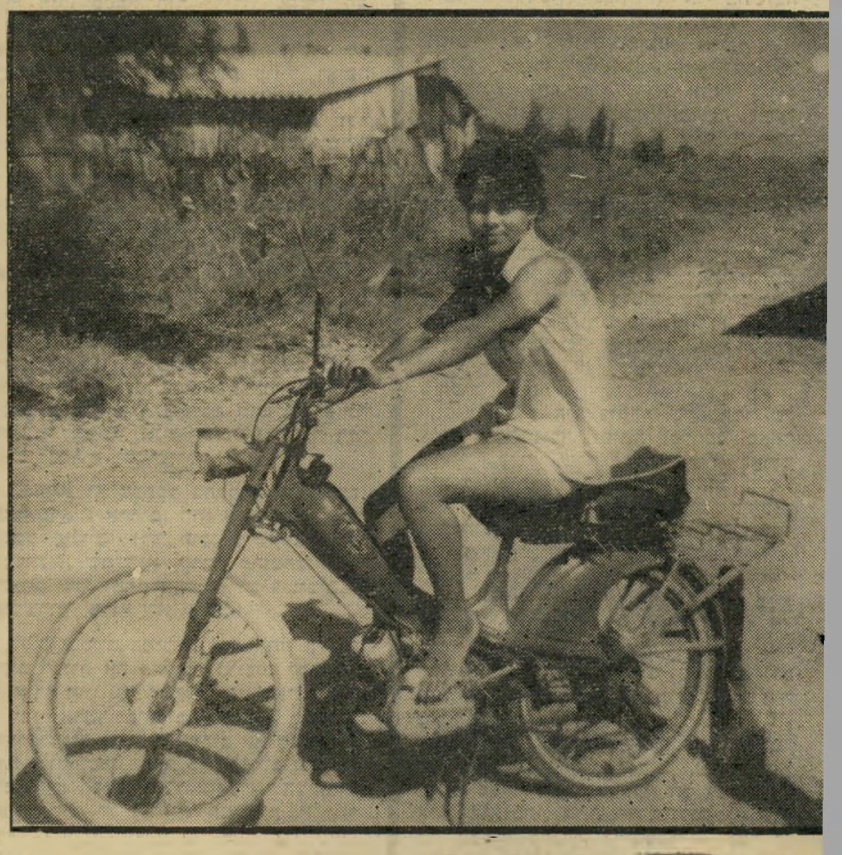
אסף עזב את הדירה המשותפת משום „שהיא מזכירה לי את אתי יותר מדי." הוא נסע לאירופה, לנסיעת העסקים שבשלה התחילו השיחות על החתונה, ואילו אתי מנסה להתגבר על המשבר שבחייה האישיים. את חובה לבנק כיסתה על־ידי מכירת מכונית הסובארו שלה. והיא מתרוצצת בין בית הוריה ובין אחיה הרבים המנסים לעודדה ולחזקה.

ברוח טובה סיכמה אתי את הנושא: „למדתי לקח. בפעם הבאה לא אתחתן מהר כל־כך. אבדוק קודם טוב־טוב עם מי יש לי עסק."

טיבי זכרוני

הכלה: אתי אגיב

נערת־החלומות

אתי היא בחורה כישרונית מאוד. אמה העידה עליה כי תמיד היתה תלמידה מצטיינת ובת מסורה. תחביבה של אתי הוא עבודות־יד מיוחדות. בזכות אלה, התאהב בה יוסי.

מבט של אכזבה

אסף רובין מלא כעס וטינה כלפי אתי. לטענתו, היא האשמה בפרידה. התנהגותה של אתי, לדברין, היתה ילדותית מלכתחילה, אולם רק אחרי שנישאו ורבו על כספי־החתונה, גילה את טיבה.

נמר של נייר

הדרך היהודית לבית הלבן ✶ עפיפוניו של חתן

„פרס קוגל" ✶ דיוקן ממחצית המאה העשרים ✶ ציירת הנופים

תרגום

געוואלד *

18 שנים אחרי שפירסם את סיפרו מילכוד 22 **, הנחשב לספר המקאברי ביותר על המילחמה־העולמית השניה, פירסם ג'וזף הלר את סיפרו השלישי, גולד שווה זהב ***. באחרונה ראה־אור ספר זה בתרגום לעברית.

גולד שווה זהב הוא סאטירה על החיים האינטלקטואליים בארצות־הברית. הנפש־הפועלת המרכזית שלה היא פרופסור יהודי בשם ברוס גולד, המתעניין בפוליטיקה ומגלם את אב־הטיפוס „של היהודי האמריקאי המתבולל לתוך מסורת הליברליזם האמריקאי. הלר פורש את כוונותיו כבר במוטו של הספר, הלקוח מתוך אימרה של נשיא ארה"ב לינדון ג'ונסון, בתקופה שבה שימש כמנהיג הרוב הדימוקראטי בסינט: „אני שם את הקנון שלו בכיס שלי."

מישפט־הפתיחה של הספר: „פעמים רבות נתבקש גולד לכתוב על ההתנסות היהודית באמריקה..." כמו מתמצת את הספר כולו. כראייה להתנסות זו, מסביר גולד עד מהרה, „התכוונתי לעזוב את הקולג' ולנסוע לישראל להילחם, אבל קיבלתי מילגה לקולומביה..."

גולד עורך חתך וחשבון־נפש של הפרט ושל הקהילה. בעוד ששליחי הנשיא ה־אמריקאי מחזרים אחריו, הוא אינו מעורר כלל את הערכתם של המקורבים אליו. אביו מתייחס אליו כאל עבריין צעיר, בתו בזה לו, ורואה בו מרובע. אשתו סבורה שהוא אינו מעורר התרגשות. את יוקרתו בקרב צוות עובדי הבית־הלבן הוא צובר, כאשר הוא ממציא דפוס התנה־גות חדש ביחסי הבית־הלבן עם העיתונ־אים, את התשובה: „לא יודע."

השלבים הראשונים בדרכו של גולד אל הבית־הלבן, נפתחים באותו עולם־אקדמי מחניק של מאמרים מיקצועיים, ה־מהווים נקודות קידום בעולם זה („היה זה בשביל גולד מקור לרוגז תמידי, ש־כמעט איש ממיודעיו לא קרא אף אחד מכתבי־העת שבהם היתה עבודתו עשוייה להתפרסם...") גולד פירסם שישה ספרי עיון, סיפורים קצרים, ולמעלה משלוש שנים טרח על חיבורו של רומן, שאותו זנח עם השנים. אבל הוא נחשב כאיש מעלות, נכס לפוליטיקה האמריקאית („גולד יכול עכשיו לדבר בביטחון על מדיניות, מדינאות, כלכלה, חינוך, מיל־חמה, סוציולוגיה, אקולוגיה, פסיכולתיה חברתית, תרבות פופ, ספרות יפה ודרמה — ועל כל צירוף של הנושאים האלה בשינויי פדר אינסופיים, שכן היה בעל כושר המצאה ויכול לקשר כל דבר עם כל דבר...") מעין אב־טיפוס ליפה־הנפש האקדמי.

חלומותיו להשתלב במימסד הפוליטי מתקרבים לכדי מימוש, כאשר חבר ל־ספסל־לימודים מן העבר, העובד בבית־הלבן, מתקשר אליו טלפונית, ושואל: „חשבת פעם לעבוד בממשלה?" כאשר גולד תוהה על שאלתו, משיב לו ידידו: „אלה חיים משוגעים, ברוס. יש המון מסיבות ואתה מוקף חתיכות אפילו שח־קניות."

את גולד מלווים שני ידידים מהעבר, האחד מו"ל מצליח, יחסית, והשני עורך של כתב־עת ריאקציוני, בעל תפוצה של עשרות עותקים. מתוך דפי גולד שווה זהב עולה סיפור מאבקם של שלושת ה־ידידים להגיע להכרה בחברה האמריק־אית. סיפור, שהוא סאטירה צולפת על ההצלחה ועל החלום היהודי.

את החלום האמריקאי של יהודי ארצות־הברית, בדור האבות של גולד, מתאר הלר בפרק שום דבר אינו מצליח לפי המתוכנן, מפי אחד מבני־מישפחתו של גולד: „אנחנו משחקים היום גולף, משתכרים, לוקחים שיעורי טניס, ומתגרשים, בדיוק כמו ניצרים אמריקאים רגילים. אנחנו מנכלים את הפה. אנחנו מזדיינים, בת־דים, ומדברים הרבה בקולי קולות על דפיקות..."

גולד מחליט לעבור את כל שמפריד בינו לבין מיסדרונות השילטון, ולזנוח את כל מורשתו, עברו ומעט ערכיו. הוא נוסע לוושינגטון, כדי לטעום את טעם הדבש, כדי לאתר לעצמו נחלה בהדר השילטון. בוושינגטון הוא נפגש עם ידידי מנוער, המתווך בינו ובין הבית־הלבן, ומגלה את סודות עולם־המין הקסום של הבירה האמריקאית, תוך שהוא מקשה שאלות לעצמו, בנוסח של: „גולד נדהם בכל פעם מחדש ממיספר הנשים הנבוהות והיפהפיות שהתאהבו בגברים נמוכים יותר כמוהו, שאהבו בצע, אהבו את עצמם, ואהבו את מה שכראוי..." גולד פוגש ב־אנדרה קונובר („באור הבוקר היו עיניה פגולות. רגליה היו ארוכות וזקפות, ירכיה צרות, אחיזתה איתנה וכל בשרה הצח היה ספוג בגוון זהוב שיצר לדעתו ניגוד נהדר עם צבעו השחרחר יותר...") בתו של פיו בידל קונובר, מאישי ה־מפתח בפוליטיקה האמריקאית, ואנטי־שמי לעת־מצוא.

תיסמונת קיסינג'ר. לנוכח הסיכוי לקאריירה בוושינגטון, מחליט גולד לנ־טוש את ביתו, אשתו וילדיו („לא הייתי יכול להפוך ליפהפיה גם אילו ניסיתי...") הלר עושה ליהדות־הקריירה ולפוליטיקה של וושינגטון, את אותו טיפול חושפני, שעשה לחיל־האוויר האמריקאי ולמילחמת־העולם השניה במילכוד 22 („אין ספק שהשגריר נראה שוב בריא מאז שהפסיד את וייטנאם, צ'ילה, יוון, קפריסין, תור־כיה, פאקיסטן, סין, אפריקה, תאילנד והמזרח התיכון, נכון?") או בתשובה לשאלה „גולד, אתה יהודי, לא?" הוא משיב: „אני יהודי במוצאי, אדוני..."

גולד מספר־לקורא כי הוא לקה ב־„תיסמונת קיסינג'ר". הוא אוסף גזרי־עיתונות הנוגעים למזכיר־המדינה לשע־בר, ועם מטען זה הוא מגיע לביקור בחוותו של אביה של אנדריאה, פיו בידל קונובר, הפולט לעברו אימרות אנטי־מיות כמו: „אינני מסוגל להבין מה יש ליהודי לחפש במימשל חוץ מהכרה חברתית. יהודים טובים אף פעם לא היו שם... אם אנדריאה חייבת להתחתן עם זר, הייתי מעדיף מישהו כמו אלברט איינשטיין או ארתור רובינשטיין או אפילו ארתורו טוסקאניני. אלוהים, איזה רעמת שיער היו להם..."

הפרק הזמן יהודי בבית הלבן (ועשית אותו לעבדך), הוא כותרת של מאמר ש־אותו חיבר גולד, ופוחד לפרסמו, מאחר שהוא „עלול שלא לקבל עוד לעולם הזמנה לבית הלבן..." אבל מאחר שהוא עומד להיות מוזמן, ובמקביל להיכנס לשרות המדינה, הוא עובר בדיקה ביטחו־נית אצל איש־ביטחון יהודי מהאף־בי־איי, המספר לו מהוויי יהודי הבית־הלבן: „ד"ר גולד, אילו רק יכולתי לומר לך כמה פעמים לפי נשבר, שוב ושוב, בגלל ח־ממזר הזה הנרי קיסינג'ר. אנא, אל תגרום לי לעבור את זה שוב. בחילה קיבלתי כשהזא הרים את קולו על גולדה מאיר..." סוכן האף־בי־איי, גרינשפן, מנסה לשדל את גולד לשוב לאשתו ולפ־רוש מהפוליטיקה, בטיעון: „ניאוף יכול להיות בסדר בשבילם אבל לא בשבילנו." אלא שתגובתו של גולד ציורית: „וכור מה שכתוב בתנ"ך, גרינשפן — אמר לו גולד — אנחנו המצאנו את זה ראשונים. אנחנו אפילו זיינו כבשים כשלא יכולנו להשיג נשים כנעניות או פלישתיות..."

גולד ממשיך עם שינאתו לקיסינג'ר,

---

* באידיש: קריאת בהלה, „הצילו!"

** ג'וזף הלר — מילכוד 22; הוצאת זמורה ביתן מודן.

*** ג'וזף הלר — גולד שווה זהב; עב־רית: דויד נגב; הוצאת זמורה ביתן מודן; 373 עמודים (כריכה קשה).

החוויה הישראלית

דור דור ודורשיו

לכל דור ספרותי יש הכוכבים וכוכבי הלכת שלו. גם ל„דור משוררי המדינה" יש כוכבים ומסביבם כוכבי־לכת הניזונים מאבק־הכוכבים. בשנה זו, שבה נקבע יהודה עמיחי כחתן פרס ישראל, בגלל היותו כוכב־שירה של דור, זכה איש מעריב, משה דור, המעביר את מרבית זמנו בעסקנות שירה בפרס קוגל על חוברתו עפיפונים בהמפסטד היח.

בימים אלה הגיע לנמל של נייר מיכתב של אישיות ספרותית *, המעידה על דמותו של משה דור, כמייצג של דור עסקני שירה המזיקים לשירה העברית, והופכים אותה בעסקנותם לפלסתר. כמה קטעים ממיכת־בה של אותה אישיות ספרותית מובאים בזה:

„הלב כואב על השיטה הגנגסטרית ש־חדרה לספרות שלנו. בראש הסולם הזה עומד אדם שמעמיד פני צדיק המכיה תמיד בשער ולבו ופיו אינם שווים: משה דור (לשעבר קליבנוב). הוא מת־ייהר כארצישראלי ומנסה לחקות את אה־רון אמיר ואת מידד שיף. אבל לא אמיתי בהיגוי ולא אמיתי בתוכן דבריו... משה דור־קליבנוב, המתחנף לעורך הרא־שי של „מעריב" שמואל שניצר השמאלי־הליברלי הידוע (אבל למען האמת צריך להדגיש: שמואל שניצר הוא אדם ישר ועתונאי מוכשר מאד), הוא עזר לגרש את משה ז"ק מהמדור הספרותי (ולא צריך להתאבל על זה) ולדחוק את רגלי חנוך ברטוב והעמיד פנים שהוא דואג לאופי המדור ולתוכנו ושען כל הזמן שאין לו רצון לקבל לידיו את המדור. אחר כך הוא שלח שליחים לשמואל שניצר שיתנו לו את המדור. שמואל שניצר יותר חכם ממנו. נתן את המדור למשה בן־שאול (למשה (דור־קליבנוב) זרק עצם: „אחראי על המדור. לא עושה שום דבר. רק ככוד. אבל לא ספרדי־פופר כמשה דור ישב בשקט. לכן, הוא חותר וחותר. מצנזר. מתר דלתות לשינאיו ולאנשים מוכשרים ופותח שערים לאנשים חפרי כשרון ויכולת. כל החברים הפרשיים שלו מפרסמים בתאים במדור הספרותי של „מעריב": עודד סברדליק, דב־בר־ניר (וקן מ„על המשמר". הוא גם פנסיונר). א.ב. יפה (שמפרסם את משה דור־קליבנוב במדור הספרותי המשעמם של „על המשמר"), שלמה ניצן (עורך „משמר לילדים") שמפרסם גם את משה דור. שמור לי ואשמור לך..."

---

* השם שמור במערכת.

מושמץ דור
שמור לי ואשמור לך

לקראת סיום המיכתב של אותה אישיות ספרותית, מצויין: „חייבים לגלות את פרצופו. חייבים לספר על הניגוד בין הטפותיו לבין אורח חייו. על הפתירה בין האיש המת־חזה לבין יחסו האמיתי לבני אדם, למופרים, לספרות, לתרבות. תתן „פרס קוגל" משה דור־קלבנוב (פרסים אחרים לא העניקו לו אף על פי שחברי הקליקה שלו עמלו הרבה כדי לפחוט פרסים). הוא סכנה לספרות ולמופרים. לספרות האמיתית. המקורית. למיפרים האמיתיים שיצירותיהם הן יצירות אמיתיות..."

הערת „נמר של נייר": מדור זה מכבד את רצון מחבר המיכתב שדבריו יפורסמו ללא שמו, היות שטובת הספרות העברית, שירתה ועסקנותה ניצבים לנגד עיני מדור זה. יחד עם זאת, יהיו עמודי מדור זה פתוחים לפני משה דור להגיב על הדברים החמורים שבמיכתב זה.

ציטוטון

בגדי קיסינג'ר החדשים

אחת מבדיחותיו הנהדרות של מחבר גולד שווה זהב **ג'וזף הלר**, (ראה: תרגום) עוסקת ב**הנרי קיסינג'ר**, מי שהיה מזכיר־המדינה האמריקאי. גיבור הספר, **גולד**, המנסה לדשדש בעקבות קיסינג'ר במעלות הבית־הלבן, מצא את הבדיחה, שהופצה על קיסינג'ר בידי סוכנות הידיעות הדנית:

קיסינג'ר השיג ככל הנראה אריג מטוויד באיכות מעולה וביקש לתפור ממנו חליפה. חייטים בוושינגטון ובניו־יורק, לאחר שמדדו אותו, אמרו שהבד אינו מספיק למכנסיים ולמקטרון תואמים. בלונדון, בצרפת ובגרמניה, לשם הגיע בשליחות דיפלומטית, חזרו על האזהרה טובי החייטים בארצות אלה. ואז הוא הגיע לירושלים וחייט יהודי אמר לו שישאיר את הבד ויחזור כעבור עשרה ימים. כשקיסינג'ר חזר, לאחר פגישות במצריים, ערב הסעודית, סוריה ואיראן, הופתע למצוא לא רק חליפה שמתאימה לו בדיוק, אלא גם חזיה, מקטורן נוסף ושני זוגות מכנסיים נוספים, שנעשו כולם מאותה פיסת בד עצמה. „איך ייתכן,' שאל הנרי קיסינג'ר, ,שבניו־יורק, וושינגטון, לונדון, פאריס וגרמניה אמרו לי שאין מספיק בד אפילו לחליפה, וכאן בישראל הצלחת לעשות כל־כך הרבה?' ,כי כאן בישראל,' אמר החייט היהודי, ,אתה לא בן־אדם כל־כך־גדול.'...

תוך שהוא מנסה לבחון את עליונותו עליו, ומהרהר במזכיר־המדינה לשעבר: **„בעיני גולד היתה זו כושה וחרפה שטיפוס ניקלה זה, המואשם בתועבות איזמות מכרי להימדד ורבות מספור, מסתובב לו עליז ושמח בכמכוניות עם נהג, במקום לטייל בכלא שפנדאו עם רודולף הס, בעוד גולד נאלץ לנסוע במכוניות שכו־רות...**"

לשיא תיאור הציניות של הפוליטיקה האמריקאית מגיע הלר, כאשר הוא מתאר את המשא־ומתן עם גולד על מישרה ב־מימשל הבית־הלבן: **„„בח — יך,' אמר גולד בוושינגטון כשראלף הציע לו לכ־חור כץ (מישרת) מזכיר המדינה, שגריר באנגליה, שר המישפטים של ארצות־הברית, או ראש הסי־איי־אי. בתמורה ל־מאמרו ,אנו אינו חברה או איננו שווים את המלח שלנו'...**" ועל ההצעה להיות מזכיר־המדינה, מסביר ראלף את מעלו־תיה: **„„היה לך צוות גדול לעזרה. יהיה לך פגן־תת־מזכיר־המדינה עם מפה המראה את ערי הבירה של כל המדינות בעולם ומפה אחרת עם השמות של האנ־שים האחראים, כך שלא תצטרך להתקשר לעיתונים כדי לברר זאת...**"

בעוד שגולד מצוי במשא־ומתן בדבר עתידו, ציץ ועולה בראשו הרעיון לחבר ספר אודות קיסינג'ר ולכנותו הפרופי ה־קטן. כאשר נודע לבני מישפחתו של גולד כי ביקר באחוזתו של קונובר, ה־תגובות הן: **„איך אתה מגיע לפוסים? ממתי יהודי רוכב על פוסים? מתי למדת לרכב עם פוס?... מי שהולך לישון עם כלבים, קם עם פרעושים... פאשיסט הוא היה, ונגד ישראל, תמיד...**"

מגבהי האולימפוס הוושינגטוני, נופל גולד עד מהרה אל המציאות. הודעה טל־פונית מבשרת לו כי בתו דינה סולקה מבית־הספר בניו־יורק. כאשר הוא מגיע לבית־הספר, הוא פוגש באחת ממורותיה של בתו, והוא מציע לה ברוב רהב, לבוא איתו לסטודיו שלו, שם היא משיבה לו: **„אני לא יכולה להזדיין אתך היום, אבל אני מוצצת טוב...**" ועד מהרה הוא מתאהב במורה.

עכשיו מתמודד גולד על המישרה ב־וושינגטון, תוך שהוא נקרע בין שלוש נשים: אנדריאה הנוצריה, המורה של בתו ואשתו. ואז מגיע ההלם היהודי בחזרה. אחיו **סיד** מת, והוא שב לניו־יורק כדי לשבת שבעה. שם הוא מחליט כי הוא אינו רוצה במישרה ממשלתית וכי **„התקופה שלו בבית הלבן נסתיימה,"** ושב לחיי השיגרה. בעייתו האחרונה היא **לחבר ספר** על ההתנסות היהודית באמרי־קה.

גולד שווה זהב הוא ספר מעולה. מעל לרמתם של ספרים אחרים בעלי רקע יהודי, שחוברו באמריקה מאז המילחמה העולמית השניה. הוא מתעלה מעל ל־חוסר התיחכום של ספרי **ברנרד מלמוד**, ומעל לתיחכום העודף ומצופה השמנוניות של ספרי **סול בלו**. גולד שווה זהב הוא בורלסקה מעולה, המתמקדת בתיאור ה־צביעות, הקינאה ורדיפת המעמד של יהו־די אמריקה, תוך הצגת השיטחיות הפו־ליטית האמריקאית בכל מערומי רדידותה.

תרגומו של **דויד נגב** אינו מגיע ל־רמת תרגום מילכוד 22 לעברית, והוא לוקה בכמה שגיאות, שאסור היה להן להתפרסם בעברית, כמו **„קיץ חודי"** (עמוד 19) שצריך להיות קיץ אינדיאני, או **„דיוויד אייזנהאור"** שצריך להיות דוויט אייזנהאור (עמוד 38), ו„יד וושינ־גטון" (עמוד 90) שצריך להיות וושינגטון ממוריאל.

שירה

משורר גולה

אשתקד מצאה לה לנכון ועדת השופ־טים של פרס נובל, להעניק את הפרס לשנת 1980 למשורר ממוצא פולני, **צ'ס־לב מיוש**. הוא נימנה עם אלה המייצ־גים במערב את דור־המשוררים הפולניים שערכם עלה לאחר המילחמה העולמית השניה, כ**תידיאוש רוזביץ, זביגניב הארברט ויסלאבה שימבורסקה**.

מילוש, יליד ליטא (1911), עבר עם מישפחתו את המילחמה העולמית הראשונה ברוסיה. בראשית הקאריירה הספרותית שלו התחבר לחוגים ספרותיים מרכסיס־טיים. במהלך המילחמה העולמית השניה פעל בווארשה במיסגרת תנועת ההתנגדות לנאצים, וערך את פירסומיה. בשנה ה־ראשונה שלאחר המילחמה כיהן כמזכיר שגרירות פולין בוושינגטון. בשנת 1951 הוא עזב את פולין, ועבר להתגורר ב־פאריס. כעבור 10 שנים קיבל מישרה בארצות־הברית כפרופסור לשפות סלא־ביות, ומאז הוא מכהן במישרה זו באו־ניברסיטת ברקלי, קליפורניה. רק לפני כחודשיים שב מילוש מגלותו לסיור ב־פולין.

באחרונה ראה־אור קובץ עברי ראשון מתרגומי שירתו של מילוש, תחת הכותרת וזרח השמש ובא השמש * בתרגומו של **דויד ויינפלד (כרמי)**. קובץ זה מכנס את מיבחר שירתו של מילוש, שהיא תערובת של ניסיוחי שירה הבולטים ב־פשטותם, עם כיבוד חוקי שירה קפדניים. השיר הפותח את הקובץ, פגישה, שאותו חיבר מילוש ב־1937, נפתח ב: **„נפענו בטרם שחר על פני השדות הקפואים, / הכנף האדומה עלתה, עוד לילה. // וארנב עבר פתאום למולנו במרוצה / ואחר מאתנו הצביע עליו בידו...**"

שיר אחד, מהידועים שבשיריו, הוא קמפו דה־פיורי (**„ברומא, בקמפו דה־פיורי / סלים של לימון ושל זית... כאן, בכיכר הזאת / שרפו את גורדנו ברונו, / התל־יין שלח אש במוקד... זכרתי את קמפו דה־פיורי / בווארשה ליד הסחרחורת...**") שיר המוליך אל מוסר־ההשכל השירי, האומר: **„אולי, ילמד מכאן, / שהמון ורשאי או רומאי / סוחר מכלה, אוהב / בחלפו על פני מוקדי היסורים...**"

על וארשה של מילחמת־העולם השניה, כותב מילוש בכמה שירים, ובעיקר ב־וארשה: **„מה מעשיך, המשורר, על חור־בות / כנסיית יוחנן הקדוש, / כיום אביבי, חמים זה? // כמה אתה מהרהר כאן, מקום שהרוח / הנושבת מן הויסלה מפזרת / את האבק האדום של עיי חר־בות?...**" את בן־התקופה מתאר מילוש בשירו דיוקן ממחצית המאה ה־20: **„נחבא מאחורי חיוך האחווה, / כו לקוראי ה־עיתונים, קורבנות הדיאלקטיקה המדינית, הוגה בעצימת עין את המילה דימוקר־טיה, / שונא את ההנאות הגופניות של המין האנושי, / מלא זיכרונות על אלה שזללו, סבאו והזדוננו וכעבור רגע חתכו את גרונם... מכריז: תרבות ואמנות ו־חשבון על משחקי קורקס... את היד תמך בכתבי מרכס, אבל בבית הוא קורא את הברית החדשה. / מביט באירוניה כתה־לוכה היוצאת מהכנסיה המנופצת. / כרקע משמשות לו הריסות העיר בצבע כשר הסוס. / באצבעותיו מחזיק הוא מזכרת מפאשיסט שנפל במרד...**"

משורר מילוש
סבאו, הזדווגו וחתכו גרונם

המילחמה־העולמית השניה, השואה, תה־ליך התבהמות המין האנושי, מהווים מר־כיב חוזר ונישנה בשירת מילוש. בשירו בן־אירופה, הוא מבהיר את עמדתו הסר־בנית: **„בשליחת אחרים למקומות המפו־כנים יותר, / בשילהוכם על־ידי שאגות לקרב, / בנסיגתנו כשהעניין נראה אבוד... אמנמו את דלתות תאי הגאז, גנבנו לחם, / ביודענו כי יום המחר יהיה קשה מיום האתמול... דע לחזות בדיוק נמרץ את השריפה. / אחר כך תצית את הבית ויתגשם מה שמוכרח היה לקרות... הנה קם דור רציני עד מוות / המכין כלשונו את שאנו קיבלנו בצחוק...**"

במסה על השירה כותב מילוש **„כי רב משקלה של שורה טובה אחת / מכובד דפים חרוצים הרבה.**"

במחזור מתוך ,אלבום החלומות', הוא מביא, בסדר רץ של תאריכים, בשורות בנוסח של: **„ציון עלינו לארוז את ה־חפצים, כי הבית יעלה באש...**" במחזור עיר בלי שם הוא כותב: **„איזו חצוצרה מחותלת בקליפת ליבנה / תריע בפונאר לזכר הנעדרים...**"

שירת מילוש מבטאת עצב מהול בפסי־מיות, כמו שירו עצות, שבו הוא מציע למשוררים צעירים: **„הייתי מעדיף שלא לומר כי כדור הארץ הוא חלום של ממורף / מעשייה לא נבונה, מלאת שאון וזעם...**" ובשירים מתוך המחזור וזרח ה־שמש ובא השמש הוא מוסיף: **„אחרי היריות, אחרי המרורים, אחרי השירים, אחרי הכביות / לא לי לקרוע תחבושות ולשבור חותמות...**"

אין ספק שמילוש הינו משורר חשוב של המחצית השניה של המאה העשרים. שירתו מתורגמת לעברית לסיגנון שירי מעולה. אך יחד עם זאת מתעוררת השאלה בדבר הסיבה שהביאה את חברי האקדמיה השוודית להעניק לו את פרס נובל. כמ־ייצג של השירה הפולנית, עולה עליו ה־משורר **ביגנייב הרברט** בעוצמת שי־רתו, כמייצגת תקופה. והסיבה שמילוש זכה לפרס היא פוליטית, והוענקה לא ל־משורר מילוש, אלא למשורר הגולה מי־לוש.

* צ'סלב מילוש — וזרח השמש ובא השמש; עברית: דויד ויינפלד; הוצאת שוקן + הקיבוץ המאוחד; 90 עמודים (כריכה רכה).

אמנות

תג'ר

מעט מאוד אלבומים המתייחסים לאמ־נים ישראלים מהשורה הראשונה רואים־אור בארץ. באחרונה ראה־אור אלבום כזה, המוקדש כולו לציירת **ציונה תג'ר** (אמו של ח"כ **אברהם כץ־עוז**), שהיא מ־אחרוני ציירי הגופים האבודים של ארץ־ישראל. תג'ר, נחשבת לאמן הראשון ש־נולד בארץ־ישראל, בת למישפחה ספרדית, תלמידת בצלאל שמרדה במייסדו, **בורים ש"ץ**, למדה בפאריס והנציחה את הנופים האנושיים והפיסיים של הארץ.

אלבום זה, שכותרתו היא ציונה תג'ר *, נפתחה בתיאורה, פרי עטו של **שלמה שבא**. בעקבותיו בא שירו של המשורר **יהודה קרני** בתערוכת ציונה תג'ר (1932), **הנפתח ב„ציונה תג'ר הציירת / נעשתה בוגרת, / נתחזקה ונתעצמה...**" קטע מראיון שהעניקה **לעזריאל קאופ־מן**, ששאלותיו שטוחות ואינו מעניק עומק לראיית עולמה האמנותית.

חלק מצוירי של תג'ר המופיעים ב־אלבום, מייצגים את עולמה הציורי במי־טבו. **החל מציור אמה, דרך** נער לבן (אוסף מוסיאון ישראל), הרכבת ברחוב הרצל (אוסף מוסיאון תל־אביב) ונערה ספרדיה (אוסף מוסיאון ישראל). **סידרת הפורטרטים שציירה תג'ר, היא בבחינת נכס־צאן־ברזל של התרבות הישראלית, כי־** פורטרט של המשורר **אברהם שלונסקי** (ראה: גלופה), **גידי גוב**, המשורר **אורי צבי גרינברג, אביגדור המאירי.**

מאמר מייגע הוא מאמרו של ד"ר גדעון עופרת הדיאלקטיקה הציורית של ציונה תג'ר. **קטע מרתק באלבום הוא הקטע** רשימות, **שבו מביאה תג'ר קטעים מחייה ומעולמה, ומעולם האמנות הארצישראלי. בעקבות קטע זה, באים עשרות ריישומים וציורים של תג'ר מתקופותיה השונות, ש־הבל כי לא מוינו ונופו מעט.**

האלבום נגעל בדברים שאותם אמרה תג'ר במסיבת יום־ההולדת ה־80 שלה. אין ספק כי אלבום זה מייצג דרך ארוכה של האמנות הארצישראלית, ואמנית הנח־שבת לאחת מהבולטות באמנות זו.

שלונסקי של תג'ר
נכס־צאן־ברזל

* ציונה תג'ר — **אלבום**: הוצאת מסדה (כריכה אלבומים + רפרודוקציות).

מאת דן תומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, תיאר בכתבת־שער, תחת הכותרת „ברחתי ממצריים", את סיפורם של יהודי מצריים בתקופת מילחמת־סואץ. כתבה אחרת, תחת הכותרת „איך נפלתי בשבי", גוללה את סיפוריהם של כמה מהשבויים, שנפלו בשבי ישראל. פופרו המשותף של השבועון עמום קינן, הביא תחת הכותרת „הדרך להר האלוהים" את תיאור ביקורו בהר סיני („התקדמנו לאורך ואדי יעקובוביץ, הנענו להצטלבות אברמוביץ והמשכנו לסנה הבוער.")

מדור הספורט של השבועון הביא את המשך סיפורה של אולימפיארת מלבורן, שבה נערך עימות ספורטיבי חסר תקדים בין שני הנושים — בין כרית־המועצות וארצות־הברית.

בשער הגליון: סיפורם הבלעדי של מגורשי מצריים.

„העולם הזה" 999
תאריך: 5.12.1956

פרופסור ל"יבוביץ נלחם ביצחק רפאל ✶ פינחס לבון מנסה להציל את ההסתדרות ✶ ד"ין וסיפור סיני

העם

חושך מצריים

בעיניים מודאגות הסתכלו החקלאים בשמיים האפורים. שרב כבד, כמעט קייצי, העיק על הר ושפלה. החקלאים שזרעו את שיטחי־הפלחה לפני הגשם הראשון, כבר ידעו כי המטר הספיק להנביט, אך לא להצמיח שום יבול, וכי יצטרכו לחרוש את אדמתם ולזרוע שנית.

השד הקטלני של הבצורת החל מהלך אימים ברחבי־הארץ.

היה זה מזג־אוויר שהתאים יפה למצב־הרוח של המדינה. ההתלהבות הגדולה למרחבי סיני החלה לפוג, יחד עם התכונה של הטיולים ההמוניים באיזור הכבוש.

ממצריים עצמה באו הידיעות הראשונות על מדיניות חדשה של גירוש וקיפוח יהודים. אף שידיעות אלה הוגזמו תחילה, ואף נוצלו לצרכים מיפלגתיים, היו חמורות כשלעצמן במידה מספקת כדי להשרות אווירה של דיכאון בלב הכל.

אווירה בלתי־מחושמת. אולם הציבור האמיתי לרוח השבוע ניתן על־ידי שפע הידיעות על המשבר הכלכלי הגובר והולך, שהוא הצד השני של מטבע הניצחון הצבאי. יותר מכל הורגשו הגבלות החשמל בבתים *, שהיו כל־כך דימוניות עד שבתים רבים לא ניסו אפילו להגשים אותן, מתוך הרגשה כי גזירה אשר אין הציבור מסוגל לעמוד בה לא תתמיד. עקרות־הבית, שרדפו אחרי סח נפט ברחוב, הבינו בצורה חדשה את שמחת המכבים על מציאת כד־השמן, אף כי שבוע החנוכה כמעט נשכח מלב המבוגרים בדירות המוארות־למחצה.

הקהל קיבל את הגזירות הכלכליות, עם סיכויי המיסים המוגדלים וההגבלות המחמירות, כשם שקיבל בשעתו את בשורות־הניצחון: ללא קריאות־הידד וללא סימני דיכאון. קלע למטרה העורך הכלכלי של הארץ, שהעיר בהיגיון רב כי מי שתמך בממשלה בשעה שיצאה לקרב, חייב לתמוך בה גם בשעה שהיא משלמת את מחיר מיבצע סיני.

במקביל לחוסר־האשליות בקרב ההמונים, התפשט גם בחוגים צרים של הצמרת הרוחנית מצב־רוח של חשבון־הנפש. יותר מאשר בכל תקופה אחרת מאז תש"ח, גברה בחוגים אלה הנכונות לבחון מחדש את דרכה העקרונית של המדינה מיום היווסדה.

אם יגביט מצב־רוח זה נבטים של מחשבה חדשה, יהיה זה אולי הפרי החיובי ביותר של הסבוב השני, פרי שעשוי להביא שלום ורווחה למרחב כולו.

* הגבלות החשמל נבעו כתוצאה מלחצים כלכליים שהופעלו בידי ממשלת ארצות־הברית (ממשלתו של הנשיא אייזנהאור) במטרה להביא לנסיגת ישראל ממידבר סיני.

שחיתות

ניתוק מגע

כל חייל יודע כי ניתוק מגע עם האויב הוא אחד המיבצעים הצבאיים הקשים ביותר. השבוע למדו זאת שני אנשיט הרחוקים מאוד מן ההווי הצבאי: ד"ר ישעיהו לייבוביץ וח"כ יצחק רפאל.

לייבוביץ, לוחם־בשחיתות בשעות־הסנאי, טען בשעתו כי יחזקאל סהר, המפקח־הכללי קל הלשון של המישטרה, סיפר שפתח תיק נגד יצחק רפאל, וסכנר את התיק לפי הוראות ראש־הממשלה דויד בן־גוריון. אחרי שגם בן־גוריון וגם סהר הכחישו את הדבר, הגיש רפאל מישפט נגד לייבוביץ על הוצאת־דיבה.

המערך המישפטי של לייבוביץ היה פרוץ לכל הצדדים. היה מובן מאליו כי סהר יישבע ללא־היסוס שמעולם לא אמר את הדברים, ואילו שלושת האנשים ש־שמעו כביכול את הדברים — עורך של כתב־עת, פרופסור באוניברסיטה יפקיד בכיר — לא התלהבו כלל להופיע ולהעיד נגד צמרת המדינה.

ייתכן שיצחק רפאל לא היה חושש מפני המישפט, לולא קרה אסון: כעבור ימים מעטים פירסם העולם הזה (982) דו"ח ארוך ומפורט על עלילות רפאל, ובו מאות פרטים על עיסקותיו המפוקפקות ועל אורח חייו. כאשר הכין פרקליטו של לייבוביץ, עורך־הדין שמואל תמיר, 900 שאלות לרפאל, הבין רפאל כי כל העניינים האלה יצופו במישפט. את זאת ביקש למנוע בכל מחיר.

מריחה של מיצוות. בדרך־כלל, קל מאוד לחסל מישפט כאשר שני הצדדים מעוניינים לבטלו. כך היה נידמה גם הפעם. הושגה פשרה, שהשביעה את רפאל הזאב מבלי לפגוע בלייבוביץ הכבש. הצורה: הודעה מעורפלת, שבה לא חזר לייבוביץ מהאשמותיו, אך לא התנגד לביטול המישפט (תוך ויתור על הוצאותיו). על הכל נמרחה שיכבה עבה של מליצות על המצב המדיני והביטחוני.

אולם ניתוק המגע היה קשה יותר מכפי ששני הצדדים תיארו לעצמם. בעיתון הארץ פורסמה שורה ארוכה של מיכתבים, ביניהם מיכתבו של הפרופסור אברהם הלוי פרנקל, שדרש כי הפרשה תתברר עד תומה, או שרפאל יתפטר מן הכנסת ויפסיק לנאום על חללי צה"ל.

היה צורך למצוא מוצא חדש. הוא נמצא בהסכמה להעביר את העניין לבוררות של אהרון בארט, מנהל בנק לאומי, או של בנימין מזר, נגיד האוניברסיטה העברית.

שיפוט פנימי בהחלט. עתה נוצר מצב אבסורדי לחלוטין. לייבוביץ היה מאז ומתמיד אחד הלוחמים הקולניים ביותר נגד „שיפוט פנימי", המוציא מידי המדינה את השיפוט על עבירות פליליות. עתה הסכים להוציא מבית־המישפט פרשת־שחיתות ראשונה במעלה ולמסרה לבוררות פרטית.

כדי להציל את כבודו, תבע לייבוביץ כי הבוררות תהיה פומבית. אולם זה היה עוד יותר אבסורדי: אם הבירור ייערך בפומבי ויגרום לפירסום כל הפרשה — מה היה בכלל הטעם לבטל את המישפט?

יכול היה להיות רק טעם אחד לכך: בעוד ששופט מטעם המדינה חייב לגלות את האמת, אין בורר פרטי חייב לעשות זאת. לפי המסורת הנקוטה בארץ, תפקידו של בורר הוא לפשר בין הצדדים ולהחליק סיכסוכים.

המקופחת היחידה: האמת.

ההסתדרות

הלב הנימהר

כימעט באותו יום, שבו נבחר למישרת המזכיר הכללי של ההסתדרות, גפל פינחס („פיניה") לבון קורבן להתקפת־לב. היה נידמה שהאיש, שנפל כבר כמה פעמים קורבן לתהפוכות־הגורל, יצטרך שוב לפרוש מן הפעילות, וזאת אחרי שבילה זמן־רב בביתו, כמאהב על סילוקו מתפקיד שר־הביטחון בתום קנוניה מפוקפקת.

אולם השבוע הסתבר כי שלושת החודשים של חופשה־מאונס בבתי־חולים ובבתי־הבראה, הועילו ללבון. מזכיר ההסתדרות הוא אדם בעל השפעה רבה מאוד במדינה, אולי מפני שכל בעלי התפקיד הזה בעבר * היו אנשים חזקים, שלא הסתפקו בתפקידי־ייצוג. אילו קפץ לבון מייד, וללא הכנה, לתוך זרם המאורעות, היה מתבזבז מן הסתם בענייני שיגרה. אולם בימי חוליו הספיק להגות בתפקידו החדש, לארגן את מחשבותיו בכמה הצעות מעשיות ומרחיקות־לכת.

לא רפורמאטור. הצעותיו החדשות של לבון לא תהיינה פופולאריות בחוגי־השמאל של ההסתדרות. הן מעידות כי לבון מוכן ללחום מילחמה קשה כדי להגשים את דיעותיו. בין השאר:

● הצעה מהפכנית להלאים את לישכות־העבודה, להפכן לשירות של המדינה, דבר שגם הציונים־הכלליים לא קיוו לו, מצב שרוב הניזקקים לעבודה יקבלו באהדה.

● הקמתה של מחלקה חדשה למען האינטליגנציה העובדת, אשר מזכירה, שימחה בלאס, יהיה שווה למעשה במעמדו לאהרון בקר, ראש האיגוד המקצועי. היתה זאת מסקנה הגיונית ממשברי השנה האחרונה, שבמהלכם ברחה האינטליגנציה במיספרים הולכים וגדלים ממיפלגות ההסתדרות ימינה.

● ההחלטה להפסיק מייד את בנייתם של בניינים חדשים מטעם ההסתדרות. התקציב הגדול שהוקדש בעבר למטרה זו, ושהרגיז את הציבור יותר מכל דבר אחר בהסתדרות, יוקדש לתמיכה בחינוכם האישי של בני חברי ההסתדרות.

● רפורמה של מערכת השכר על־ידי עריכת כל חוזי־העבודה לשנתיים (במקום שנה), שינוי תוספת־היוקר רק פעם בשישה חודשים (במקום כל שלושה חודשים) ורק במיקרה של שינוי בגובה של שלושה אחוזים מן השכר (במקום שלושה נקודות־מדד, שהן בערך אחוז אחד של השכר).

היתה זאת גישה חדשה לגמרי לבעיות ההסתדרות. אולם לבון עצמו היה צנוע: „אינני רפורמאטור. אני רוצה רק למנוע תהליך של ניוון והסתאבות..."

* דויד בן־גוריון, דויד רמז, גולדה מאיר, פינחס לבון (בפעם הקודמת) ומרדכי נמיר. חמש שנים מאוחר יותר כאשר התפוטר לבון ממישרה זו, היא חדלה לשמש מטרה לאישים בעלי איכות.

אנשים

● הרמטכ"ל **משה דיין**, בהסבירו מדוע לא יסכים להסביר לעיתונאי זר את מערכת סיני: „כיצד היתה ההתחלה — לא עלי לספר זאת. מה יהיה הסוף — טרם ברור ועוד מוקדם להתנבא. ומה המצב באמצע — ידוע לכל ואין צורך להוסיף."

● חבר־הכנסת **יוחנן באדר** מחרות, על ההיטלים החדשים: „הממשלה מצאה לה פורקן מהמועקה המדינית על־ידי הטלת מיסים נוספים."

● הסופר **שמואל יוסף (ש"י) עגנון**: „אני נוהג כמינהג כל הסופרים. כל הסופרים, כשהם יושבים בחבורה, מדברים בנשים, וגם אני מדבר בנשים. ההבדל הוא, שאני מדבר באשתי."

● ח"כ מפא"י **אברהם הרצפלד**, בנאום בכנסת, בשבוע בו נאסר על חיילי צה"ל למסור לעיתונות כל חומר שהוא על מיבצע־סיני: „כל המרבה לספר במיבצע־סיני, הרי זה משובח."

● הקריין **אפרים אבא**, בפתח מהדורת חדשות בקול ישראל: „הרי החדשות וסליחתן תחילה."

המסגד

„אני רב־טוראי, מפקד בי"ת", סיפר מחמוד מחגוב, 23, „המשלט שלי היה ברפיח. כשהתחילה ההתקפה, הייתי בחפירה, יחד עם כמה מאנשי כיתתי. קשה לי עדיין לדעת מה קרה בדיוק. ראיתי אורות וברקים. בקושי הספקתי לירות. לא ידעתי גם לאן לירות. פתאום הרגשתי כאב איום. התעוררתי רק כעבור חמשת ימים, בבית־חולים ישראלי. אמרו לי שניתחו אותי וחוציאו לי את העין. עכשיו אני רק רוצה לחזור לביתי במיניה. אחרי שנה וחצי של אימונים ושרות נאמן בצבא, אני מקווה שיניחו לי לחזור לביתי, להיות מסגר ולחיות בשקט"

BROADWAY 80 ... מתאים לי

תמיד חשבתי
שיש רק סיגריה אחת-
עד שגיליתי את BROADWAY 80.

אריק סינה

תערובת אמריקאית 80 מ"מ

נעלי נימוד. בוא למדוד.

Target Adv.

מאת מאיר תדמור

סקופ: מרדכי איינהורן יהיה מנכ"ל בנק־לאומי

משהו חדש קורה בבנק־לאומי. שינוי בולט בדרג העלוין של הבנק — בהנהלה המרכזית. בראש בל"ל עומד ארנסט י.

מנכ"ל ויו"ר יפת
„יושב־ראש הדירקטוריון בילבד

יפת, שהוא המנכ"ל של הבנק ויו"ר מועצת־המנהלים, שבה חברים שיבעה חברים (דירקטורים).

ארנסט יפת הוא גם יו"ר מועצת־המנהלים של כמעט כל חברות־הבת של הבנק: בנק־איגוד, בנק־לאומי־להשקעות, לאומי־לפיתוח־התעשיה, לאומי־חברה־ל־מימון, בנק־לאומי־טרסט־קומפני־אוף ניו־יורק, בנק־לאומי (בריטניה) לימיטד, בנק־לאומי (צרפת) ס'א' בנק־לאומי (שוויץ), לאומי־אינטרנשיונאל־אינווסטמנט, לאומי־אחזקות־ביטוח, לאומי־רשות־חברה־להשקעות.

ליד המנכ"ל פועלים חמישה מנכ"לים משותפים: איינהורן, יקותיאלי, מאכט, ראש, ורויך. כל אחד ממונה על תחום מסויים אחד של פעילות בנקאית. יש רק מישנה אחד למנכ"ל וששיה סגני־מנכ"ל, אך יש גם שני סגנים בכירים למנכ"ל. כל אלה, יחד עם המבקר הראשי ומזכיר־הבנק, מהווים את ההנהלה הראשית.

כפירמידה מוזרית זו יחוץ שינוי. מרדכי איינהורן (הידוע בין חבריו בכינוי מוקי), המכהן כ־מנכ"ל משותף, ואשר ממונה על עיסקי החוץ של הבנק, הכוללים גם את נושאי מטבע־החוץ בארץ, ימונה למנהל הכללי של הבנק. יפת ימשיך לכהן כיו"ר הדירקטוריון בילבד.

שאלתי כמה ממיודעיו של איינהורן, במה זכה? אחד מהם אמר לי: פשוט מגיע לו. כוח עבודה רציני, ומבין גדול בעניין שעליו הוא מופקד. תבדוק איך התרחבו עיסקי־החוץ של הבנק.

שינוי זה יביא בעיקבותיו כ־שינויי־גברי נוספים בהנהלת הבנק. על שינויים אל נדע, אני מקווה, לפני שיוחלט עליהם סופית.

מנכ"ל משותף איינהורן
מנכ"ל בלי שותפים

כדאי לייבא מדיחי־כלים, לא כדאי לייצרם

יש דברים שאתה לומד בדרך אגב ומשתאה. למה? כי הם נוגדים את השכל הישר. למשל: נניח שאתה יבואן של מדיחי־כלים. אתה מייבא אותם משוודיה, או מכל מדינה אחרת. הם מגיעים לנמל ואתה משלם את המכס ושאר המיסים. זהו, עכשיו אתה קובע את המחיר, ומוכר.

נניח שאתה יבואן, אבל במקום לייבא את מדיחי הכלים, אתה רוצה לחסוך מטבע־חוץ ולייבא אותם כ„קיטים" להרכבה. אתה משלם מכס ויתר המיסים ומה מתברר? שאם אתה מייבא מדיחי־כלים שלם, אתה משלם מס־קנייה של 2036 שקל על כל מדיח, אך אם אתה מייבא „קיט" של אותו מדיח ומרכיב אותו בארץ, מוטלים עליו מיסי קנייה בסך 2436 שקל.

חלם? לא! פשוט לא הגיוני, אבל קיים.

וזה בדיוק מה שקרה לאילן אהרונוב, מנהל חברת טלסה, המייבאת מדיחי־כלים בשם פרינסס משוודיה. הוא למד בדרך הקשה, שבארץ כדאי יותר לייבא מאשר להרכיב, והאו שואל למה. תראה, הוא אומר לי, המיפעל בשוודיה מוכן לאפשר לי להרכיב את המדיח מחלקים, להרכיב אותם פה, בשלב ראשון, וגם לאפשר לי לייצא. אני עושה שלושה דברים: חוסך במטבע־חוץ, נותן תעסוקה על־ידי הקמת מיפעל הרכבה, מוזיל את מחיר המוצר ומעודד השקעות של יזמים מחו"ל. אבל איך אפשר, כאשר המיסים על המוצר המוגמר נמוכים מהמיסים על החלקים שממנו הוא מיוצר?

„במכס", הוא אומר, „הבטיחו לי להקים ועדה שתדון בעניין. „מה יש פה לדון? מר גרינברג, מהנהלת המכס בירושלים, צריך להחליט, לא לדון. צריך להחליט על־פי השכל הישר. אז גם אפשר יהיה להסביר למנהל המיפעל בשוודיה לא רק מדוע עולה המוצר שלו בארץ פי־שלושה מאשר בארצו, אלא גם לספר לו שחלם היתה עיר בפולניה ולא בישראל.

המארק הגרמני מתאושש!

כלכלנים ומשקיפים שונים חוזים התאוששות של המשק הגרמני. כבר יש סימנים מעודדים לכך במאזן המיסחרי, במאזן התשלומים, בפירוין הייצור ובמדיניות המוניטארית של הבנק המרכזי.

מי שיש לו מארקים גרמניים — ולא חשוב אם מקורם בכספי פיצויים או סתם השקעה לטווח ארוך — יואיל להשאירם במנוחה. עכשיו יבואו על רווחיהם כל אלה שהמתינו בשלוש השנים האחרונות לעלייתו של המארק.

מי שיש לו השקעות דולריות, אל ימהר להחליפם במטבעות אירופיים. נכון שהריבית הדולרית ירדה, ואולי תרד עוד קצת. נכון גם שהפער בין הריבית האמריקאית ובין הריבית האירופית קטן, אך עדיין לא מספיק כדי להפוך דולרים למארקים, או אפילו לסטרלינגים או יניים יפאניים. המתנה, זוהי העצה.

הבורסה חודש דצמבר יהיה טוב למניות

בשבוע שעבר כתבתי, שעד סוף השבוע יעלו שוב שערי המניות, שהרי שום דבר בסיסי לא נשתנה — הכסף נשאר במערכת. ובאמת, מה קרה? פיספסתי ביום־שלושה. ביום הרביעי והחמישי של השבוע שעבר היו עוד ירידות, אך ביום הראשון של שבוע זה בא „התיקון הטכני" והעלה שוב את שערי המניות. לאלה ששאלו אותי איך קרה שטעיתי, יש לי כתובת: כל חכמי־הבורסה, העוסקים חמישה ימים בשבוע בעיסקי בורסה, וביום השישי מחפשים את השגיאות של יריביהם. הם גם אלה שטורחים לספר לי מה יקרה, לדעתם, בעוד כמה ימים. בקיצור, אני בחברה טובה. הרי איש לא ידרוש ממני להיות חכם־על.

ולכן אני חוזר ואומר, עם הסתייגויות המתחייבות מהיותי אומר דברים בשם אומרם — וכידוע, המביא דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם — שאני חפשמשע. המאמץ הכרוך בהכנת תחזית, העלולה להתבדות תוך כמה ימים, הוא גדול, ואין כל יחס בין גודל המאמץ ובין כישלון התחזית, או מה שיותר נוח — נכונותה. בסך הכל, כל אותן עצות המופיעות במדור זה, רובן הוכחו כנכונות. עוד מעט, בעוד ארבעה שבועות, כשתסתיים שנת 1981, נוכל לסכם דברים. אז גם נוכל לראות מה היה כדאי ומה לא.

מישהו העיר לי, שאני נותן עצות דרמשמעותיות, או כאלה הגיראות ככאלה. לעולם איני כותב בנוסח: זוהי מניה טובה, אבל... וכו'. אני כן כותב, כאשר אין ביסחון בדברים או שיסודם בשמועה שאין אפשרות לבדוק אותה, שהסיכון כאן, במיקרה זה, גבוה, וכך גם הסיכוי. מי שרוצה שיקנה.

צפויות הנפקות רבות

נו, עכשיו אני נותן לכם הזדמנות לבדוק את תחזית חודש דצמבר: יהיה טוב.

יש הרבה כסף במערכת. יש הרבה כסף שממתין על הגדר. קרוב לוודאי שלא צפויות הפתעות במדד נובמבר. קרנות הנאמנות עדיין מבקשות להצטיד בישגים לקראת סוף השנה. צפויות הנפקות רבות בחודש זה, והחתמים מעוניינים בבורסה טובה.

יש עוד סיבה טובה. אתם בוודאי זוכרים, שבשבוע שעבר ניסה שר־האוצר להכניס בדלת האחורית עז לחדר־הכספים. הוא ביקש שהוועדה תאשר הוצאה של 4 מיליארד שקל, מבלי להגיש תקציב נוסף. האופוזיציה הקימה צעקות וההצעה נפלה. אחרי עבודת ריכוך של כל חלקי הקואליציה, ואחרי שח"כ אברהם מלמד, הסרבן, הסכים להצביע בעד ההצעה, ודאית תוצאת ההצבעה, שתיערך השבוע: 11 חברי ועדה יצביעו בעד, 10 חברים נגד, וכך תאושר ההוצאה הנוספת של 4 מיליארדים לסובסידיות ולתמיכות אחרות.

לסכום כה גדול יש השפעה מיידית, עניינית ופסיכולוגית, על שוק ההון. אני מודה בהזדמנות זו לח"כ עדי אמוראי על תחזית ההצבעה שלו בוועדת הכספים. האינטרפרטציה וההשלכות של הצבעה זו הן שלי.

יש סיבה נוספת, על כל אלה: אין אלטרנטיבות להשקעה. ההשקעה במניות היא הטובה מכל האפשרויות האחרות, של השקעה בנכסי דלא־ניידי, מטבע חוץ, מתכות, מדליות ומטבעות ואפילו איגרות־חוב.

העיסקות הפיננסיות של שופרסל

● הידעתם ששופרסל מחזיק 12% ממניות עלית? איך? ראו סעיף 19 לחוק מס־ההכנסה. אבל זה לא הכל. מספרים לי שבשופרסל יושב גאון פיננסי על תקן של מנהל־חשבונות. אחת העצות שלו היא להקים חברות־בת ולתמרן כך, שהמיסוי על ריווחיהן לא יהיה מעל ל־15% ובמיקרה הרע ל־20%. כל הכבוד. אה, כן. לשופרסל עודפי נזילות גדולים — קונים באשראי, מוכרים במזומן וזו אפשרות מצויינת לתימרונים פיננסיים. אז מה כל זה אומר? שטוב לקנות בשופרסל.

מנכ"ל סולל־בונה רוטמן
קנה את המניות של בלאס

● **יש משהו חדש בחברת השקעות „גרניט". קונים, מוכרים, ובין הקונים גם „סהר". גם פה יש לפעיף 19 מה לומר.**

● פי־בי בצרות. תקופת הביטוח של הבנק הבינלאומי בחברת לוד נגמרת עוד מעט. שם, בלונדון, שוקלים אם לחדש את הביטוח, בגלל ההפסדים (זוכרים את היהלומים?) השנה. אם לא יבטחו, וקרוב לוודאי שלא יעשו זאת, יצטרך הבנק להפריש סכומים גדולים מאוד לקרנות הפנימיות. חבל, השנה עשה פי־בי בקושי את המדד.

● סולל־בונה יוצא בהנפקה חדשה, לראשונה מזה שנים רבות. בהסדר שבין סולל־בונה ובין בלאס, מחוץ לכותלי בית־המישפט, שילמה סולל־בונה שני מחירים. על חבילה שבלאס קנה מגורמים שונים מחוץ לבורסה, ערב העיסקה, קיבל לפי שער של 29 אלף. על מניות שהיו בחלקותו קיבל לפי שער שנע בין 32 ו־37 אלף. יש ערך לעקשנות ולסבלנות.

● **„כלל תעשיות" — גם פה קורה משהו. את מי מפגיזה חברת הברוקרים של „כלל" („בטוחה")? העניין יתברר בקרוב.**

כדורגל

שפיגלר: ילך או ירוץ?

שלום גניש, האיש שהשקיע הון־עתק בקבוצת הכדורגל של בית"ר תל־אביב, יודע גם להשיג כותרות בעיתונים — אחרי ההפסד האחרון של קבוצתו, הוא קרא למרדכי („מוטל'ה") שפיגלר לנעול שנית נעלי־הכדורגלן ולעלות לשחק בשבת הקרובה, כתף אל כתף עם חניכיו.

אם אכן ישחק המאמן שפיגלר, ייתכן שהוא יצליח למנוע מקבוצתו מפלה, ובכך גם יציל את מישרתו.

עד כה, כל הפסד נוסף שנחלה בית"ר, הגביר את צילו של איום ההדחה, המרחף מעל ראשו של שפיגלר. ההדחה היתה

מאמן שפיגלר
אחרי כל שבת

צפוייה כבר לפני חודש, אך ניצחון מפתיע על הפועל ראשון־לציון סיפק הזדמנות נוספת למאמן.

„הטעות שלי היא שהגעתי לקבוצת בית"ר," אמר אז מוטל'ה שפיגלר. אך מומחי כדורגל קבעו לעומתו: „הטעות של שפיגלר אינה בכך שהוא בא לבית"ר, אלא בכך שהוא לא מעז לעזוב אותה!"

בעבר נהג שפיגלר לעזוב קבוצות שלא הצליחו — את הפועל חיפה עזב כשהקבוצה עמדה לרדת מהליגה הלאומית ואת מכבי חיפה הוא עזב אחרי שלושה מישחקים, כשהתברר לו שאין הוא מצליח להוביל אותה לניצחונות. את בית"ר הוא הצליח להוביל מהליגה הארצית אל הלאומית, אך כאן, בליגה הלאומית, אין שחקניו זוכים בהישגים מרשימים.

אסימוני מישחק־ההימורים. ביניתים שפיגלר אינו עוזב. ייתכן שהפיצוי הכלכלי, שמרעיף הקבלן גניש על הקבוצה, הוא פיתוי חזק להישאר בה.

גניש, פטרון הקבוצה, ידוע כמהמר. בערב ראש־השנה האחרון הוא הפסיד בקזינו במונטה־קרלו סכום המתקרב לשישה מיליון לירות. ישראלים ששהו בחברתו סיפרו שהוא שמר על קור־רוחו, למרות ההפסד הכספי, ואפילו הירבה לחייך.

ידידיו טוענים, כי יחסו למיגרש־הספורט רומה ליחסו לשולחן ההימורים. ניצחונות או הפסדים הוא מקבל באותה שלוות־נפש. את המאמן או את השחקנים הוא מחזיק כמו היו אסימוני־מישחק.

בשבת הקרובה יאלץ שפיגלר להתגלגל על שולחן־ההימורים של גניש, מול הפר על בארי־שבע. גם על המאמן של הקבוצה היריבה, שימעון שיגער, איימה סכנת ההדחה בגלל הפסדים. שלושה ניצחונות רצופים של קבוצתו, הפועל באר־שבע, סייעו לו לשקם את מעמדו.

על־פי תורת ההסתברות בכדורגל היש־ראלי, שלושה ניצחונות רצופים זה יותר מדי. לכן, קובעים המנחשים, יש לבית"ר תל־אביב סיכוי לנצח במישחק שיתקיים בשבת הקרובה.

ההצעה ששפיגלר (37) ירוץ על המיגרש כשחקן ובכך ישפר את סיכויי קבוצתו לנצח, יכולה להחמיא למאמן. הכל זוכרים לו את עברו כשחקן־כדורגל מוכשר, ויש לפחות אחד, כאמור, המוכן להמר גם על יכולתו היום.

אם שפיגלר יעלה למיגרש וירוץ בהרכב הפותח, די לו במסירה אחת טובה כדי שיוכל אחר־כך לנוח בשלווה על הספסל כמאמן. אם הוא לא ישחק והקבוצה תפסיד, יש לו סיכוי „ללכת", כי מנהל בית"ר יאיים, שוב, כהרגלו, בהדחה.

ביום הראשון, אחרי המישחק, ניתן יהיה לבחור באחת משתי הכותרות: „המאמן שפיגלר רץ כשחקן," או „המאמן שפיגלר הלך."

שיט

להגן על התואר - בלי סיוע

בכל יום שבת מתאמן צמד השייטים הישראליים, שימשון ברוקמן ואיתן פרידלנדר, במיפרץ־חיפה. החורף הקר והגשום אינו מרתיע אותם, להיפך. החורף הישראלי, הם מספרים, דומה לעונת־הקיץ של השייטים האירופיים. בארץ, כל 365 ימי־השנה אידיאליים לאימוני־שיט.

מיפרץ־חיפה, שבו הם עורכים כעת אימונים, דומה בתנאיו, לדבריהם, למסלולי־השיוט בתחרויות בינלאומיות.

בגדים תחתונים או עליונים. האימונים הרציניים, שבהם הם עוסקים, מתאפשרים בעזרת הסיוע שנותנת להם חברת הטכסטיל דלתא. מנכ"ל החברה, אליעזר פלד — שייט חובב בזכות עצמו — המליץ לפני חברתו להעניק לשני השייטים תמיכה כספית. החברה לא ביקשה מהם תמורת אותה העזרה, כל התחייבות שהיא. אין הם חייבים — כמו ספורטאים רבים אחרים, הזוכים בתמיכת חברות מסחריות — לשיר ברדיו שיריהלל למוצרי החברה, להצטלם למענה בעיתונים בבגדים תחתונים או עליונים, לאכול, לשתות או להריח בפרהסיה את מוצריה.

גם ידידיהם, שייטים חובבים מהמרינה בתל־אביב, הקימו למענם את „הקרן למען המדליה", כי ברוקמן ופרידלנדר לא זוכים לסיוע מהתאחדות־הספורט בארץ.

שני השייטים רוצים לצאת לתחרויות באולימפיאדת 1984 כדי להגן על תוארם בסירה מדגם 470, אך למרות שהגישו כבר מזמן תוכנית אימונים לוועד האולימפי, שהוא הגוף הציבורי שעליו להעניק סיוע כספי, הם עדיין לא זכו בתגובה.

„בעולם מדברים כבר היום על הכנת צוותים לאולימפיאדת '88 ובישראל עוד לא הכינו צוות ל־'84," קובלים השניים בצער.

אומר פרידלנדר: „לוועד האולימפי הישראלי חייבים להיות האמצעים הכספיים, משום שהספורטאים הישראלים לא יצאו לאולימפיאדת '80, וכל המשאבים יכולים היום להיות מוקצים להכנת סגל אולימפי, שיצא לתחרויות בלוס־אנג'לס."

הצמד הישראלי מתכוון לבצע את תוכנית האימונים המפורטת שהכין ביחד עם צמד שייטים הולנדים, שיבואו במיוחד לשם כך לישראל. הצוות ההולנדי השיג את המקום הרביעי באולימפיאדת מוסקווה בסירה מדגם 470.

שימשון ברוקמן ואיתן פרידלנדר מרגישים מקופחים. הם ספורטאים שזכו בהישגים בינלאומיים מכובדים, והם היחידים בעלי הסיכוי לחזור מהאולימפיאדה הבאה עם מדליה — אך אף לא מוסד ציבורי אחד מוצא בהם עניין.

„האם נצליח? זו כבר שאלה של מזל," אומר איתן פרידלנדר. „המזל בשיט הולך עם הטובים!"

כדורסל

שחקניות־חיזוק זרות

קבוצות כדורסל הנשים בישראל נחלו תמיד הפסדים מול קבוצות נשים אירופיות. כשקבוצת נשים מרגישה שהיא שגיה המיקצועיים בכדורסל משתפרים, עדיין אין הדבר מבטיח סגירת הפער המיקצועי בינן ובין השחקניות הזרות.

אחרי לחצים שהפעילו השחקניות על איגוד הכדורסל בישראל, הן זכו העונה לראשונה ביחס אוהד. השינוי מתבטא בכך שהעונה אין מתאמנות ומשחקות, לראשונה, רק בגולמות סגורים, ובהקמת סגל נבחרת ישראל, שהתחיל להתאמן כבר היום, שנתיים לפני אליפות אירופה.

אך בכך לא די! קובעות הנשים בנבחרת. איגוד הכדורסל צריך להסכים לרכוש לפחות שתי שחקניות כדורסל זרות כדי שההשתתפות במישחקים באירופה תגיב גם ניצחונות. הדבר מקובל בארץ בקבוצות הכדורסל של הגברים, והוא נפוץ בקבוצות כדורסל נשים בעולם.

בנבחרת ישראל משחקת רק שחקנית אחת — ענת דרייגור — ששיחקה בעונה הקודמת בקבוצה צרפתית והשהצליחה להוכיח שיש סיכוי לנשים הישראליות להגיע להישגים.

„במישחקי הליגה בארץ לא צריך להתאמץ," קובעת איריס ברדה, הגימנית עם שחקניות נבחרת ישראל. במישחקי הליגה היא מרכזת את המישחק בקבוצת הנשים של אליצור תל־אביב.

לפני כחודש קלעה שחקנית מכבי דרום, אורנה אוספלד, יותר ממאה נקודות במישחק ליגה. היתה זו תופעה שאינה מקובלת בספורט הכדורגל, אפילו של הנשים, גם כשהקבוצה היריבה היא חלשה מאוד. במהלך אותו המישחק מסרו השחקניות כדורים רק לאורנה, והיא זו שקלעה אותם לסל.

הטריק גרם להישג שיכול להירשם בספר השיאים, אך הוא ממחיש שוב, כפי

כדורסלנית ברדה
לפני כל תחרות

שקובעת איריס ברדה, שמישחקי הכדורסל בליגת הנשים בארץ אינם רציניים.

„אם לא יחזקו אותנו בשחקניות זרות," אומרת בצער השחקנית ברדה, „תהיה גם להבא כל יציאה שלנו למישחקים בטורנירים אירופיים לטיול בלי הישגים."

אשתו של נימרוד דרייפוס, קפטן הפועל תל־אביב, החליטה בשבילו: להפסיק לשחק באגודה שלא סיכמה עימו את החוזה להעסקתו

„החלטתי שלא לשחק עוד בהפועל תל־אביב," הודיע נימרוד דרייפוס, קפטן הקבוצה. הצהרה כזו מפי שחקן ותיק, המצוי בשיא כושרו, הינה יוצאת־דופן.

דרייפוס הוא שחקן המוכר כספורטאי מוכשר, שזכה אף למינוי קפטן בקבוצה. יוקרתו עלתה מעלה־מעלה כשהוא זומן, לפני כחודש, למחנה האימונים עם נבחרת ישראל בשפיים.

הזימון לשפיים היה תעודת־כבוד אישית לשחקן עצמו, מבלי שידבק בו כתם הגודה, שבה הוא משחק, שנחלה העונה הפסדים והידרדרה מראש טבלת האליפות למקום השישי.

נימרוד, המעיד על עצמו שהוא שחקן המצוי בשיא־כושרו, החליט שלא לשחק. קשה להאמין שהחלטה כזו נופלת בהיסח־הדעת וללא התייעצות משפחתית. לאיילין דרייפוס בוודאי היה מה לומר בעניין.

לחזק שרירי־הישבן

אך איילין אינה בבית. היא נסעה לפני שבועיים לחופשה אל הוריה בפילדלפיה שבארצות־הברית. מפתיע שעשתה זאת דווקא עכשיו, כשנימרוד מצוי על פרשת־דרכים.

ידוע שאיילין היא לא רק יפהפיה, הבולטת בקהל ביציע, כשנמרוד משחק במיגרש, אלא שהיא מגלה תמיד התעניינות ערה במישחקו של בעלה.

נימרוד מיהר להזים את השמועות שהפיצו הלשונות־הרעות. „יש לי ריב עם האגודה, ולא עם האשה בבית," הוא קובע בהחלטיות. „איילין סייעה לי להחליט להשעות את פעילותי ככדורגלן."

לדבריו, היא לא יכלה להבין מדוע אחרי עשרה מחזורי־מישחקים בעונה זו, עדיין לא סיכמו עם נימרוד חוזה ותנאי־עבודה. נימרוד אינו שחקן אנונימי, שהאגודה רוצה להתרשם מכישוריו. באגודה ייחסו חשיבות רבה לאישיותו כשחקן וליכולתו לתרום כקפטן לקבוצה, הזקוקה לדירבון ולהעלאת שחקניה, שהורגלו בעונה הקודמת לתואר אלופים.

לדרייפוס אין הסבר ליחס האדיש שמגלה היום ההנהלה כלפיו.

בגלל יחס זה החליטה איילין שעל בעלה להסיק את המסקנה המתבקשת, ולשקול אפשרות של חופשה.

קפטן הפועל תל־אביב החליט להקשיב לאשתו. היום אפשר למצוא אותו רק במכון־הספורט שלו, שבמלון תל־אביבי, שם הוא מבלה את זמנו נינוח וידידותי.

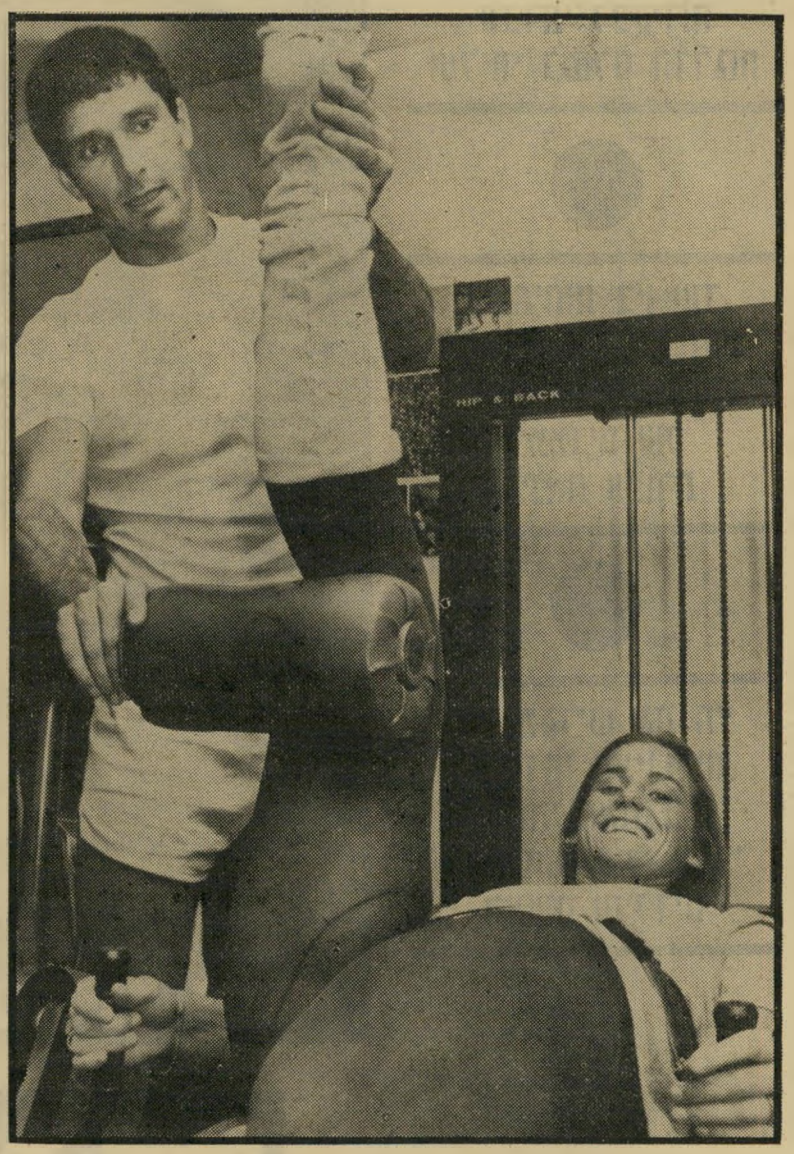
„אני מסתכל סביבי ברחוב ורואה אנשים שאינם מייחסים חשיבות לפעילות גופנית," מספר השחקן. „יחד עם אשתי, איילין, חיפשנו תרופה לחוסר־המודעות לתירגול ספורטיבי."

את תרופת הפלא מצאו השניים במכשירי נאוטילס, שמייצרת חברה אמריקאית למען אנשים הזקוקים לתירגול מחודש של איברים בתקופת שיקומם אחרי תאונה. מיסגרת המכשיר בנויה משלד עץ שעליו מורכבים גלגלי־שיניים המופעלים על־ידי שרשרות־ברזל. בצד המכשיר קבועה ידית, המשנה את כוח ההתנגדות לפי הלחץ שמפעיל המשתמש בעת תירגול השרירים.

פרשת דרייפוס

אשה יכולה לחזק את שרירי־הישבן, הבטן והגפיים, כדי שהעור המתוח עליהם יקנה לגופה מראה נאה.

גברים באים להתאמן במכון כדי לחזק את גופם ולשפר את יציבותם. כל אחד יכול להיעזר במדריך המנחה אותו בעת התירגול.

קפטן דרייפוס ומתעמלת במכון שיו
מראה נאה

„למכשור היקר הזה חיפשנו גם בית טוב," סיפר דרייפוס. „לכן החלטנו לפתוח את המכון בבית־מלון יוקרתי, ולא במרתף עלוב."

כל אחד יכול

שעה ארוכה נוהג נימרוד למנות את מעלות המכון שבבעלותו.

כל האלופים באים לשפר את כושרם במכון. ביום החמישי האחרון, נראה ה־כדורסלן סטיב שלכטר, קפטן קבוצת ה־פועל רמת־גן, כשהוא דואג לחיזוק שרירי הכתפיים. השייט איתן פרידלנדר עורך אימוני־כושר בימים שבהם אינו יוצא לשייט בים הפתוח.

בין באי־המכון מפורסמים יותר ומפור־סמים פחות, יפים יותר ויפים פחות. בעלי כושר גופני גדול יותר וגדול פחות. „למעשה," סיפר הבעלים בסיפוק, „גם האיש או האשה מנווני־השרירים ביותר יכולים לבוא לתרגל אצלנו."

רונן גלזר, דוגמן צילום, בא להתאמן במכון כי אימון במיכשור כזה עוזר לו לשמור על יציבות במשך השעות הארוכות של הצילומים. הכושר הגופני מסייע לו להיראות טוב ובריא בתמונות. „המראה

איילין דרייפוס
שיטה אמריקאית

שלי משתפר עם האימונים הגופניים," הסביר.

כשמגבת כרוכה מסביב לכתפיו טען בלהט האופטומטריסט המתנשם והמזיע, אלי גולדברג: „זה פשוט מאוד בריא. אני מרגיש נינוח ומאושר אחרי כל אימון."

לורה פינדלי, בלונדית ילידת סקוטלנד, העובדת בארץ כמזכירה, קבעה לעצמה הרגל לבוא כל יום להתאמן במכון. ביקו־ריה במכון זיכו אותה ביתרון, נוסף על הכושר הגופני — כאן היא הכירה את גוש זלצמן, אלוף ישראל בהיאבקות במשקל 82 ו־90 קילוגרמים.

„יש צורך לדחוף את הישראלים, כדי שיעסקו בספורט." התלונן נימרוד דריי־פוס, הכדורגלן השרירי, שהחליט להפוך את הישראלים לספורטיביים.

הוא אינו עורך את המילחמה לבדו. לצידו, תמיד תומכת ומדרבנת, האשה — איילין. השבוע היא עומדת לחזור לארץ עם ציוד נוסף, שתביא עימה מארצות־הברית.

הקפטן הפורש אינו משיב לקריאות הטלפוניות של ידידים המבקשים ממנו לשוב למיגרש. „אני יותר מדי אוהב את האגודה," הוא הסביר, „לכן איילין נאלצה לעשות בשבילי את המילחמה."

הם נפגשו לראשונה בקפיטריה של אוניברסיטת לונג איילנד שבניו־יורק. כשהבחין נימרוד באיילין, הוא אמר מייד לידיד שישב לצידו: „אני מוכן עכשיו להינשא לבחורה הזו!" הקיבוצניק מגיבעת־חיים, שלא חסר ביטחון־עצמי, יצר מייד קשר עם הנערה התמירה, ששבתה את ליבו.

הנערה היהודיה לא גילתה עד אז כל עניין בישראל. הידידות עם הצבר הישר־ראלי היא שגרמה לה לנסות לחיות כאן.

היא סיימה שם את לימודיה בעבודה סוציאלית והוא את לימודי החינוך הגופני, ולפני שלוש שנים השתקעו בארץ.

האשה שמאחורי הקפטן

מאז פגישתם היו מהלכיו של דרייפוס מושפעים מדיעותיה של איילין. היא המליצה לפניו להזניח את עיסוקו הספורטי־בי כשחקן כדור־מים בנבחרת ישראל ולפ־תח קאריירה ככדורגלן באגודת הפועל תל־אביב. היא השפיעה עליו לבקר את האופן שבו מנוהלות אגודות־הספורט בארץ. יחד הם החליטו להקים מכון לספורט שיהיה טוב יותר מהאחרים.

דרייפוס יודע שהצעד שנקט הפעם, בהעדרותו מהאימונים ומהמישחק בשבת האחרונה, לא יסייעו בקאריירה שלו כ־כדורגלן. מנהלי האגודה אף לא פנו אליו — הם פשוט מתעלמים ממנו.

„דרשתי מהאגודה לשלם לי תמורה עבור השרות שאני נותן לה," הטיח בזעם. „אני נחשב למגן מהטובים שבין הכדור־רגלנים בארץ, אך עדיין לא סיכמו איתי כלום!"

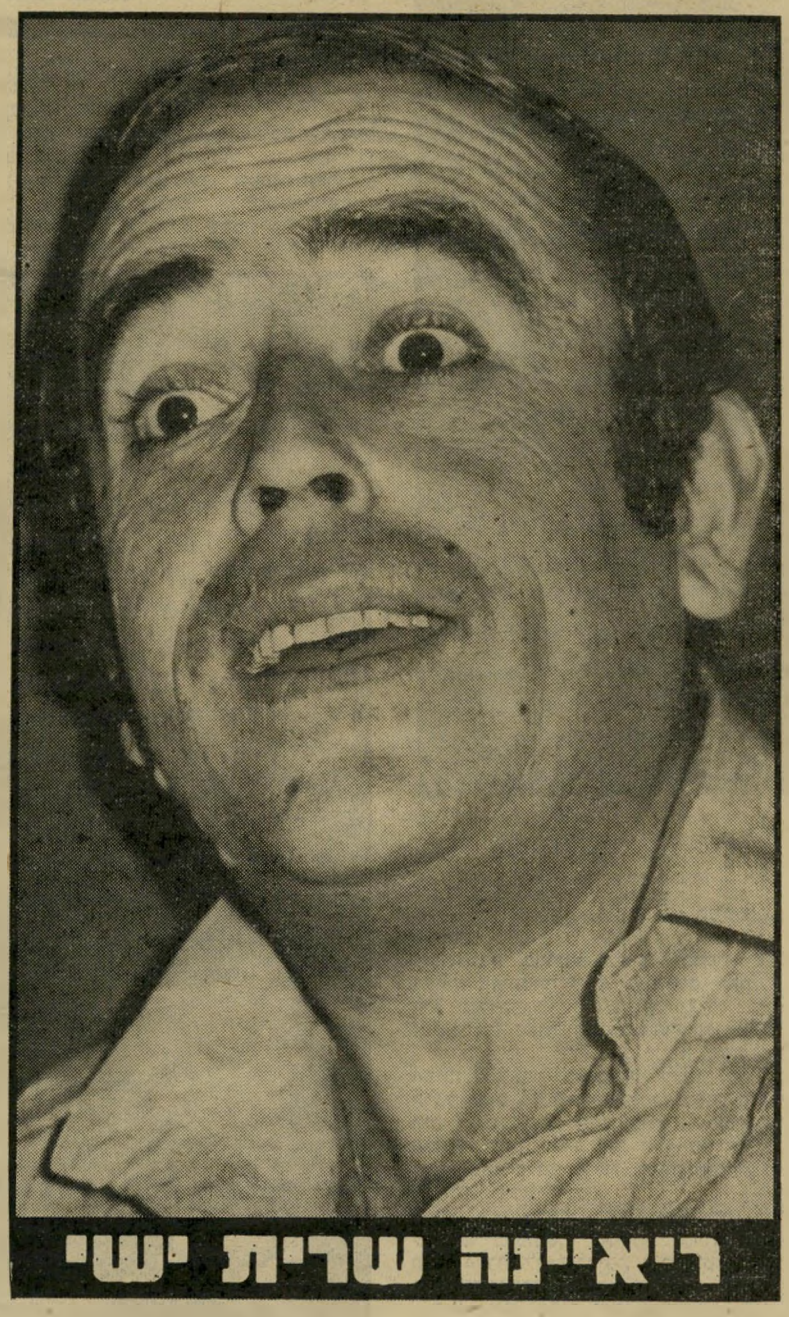
האגודה, כך סבור דרייפוס, לא האמינה שהוא יירד מהמיגרש ויפסיק לשחק. מנהליה לא לקחו בחשבון, שמאחורי ה־קפטן דרייפוס עומדת אשה אמריקאית החושבת בדרכה היא, כפי שמצטט אותה בעלה: „עמים, צבאות ואנשים גדולים מסכימים חוזים למרות שעומדות לפניהם בעיות יותר גדולות. למה אגודת־ספורט אינה מסוגלת לכך?"

גילה רזין ■

שחקן דרייפוס כמגן ימני
מנהלי־האגודה פשוט מתעלמים

יש הרואים ביורם אוברקוביץ את המהדורה הישראלית של לך ואלנסה - מנהיג עובדי חברת־החשמל ואיש 13 הוועדים מדבר על הדרך שבה קם גוף זה ומה טיבו - ומנבא עתיד שחור לציבור הפועלים

ריאיינה שרית ישי

דברים קורים פה מהר מאוד כך שיכול להיות שאכהן בכנסת כבר בקדנציה הבאה, כנציג מיפלגת־העבודה

●

אני צופה בעתיד סגירת מיפעלים, עוני, ירידה, אבטלה, תיסכול - אלוהים יודע לאן נגיע

●

אני צופה אנדרלמוסיה. ההסתדרות, המעסיקים הפרטיים והממשלה ימשכו את העגלה כל אחד לצד שלו והעגלה תתפרק

התחלתי את הקאריירה שלי כפועל־יצור בתחנת־הכוח באשדוד. עברתי לפקידות ועליתי בסולם הדרגות

●

המתיחות בין ועד עובדי „אל־על" ובין בומה שביט הגיעה לממדים של שיגאה עיוורת

●

אני מקדיש את חיי לעבודתי הציבורית. זוהי האהבה הראשונה שלי אחרי האשה והילדים

„אני רוצה לשבת בכנסת!"

יורם אוברקוביץ' הוא הכוכב החדש של אמצעי־התיקשורת. כשם ש־13 ה־וועדים הם גורם שאי־אפשר להתעלם ממנו עוד, אי־אפשר להתעלם עוד מ־יורם אוברקוביץ'. הגבר הנאה בן ה־43, המכתן כיושב־ראש אירגון עובדי חברת־חחשמל, הפך כוכב טלוויזיה בזמן ת־סיכסוך בחברת „אל־על". מכל נציגי 13 הוועדים, בחרו העיתונאים לדבר דווקא עם אוברקוביץ'. למה דווקא אתה?

שאלתי אותו, והוא נראה מרוצה מאוד מעצמו, כשהשיב: תשאלי את עצמך.

אוברקוביץ' הופך לאט אבל בטוח, לדמות ציבורית. בביתו שבפתח־תיקווה עדיין לא התרגלו לרעיון שכותבים על אבא בעיתון, או שרואים את אבא ב־טלוויזיה. המישפחה מתרגשת. גם יורם אוברקוביץ' מתרגש. הוא מזכיר יקד ש־הפך פיתאום מפורסם.

„זה מחניף לי," הוא אומר בחיוך מבוייש, „וזה חדש לי. אני לא מכיר את זה. הרבה אנשים טועים וחושבים שאני יושב־ראש 13 הוועדים. אבל אין לנו יושב־ראש. אני אפילו לא הדובר," הוא מסביר, וממהר להדגיש, כי בין חברי 13 הוועדים אין קינאה וכי איש מחבריו לא קבל לפניו על שדווקא הוא זכה ב־פירסום.

קשה שלא להשוות את 13 הוועדים לאירגון „סולידריות" הפולני. ואם אירגון „סולידריות", הרי שקשה שלא להשוות את יורם אוברקוביץ' למנהיג הפועלים הפולני, לך ואלנסה. התוצאות הן אחת־אפס לטובת ואלנסה. לאוברקוביץ' חסרה הכאריזמה של המנהיג הפולני. חסר לו כושר המנהיגות. בזמן שוואלנסה יכול להצעיד אלפים ברחובות, לא נראה ש־מישהו יילך אחרי יורם אוברקוביץ'. נדמה שמה שדוחף את איש הפקידות של חברת־החשמל, חן האמביציות האי־

שיות חתזקות שניחון בהן — השאיפה ל־המשיך בפוליטיקה, וכפי שהוא אומר בעצמו: ללכת לכנסת.

דומה כי העסקן מפתח־תיקווה, יושב־ראש האיגוד הישראלי לכדוריד וחבר סניף מיפלגת העבודה בעירו, חבר האיגוד המיקצועי של מיפלגת העבודה וחבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, הסתנוור מעט מאורות זרקורי הטלוויזיה ש־הופנו אליו. השאיפה שלו לרוץ לכנסת ולייצג שם את הפועלים היא תהליך שבא בעיקבות הפירסום הרב שבו זכה.

כך או כך, יורם אוברקוביץ' הוא מה־יום והלאה גיבור אמצעי־התיקשורת. יש להניח שנראה אותו אצלנו בסלון לעי־תים מזומנות. הוא מודע לכך. במישרדו, שבבנין אירגון עובדי חברת־החשמל, ב־רחוב לבונטין בתל־אביב, הוא מוכן ל־ראיון. יש לו רשימות והוא יודע על מה לדבר. בתיקו האישי מתוייקות תמו־נותיו עם אישי־ציבור מהמעלה הראשונה.

יורם אוברקוביץ' יודע מה רוצה העי־תונות לראות ולשמוע. הוא זהיר בניסו־חים. שלא כמנהיגי פועלים אחרים, כמו יהושוע פרץ, הוא לא מתפרץ, לא זועם, לא דורש ולא משמיץ. הוא מנסה להיות „בסדר" גם כשלא צריך. יורם אוברקוביץ' חושב על העתיד.

● כיצד נוסד הגוף הקרוי 13 הוועדים?

באמצע 1979, בתקופה הכי גרועה של המדיניות הכלכלית של ארליך, ניסתה ההסתדרות לקרוא לשביתה כללית. הממ־שלה גררה את ההסתדרות לבתי־מישפט והעסק נגמר בזה שההסתדרות התפשרה על אסיפת־מחאה. כנציגי עובדים, ראינו בזה עניין חמור ביותר. היה זה נסיון לחסל את הנשק האחד שיש בידי ציבור העובדים.

במילים אחרות, הממשלה ניסתה לקר־קע את ההסתדרות באמצעים מישפטיים, וההסתדרות לא עשתה שום צעד כדי למנוע את הקירקוע.

ישבנו על הדשא של בית הוועד הפו־על, לפני אסיפת־המחאה. היינו כמה רא־שי־ועדים. התחלנו לשוחח על המצב שאליו הגענו. במהלך השיחה אמרנו, שמה שקורה הוא התחלה של יישום חוק בוררות חובה, שאנו מתנגדים לו בכל תוקף, כי חוק כזה יעביר כל משא־ומתן בין עובדים ומעסיקים לבתי־המישפט, ו־שופטי ישראל יהיו הממונים על יחסי־העבודה. זהו מצב הנהוג במישטר טו־טליטארי.

● אני מבינה שחברי הוועדים שנפגשו על הדשא, היו העילית של התעשייה. לא היו ביניכם נציגי ועדים של מיפעלי טכסטיל, או מה שמוגדר כמיפעלים שחורים.

ישנן בארץ שכבות של עובדים, שהחל ב־1977 נמצאים על סף עוני. קשה לתבוע מציבור עובדים כזה לצאת למאבקים. לאנשים אלה יש בעיות פרנסה. אי־אפשר להוציא פועלי טכסטיל ויהלומים לרחו־בות. לכל אחד יש המישפחה שלו. אמרנו: חבר'ה, בואו, נקים גוף שילך על דברים כלליים וייצג את ציבור העובדים. לא במקום ההסתדרות, אומנם, אך יש להביא בחשבון שההסתדרות נחלשת, ולכן עלינו לנסות להיות הזרוע החזקה של ציבור העובדים.

● מי היו חברי הוועדים ש־דיברו על הדשא?

הימאים, הנמלים, דואר־הנדסה, חברת־חשמל, שדות־התעופה, אל־על עובדי ה־רנטגן ורשות־השידור.

● ישראל קיסר אמר לי שאין 13 ועדים. הוא טוען שמישחו זרק מיספר, והמיספר נקלט.

קיסר לא מוכן להכיר ב־13. הוא מתנגד לגוף הזה. הוא פוחד פחד־מוות.

● איך הפכתם לעובדה קיימת?

התחלנו להתארגן. אל תשכחי שעם ה־13 נמנים חברים מכל גווני הקשת הפוליטית.

● לאן אתה משתייך?

אני חבר מיפלגת העבודה. אני בן־גור־יוניסט.

● מה היו הכלים שקבעתם לי־עצמכם?

קבענו שאנחנו לא הולכים נגד ההס־תדרות, אלא עם ההסתדרות. אבל שנהיה יותר חוצפנים ונצא למאבקים, ולא נת־פשר כמו ההסתדרות. הכרזנו על שביתה בת 24 שעות של חברי ה־13. כולם שבתו, לבד מהתעשייה האווירית, שהיא מיפעל ביטחוני. ההיענות היתה מלאה.

● על מה שבתתם?

זו היתה סוף תקופת ארליך ותחילת תקופת הורוביץ. ביודעין או שלא ביוד־עין התעלם האוצר מקיצבות הילדים ומ־מדרגות המס.

● חיפשתם תירוץ כדי להוכיח שאתם קיימים?

אני חושב שכן. קיצבות הילדים היוו טרמס מצויין. קמה צעקה גדולה, האוצר ניסה להתעלם, ההסתדרות היתה כבולה בהסכם שחתמה עליו. קבענו פגישה עם הורוביץ ותוך חודש ימים מיום הפגישה, ישב שר־האוצר עם ראשי ההסתדרות והושגו סיכומים בנושא.

● מדוע ההסתדרות חוששת מי־הגוף הנקרא 13 הוועדים?

זהו פחד לא מוצדק, למרות שאני מבין שאנחנו מכניסים כל מיני אנשים ללחץ.

● איזה סוג לחץ?

יתכן מאוד שההסתדרות פוחדת ששר־האוצר ינסה ליישם את המדיניות שלו באמצעות 13 הוועדים וישתמש בנו נגד ההסתדרות.

● האומנם?

אני יודע שכאשר תהיה התנגשות בין הממשלה וההסתדרות, אנחנו נשחק תפ־קיד חשוב. מכאן נובע הפחד.

● האם אתם רוצים להפוך כדור מישחק בידי הפוליטיקאים?

אנחנו גוף על־מיפלגתי. אני מקווה מאוד שהפוליטיקה לא תכרסם בנו. אם אומנם כך יהיה, אין לנו זכות־קיום. אני אעשה כל דבר כדי לפרק את הגוף, אם הפוליטיקה תשתלט עליו. לא זו היתה הכוונה כשהקמנו את הגוף. נכון אומנם, שהדברים משתנים במערכת ה־זאת, אבל אם אראה שאנחנו הופכים כדור מישחק, אשים לזה קץ.

● זה יפגע בקאריירה שלך.

יושב־ראש אירגון עובדי חברת־החשמל זה לא תפקיד לכל החיים.

● למרות כל מה שאמרת עד עכשיו, נראה כי בפרשת „אל־על" היה כירסום פוליטי בגוף הנקרא 13 הוועדים.

יכול להיות שזה היה סימפטום מיקרי, אם זוהי תחילתה של דרך חדשה. אצטרך להחליט — בפנים או בחוץ.

● היית מעורה בסיכסוך בחברת „אל־על". מה דעתך על התערבותו של השר דויד לוי בפרשה?

הייתי מעורה באופן אישי. ניסיתי לח־פש דרכים לגשר על הפערים. היתה נכונות מצד ההסתדרות והיתה נכונות מצד שר־התחבורה. אפשר היה לרדת מהעצים. אבל הנכונות הזו לא סיפקה כמה חברי־ועדים באל־על. המתיחות בינם ובין בומה שביט הגיעה לממדים של שינאה עיוורת ממש.

באה הממשלה, התערבה, ואמרה: בואו נעזור לעצמנו מבחינה פוליטית. מכיוון שכמה יושבי־ראש ועדים באל־על הם חברי ליכוד. הם נענו לתביעת השר לוי להתערב בפרשה.

רוצה לשמוע תסריט שלי? לוי אמר: אפתור את הסיכסוך למרות שאני לא קשור בו ישירות. בתמורה אני רוצה את ראשו של בומה שביט. חברי־הוועדים הסכימו, וכך היה. לדעתי השקט בחברת

קיסר לא מוכן להכיר ב־13 הוועדים. הוא פוחד פחד מוות

אל־על הוא ריגעי. כל התוכנית הזאת, הנקראת תוכנית הבראה, תתעכב או תת־בטל בעתיד הקרוב מאוד.

● מדוע אינכם מאפשרים לחברי ועדים אחרים להצטרף אל ה־13?

כי אין לנו כוונה להחליף את ההס־תדרות. לכן החלטנו להישאר אכסקלוסי־ביים ולא לקבל אף אחד.

● פועלי „כיתן כית־שאן", שי־אינם חברים בגוף המתקרא 13 הוועדים, היו זקוקים לעזרתכם, מה עשיתם למענם?

הם פנו אלינו לעזרה אבל בינתיים נמצא להם פיתרון.

● אילמלא מצאו פיתרון, מה הייתם עושים למענם?

היינו מנסים לפעול ביתר מרץ. כמו שאני חוזה את העתיד, אני יודע שסגירת מיפעלים גורמת לעוני, ירידה, אבטלה, תיסכול וירידה במוראל. זה מה שיקרה בעתיד ואולהים יודע לאן נגיע. מי שהבית שהוא בונה ללידיו יקר לו, צריך להיות חרד כי זהו העתיד הצפוי לנו.

● מה דעתך על העובדה שי־ההסתדרות מתפקדת גם כמעסיק וגם כנציג עובדים?

כך בנו אותה. ההסתדרות פיזרה מיפ־עלים בכל חלקי הארץ כדי למצוא פית־רונות תעסוקה.

● אינך חושב שיש כאן ניגוד אינטרסים?

לא, בהחלט לא!

● ברשותך, נחזור לגוף הנקרא 13 הוועדים. האם יאה לגוף המייצג עובדים להיות אכסקלוסי־בי?

כל פתח לקבלת ועד חדש, יכול להיות נגד ההסתדרות. יש סכנה שנגרום להס־תדרות לאבד מכוחה, ואנו לא מעוניינים בזה.

● אתה מדבר בשם הפועלים, אבל אנשי־חברת־החשמל נחשבים לאנשים המרוויחים משכורות־ענק.

עד רובד מסויים, בעיקר בשכבות הצ־עירות, מצב משכורות העובדים בחברת־החשמל חייב להשתפר. לא יתכן להמשיך ככה.

● אם כך, מאין האגדה שאתם מרוויחים שכר גבוה כל־כך?

זוהי רק אגדה.

● לכל אגדה יש כיסוס במציאות...

זה בא מעובדי המישמרות, העובדים ימים ולילות, מסביב לשעון, ועובדים חודשיים בחודש אחד. לכן שכרם מגיע לסכום לא מבוטל. אם עובדי חברת־החש־מל יעבדו שמונה שעות ביום, לפי הספר, תצטרך החברה להעסיק עוד שלושת אל־פים עובדים.

■ ■ ■

● ספר לי על עצמך?

אני בן 43 וחצי, יליד פתח־תיקווה, נשוי לרונית ואב לשלושה בנים. אני חניך התנועה המאוחדת וחניך הפועל, שחקן כדורסל וכדוריד ומאמן נבחרת ישראל בכדוריד. אני בוגר בית־הספר הטכני של חיל־האוויר. בצבא הייתי מד־ריך אימון גופני. ואני עושה את זה גם במילואים, יחד עם שרות ביחידה קרבית.

● מתי התחלת לעבוד בחברת החשמל?

מיד אחרי שהשתחררתי מהצבא. עב־דתי כפועל ייצור בהקמת תחנת הכוח אשדוד ב־ת. בשלב מסויים עברתי מה־סקטור הפועלי לסקטור הפקידותי. במיס־גרת זו התקדמתי עד לתפקיד מזכיר מחלקת המיכרזים, שהוא תפקיד חשוב מאוד. לפני שש שנים, בשיחה מיקרית, פנה אלי יושב־ראש הוועד ושאל אם ברצוני להכנס לפעילות ציבורית.

● אתה אוהב את זה?

לא מכיר אדם שעושה עבודה שהוא אינו אוהב.

● פועלי הייצור של „כיתן בית־שאן"...

אני לא מאמין. אני מאמין שהם עוב־דים קשה ואוהבים את המיסעל שלהם.

● לאן אתה רץ?

אני מכהן היום כיושב־ראש ההתאח־דות לכדוריד. זוהי האהבה הראשונה שלי, אחרי האשה והילדים. בסך־הכל אני בת־חילת דרכי. במדינה כמו שלנו, כשאתה עוסק בעבודה ציבורית ואתה בעל מודעות פוליטית גבוהה, ההצלחה או אי־ההצלחה תלויות על חבל דק. אני נותן לעצמי תקופה של שנתיים לבחון את עצמי.

● אתה זהיר מאוד בניסוחים שלך.

אני רק בתחילת הדרך. חזרי אלי בעוד שנתיים. אז, אני מבטיח לך, אהיה הרבה יותר חד בקביעות שלי.

● ובכל זאת, מדוע אתה עובד 24 שעות ביממה? מהי מטרתך הסופית?

הסתכלי על רשימת חברי־הכנסת. את רואה שם נציג פועלים אחד? את חושבת שיש כיום מישהו בכנסת המייצג את ציבור הפועלים? אני מאמין שאני מתאים לתפקיד הזה. אני מאמין שאני יכול לשבת בכנסת ולהזיז דברים. בקצב שה־דברים קורים, אני מאמין שבקדנציה הב־אה אני אהיה בכנסת. זוהי, בעצם, המטרה שלי.

יורם חן ורונית אוברקוביץ

„13 הוועדים הם הזרוע החזקה, לעומת ההסתדרות החלשה..."

אוברקוביץ בביתו בפתח־תיקווה

„אנחנו מנסים למנוע מישטר טוטליטארי!"

עורך־הדין נאמן, שהיה המנכ"ל של השר הורביץ, הוא מפרק „כימאוויר" - וגם נצ'ג קוני „מרום", החברה המתחרה

נאמנות כפולה

כמה עשרות טייסים וטכנאים עלו־לים לאבד את מקור־פרנסתם כתו־צאה מתרגיל כלכלי מחוכם ומסובך, הנמ־צא עתה בעיצומו.

על פני־השטח נראים הדברים תמי־מים ופשוטים: חברת־התעופה כימאוויר, השולטת בשני־שלישים מכלל הריסוס ה־אווירי בארץ, סבלה הפסדים כבדים, ולכן מונה לה מפרק, על־פי בקשת בעליה. אין ספק שזו זכותם. הבעלים של כימאוויר, שהיא אגודה שיתופית, הם 237 שותפות יהיה ככל הנראה כרבע.

יש גם שמועות באשר לזהותם של המשקיעים האחרים: מישפחת הורביץ — שר־האוצר לשעבר והיום ח"כ ייגאל הורביץ ובניו יוני ויואב. שמועות אלה אומרות גם שהעיסקה לקניית מרום, בסך ארבעה וחצי מיליון דולרים, תיחתם מייד עם חזרתו לארץ של יוני הורביץ, בימים הקרובים. כדי לברר עניין זה פנה כתב העולם הזה אל יואב הורביץ, מנהל מחלבות טנא־נוגה.

פרקליט נאמן (מימין) ואיש־עסקים הורביץ (משמאל) עיסקי ריסוס

קיבוצים ומושבים בכל רחבי־הארץ. הם פנו, כנדרש בחוק, אל רשם האגודות השיתופיות במישרד העבודה והרווחה, ועל־פי בקשתם מונו כמפרקי החברה ה־פרקליטים ד"ר יעקב נאמן ושותפו, מאיר ליפא.

אלא ששני פרקליטים אלה עצמם — נאמן וליפא — עוסקים עד היום בפרשה אחרת — קניית חברת התעופה מרום, השולטת בשליש הנותר של שוק הרי־סוס האווירי בישראל. רשם האגודות השיתופיות, יאיר יקיר, אמר להעולם הזה: „אילו ידעתי ששני אלה עוסקים גם בקניית מרום, הייתי שולל שנית את הבקשה למנותם כמפרקי כימאוויר."

נתח נאה מהשיק

בנק הפועלים, השייך להסתדרות, הוא הנושה העיקרי של חברת כימאוויר, שחובותיה מסתכמים בכמיליארד לירות. בבנק הפועלים לא דואגים לעתיד החו־בות. מחזורה השנתי של כימאוויר הוא מיליארד ו־800 מיליוני לירות, ובידיה רכוש שערכו מוערך ביותר משני מיל־יארד לירות. בעלי־החוב הם 237 קיבוצים שאין שום סכנה שלא יפרעו את חובם.

לכימאוויר ולמרום יש הנגרי־מטוסים סמוכים בשדה־התעופה בהרצליה. עובדי שתי החברות נפגשים שם, והחששות הם כבדים. אחד הטייסים אומר שעבודתו כרו־כה במתח רב, וכדי לבצעה הוא זקוק לשקט נפשי. „השמועות על מה שקורה לא תורמות לשקט הנפשי שלי ושל חברי, וזה עלול לבוא לידי־ביטוי בתאו־נות־עבודה קטלניות."

העובדים יפסידו הקונים ירוויחו

אם תימכר מרום לקונים החדשים וכימאוויר תפורק, יפוטרו עובדים רבים, ועם הנותרים ייחתמו חוזים אישיים, שפי־רוש הורדה רצינית בשכר.

הטייסים טוענים ששכרם הגבוה מוצדק, משום שהם חייבים לשלם פרמיות עצו־מות לחברות לביטוח־חיים, שאינן מו־כנות לבטח בקלות בעלי מיקצוע מסוכן כטייסי־ריסוס.

אך ממה שיפסידו העובדים, ירוויח מי־שהו כסף רב. אלה הם השותפים שקנו את מרום, מבלי שבעליה הקודמים יידעו שהיא עשוייה להפוך חברת־הריסוס ה־יחידה בישראל. הם יוכלו לקנות את הציוד שתציע כימאוויר למכירה, אם תפורק. הם יוכלו לקבל לעבודה חלק ממפוטרי כימאוויר בתנאים הנוחים להם, ויוכלו להשתלט על נתח נכבד מן השוק, אם תישאר מרום החברה היחידה בשטח.

יתכן שהגיע הזמן שייקבעו בחוק נו־הלים קבועים לגבי מה שמותר לפרקלי־טים, המייצגים יותר מגוף אחד, לעשות. כאשר אין נוהלים מסוג זה, עלולה להת־עורר בעייה חמורה של נאמנות כפולה, או של ניגוד אינטרסים.

ברור שכאשר אותם הפרקליטים מייצ־גים קוני חברה אחת, ומתמנים כמפרקי חברה אחרת באותו ענף, עלולות להתעורר בעיות חמורות. **שלמה פרנקל**

שאלה: האם נכון שקניתם את מרום בארבעה וחצי מיליון דולר?

יואב הורביץ: התשובה לשאלה היא לא.

שאלה: האם אתם עומדים לקנות את מרום, ברגע שאחיך יחזור לארץ?

יואב הורביץ: אני לא יכול לומר שום דבר על העיסקה של מרום.

גם הד"ר יעקב נאמן, מי שמונה על־ידי ייגאל הורביץ כמנכ"ל האוצר, נמ־צא בימים אלה בארצות־הברית. שותפו, מאיר ליפא, אישר באוזני העולם הזה שהוא ושותפו, נאמן, שמונו לפני עשרה ימים כמפרקי כימאוויר, „השתתפו" כד־בריו, במשא־ומתן לקניית חברת־התעופה מרום.

מרום נוסדה לפני 25 שנים על־ידי דני אגרון, בנו של שלום אגרון, מי שהיה ראש עיריית ירושלים. לדני אגרון היו שני שותפים זוטרים.

במשך השנים שונה הרכב הבעלות. לפני 20 שנה רכש איש עסקים דרום־אפריקאי, מאקס קרמר, 50% מהחברה, וזהו חלקו בה עד היום. 19% נוספים נמצאים בידי אבנר בן־עמי, ושותף גדול שלישי הוא גידעון פינקלשטיין, המחזיק ב־17%. השותפים האחרים הם עובדים בחברה, המחזיקים כל אחד באחוזי־בע־לות מעטים.

החברה, שנוסדה כמיתחרה לכימאוויר, הצליחה יפה. במשך הזמן כבשה לעצמה נתח נאה, של שליש משוק הריסוס האווירי. בניגוד לכימאוויר, ידעו מנהלי מרום לחסוך בקניית ציוד חדש, לתת שי־רות מעולה, ולהימנע מהפסדים.

קרמר, שהוא היום בן 61, ידוע כאיש עשיר מאוד. יש לו עדיין שו־רה של עסקים בדרום־אפריקה, ביניהם מונופול של תעשיית־היין.

לאחרונה התגרש קרמר, ומקדיש את זמנו להנאות־החיים. ברשותו יאכטה גדו־לה, העוגנת בדרך כלל במארינה של תל־אביב. קרמר החליט לחסל את עסקיו, ולמכור את מרום.

כבר לפני שנה נכשל הנסיון הרא־שון למכור את מרום לאירגון מושבי עמק־חפר, גרנות. נראה שהנסיון הפעם היה מוצלח יותר. המו"מ התנהל בחשאי, ועד היום לא התפרסם גובה הסכום שבו נקנתה החברה, כשם שלא מתפרסמת זהות הבעלים החדשים.

האם ידעו בעליה של מרום כי בו ברגע שיסכמו את המו"מ על מכירת חב־רתם, יחליטו בעלי כימאוויר למנות מפרק לחברתם? ואילו היו יודעים זאת, כיצד היה הדבר משפיע על גובה הסכום שדרשו תמורת החברה?

מאידך, אין ספק שלפחות חלק מקוני מרום ידעו על העתיד להתרחש ב־כימאוויר, אם נכונות השמועות על זהות הבעלים.

קשה להניח גם שההחלטה על פירוק כימאוויר באה כהפתעה לעורכי־הדין יעקב נאמן ומאיר ליפא, שניהלו את המו"מ לקניית מרום. יתכן שזו הסיבה לדבריו של הממונה על רישום האגודות השיתופיות, שהיה „שוקל שנית" את מינוי הפרקלי־טים הללו כמפרקי כימאוויר.

בנק הפועלים, השייך להסתדרות, הוא הנושה העיקרי של חברת כימאוויר, שחובותיה מסתכמים בכמיליארד לירות. בבנק הפועלים לא דואגים לעתיד החו־בות. מחזורה השנתי של כימאוויר הוא מיליארד ו־800 מיליוני לירות, ובידיה רכוש שערכו מוערך ביותר משני מיל־יארד לירות. בעלי־החוב הם 237 קיבוצים שאין שום סכנה שלא יפרעו את חובם.

לכימאוויר ולמרום יש הנגרי־מטוסים סמוכים בשדה־התעופה בהרצליה. עובדי שתי החברות נפגשים שם, והחששות הם כבדים. אחד הטייסים אומר שעבודתו כרו־כה במתח רב, וכדי לבצעה הוא זקוק לשקט נפשי. „השמועות על מה שקורה לא תורמות לשקט הנפשי שלי ושל חברי, וזה עלול לבוא לידי־ביטוי בתאו־נות־עבודה קטלניות."

העובדים יפסידו הקונים ירוויחו

אם תימכר מרום לקונים החדשים וכימאוויר תפורק, יפוטרו עובדים רבים, ועם הנותרים ייחתמו חוזים אישיים, שפי־רוש הורדה רצינית בשכר.

הטייסים טוענים ששכרם הגבוה מוצדק, משום שהם חייבים לשלם פרמיות עצו־מות לחברות לביטוח־חיים, שאינן מו־כנות לבטח בקלות בעלי מיקצוע מסוכן כטייסי־ריסוס.

אך ממה שיפסידו העובדים, ירוויח מי־שהו כסף רב. אלה הם השותפים שקנו את מרום, מבלי שבעליה הקודמים יידעו שהיא עשוייה להפוך חברת־הריסוס ה־יחידה בישראל. הם יוכלו לקנות את הציוד שתציע כימאוויר למכירה, אם תפורק. הם יוכלו לקבל לעבודה חלק ממפוטרי כימאוויר בתנאים הנוחים להם, ויוכלו להשתלט על נתח נכבד מן השוק, אם תישאר מרום החברה היחידה בשטח.

יתכן שהגיע הזמן שייקבעו בחוק נו־הלים קבועים לגבי מה שמותר לפרקלי־טים, המייצגים יותר מגוף אחד, לעשות. כאשר אין נוהלים מסוג זה, עלולה להת־עורר בעייה חמורה של נאמנות כפולה, או של ניגוד אינטרסים.

ברור שכאשר אותם הפרקליטים מייצ־גים קוני חברה אחת, ומתמנים כמפרקי חברה אחרת באותו ענף, עלולות להתעורר בעיות חמורות. **שלמה פרנקל**

קו בר־לב

(המשך מעמוד 7)

הקמת התנועה החדשה, עשה בר־לב את הצעד הטקטי הראשון: הוא מינה את מוטה גור לתפקיד יושב־ראש הוועדה לאירגונה מחדש של המיפלגה. בר־לב כבר הודיע, פחות מ־72 שעות אחרי בחי־רתו, שמוטה גור יעמוד בראש מטה ה־בחירות, בעוד יותר משלוש שנים.

לשון מאזניים

היה זה צעד מהיר ומבריק, שהוציא במידת־מה את הרוח ממפרשיהם של אנשי שפייזר, נושאי דגל הרי־פורמה. אך קשה להניח שצעד זה שימח את ליבו של פרס.

אל מול עיניו של פרס מתחילים להת־גבש המחנות שיילחמו על הירושה. מול האיום רבין־שפייזר קמה קואליציה של חיים בר־לב, המקובל על כל חוגי המיפ־לגה, מילבד חוג יחידיו, ושל מוטה גור, שיותר ויותר חברי־מיפלגה רואים בו דמות מנהיג לעתיד.

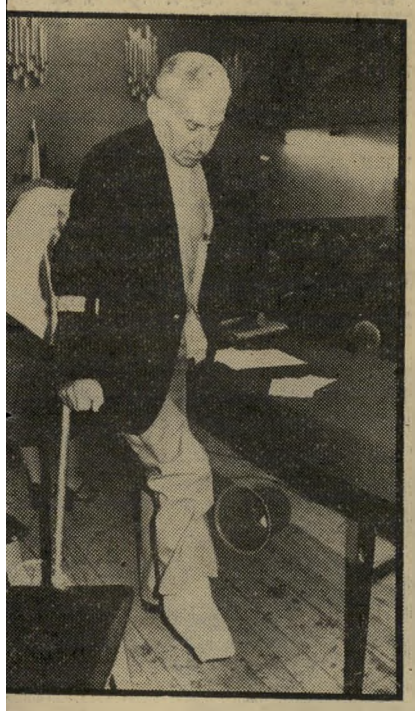
פרס מתחיל להבין או לחוש, שבכל מיקרה הוא יאלץ בסופו של דבר ללכת. יותר ויותר פונקציונרים במיפלגה סבלו בשנים האחרונות מחוסר המתימנות של פרס. יותר ויותר אנשים קיבלו ממנו הבטחות שלא מולאו, או שחטפו ממנו סטירות־לחי פוליטיות בעת שהתרשמו שידו של פרס מושטת ללטפם.

החטיבות במיפלגת העבודה אמנם פורקו, אך המיטענים ההיסטוריים עדיין קיימים. אחדות העבודה אינה אוהבת את פרס והיא בוודאי תתמוך ברבין. מפא"י ת־תיקה רוויה בשינאת פרס עוד מהתקופה שבה נמנה הוא עצמו על „צעירי מפא"י".

חברי רפ"י, מיפלגתו הקודמת של פרס, היו הראשונים שסבלו מחוסר הנאמנות שלו. אין כימעט איש רפ"י לשעבר במיפ־לגת העבודה שלא מחפש דרך להיפרע מפרס על בגידתו בו.

המערכה, שאותה מתכנן עתה שפייזר, אינה מערכה קצרה. אך לשפייזר יש זמן. נותרו לו עדיין יותר משלוש שנים כדי לנסות להמליך את יצחק רבין, או לנסות ולמלוך בעצמו בתוך המיפלגה.

מיפלגת העבודה אמורה היתה להתחזק אחרי הבחירות לתפקיד המזכ"ל, שנערכו בשבוע שעבר. אך למען האמת היא יצאה חלושה הרבה יותר משהיתה, והסכנות האורבות לפיתחה בתחילת שבוע זה גדו־לות הרבה יותר מאלה שאיימו עליה ערב בחירת המזכ"ל.

מזכ"ל בר־לב לחיצת־יד

נראה שאבחנתו של הסטיריקן אפרים סידון מתארת נכונה את מצבה של מיפלגת העבודה: „יש לה עדיין סיכוי להצליח," טען סידון. „אם היא תמשיך בדרכה ה־נוכחית היא תגיע בסופו של דבר לשישה מנדטים ותשמש אז כלשון־המאזניים בכל קואליציה שהיא." **יוסי ינאי**

ההתמוטטות

(המשך מעמוד 10)

לשמור על איזון הגוף ולהיעזר במקל, ויוצא מבית־החולים.

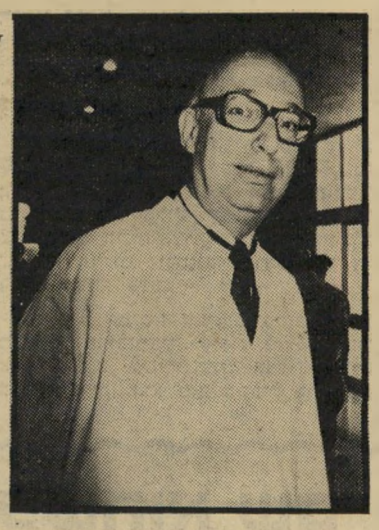
אולם הם חוששים שההתעלפות ושברית עצם הירך עלולים להזיק לבריאותו הכללית של בגין. יש רופאים, לא רופאיו האישיים של בגין, הטוענים שהוא חי על זמן שאול. כל בעיה רפואית קלה עלולה להחמיר את הסוכרת שלו ולהפוך אותה לקריטית, או לגרום להחמרה במצב ליבו.

בלון החמצן של עליזה

ה רופאים משתדלים גם שבגין לא יתרגז, כי גם להתרגזויות עלולה להיות השפעה קטלנית עליו. עוזריו ביקשו מהשרים, אשר הגיעו לישיבת הממשלה שנערכה ביום הראשון האחרון בבית־החולים שלא יראיזו את בגין, ושיסכימו עם דעתו. יש שרים הטוענים כי אילו היתה נערכת ישיבת ממשלה זו לפני המעידה של בגין, לא היה אריק שרון יוצא באותו היום לוושינגטון.

כגין, יום לפני ההתמוטטות*
חשש מפני —

רופא גוטסמן
— תסמין־אוויר

אולם דבר אחד בכל זאת הרגיז את בגין. רעייתו עליזה, שהגיעה לבית־החולים יחד עימו, דרשה להצמיד אליה בלון חמצן נייד. עליזה בגין סובלת ממחלת קצרת קשה ביותר.

בבית־החולים יש רק בלון חמצן נייד אחד. הוא נמצא בחדר המיון למיקרי חירום ועובדי הדסה סירבו לתת אותו לרעיית ראש־הממשלה, בטענה שבבית־החולים פזורות נקודות התחברות למערכת חמצן קבועה. כשנודע הדבר לבגין, הוא אומנם לא הגיב, אך ניכר בו שהוא כעוס.

יוסי ינאי ■

* בכנס עולי לוב.

אריק קיבל הלוואת מיליונים מריקלים ומינה את עוזרו של ריקלים לאחראי על סחר הנשק

כדאי להיות ידיד!

יורד ריקלים
ישלם משכורת שניה

מושל מילסון
הוועד מתנגד

ע וד לפני שנכנס אריק שרון למישרד־הביטחון, רבו החששות בקרב עובדי מישרד זה, השמועות על הדחות צפויות ועל אנשי־שלומו של השר, שייישו את כל המישרות הבכירות, גרמו לנדודי־שינה אצל בכירי המישרד.

אולם אריק שרון לא הדיח. הוא מינה את אנשיו מעל לראשיהם של העובדים שכבר היו במישרד.

למרות זאת עומד ועד־העובדים להכריז על סיכסוך־עבודה, ואולי אף להשבית את המישרד כולו. זעמם של עובדי מישרד־הביטחון יצא על המינוי האחרון של אריק: היועץ המיוחד של שר־הביטחון, אריה גנגר.

המיליונר העוזר

ג נגר הוא צבר בן 36, בעל לשון חלקות משכנעת. הוא עובד עתה כאחד מאנשי־המפתח של המיליונר הישראלי־לשעבר, משולם ריקליס. מלבד היותו יד־ימינו של ריקליס ומנהל־עסקיו, גנגר הוא גם נשיאן של כמה מחברותיו של ריקליס, ביניהן חברות העוסקות בקניה ומימכר של כלי־נשק.

המשותף לגנגר ולבוס שלו, ריקליס, הוא ששניהם יורדים. בעוד שריקליס החמיץ את מילחמת־העצמאות, ורבים מחבריו הישראליים אינם מוכנים לסלוח לו על כך, עזב גנגר את הארץ לפני מילחמת ששת־הימים, לא חזר לארץ כדי להשתתף במילחמה, וגם לא בא למילחמת יום־הכיפורים.

ריקליס קנה לעצמו ריהביליטציה מסויימת בחוגים נרחבים בארץ. הוא תרם מיליוני לירות לקרנות שונות בישראל, ארח ישראלים, בדרך כלל בעלי מעמד או שם, כשאלה הגיעו לארצות־הברית. והוא הימר — ועתה מסתבר שבצדק רב — על ישראלי מיוחד אחד: אריק שרון.

ידידותו לאריק הביאה את ריקליס לכך שעזר לאריק בענייני־כספים וגם ערב להלוואות שלו. כשביקש אריק לרכוש את חוות־השיקמים המפורסמת שלו, נחלץ ריקליס לעזרתו. בעלי־החווה ביקשו תמורתה את סכום־הענק של 400 אלף דולר, שהם 60 מיליוני לירות בכסף של היום. אריק ערך נסיעה לארצות־הברית ופתר את הבעייה.

משולם ריקליס הציג לפני אריק את המיליונר היהודי סם זקס. זקס הוא הבעלים של אקסצ'ינג' נשיונאל בנק אוף שיקאגו. ריקליס נתן ערבות לבנק של זקס, והבנק נתן לסוכנות היהודית הלוואה בגובה הסכום שאריק היה זקוק לו לחווה שלו.

אריק שילם ריבית בשיעור של שמונה אחוזים, מהם רק שישה אחוזים צמודים לדולר. הוא התחיל לשלם את הריבית בשנת 1975, שנתיים אחרי קבלת ההלוואה. את הקרן עצמה הוא התחיל לשלם ארבע שנים אחרי קבלת ההלוואה, בתשלומים של אחת לשלושה חודשים. הוא התחייב לשלם את ההלוואה ב־64 תשלומים קבועים, כך שהוא יסיים לשלם אותה בעוד שנתיים, 20 שנה אחרי שקיבלה.

אצל ריקליס הכיר שרון את גנגר. גנגר עזב את הארץ בגיל 21, ובא לביקור־מולדת רק כשאימו היתה חולה. לפני כן גדל ככל ישראלי טיפוסי. הוא היה תושב תל־אביבי, למד בבית־הספר התיכון גאולה, שם למד גם אריק שרון בשעתו, אך לא היה מהמצטיינים. לא פעם נקראה אמו לבית־הספר ושמעה שבנה „מתפלח" מהשיעורים.

את השרות הצבאי הוא עשה בחיל־האוויר. הוא הגיע לדרגת סמל, כאיש השרותים. תפקידו האחרון היה באפסנאות. מייד אחרי השרות הצבאי הוא נסע לארצות־הברית. עבודתו הראשונה: ניקיון חדר־השירותים בחברת מקרורי של המיליונר ריקליס.

גנגר הצליח להגיע אל ריקליס ועשה עליו רושם טוב. מנקה חדרי־השירותים הפך פקיד בחברה, והתחיל לעלות בסולם־הדרגות. ריקליס קירבו אליו וגנגר, שרכש את אמונו של המיליונר הישראלי לשעבר, הפך היועץ הראשי של ריקליס ונשיא כמה מחברות־הענק שלו, ביניהן החברה שבה החלה דרכו, מקרורי.

דירה במנהטן

ב אחת מגיחותיו לישראל, כשאמו היתה חולה, נשא גנגר צעירה בשם דינה. היום הוא מתגורר עם דינה בבית־דירות מפואר בשדרה החמישית במנהאטן. אחרי שקיבל את המינוי מאריק שרון, הצהיר גנגר לפני ידיד ישראלי, שפגש אותו במלון הילטון בתל־אביב, כשביקר לאחרונה בארץ לפני כחודש: אני מוכן לוותר על הכל, על המשכורת ואפילו על החברות שלי. אבל על הדירה אני לא מוכן לוותר.

למרות שהוא אוהב את הדירה שלו, יש לו חשבון פתוח במלון וולדורף אסטוריה בניו־יורק. כמה פעמים בחודש שוכר גנגר את סוויטת־הנשיאים במלון ומתגורר בה במשך לילה או שניים. לאריה ולדינה גנגר שלושה ילדים, אף אחד מהם אינו יודע עברית.

לאחרונה חל קרע בין גנגר ובין היורשת לבית ריקליס, מארשה, בתו של המיליונר. ריקליס אמנם אוהב את בתו, אך הוא מגן בדרך־כלל, על היועץ הנאמן שלו במריבות שלו עם הבת. כדי להכין את הקרקע לתקופה שבה תהיה מארשה בעלת כל עסקי ריקליס, וביכללם חברת מקרורי, הקים גנגר, בעזרתו ובבירכתו של ריקליס, שלוש חברות חרשומות על שמו בלבד. חברה אחת עוסקת בייצור מכשירי־דיאליזה לחוליכליות, השנייה בקנייתם ובמכירתם של קומפוננטים אלקטרוניים עדינים, המיועדים בחלקם לתעשיית־הנשק, והשלישית, חברת־השקעות, עוסקת בין היתר במכירתן ובקנייתן של נשק בכל רחבי העולם, ובייצוג חברות המייצרות נשק.

אריק מינה את גנגר כיועצו בענייני סחר הנשק של ישראל. על־פי הנהוג בעולם סוחרי־הנשק, נעשות חלק ניכר מהעסיקות במזומן, ותחת ידיהם של סוחרי הנשק והמתווכים עוברים מיליארדי דולרים במזומן.

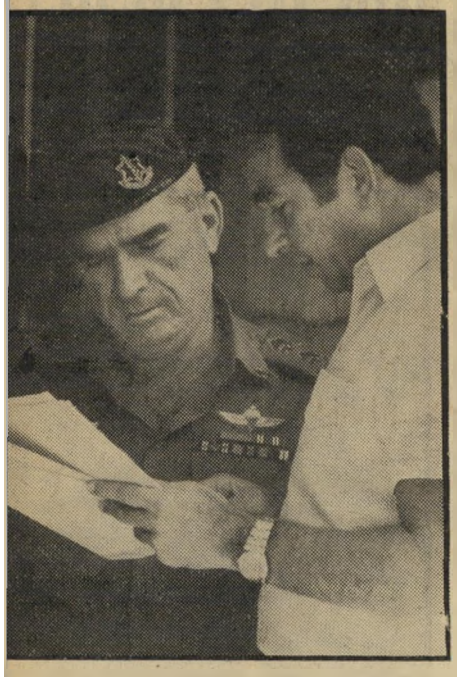
האיש שעד כה היה ממונה על תפקיד זה, יעקוב („שאפיק") שפירא, סמנכ"ל מישרד־הביטחון, לא סולק. אך גרמו לו שעליו להתפטר, ושפירא אכן עומד לעשות כן, עם מינויו הסופי של גנגר.

אריק העניק לגנגר עוד תפקיד: לשמש כמקשר בין שר־הביטחון והרמטכ"ל. היחסים בין שרון לרמטכ"ל אינם בדיוק יחסי־חברות, ומקורבי רפול רואים במינוי זה של גנגר עוד נסיון לנגוס בסמכויות הרמטכ"ל, ומינוי מעין רמטכ"ל על. גם מנכ"ל מישרד־הביטחון, יוסף („יוסקה") מעיין, מבין שמינויו של גנגר מכרסם במעט הסמכויות שנותרו לו, ומתכוון להקדים את פרישתו.

אריק שרון אינו מתפעל מחביקורת שהושמעה נגדו מפאת מינוי יורד ואדם שהשתמט ממילחמות־ישראל לתפקיד כה בכיר וכה רגיש במערכת הביטחונית. הוא אף הסכים לכך שגנגר ימשיך לקבל את משכורתו מחברת מקרורי. נראה כי היחידים העשויים למנוע צעד זה הם חברי ועד עובדי מישרד־הביטחון. אלה מתנגדים למינויו של גנגר, ואף הכריזו על סיכסוך־עבודה.

נראה כי הוועד מתכוון למילחמה ברצינות. חבריו הודיעו לאריק שרון שאם לא יוותר על כוונתו למנות את גנגר, הם יפתחו בחזית נוספת, ויתנגדו גם למינויו של הפרופסור מנחם מילסון, כממונה על המימשל האזרחי בשטחים הכבושים. אמנם, עד כה לא קמו עוררים על מינויו של מילסון, המכהן כבר בתפקידו, ולכל ברור שזהו מינוי פוליטי, לפי סמכות השר. אך ועד־העובדים מציב עתה את גנגר לעומת מילסון: אם שרון יוותר על גנגר, הם יסירו את האיום על מילסון.

יוסי ינאי ■

מנכ"ל מעיין והרמטכ"ל
לא רוצים בבוס

רחל מרחלת על כל העולם

חווה לוי מתחתנת

קול ששון וקול שימחה, קול חתן וקול כלה. כל הארץ מתחתנת, בשעה טובה. ולא סתם מתחתנת, אלא מתחתנת בפעם השנייה — וכמו שכבר נאמר, פעמיים כי טוב. עוד אחת שמתחתנת בשנית היא היפהפייה מס' 1 של ישראל, מלכת־היופי והדוגמנית **חווה לוי**, העומדת להינשא במחצית החודש הבא לידידה מזה שנה, האופנאי **גי פולופ**.

גי וחווה הם סיפור־אהבה מהסרטים. היא הכירה אותו עוד כשהיה תלמיד גימנסיה בשווייץ, והיא היתה הדוגמנית המועדפת של אביו, **לסלי פולופ**, בעל מיפעל בגד עור. כבר אז נקשרו ביניהם יחסי ידידות.

עם השנים הפכה חווה ליפה ולמצליחה יותר ויותר. היא שברה לבבות על ימין ועל שמאל — את ליבו של איש יחסי־הציבור **שלום פורדהאוז**, של המיליונר הישראלי היושב באמריקה **הרדוף וולף** ואת ליבו של האופנאי האיטלקי **רוברטו קאבלי**, שאת הבוטיק הפאריסי שלו, שבשאנז־אליזה, היא ניהלה.

כשנדמה היה שאו־טו־טו הולכים חווה ורוברטו לחופה, הסתבר שחווה שברה עוד לב אחד. הפעם את ליבו של המיליונר האמריקאי **ג'רי כהן**, שהפך בעלה הראשון.

הנישואין החזיקו מעמד במשך שנתיים. חווה התגעגעה לישראל, נפרדה מבעלה, חזרה ארצה, פגשה את גי, ובין השניים ניצתה אהבה שעל כמותה קוראים ברומן הרומנטי. הם צמד בל־יפרד. הם מחלקים את חייהם בין ביתו היפהפה של גי בקיסריה ובין דירה שכורה בתל־אביב. הם עובדים ביחד במיפעל העור שהקים גי בחדרה, והם עומדים להפוך בעל ואשה במסיבת־ענק שהם מתכננים ליד הבריכה בקיסריה. לזוג כזה באמת מגיע כל טוב. רק שלא יירד גשם שיקלקל להם את החתונה.

גי פולופ וחווה לוי
חתונה עם הרבה אור

ממלכה לכלה

עוד חתונה מסתמנת באופק וזה יקרה אר־טו־טו, בשבועות הקרובים. מישהו הצ־ליח לעשות זאת, סוף־סוף, **לרינה מור**, האחת והיחידה, שהביאה לנו נחת עם כתר מיס תבל.

מאז שבה לארץ, היא שיגעה אותי וגם אותם. בכל פעם דיווחו לי שהפעם זה רצי־ני. אחרי שסיחררה את **שוקי בן פורת**, נפל ברישתה **נוני מוזס**, שעד היום, כך שמעתי, לא התאושש מן הפרידה. אבל רק

רינה מור
גם בעל גם ילד

דורון גודר, גרוש בן 35 ואב לילד, וגם סמנכ"ל לוד"ה, כבש את ליבה.

השניים עומדים להינשא בסוף דצמבר, במלון אכדיה.

את השימלה לערב הגדול תופרת לה **פורטונה**, אשתו של הספר **מריוס**, ש־היא מעצבת־אופנה בזכות עצמה. פורטו־נה עיצבה לה שלוש שמלות לבנות, ש־מהן תבחר רינה שמלה אחת. על השמלה שתבחר תרקום פורטונה חרוזים, כיד ה־דמיון הטובה עליה.

הם כבר חמישה חודשים ביחד, ורינה מאושרת מאוד־מאוד. סיפרו לי שדורון אינו, אומנם, עשיר גדול, אבל גם בית בכפר־שמריהו הוא טוב בשביל ההתחלה.

מראים מה שיש להראות

את התמונה הזו קיבלתי למערכת הש־בוע, כששורה אחת כתובה מאחור: ל־**אניטה פללי** יש רומן עם **שמואל אמיר**, בימאי ההצגה. היבטתי בתצלום

אניטה פללי כפעוזה
פיברוק של יחסי־ציבור

ומייד טילפנתי — גם בגלל התנוחה של הגברת, שלא מותירה שום מקום לדמיון, וגם משום שרומן בין בימאי ושחקנית ב־הצגה הוא תמיד סיפור טוב.

תחילה התקשרתי למישרדי ההפקה של ההצגה שבה היא משתתפת, כדי לברר אם יש דברים בגו. הם הכחישו, אבל סיפרו בהתלהבות רבה שפללי היא תופעה. ההצ־גה שבה היא משתתפת לא משכה קהל. המפיק והבמאי הבינו, שכדי להציל את הכסף שלהם, „כדאי להכניס קצת ציצי וטוסיק קטן."

כשראו אותה בסרט מסג'סט הצמרת, ומייד טילפנו אליה. אני תמיד נהנית לעקוב אחריהן, ולר־אות מה קרה להן אחרי שכתר היופי הונח על ראשן. לכולן זה שינה את החיים — זה בטוח. אם לטוב או לרע — זו כבר שאלה אחרת.

אחת מהיפות־יפות באמת היא **חנה אורדן**, שהיתה מלכת־יופי בשנת 1972. מאז קרו לה כבר כמה וכמה דברים. קודם־כל, כמו כולן, היא הפכה דוגמנית. את זה כולנו יודעים. אחר־כך נחטפה על־ידי עו־רך־הדין **ראובן רכס**. הם התחתנו וגולד להם בן, שהיום כבר הולך לבית־הספר.

אבל חנה, שהכל נפל עליה מהר מדי והרבה מדי, הרגישה שהיא צעירה מדי לכל העניין. היא קמה והתגרשה, וחשבה שעכשיו תוכל לנהל חיים עצמאיים.

אבל לבחורה יפה כמוה לא נותנים הר־בה זמן להסתובב חופשי. וכשחברה שלה הכירה לה לפני שנתיים את הפסיכיאטר **יוסף צימרמן**, נגמר החופש.

חנה היפה המשיכה לדגמן, לגדל את

חנה אורדן
חתונה סולידית

הבן ולעבוד במכון הקוסמטיקה של הו־ריה ביום, ובערב היה לה פסיכיאטר פר־טי משלה. לפני שבועיים, בלי הרבה רעש, הם התחתנו. החתונה הסולידית נערכה במיסעדה סינית, עם כמה אורחים נבחרים. כיום הם גרים ברמת־השרון, וחנה נשמ־עה לי מאושרת מאוד כשהתקשרתי לאחל לה מזל טוב.

מעורך־דין לפסיכיאטר

בלי מישרד חוץ

לפני כמה חודשים סיפרתי לכם שבין **אלי אבן**, הבן של **אבא אבן** ו**חלי גובר**, מתפתח סיפור־אהבה. היום אני שומעת שהחופה עומדת להיפרש בקרוב מאוד. הזוג הצעיר גר כבר ביחד, ואפילו קנה כבר רהיטים לדירה. שאלי הוא מו־סיקאי, המנגן על חליל בפילהרמונית — את זה סיפרתי לכם כבר אז. חלי היתה פעם פסיכיטרפיסטית של התאחדות הכדו־רגל, והיום היא עצמאית. לפני שפגשה את אלי היתה חברתו של **יהודה פליקוביץ** מפפקו. אבל זה שייך להיסטוריה.

אז רהיטים כבר יש. ותאריך לחתונה גם כן. רק הכל נשמר בסוד, כי הם רוצים חתונה שקטה, בלי מישרד־חוץ ובלי שום מישרד אחר.

כשהוא שם ואת פה

היחסים בין **אלכס גיבעדי** והדוגמנית **יהודית ארדיטי** מתנהלים בזיג־זגים. אחרי שהוא נפרד **משרונה מרש**, נראו אלכס ויהודית בכל מקום ביחד. עד שאלכס נסע ל־לונדון, כדי לעבוד כמפיק של חברת שידור לונדונית.

חשבתי שפה זה נגמר אבל אז אני שומעת שהם שמרו על הקשר ביניהם באמצעות הטלפון. בשבוע שעבר הגיע אלינו אלכס לחופ־שה של שבוע. את כל הזמן הזה בילה הוא יחד עם יהודית במלון. אלכס חוזר ללונדון, ויהודית שוב נשארת כאן — עד לפעם הבאה.

יהודית ארדיטי
רומן בטלפון

ROCKet®
נעלים בראש צעיר

פרסום מלניק

Gali® גלי

הנעלים שבראש

76 עמודים
שנה 46 המחיר: 18 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

עולם הזה

רחל דיין – סיפור אהבה

עכשיו אפשר לספר את הסיפור המלא